

Regeringens proposition

2002/03:40

Elcertifikat för att främja förnybara energikällor

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Stockholm den 16 januari 2003

Göran Persson

Leif Pagrotsky
(Näringsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen föreslås att en ny lag om elcertifikat införs. Bakgrunden är att produktion av el med användande av förnybara energikällor (förnybar el) är mer miljövänlig än om produktionen sker med användande av konventionella energikällor, t.ex. fossila bränslen och kärnkraft. Kostnaderna för att producera förnybar el är emellertid högre än då det gäller övrig el. Lagens syfte är därför att främja produktion av förnybar el så att sådan el skall kunna hävda sig på elmarknaden. Syftet uppnås på följande sätt.

Den som producerar en megawattimme (MWh) förnybar el tilldelas av staten, utan vederlag, ett elcertifikat. Elanvändarna åläggs en skyldighet att varje kalenderår förvärva ett antal elcertifikat i förhållande till sin elförbrukning under kalenderåret. Denna skyldighet benämns i lagen kvotplikt. Den elanvändare som efter utgången av kalenderåret inte kan visa att han fullgjort sin skyldighet blir tvungen att till staten betala en sanktionsavgift som kommer att vara högre än kostnaderna för att förvärva elcertifikat. Eftersom det alltså blir ekonomiskt fördelaktigt att förvärva elcertifikat kommer det att uppstå en efterfrågan på dessa. De som producerar förnybar el kan därmed sälja de elcertifikat som de blivit tilldelade. Inkomsterna från denna försäljning skall täcka de merkostnader producenten har till följd av att han använder förnybara energikällor i stället för konventionella sådana.

Genom en bestämmelse kommer elleverantörerna att hantera frågor kring elcertifikaten för det helt övervägande antalet elanvändare.

Det kommer vidare att bli tillåtet för alla att handla med elcertifikat. På det sättet uppstår en marknad där elcertifikaten åsätts ett visst pris. Ju mer en producent kan pressa sina produktionskostnader desto större blir skillnaden mellan dessa kostnader och intäkterna från försäljningen av elcertifikat. Systemet innehåller alltså incitament för producenterna av förnybar el att vidta rationaliseringar vilket på sikt stärker den förnybara elens konkurrenskraft på marknaden.

Produktion av el som sker med användande av vindkraft, solenergi, geotermisk energi, viss vattenkraft och vågenergi samt vissa biobränslen är sådan produktion som kommer att berättiga producenten till att bli tilldelad elcertifikat.

Den s.k. kvotplikten ökas successivt. Målet är att användningen av förnybar el skall öka med 10 TWh till år 2010.

Införandet av certifikatsystemet får vissa konsekvenser för annan lagstiftning. Propositionen innehåller därför förslag till ändringar i utskönningsbalken, förmånsrättslagen, sekretesslagen, inkomstskattelagen samt lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter.

Propositionen innehåller vidare förslag till två ändringar i ellagen. Den första ändringen innebär att möjligheten för producenter av förnybar el att få undantag från kravet att fördelningen över tiden av deras inmatning av el på elsystemet slopas. Den andra ändringen innebär att vissa kostnader som Affärsverket svenska kraftnät har för att delta i ett europeiskt samarbete i syfte att utveckla den europeiska elmarknaden får tas ut via stamnätstariffen.

1	Förslag till riksdagsbeslut	7
2	Lagtext	8
2.1	Förslag till lag om elcertifikat	8
2.2	Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken	22
2.3	Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)	24
2.4	Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100) ..	25
2.5	Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857).....	26
2.6	Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	29
2.7	Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter	30
3	Ärendet och dess beredning	31
4	Lag om elcertifikat.....	33
4.1	Bakgrunden till den föreslagna lagen om elcertifikat	33
4.2	Regeringens förslag till lag om elcertifikat	35
4.3	Certifikatberättigande elproduktion	38
4.3.1	Huvudprinciper	38
4.3.2	Begränsningar rörande vattenkraften	42
4.4	Mätning och rapportering	44
4.4.1	Allmänna utgångspunkter	44
4.4.2	Timmätning och rapportering	46
4.5	Godkännande av anläggningar	48
4.6	Tilldelning av elcertifikat	50
4.7	Elcertifikatens rättsliga natur	51
4.8	Bokförings- och skattefrågor	59
4.9	Elcertifikatens giltighetstid	64
4.10	Ett elcertifikatsregister upprättas.....	64
4.10.1	Allmänna utgångspunkter	64
4.10.2	Certifikatkonton	67
4.10.3	Registrering av tilldelade elcertifikat	69
4.10.4	Ansökan om registrering i elcertifikats- registret.....	70
4.10.5	Registrering av överlåtelser.....	72
4.10.6	Registrering av pantsättning.....	74
4.10.7	Konkurs m.m.....	76
4.10.8	Ansökningar till elcertifikatsregistret.....	80
4.10.9	Uppgifter i ansökan om registrering	81
4.10.10	Avslag på ansökan.....	82
4.10.11	Underrättelser till certifikatkontohavare	84
4.10.12	Rättelse av en registrering	85
4.10.13	En registrerings rättsverkan.....	86
4.10.14	Behandlingen av personuppgifter	89
4.10.15	Prisinformation m.m.	91
4.10.16	Sekretessfrågor.....	93
4.11	Marknaden för elcertifikat.....	95
4.12	Kvotplikten.....	96

4.12.1	Vilka som skall hantera kvotplikten.....	96
4.12.2	Registrering av kvotpliktiga.....	102
4.12.3	Kvotpliktiga som underlåtit att anmäla sig för registrering	104
4.12.4	Deklarationsskyldighet.....	105
4.12.5	Ofullständiga deklarerationer.....	107
4.12.6	Annullering av elcertifikat	108
4.12.7	Undantag från kvotplikten.....	109
4.12.8	Kvotens utveckling över tiden	112
4.12.9	Garantipris.....	115
4.13	Kvotpliktsavgifter.....	116
4.13.1	Beslut om kvotpliktsavgift	119
4.14	Tillsyn och avgifter	120
4.14.1	Energimyndighetens befogenheter m.m.	120
4.14.2	Återkallelse av godkännande m.m.	122
4.14.3	Registreringsavgift	124
4.14.4	Svenska kraftnäts avgifter	125
4.14.5	Förseningsavgift.....	125
4.14.6	Koncessionshavares uppgiftsskyldighet	126
4.15	Ansvar	127
4.15.1	Straffansvar	127
4.15.2	Skadestånd.....	129
4.16	Överklagande.....	131
4.17	Övergångsbestämmelser.....	132
4.18	Myndigheternas uppgifter	133
4.18.1	Energimyndigheten, Svenska kraftnät och Finansinspektionen.....	133
4.18.2	Domstolarnas, åklagares och polisens uppgifter	136
4.19	Internationalisering av elcertifikatmarknaden.....	137
5	Vissa ändringar av ellagen.....	141
5.1	Vissa ändringar av bestämmelserna om nättariffer på stamnätet.....	141
5.1.1	Inkludering i stamnätstariffen av vissa kostnader för europeiskt samarbete.....	141
5.1.2	Anpassning av bestämmelserna om stamnätstariffen till de nya bestämmelserna om utformning av nättariffer	144
5.2	Undantag från kravet på mätning av inmatningens fördelning över tiden	145
6	Konsekvenser för små företag	148
6.1	Förslag till lag om elcertifikat	148
6.2	Förslag till ändring av ellagen	152
6.3	Kommunicering med företagen.....	152
7	Författningskommentar.....	153
7.1	Förslaget till lag om elcertifikat	153
7.2	Förslaget till lag om ändring i utsökningsbalken	195
7.3	Förslaget till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)	195

7.4	Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)	195	Prop. 2002/03:40
7.5	Förslaget till lag om ändring i ellagen (1997:857).....	195	
7.6	Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)	199	
7.7	Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter	200	
Bilaga 1	Sammanfattning av Elcertifikatutredningens slutbetänkande Handel med elcertifikat – ett nytt sätt att främja el från förnybara energikällor (SOU 2001:77).....	201	
Bilaga 2	Sammanfattning av departementspromemorian Lag om elcertifikat (Ds 2002:40).....	206	
Bilaga 3	Sammanfattning av Affärsverket svenska kraftnäts skrivelse med hemställan om ändring av ellagens bestämmelser om kostnadsunderlaget för stamnätstariffen (N2002/4822/ESB)	208	
Bilaga 4	Lagrådsremissens författningsförslag	209	
Bilaga 5	Lagrådets yttrande.....	233	
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 januari 2003 ...	242	
	Rättsdatablad	243	

1 Förslag till riksdagsbeslut

Regeringen föreslår att riksdagen

antar regeringens förslag till

1. lag om elcertifikat,
2. lag om ändring i utsökningsbalken,
3. lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979),
4. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
5. lag om ändring i ellagen (1997:857),
6. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
7. lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter.

2 Lagtext

Regeringen har följande förslag till lagtext.

2.1 Förslag till lag om elcertifikat

Härigenom föreskrivs följande.

1 kap. Ändamål och definitioner m.m.

Lagens ändamål

1 § Lagens ändamål är att främja produktion av elektricitet med användande av förnybara energikällor (förnybar el). I detta syfte innehåller lagen bestämmelser om dels en rätt för producenter av förnybar el att bli tilldelade elcertifikat av staten, dels en skyldighet för elanvändare att inneha elcertifikat i förhållande till sin förbrukning av el.

Definitioner

2 § I denna lag används följande beteckningar med den betydelse som här anges:

1. förnybar energikälla: en energikälla som förnyas på naturlig väg,
2. elcertifikat: ett av staten utfärdat bevis om att en megawattimme förnybar el har producerats med iakttagande av bestämmelserna i denna lag och i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen,
3. certifikatberättigad producent: en innehavare av en godkänd produktionsanläggning för förnybar el,
4. elleverantör: den som yrkesmässigt levererar el som har producerats av honom själv eller av någon annan,
5. kvotplikt: en elanvändares skyldighet att den 1 april varje år inneha elcertifikat i förhållande till sin förbrukning av el under det föregående kalenderåret (beräkningsåret), och
6. hantering av kvotplikt: att köpa elcertifikat, att ge in deklaration till tillsynsmyndigheten och att den 1 april varje år inneha elcertifikat i förhållande till sin förbrukning av el under det föregående kalenderåret samt de övriga åtgärder som är förknippade med nämnda uppgifter.

Myndigheter

3 § Regeringen skall utse två myndigheter som skall handlägga de frågor som enligt denna lag, eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, ligger på tillsynsmyndigheten respektive kontoföringsmyndigheten.

Elproduktion som berättigar till elcertifikat

1 § Berättigad att bli tilldelad elcertifikat är innehavaren av en enligt 5 § godkänd produktionsanläggning där el produceras med användande av en eller flera av följande förnybara energikällor:

1. vindkraft,
2. solenergi,
3. vågenergi,
4. geotermisk energi, eller
5. biobränslen, enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

2 § Berättigad att bli tilldelad elcertifikat är även innehavaren av en enligt 5 § godkänd produktionsanläggning där el produceras med användande av vattenkraft, om produktionen sker

1. i en anläggning som var i drift vid utgången av april 2003 och som då hade en installerad effekt som inte var högre än 1 500 kilowatt,
2. i annat fall än som avses i 1
 - a) i en anläggning som har tagits ur drift före den 1 juli 2001 och som därefter tagits i drift efter utgången av 2002, eller
 - b) i en anläggning som tagits i drift första gången efter utgången av 2002.

Om flera sådana anläggningar som avses i första stycket 1 finns i närheten av varandra och gemensamt matar in el på ledningsnätet, skall de anses som separata anläggningar vid tillämpningen av denna lag.

Om produktionskapaciteten efter lagens ikraftträdande ökats i en anläggning som var i drift vid utgången av april 2003, skall den ökade produktionen av el berättiga innehavaren att bli tilldelad elcertifikat enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

3 § Tillsynsmyndigheten får i det enskilda fallet medge innehavaren av en produktionsanläggning, där el produceras med användande av vattenkraft och som inte omfattas av bestämmelsen i 2 §, rätt att bli tilldelad elcertifikat om

1. ett myndighetsbeslut, eller föreskrifter i annan lag eller förordning, ställer nya krav på hur verksamheten skall bedrivas eller hur anläggningen skall vara utformad och detta innebär att verksamhetens ekonomiska förutsättningar ändras på ett sådant ingripande sätt att en långsiktigt lönsam produktion inte kan ske om innehavaren inte tilldelas elcertifikat, eller
2. innehavaren i annat fall än som avses i 1 avser att göra omfattande ombyggnader eller andra stora investeringar i anläggningen och dessa är så kostsamma att en långsiktigt lönsam produktion inte kan ske om innehavaren inte tilldelas elcertifikat.

Rätt till tilldelning av elcertifikat enligt första stycket 2 har endast innehavare av en anläggning som har en installerad effekt om högst 15 megawatt.

Ansökan om medgivande enligt denna paragraf skall ske samtidigt med ansökan om godkännande av anläggningen enligt 5 §.

4 § Elcertifikat får bara tilldelas för sådan el vars inmatade mängd och dess fördelning över tiden har mätts och rapporterats till kontoföringsmyndigheten enligt de föreskrifter som meddelats av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

Om inmatningen från produktionsanläggningen sker till ett elnät som används utan stöd av nätkoncession skall innehavaren av produktionsanläggningen svara för mätningen och rapporteringen.

Om endast en del av elproduktionen i en anläggning berättigar till elcertifikat, skall innehavaren särskilt beräkna och rapportera sådan elproduktion enligt de föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

Godkännande av anläggningar

5 § Elcertifikat får bara tilldelas för produktion av förnybar el som sker i en produktionsanläggning som har godkänts av tillsynsmyndigheten.

Godkännande skall meddelas på skriftlig ansökan från anläggningens innehavare om anläggningen uppfyller kraven i 1 eller 2 § eller innehavaren medges rätt till tilldelning av elcertifikat enligt 3 § samt anläggningen har utrustning för sådan mätning och rapportering som anges i 4 § första stycket.

Tilldelning av elcertifikat

6 § Kontoföringsmyndigheten skall tilldela en certifikatberättigad producent ett elcertifikat för varje megawattimme förnybar el som har producerats i anläggningen och för vilken certifikat får tilldelas.

Varje elcertifikat skall ha ett identifieringsnummer och en uppgift om vilken dag det tilldelats producenten.

3 kap. Kontoföring av elcertifikat

Elcertifikatsregister

1 § Kontoföringsmyndigheten skall kontoföra elcertifikat i ett elcertifikatsregister. Registret skall föras med hjälp av automatiserad behandling.

Lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument skall inte tillämpas på kontoföringen av elcertifikat.

2 § Elcertifikatsregistret skall bestå av certifikatkonton, som skall läggas upp för certifikatberättigade producenter och för dem som hanterar kvotplikten och har registrerats enligt 4 kap. 6 eller 7 §.

3 § Kontoföringsmyndigheten skall efter skriftlig ansökan lägga upp ett certifikatkonto för den som inte omfattas av bestämmelsen i 2 §. En sådan ansökan skall innehålla uppgifter om sökandens namn, identifieringsnummer, telefonnummer och postadress.

4 § Ett elcertifikat tilldelas en certifikatberättigad producent genom att elcertifikatet registreras på dennes certifikatkonto. Registreringen skall ske utan oskäligt dröjsmål sedan rapport om den certifikatberättigande elproduktionen kommit kontoföringsmyndigheten till handa.

Ansökan om registrering i elcertifikatsregistret

5 § Kontoföringsmyndigheten skall, efter ansökan eller underrättelse som avses i 6–9 §§, genast på ett certifikatkonto registrera de uppgifter som anges i ansökan eller underrättelsen samt ange tidpunkten för registreringen.

Om samtliga villkor inte är uppfyllda skall en preliminär registrering av uppgifterna ske. När samtliga villkor är uppfyllda skall en slutlig registrering ske.

6 § När ett elcertifikat har överlåtit skall efter ansökan från överlåtaren det överlåtna certifikatet registreras på förvärvarens certifikatkonto.

Har förvärvaren ansökt om att det överlåtna certifikatet skall registreras på hans konto, skall en preliminär registrering av överlåtelsen göras på överlåtarens certifikatkonto. Kontoföringsmyndigheten skall därefter förelägga överlåtaren att yttra sig över ansökan inom två veckor från det att han fått del av föreläggandet. Om överlåtaren inte invänder mot ansökan inom denna tid, skall de överlåtna certifikaten registreras på förvärvarens konto.

7 § Har panträtt upplåtits i ett elcertifikat skall efter ansökan från pantsättaren pantsättningen registreras på pantsättarens certifikatkonto.

Har panthavaren ansökt om att en pantsättning skall registreras, skall en preliminär registrering av pantsättningen göras på pantsättarens konto. Kontoföringsmyndigheten skall därefter förelägga pantsättaren att yttra sig över ansökan inom två veckor från det att han fått del av föreläggandet. Om pantsättaren inte invänder mot ansökan inom denna tid, skall pantsättningen slutligt registreras på pantsättarens konto.

8 § Om kontoföringsmyndigheten har underrättats om att en innehavare av ett certifikatkonto gått i konkurs skall detta registreras på certifikatkontot. Detsamma gäller om myndigheten har underrättats om att ett elcertifikat eller en rättighet som är registrerad enligt denna lag har utmätts, belagts med kvarstad eller blivit föremål för betalningssäkring.

När kontoföringsmyndigheten har underrättats om att ett konkursbeslut upphävts, att en konkurs avslutats eller att en sådan åtgärd som avses i första stycket har upphävts eller återgått, skall en sådan registrering som nämns i första stycket tas bort.

9 § När en pantsättning av ett elcertifikat har upphört, skall efter ansökan från panthavaren registreringen om pantsättningen tas bort från pantsättarens konto.

Har pantsättaren gjort en ansökan om att registreringen om pantsättningen skall tas bort, skall en preliminär registrering om pantsättningens

upphörande göras på pantsättarens konto. Kontoföringsmyndigheten skall därefter förelägga panthavaren att yttra sig över ansökan inom två veckor från det att han fått del av föreläggandet. Om panthavaren inte invänder mot ansökan inom denna tid, skall registreringen om pantsättningen tas bort.

10 § Den som gör en ansökan enligt 6, 7 eller 9 § skall göra detta på formulär som tillhandahålls av kontoföringsmyndigheten. Ansökan skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller dennes ombud.

En ansökan får signeras och överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, kontoföringsmyndigheten föreskriver.

11 § En ansökan om registrering i elcertifikatsregistret skall innehålla uppgifter om

1. den registrering som begärs,
2. överlåtarens eller pantsättarens namn, identifieringsnummer samt postadress,
3. förvärvarens eller panthavarens namn, identifieringsnummer samt postadress, och
4. de certifikatkonton som berörs av överlåtelsen eller pantsättningen och, i förekommande fall, försäljningspriset för certifikaten.

12 § Om en ansökan inte uppfyller kraven i 10 § eller med stöd av den paragrafen meddelade föreskrifter, skall ansökan omedelbart avvisas.

13 § Om en ansökan enligt 3 § inte uppfyller de krav som där anges, eller om en ansökan enligt 6, 7 eller 9 § inte uppfyller de krav som anges i 11 §, skall sökanden föreläggas att komplettera sin ansökan.

14 § Kontoföringsmyndigheten skall avslå en ansökan om certifikatkonto eller en ansökan om registrering, om ett föreläggande om komplettering enligt 13 § inte följs. Kontoföringsmyndigheten skall även avslå en ansökan om registrering på ett certifikatkonto,

1. om en överlåtare eller en pantsättare gjort invändning mot en ansökan enligt 6 § andra stycket eller 7 § andra stycket och invändningen inte uppenbarligen saknar fog,
2. om en panthavare gjort invändning enligt 9 § andra stycket och invändningen inte uppenbarligen saknar fog,
3. om ansökan om registrering avser överlåtelse av ett elcertifikat för vilket pantsättning är registrerad, eller
4. om den registrering som ansökan avser inte är förenlig med en befintlig registrering enligt 7 eller 8 §.

15 § När kontoföringsmyndigheten gjort en registrering på ett certifikatkonto, skall kontohavaren skriftligen underrättas om det. Om ansökan överförts elektroniskt enligt föreskrifter meddelade med stöd av 10 §, får även underrättelsen överföras elektroniskt.

16 § En uppgift på ett certifikatkonto skall rättas, om den innehåller någon uppenbar oriktighet till följd av skrivfel, räknefel eller liknande

förbiseende eller till följd av något tekniskt fel. Den vars rätt berörs skall ges möjlighet att yttra sig, om inte rättelsen är till förmån för denne eller yttrandet annars är uppenbart obehövt.

Rättsverkan av en registrering

17 § En innehavare av ett certifikatkonto skall, med de begränsningar som framgår av registreringar på kontot, anses ha rätt att förfoga över de elcertifikat som finns registrerade på kontot.

18 § Har samma elcertifikat överlåtits till flera var för sig, har den överlåtelse företräde som registrerades först. Registreringen ger dock inte en överlåtelse företräde framför en tidigare överlåtelse om förvärvaren, när överlåtelsen registrerades, kände till eller borde ha känt till den tidigare överlåtelsen.

Detta skall tillämpas även på förvärv genom bodelning, arv, testamente, bolagsskifte eller liknande förvärvssätt, när fråga uppkommer om företrädet mellan ett sådant förvärv och en annan överlåtelse.

Vid tillämpningen av första och andra styckena skall en preliminär registrering ha samma rättsverkan som en slutlig registrering.

19 § Har ett elcertifikat i annat fall än som avses i 18 § överlåtits av någon som inte ägde det, blir överlåtelsen giltig om certifikatet vid tidpunkten för överlåtelsen var registrerat på överlåtarens certifikatkonto och överlåtelsen har registrerats samt förvärvaren då varken kände till eller borde ha känt till att överlåtaren inte ägde certifikatet. Vad nu sagts gäller även vid överlåtelse från den som ägde elcertifikatet, men som saknade rätt att förfoga över det genom överlåtelse.

Vid tillämpningen av första stycket skall en preliminär registrering ha samma rättsverkan som en slutlig registrering.

20 § En pantsättning av ett elcertifikat behandlas lika med en överlåtelse vid tillämpningen av 18 och 19 §§.

Behandling av personuppgifter i elcertifikatsregistret

21 § Om inget annat följer av denna lag eller av föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, tillämpas personuppgiftslagen (1998:204) vid behandling av personuppgifter vid kontoföring av elcertifikat i elcertifikatsregistret.

Kontoföringsmyndigheten är personuppgiftsansvarig enligt personuppgiftslagen för den behandling av personuppgifter som utförs i elcertifikatsregistret.

22 § I fråga om personuppgifter skall registret ha till ändamål att tillhandahålla uppgifter för

1. verksamhet för vilken staten eller kommun ansvarar enligt lag eller annan författning och

a) som avser elcertifikat som registreras i elcertifikatsregistret,

b) som för att kunna fullgöras förutsätter tillgång till information om elcertifikat, eller

c) som avser fullgörande av underrättelseskyldighet,

2. omsättning av elcertifikat, samt

3. affärsverksamhet, kreditgivning eller annan allmän eller enskild verksamhet där information om elcertifikat utgör underlag för prövningar eller beslut.

23 § Kontoföringsmyndigheten skall på begäran lämna ut uppgift i elcertifikatsregistret till tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten får ha direktåtkomst till elcertifikatsregistret.

Prisinformation m.m.

24 § Kontoföringsmyndigheten skall fortlöpande offentliggöra information om överlåtelser av elcertifikat. Informationen skall avse tidpunkten för överlåtelser, antalet överlåtna certifikat och priset för certifikaten. Myndigheten skall vidare fortlöpande offentliggöra dels det volymvägda medelvärdet av priset på elcertifikaten under de närmast föregående tolv månaderna, dels antalet certifikat som tilldelats elproducenter under samma period.

25 § Kontoföringsmyndigheten skall årligen, senast vid januari månads utgång, underrätta certifikatkontohavaren om innehållet på hans konto per den 31 december föregående kalenderår.

4 kap. Kvotplikt m.m.

Kvotpliktens omfattning

1 § Kvotplikten för en elanvändare omfattar ett visst antal elcertifikat i förhållande till elanvändarens förbrukning av el enligt vad som framgår av följande tabell.

Beräkningsår för kvotplikt	Antal elcertifikat per förbrukad MWh el
2003	0,074
2004	0,081
2005	0,104
2006	0,126
2007	0,141
2008	0,153
2009	0,160
2010	0,169

Om den beräknade kvotplikten inte omfattar elcertifikat till ett fullt heltal, skall antalet avrundas till närmaste heltal. Kvotplikten skall dock alltid omfatta minst ett elcertifikat.

Om en elanvändares kvotplikt hanteras av en eller flera elleverantörer enligt 4 § första stycket, skall elanvändarens förbrukning av el anses

motsvara den mängd el för vilken elanvändaren fakturerats av leverantören. Detsamma gäller den elförbrukning som sker hos elanvändare som avses i 4 § andra stycket 2 och 3.

2 § Vid beräkning av kvotplikten beaktas inte följande sorters el.

1. El som matats in på det elektriska nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion (förlustel).

2. El som en leverantör har levererat till en förbrukare utan ersättning i enlighet med ett avtal om intrångsersättning. Detta gäller dock bara om leveransen sker vid en lägre effekt än 50 kilowatt (frikraft).

3. El som förbrukats i tillverkningsprocessen i stål- och metallverk eller i massa- och pappersindustrin, baskemikalieindustrin, gruvindustrin, cementindustrin eller i petroleumraffinaderier.

4. El som en elanvändare själv producerat och förbrukat, om produktionsanläggningens generator har en märkeffekt om högst 50 kilowatt.

5. El som har förbrukats i produktionen av el (hjälpkraft).

3 § Om en elanvändare producerar förnybar el för egen förbrukning utan att bestämmelsen i 2 kap. 4 § första stycket iakttas, får det antal elcertifikat som han vore berättigad att bli tilldelad om bestämmelsen hade iakttagits räknas bort från kvotplikten, dock bara om den producerade elen deklarerats enligt 8 §.

Hantering av kvotplikten

4 § En elanvändares kvotplikt skall hanteras av den eller de elleverantörer som levererar el till elanvändaren. Om flera elleverantörer har sålt el till samma elanvändare skall varje elleverantör hantera den del av elanvändarens kvotplikt som beräknas på leverantörens försäljning av el till elanvändaren.

Första stycket gäller inte

1. elanvändare i den utsträckning de förbrukat el som de själva producerat, importerat eller köpt på den nordiska elbörsen,

2. elanvändare som förbrukat sådan el som avses i 2 § 3, samt

3. elanvändare som anmält till tillsynsmyndigheten att de själva vill hantera sin kvotplikt.

5 § Skyldigheten att hantera kvotplikten inträder

1. när en elleverantör som avses i 4 § första stycket påbörjar leveranser av el,

2. när en sådan elanvändare som avses i 4 § andra stycket 1 eller 2 påbörjar förbrukningen av sådan el som avses i de nämnda punkterna, och

3. beträffande en elanvändare som avses i 4 § andra stycket 3, vid början av det kalenderår då denne enligt anmälan enligt 6 § andra stycket skall börja hantera sin kvotplikt.

6 § Den som hanterar kvotplikten enligt 4 § första stycket eller andra stycket 1 eller 2 skall skriftligen anmäla sig hos tillsynsmyndigheten senast två veckor efter det att skyldigheten att hantera kvotplikten inträdde.

En elanvändare som enligt 4 § andra stycket 3 själv vill hantera sin kvotplikt skall skriftligen anmäla det till tillsynsmyndigheten. En sådan anmälan skall avse ett eller flera kalenderår. Denna anmälan skall ges in senast den 1 oktober året före det kalenderår då elanvändarens hantering av kvotplikten skall börja.

När anmälan gjorts enligt första eller andra stycket skall den som anmälan avser registreras hos tillsynsmyndigheten, om inte något sådant förhållande föreligger som anges i fjärde stycket.

Om en sådan avgift som avses i 6 kap. 12 § inte kommit in till myndigheten senast den 1 oktober skall anmälan om registrering avvisas. Om en registrering redan skett, skall i stället registreringen upphävas.

7 § Om tillsynsmyndigheten har välgrundad anledning att anta att någon som skall hantera kvotplikten enligt 4 § första stycket eller andra stycket 1 eller 2 inte har anmält sig för registrering enligt 6 § första stycket, skall myndigheten registrera denne. Innan sådan registrering sker, skall den som berörs av åtgärden få tillfälle att yttra sig.

Deklarationsskyldighet

8 § Den som hanterar kvotplikten skall senast den 1 mars varje år ge in en deklARATION till tillsynsmyndigheten med uppgifter om

1. den elförbrukning som skall ligga till grund för beräkningen av kvotplikten enligt 4 kap. 1 §,
2. det antal elcertifikat som enligt 9 § skall annulleras den 1 april samma år och, i förekommande fall,
3. sådan elförbrukning som avses i 2 § 1–3 eller 5, eller
4. sådan elproduktion som avses i 3 §.

Annullering av elcertifikat

9 § Kontoföringsmyndigheten skall den 1 april varje år på ett certifikatkonto annullera det antal elcertifikat som kontohavaren angivit i sin deklARATION enligt 8 § 2. Därvid får annullering dock inte ske av elcertifikat

1. som har pantsatts enligt en preliminär eller slutlig registrering på kontot,
2. som har utmätts, belagts med kvarstad eller blivit föremål för betalningssäkring, eller
3. som har överlåtit enligt en preliminär registrering på kontot.

10 § En elleverantör får ta ut ersättning för hanteringen av kvotplikten av de elanvändare vars kvotplikt han hanterar. Den ersättning som leverantören tar ut skall redovisas särskilt till elanvändaren.

Garantipris

11 § En certifikatberättigad producent har under åren 2004 till och med 2008 rätt att från den 30 april till och med den 30 juni hos tillsynsmyndigheten lösa in elcertifikat som han blivit tilldelad under det före-

gående kalenderåret. Det pris som myndigheten skall betala per certifikat framgår av nedanstående tabell. Prop. 2002/03:40

Elcertifikat tilldelade år	Pris
2003	60 kr
2004	50 kr
2005	40 kr
2006	30 kr
2007	20 kr

5 kap. Kvotpliktsavgift

1 § Den som hanterar kvotplikten skall till staten betala en särskild avgift (kvotpliktsavgift) om

1. han i sin deklaration enligt 4 kap. 8 § 2 angivit ett mindre antal elcertifikat än som omfattas av hans kvotplikt, eller

2. i annat fall, det antal elcertifikat som omfattas av kvotplikten enligt en deklaration enligt 4 kap. 8 § inte kunnat annulleras på hans certifikatkonto.

Avgiften beräknas per certifikat som enligt bestämmelserna i första stycket inte annullerats på hans certifikatkonto och uppgår till 150 procent av det volymvägda medelvärdet av certifikatpriset under perioden från och med den 1 april beräkningsåret till och med den 31 mars påföljande år. De kvotpliktsavgifter som belöper på åren 2004 och 2005 skall inte överstiga 175 respektive 240 kronor per elcertifikat.

2 § Frågor om uttagande av kvotpliktsavgift prövas av tillsynsmyndigheten. Myndigheten skall besluta om kvotpliktsavgift senast den 1 september varje år. Om myndigheten inte fattat beslut inom den angivna tiden, förfaller frågan om kvotpliktsavgift.

3 § Om den som hanterar kvotplikten i sin deklaration har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter av betydelse för kvotpliktens omfattning, får tillsynsmyndigheten efter den 1 september besluta om eller ändra ett beslut om kvotpliktsavgift. Ett sådant beslut får dock inte meddelas efter utgången av det femte året efter det kalenderår då beslut skulle ha fattats enligt 2 §.

6 kap. Tillsyn m.m.

1 § Tillsynsmyndigheten skall utöva tillsyn över efterlevnaden av denna lag och av de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Tillsynen omfattar dock inte kontoföringsmyndigheten.

Tillsynsmyndighetens allmänna befogenheter

2 § Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. En begäran får förenas med vite.

3 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att trygga efterlevnaden av de föreskrifter som omfattas av tillsynen. Ett föreläggande får förenas med vite.

4 § Tillsynsmyndigheten skall på begäran få tillträde till produktionsanläggningar samt lokaler och områden som hör till sådana anläggningar i den utsträckning det behövs för tillsynen. Denna rätt omfattar inte bostäder.

Polismyndigheten skall lämna det biträde som behövs för tillsynen.

5 § Om det finns anledning anta att den som omfattas av tillsynen har begått brott, får denne inte föreläggas vid vite att medverka i utredning av en fråga som har samband med den gärning som brottsmisstanken avser.

Återkallelse av godkännande enligt 2 kap. 5 § och beslut om sanktionsavgift

6 § Tillsynsmyndigheten skall återkalla ett godkännande av en anläggning om denna inte längre uppfyller förutsättningarna för ett godkännande enligt 2 kap. 5 §, eller om ett godkännande har lämnats på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande och dessa haft betydelse för innehavarens rätt att tilldelas elcertifikat.

7 § Om elcertifikat har tilldelats anläggningens innehavare på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande eller på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter som lämnats vid rapportering enligt 2 kap. 4 § andra och tredje stycket och har uppgifterna haft betydelse för innehavarens rätt att få elcertifikat, skall anläggningens innehavare betala en sanktionsavgift till staten för de elcertifikat som felaktigt tilldelats honom.

Frågor om uttagande av en sådan avgift prövas av tillsynsmyndigheten. Därvid skall bestämmelserna om kvotpliktsavgift i 5 kap. 1 § andra stycket tillämpas, varvid perioden för beräkning av certifikatpriset skall vara den tolv månadersperiod som föregår dagen för beslutet. Ett sådant beslut får inte avse elcertifikat som har tilldelats anläggningens innehavare mer än två år före tillsynsmyndighetens beslut.

Vissa särskilda skyldigheter m.m.

8 § Den som hanterar kvotplikten är skyldig att genom räkenskaper, anteckningar eller på annat sätt se till att det finns underlag för fullgörande av deklARATIONSSKYLDIGHET enligt 4 kap. 8 §. Sådana handlingar skall bevaras i sju år efter utgången av det år då deklARATIONSSKYLDIGHETEN förelåg.

9 § Om den som är deklARATIONSSKYLDIG enligt 4 kap. 8 § inte lämnar deklARATION i rätt tid, eller är den lämnade deklARATIONEN ofullständig, får tillsynsmyndigheten förelägga honom att lämna deklARATION eller göra de kompletteringar som behövs. Föreläggande får även ges att lämna upp-

gifter och förete handlingar i den utsträckning det behövs för kontroll av att deklARATIONEN är korrekt. Ett föreläggande får förenas med vite.

10 § Innehavare av nätkoncession är skyldig att på begäran av tillsynsmyndigheten lämna uppgifter om den överföring av el som skett till elanvändare som avses i 4 kap. 4 § andra stycket 1–3. En sådan begäran får förenas med vite.

Avgifter

11 § För kontoföring och registrering av överlåtelser av elcertifikat har kontoföringsmyndigheten rätt att ta ut avgifter enligt de närmare föreskrifter som regeringen meddelar. Den registrering som sker dels när elcertifikat tilldelas en certifikatberättigad producent, dels när ett elcertifikat annulleras, skall inte vara avgiftsbelagd.

12 § En elanvändare som enligt 4 kap. 6 § andra stycket anmält sig för registrering skall senast den 1 oktober året före det år då kvotplikten skall hanteras betala en avgift till tillsynsmyndigheten med början det år då anmälan sker. Avgiften för år 2004 skall uppgå till 300 kronor och därefter till 100 kronor per år.

13 § Om den som är deklARATIONSSKYLDIG enligt 4 kap. 8 § inte lämnar deklARATION i rätt tid, skall han betala en förseningsavgift med 1 000 kronor till staten. Tillsynsmyndigheten skall pröva frågor om sådana avgifter.

En förseningsavgift skall efterges, om underlåtenheten att lämna deklARATION i rätt tid framstår som ursäktlig med hänsyn till omständigheter som den deklARATIONSSKYLDIGE inte har kunnat råda över. Avgiften skall också efterges om det framstår som uppenbart oskäligt att ta ut den.

Indrivning

14 § Om en kvotpliktsavgift enligt 5 kap. 1 eller 3 §, en sanktionsavgift enligt 6 kap. 7 § eller en förseningsavgift enligt 13 § inte har betalats efter betalningsuppsmaning, skall avgiften lämnas för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Elektronisk hantering

15 § En ansökan om godkännande enligt 2 kap. 5 §, en anmälan för registrering enligt 4 kap. 6 § och en deklARATION enligt 4 kap. 8 § samt därtill hörande handlingar får överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten föreskriver.

Straff

1 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligen

1. bryter mot skyldigheten att göra anmälan enligt 4 kap. 6 § första stycket, eller

2. lämnar oriktig eller vilseledande uppgift om mängden förbrukad eller producerad el i en deklARATION som avses i 4 kap. 8 §.

Är ett brott som avses i första stycket att anse som grovt, skall dömas till fängelse i högst två år. I ringa fall döms inte till ansvar.

2 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnar oriktig uppgift till kontoföringsmyndigheten i en ansökan enligt 3 kap. 11 § om det pris till vilket elcertifikat har överlåtits. I ringa fall döms inte till ansvar.

3 § Till ansvar enligt denna lag döms inte om gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken.

4 § Den som har åsidosatt ett vitesföreläggande döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet.

Skadestånd

5 § Rätt till ersättning av staten har den som lider skada på grund av tekniskt fel i elcertifikatsregistret.

Ersättningen skall sättas ned med skäligt belopp eller helt falla bort, om den skadelidande har medverkat till skadan genom att utan skälig anledning låta bli att vidta åtgärder för att bevara sin rätt eller om den skadelidande på något annat sätt har medverkat till skadan genom eget vållande.

6 § En ägare eller rättighetshavare som drabbas av skada till följd av ett beslut om rättelse enligt 3 kap. 16 § har rätt till ersättning av staten. Ersättning lämnas dock inte om den skadelidande med hänsyn till felets art eller andra omständigheter hade bort inse att fel förekommit.

7 § Utöver vad som följer av 5 och 6 §§ gäller bestämmelserna i 48 § personuppgiftslagen (1998:204) om skadestånd vid behandling av personuppgifter enligt denna lag.

8 § Staten företräds i ärenden om ersättning enligt 5 och 6 §§ av den myndighet som regeringen bestämmer.

8 kap. Överklagande

1 § Beslut av tillsynsmyndigheten i följande frågor får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

1. godkännande av anläggningar enligt 2 kap. 5 §,

2. avvisning av anmälan eller upphävande av registrering enligt 4 kap. 6 § fjärde stycket,
3. registrering enligt 4 kap. 7 §,
4. kvotpliktsavgift enligt 5 kap. 1 och 3 §§,
5. begäran som förenats med vite enligt 6 kap. 2 §,
6. föreläggande som förenats med vite enligt 6 kap. 3 §,
7. återkallelse av godkännande enligt 6 kap. 6 §,
8. sanktionsavgift enligt 6 kap. 7 §,
9. föreläggande som förenats med vite enligt 6 kap. 9 §,
10. begäran som förenats med vite enligt 6 kap. 10 §, eller
11. förseningsavgift enligt 6 kap. 13 §.

2 § Beslut av kontoföringsmyndigheten i följande frågor får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

1. tilldelning av elcertifikat enligt 3 kap. 4 §,
2. registrering på ett certifikatkonto enligt 3 kap. 6, 7 eller 9 §,
3. avvisning enligt 3 kap. 12 §,
4. avslag på ansökan enligt 3 kap. 14 §,
5. rättelse enligt 3 kap. 16 §,
6. avslag på ansökan om information enligt 26 § personuppgiftslagen (1998:204), eller
7. annullering av elcertifikat enligt 4 kap. 9 §.

3 § Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

4 § Övriga beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2003.
2. Innehavare av produktionsanläggning som före den 1 juli 2003 ansöker om godkännande av anläggningen har rätt att bli tilldelad elcertifikat från och med den 1 maj 2003, om ansökningen leder till ett beslut om godkännande.
3. Elleverantör som har gällande avtal med elanvändare som sträcker sig längre än till den 1 maj 2003 har rätt att av elanvändare vars kvotplikt leverantören hanterar ta ut kostnaden för att hantera kvotplikten i enlighet med 4 kap. 10 §.
4. Kvotplikten enligt 4 kap. 1 § skall för år 2003 beräknas på åtta tolfte-delar av en elanvändares förbrukning av el under samma år.

2.2 Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 30 § och 6 kap. 2 § utsökningsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

30 §

Utmätning medför förmånsrätt i och med beslutet, om ej annat följer av andra *eller* fjärde stycket eller 7 kap. 13 §.

Utmätning medför förmånsrätt i och med beslutet, om ej annat följer av andra, fjärde *eller femte* stycket eller 7 kap. 13 §.

Utmätning av här i riket registrerat skepp eller luftfartyg, intecknade reservdelar till sådant luftfartyg eller fast egendom medför ej förmånsrätt förrän ärende angående anteckning om utmätningen tas upp på inskrivningsdag. Upptas på samma inskrivningsdag mer än ett sådant ärende, skall den utmätning som skedde först ha företräde. Om här i riket registrerat skepp eller luftfartyg som har utmätts här blir utmätt i främmande stat innan det har tagits om hand av kronofogdemyndigheten, skall den rätt som har vunnits genom den förra utmätningen gälla som panträtt.

Utmätning av fast egendom medför företräde framför rättighet i egendomen, om ärende angående anteckning om utmätningen tas upp senast på den inskrivningsdag då inskrivning av rättigheten söks.

Utmätning av en rättighet som är registrerad enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument medför förmånsrätt genom registrering av utmätningen enligt den lagen. Utmäts en rättighet som förvaltas enligt 3 kap. i nämnda lag inträder förmånsrätten i stället genom underrättelse till förvaltaren om utmätningen. Detsamma gäller om utmätningen avser en panträtt i en rättighet som förvaltas enligt det kapitlet.

Utmätning av ett elcertifikat eller en rättighet som är registrerad enligt lagen (2003:000) om elcertifikat medför förmånsrätt genom registrering av utmätningen enligt den lagen.

6 kap.

2 §

Pengar samt löpande skuldebrev och annan handling, vars företeende utgör villkor för rätt att kräva betalning eller påkalla fullgörande av annan förpliktelse, skall tagas i förvar.

Utmäts pantbrev i skepp eller fastighet eller skuldebrev som är intecknat i luftfartyg eller reservdelar till luftfartyg hos den intecknade egendomens ägare, skall pantbrevet eller inteckningshandlingen tas i förvar. Om beslutet om utmätning av pantbrev avser ett datapantbrev, skall

kronofogdemyndigheten begära att Lantmäteriverket utfärdar ett skriftligt pantbrev enligt 8 kap. lagen (1994:448) om pantbrevsregister.

Kan det antagas att handling som avses i första eller andra stycket undanhålls eller har förkommit, skall i stället sekundogäldenären eller annan förpliktad meddelas förbud att fullgöra sin förpliktelse till annan än kronofogdemyndigheten eller den som myndigheten anvisar.

Utmätning av en rättighet som är registrerad enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument skall säkerställas genom registrering av utmätningen enligt den lagen. Utmäts en rättighet som förvaltas enligt 3 kap. i nämnda lag skall säkerställandet i stället ske genom underrättelse till förvaltaren om utmätningen. Detsamma gäller om utmätningen avser en panträtt i en rättighet som förvaltas enligt det kapitlet.

Utmätning av ett elcertifikat eller en rättighet som är registrerad enligt lagen (2003:000) om elcertifikat skall säkerställas genom registrering av utmätningen enligt den lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2003.

2.3 Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

Härigenom föreskrivs att 4 § förmånsrättslagen (1970:979) skall ha följande lydelse.

<i>Nuvarande lydelse</i>	4 § <i>Föreslagen lydelse</i>
Förmånsrätt följer med	Förmånsrätt följer med
1. sjöpanträtt och luftpanträtt,	1. sjöpanträtt och luftpanträtt
2. handpanträtt och rätt att kvarhålla lös egendom till säkerhet för fordran (retentionsrätt), panträtt på grund av registrering eller under rättelse enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument,	2. handpanträtt och rätt att kvarhålla lös egendom till säkerhet för fordran (retentionsrätt), panträtt på grund av registrering eller under rättelse enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument <i>samt panträtt på grund av registrering enligt lagen (2003:000) om elcertifikat,</i>
3. panträtt på grund av inteckning i skepp eller skeppsbygge eller i luftfartyg och reservdelar till luftfartyg,	
4. registrering av båtbyggnadsförskott enligt lagen (1975:605) om registrering av båtbyggnadsförskott.	

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2003.

2.4 Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs att det i sekretesslagen (1980:100)¹ skall införas en ny paragraf, 8 kap. 28 §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.

28 §

Sekretess gäller i verksamhet som avser förande av elcertifikatsregistret enligt lagen (2003:000) om elcertifikat för uppgift som lämnar eller bidrar till upplysning om ställningen på ett certifikatkonto, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att kontoinnehavaren lider skada.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2003.

¹ Lagen omtryckt 1992:1474

2.5 Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs i fråga om ellagen (1997:857)
dels att 3 kap. 10 a och 11 a §§ skall upphöra att gälla,
dels att 3 kap. 14 §, 4 kap. 9 § och 13 kap. 5 § skall ha följande lydelse,
dels att punkt 6 i övergångsbestämmelserna till lagen (2002:121) om ändring i nämnda lag skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

14 §

Kostnaden för en mätare med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i inmatningspunkten hos en elproducent skall av nätkoncessionshavaren debiteras elproducenten. För de elproducenter som avses i 4 kap. 10 §, gäller detta bara i den utsträckning som föreskriften i 3 kap. 11 a § första stycket är tillämplig.

Kostnaden för en mätare med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i inmatningspunkten hos en elproducent skall av nätkoncessionshavaren debiteras elproducenten. *Detta gäller inte* de elproducenter som avses i 4 kap. 10 §.

Tvister i frågor som avses i första stycket prövas av nätmyndigheten. En tvist prövas dock inte om det visas att ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren sänt ett skriftligt ställningstagande till berörd part under dennes senaste kända adress.

4 kap.

9 §

Vid skälighetsbedömningen av nättariffen för en ledning med en spänning om 220 kilovolt eller däröver (stamledning) skall *alla* kostnader för nätkoncessionshavarens samtliga ledningar i landet med undantag för utlandsförbindelserna bedömas samlat. Tariffen får dock utformas med hänsyn till var på nätkoncessionshavarens ledningsnät en anslutningspunkt är belägen.

Vid skälighetsbedömningen av nättariffen för en ledning med en spänning om 220 kilovolt eller däröver (stamledning) skall *de* beräknade kostnaderna för den prestation som nätkoncessionshavaren har att utföra och hans sätt att utföra prestationen bedömas samlat för nätkoncessionshavarens samtliga ledningar i landet med undantag för utlandsförbindelserna. Tariffen får dock utformas med hänsyn till var på nätkoncessionshavarens ledningsnät en anslutningspunkt är belä-

Om nätkoncessionshavaren har systemansvaret för el enligt 8 kap. 1 § första stycket skall *de kostnader som följer av detta ansvar och som inte kan hänföras till en viss kund eller kundkategori anses utgöra en kostnad i nätverksamheten.*

Om en sådan föreskrift som avses i 2 § andra stycket har meddelats skall *nätkoncessionshavarens kostnader för de utlandsförbindelser som berörs av föreskriften bedömas samlat med kostnaderna för nätkoncessionshavarens samtliga ledningar i landet.*

gen.

Om en sådan föreskrift som avses i 2 § andra stycket har meddelats skall, *i fråga om de utlandsförbindelser som omfattas av föreskriften, de beräknade kostnaderna för den prestation som nätkoncessionshavaren har att utföra och hans sätt att utföra prestationen omfattas av den skälighetsbedömning som görs enligt första stycket avseende nätkoncessionshavarens samtliga ledningar i landet.*

Om nätkoncessionshavaren har systemansvaret för el enligt 8 kap. 1 § första stycket skall *den del av verksamheten som inte kan hänföras till en viss kund eller kundkategori anses ingå i nätverksamheten.*

Om nätkoncessionshavaren deltar i europeiskt samarbete, som syftar till att utveckla och vidmakthålla en fungerande europeisk marknad för el, skall verksamheten anses ingå i nätverksamheten.

13 kap.

5 §

Beslut av nätmyndigheten enligt 2 kap. 18–20 §§, 3 kap. 3 §, 6–8 §§, 11, 11 a, 14 och 15 §§, 4 kap. 6, 7 och 10 §§ samt 12 kap. 8 och 11 §§, beslut av en tillsynsmyndighet enligt 12 kap. 2–4 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning till den som enligt 8 kap. 2 § beordrats öka eller minska produktionen av el får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Beslut av nätmyndigheten enligt 2 kap. 18–20 §§, 3 kap. 3 §, 6–8 §§, 11, 14 och 15 §§, 4 kap. 6, 7 och 10 §§ samt 12 kap. 8 och 11 §§, beslut av en tillsynsmyndighet enligt 12 kap. 2–4 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning till den som enligt 8 kap. 2 § beordrats öka eller minska produktionen av el får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

6.

Bestämmelserna i 3 kap. 6 § andra stycket, 7 § andra stycket, 11 § tredje stycket, *11 a § andra stycket*, 14 § andra stycket och 15 § tredje stycket samt 4 kap. 10 § tredje stycket i deras nya lydelse tillämpas på sådana tvister, i vilka ansökan kommit in till nätmyndigheten den 1 juli 2004 eller senare.

Bestämmelserna i 3 kap. 6 § andra stycket, 7 § andra stycket, 11 § tredje stycket, 14 § andra stycket och 15 § tredje stycket samt 4 kap. 10 § tredje stycket i deras nya lydelse tillämpas på sådana tvister, i vilka ansökan kommit in till nätmyndigheten den 1 juli 2004 eller senare.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2003.

2.6 Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229) dels att 17 kap. 4 § skall ha följande lydelse, dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 17 kap. 22 a §, samt närmast före denna en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

4 §

Lagret får tas upp till lägst 97 procent av lagertillgångarnas sammanlagda anskaffningsvärde. Detta gäller dock inte lager av fastigheter och liknande tillgångar och inte heller lager av aktier, obligationer, lånefordringar och liknande tillgångar.

Lagret får tas upp till lägst 97 procent av lagertillgångarnas sammanlagda anskaffningsvärde. Detta gäller dock inte lager av

1. fastigheter och liknande tillgångar,

2. aktier, obligationer, lånefordringar och liknande tillgångar, samt

3. elcertifikat.

Elcertifikat

22 a §

Elcertifikat behandlas som lagertillgångar om den skattskyldige innehar en sådan anläggning som berättigar honom att bli tilldelad elcertifikat enligt 2 kap. lagen (2003:000) om elcertifikat eller är kvotpliktig enligt 4 kap. samma lag. Elcertifikaten får vid beskattningen tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkliga värdet även om de tagits upp till ett högre värde i räkenskaperna.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2003 och tillämpas första gången vid 2004 års taxering.

2.7 Förslag till lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter

Prop. 2002/03:40

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter skall införas två nya paragrafer, 11 kap. 12 och 13 §§, samt närmast före 11 kap. 12 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

Elcertifikat

12 §

Kontrolluppgift skall lämnas om innehav av elcertifikat.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysiska personer och dödsbon av Affärsverket svenska kraftnät.

I kontrolluppgiften skall uppgift lämnas om antalet innehavda elcertifikat vid årets utgång.

13 §

Kontrolluppgift skall lämnas om avyttring av elcertifikat.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysiska personer och dödsbon av Affärsverket svenska kraftnät.

I kontrolluppgiften skall uppgift lämnas om antalet avyttrade elcertifikat och försäljningspriset.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2003 och tillämpas första gången vid 2004 års taxering.

3 Ärendet och dess beredning

Lag om elcertifikat m.m.

Genom beslut den 31 augusti 2000 bemyndigade regeringen chefen för Näringsdepartementet att tillkalla en särskild utredare med uppdrag att utforma ett system för certifikathandel baserat på kvoter för användningen av el från förnybara energikällor (dir. 2000:56). Utredningen antog namnet *Elcertifikatutredningen*. Den 31 oktober 2001 redovisade utredningen sitt betänkande *Handel med elcertifikat – ett nytt sätt att främja el från förnybara energikällor* (SOU 2001:77). En sammanfattning av betänkandet finns i *bilaga 1*. Betänkandet har remissbehandlats. En remissammanställning finns tillgänglig i Näringsdepartementet (N2001/10077/ESB).

Enligt en lagrådsremiss den 14 februari 2002 beslöt regeringen att inhämta Lagrådets yttrande över förslaget till lag om elcertifikat. Lagrådets sammanfattande bedömning av lagförslaget var att lagen om elcertifikat inte borde antas på det föreliggande underlaget utan bli föremål för ytterligare beredning.

Regeringen presenterade i den energipolitiska propositionen *Samverkan för en trygg, effektiv och miljövänlig energiförsörjning* (prop. 2001/02:143) sin bedömning om principerna för ett system med elcertifikat. Regeringen meddelade att den avsåg att återkomma till riksdagen med förslag till lag om elcertifikat.

Lagförslaget bereddes vidare inom Regeringskansliet. I departementspromemorian *Lag om elcertifikat* (Ds 2002:40) presenteras en kompletterande analys med utgångspunkt i Lagrådets yttrande. En sammanfattning av promemorian finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats. En remissammanställning finns tillgänglig i Näringsdepartementet (N2002/7236/ESB).

Vissa ändringar i ellagen

I regeringens proposition (prop. 2001/02:56) *Energimarknader i utveckling – bättre regler och tillsyn* föreslog regeringen att det i ellagen infördes en möjlighet för nätkoncessionshavare att, under vissa förutsättningar, i det enskilda fallet få undantag från kravet på mätning av den inmatade elens fördelning över tiden. Förslaget godkändes av riksdagen (bet. 2001/02:NU9, rskr. 2001/02:180). Regleringen trädde i kraft den 1 januari 2003.

I samband med beredningen av förslag till lag om elcertifikat har det framkommit att denna möjlighet till undantag kan få vissa negativa konsekvenser. En promemoria med förslag till ändring av ellagen har därför tagits fram inom Regeringskansliet. Promemorian överensstämmer med det förslag som regeringen här överlämnar. Promemorian har remissbehandlats (N2002/9364/ESB). En remissammanställning finns tillgänglig i Näringsdepartementet (N2002/9364/ESB).

Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) har lämnat in en skrivelse angående modifiering av ellagens bestämmelser om kostnadsunderlaget för stamnätstariffen. Skrivelsen har remissbehandlats (N2002/4822/ESB). En sammanfattning av skrivelsen finns i *bilaga 3*. En remissammanställning finns tillgänglig i Näringsdepartementet (N2002/4822/ESB).

Sekretesslagen

Det förslag som regeringen nu lägger fram är nytt. Förslaget har beretts inom Regeringskansliet.

Inkomstskattelagen

Det förslag som regeringen nu lägger fram är nytt. Förslaget har under hand beretts med Riksskatteverket.

Lagen om självdeklarationer och kontrolluppgifter

Det förslag som regeringen nu lägger fram är nytt. Förslaget har under hand beretts med Riksskatteverket.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 28 november 2002 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*.

Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*.

Lagrådets synpunkter behandlas under de avsnitt som de hänför sig till och i författningskommentaren. Regeringen har i propositionen i allt väsentligt följt Lagrådets förslag. I förhållande till lagrådsremissen har även vissa ändringar av redaktionellt slag gjorts i lagtexten.

4 Lag om elcertifikat

4.1 Bakgrunden till den föreslagna lagen om elcertifikat

Våren 1991 beslutade riksdagen om riktlinjer för energipolitiken (prop. 1990/91:88, bet. 1990/91:NU40, rskr. 1990/91:373). Enligt dessa riktlinjer skall energisystemet förnyas, genom att renare och miljövänligare teknik för tillförsel, omvandling, distribution och användning etableras och underhålls. Detta skall vidare ske med hög kostnadseffektivitet. Riktlinjerna för energipolitiken från 1991 stod fast vid 1997 års energipolitiska beslut (prop. 1996/97:84, bet. 1996/97:NU12, rskr. 1996/97:272). Det energipolitiska beslutet 1997 innehöll en kort-siktig del, vari bl.a. investeringsstödsprogram för småskalig elproduktion med förnybara energikällor ingick. Investeringsprogrammet sträckte sig till och med år 2002.

I samband med att ytterligare ett steg togs i avregleringen av elmarknaden 1999, dvs. att kravet om att mäta elanvändningen timvis för att få byta elleverantör togs bort, så påbörjades en översyn av stödet till elproduktion med förnybara energikällor. Anledningen till det var att man i samband med borttagandet av kravet på timvis mätning också tog bort systemet med leveranskoncessioner. Leveranskoncessionen innebar bl.a. att det i alla nätområden i Sverige fanns en aktör som hade en skyldighet att köpa all el som producerades i småskaliga produktionsanläggningar. Elen köptes också till ett reglerat pris. I samband med avregleringen av elmarknaden och behandlingen av ellagstiftningen (prop. 1993/94:162, bet. 1993/94:NU22) underströks betydelsen av att konsekvenserna för den småskaliga elproduktion noga skulle belysas i samband med att systemet med leveranskoncession skulle ses över.

En interdepartemental arbetsgrupp tillsattes 1999 och denna tog fram ett förslag om att införa ett system för handel med elcertifikat, som baserades på kvoter (Ds 2000:40). Förslaget remissbehandlades och regeringen presenterade i maj 2000 ett förslag för riksdagen med riktlinjer för framtida stödsystem. Riksdagen beslutade i november 2000 att ett system baserat på elcertifikat skall införas och att inriktningen skulle vara att systemet skall starta den 1 januari 2003 (prop. 1999/2000:134, bet. 2000/01:NU3, rskr 2000:111). Systemet skall enligt riksdagens beslut grundas på kvoter för användningen av el från förnybara energikällor.

En utredning tillsattes för att ta fram ett förslag till ett elcertifikatsystem baserat på kvoter. Utredningen tog namnet Elcertifikatutredningen. Elcertifikatutredningen presenterade ett förslag till lag om elcertifikat i betänkandet *Handel med elcertifikat - ett nytt sätt att främja el från förnybara energikällor* (SOU 2001:77) hösten 2001. Lagförslaget har beretts och kompletterats med ytterligare analyser i anledning av Lagrådets yttrande den 4 mars 2002 över lagrådsremissen *Främjande av förnybar elproduktion samt fortsatt utveckling av el- och gasmarknadsreformerna*, som regeringen presenterade den 14 februari 2002.

I juni 2002 beslutade riksdagen om energipolitikens inriktning under de närmaste åren. I detta beslut ingick ett mål för att öka den årliga användningen av el som produceras med användning av förnybara energikällor. Målet var en ökning med 10 TWh från 2002 års nivå till år 2010 (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17, rskr. 2001/02:317). Detta innebär en ökad ambitionsnivå jämfört med 1997 års energipolitiska program, där investeringsstöden till förnybar elproduktion syftade till att öka den årliga förnybara elproduktionen med 1,5 TWh under en femårsperiod.

En fortsatt utveckling av energisystemet och en hög försörjningstrygghet är två viktiga skäl att främja elproduktion med användning av förnybara energikällor. Främjandet av sådan produktion är också på sikt en viktig åtgärd för klimatarbetet på nationell nivå.

I den nämnda propositionen presenterade regeringen också en bedömning av principerna för ett certifikatsystem. På grund av behovet av kompletterande analyser, meddelade regeringen att man avsåg att vid ett senare tillfälle återkomma till riksdagen med ett förslag till lag om elcertifikat.

Stöd till förnybar elproduktion

I Sverige har man under många år med traditionella styrmedel, såsom bidrag och skatter, subventionerat och skapat incitament för att öka produktionen av el och värme med användning av förnybara energikällor. Stöden har oftast varit riktade till enskilda energislag och tekniker.

Tabell 1. Stöd till elproduktion från förnybara källor år 2002.

El från	Stöd, öre/kWh	Totalt, mkr
Vind		
Investeringsstöd, max 10 procent.	4	74 ¹⁾
Miljöbonus	18,1	100 ²⁾
Småskalig vattenkraft		
Investeringsstöd, max 10 procent.	3	74 ¹⁾
Biobränsle		
Investeringsstöd, max 25 procent.	8–10	85 ³⁾
Småskalig elproduktion, högst 1 500 kW.	9	285 ³⁾
Tillfälligt stöd		

1) Avser anslag för vindkraft och småskalig vattenkraft som disponeras av Statens energimyndighet.

2) Uppskattat baserat på statistik för 2002.

3) Avser anslag som disponeras av Statens energimyndighet.

Huvuddelen av stöden löpte ut den 31 december 2002 eller kommer att löpa ut i anslutning till elcertifikatsystemets ikraftträdande. Den mer ambitiösa satsning på en ökad andel el från förnybara energikällor som riksdagen beslutat om kräver dock nya angreppssätt. Med traditionella stödsystem, t.ex. investeringsstöd och driftsbidrag, är konkurrenstryck

och drivkrafter för teknikutveckling begränsade. Både konkurrenstryck och teknikutveckling är viktigt för att sänka kostnaderna och långsiktigt öka tillgången på el som produceras med användning av förnybara energikällor.

De förändrade förutsättningarna på den svenska och nordiska elmarknaden sedan avregleringarna påbörjades, vilken för Sveriges del skedde 1996, ställer nya krav på stödsystemen. På den konkurrensutsatta marknaden är det den billigaste elektriciteten som först får tillträde till marknaden. Det pressar kostnader och gynnar kostnadseffektiviteten i hela systemet. En konkurrensutsatt marknad innebär också att producenter och andra aktörer måste agera utifrån affärsmässiga ställningstaganden. Riktade stöd till enskilda teknologier eller energikällor kan snedvrider konkurrensen och hämma teknikutvecklingen. Ett generellt stödsystem minskar denna snedvridning, då de förnybara energikällorna inbördes får konkurrera med varandra på lika villkor. En marknadslösning, där utbud och efterfrågan avgör stödets storlek, ger också incitament att pressa kostnaderna, vilket på sikt leder till lägre totala kostnader för hela stödsystemet. Genom att finansieringen av stödet läggs ut på marknaden, ökar också långsiktigheten i systemet.

Enligt riksdagens beslut år 2000 skall ett system baserat på elcertifikat införas. Regeringen presenterade i den energipolitiska propositionen från mars 2002 (2001/02:143) principerna för ett sådant system och meddelade att man avsåg att återkomma till riksdagen med ett förslag till lag om elcertifikat. Regeringen föreslog också i propositionen i mars 2002 ett antal särskilda insatser för vindkraften. Dessa åtgärder består av tre delar; stöd till teknikutveckling och marknadsintroduktion, ett nationellt planeringsmål samt ett övergångsstöd i form av en avtrappad miljöbonus. Riksdagen beslutade i enlighet med regeringens förslag (bet. 2001/02:NU17, rskr. 2001/02:317).

4.2 Regeringens förslag till lag om elcertifikat

Regeringens förslag: En lag om elcertifikat införs, som träder i kraft den 1 maj 2003. Lagen innebär ett kvotbaserat system för att främja elproduktion med användning av förnybara energikällor. Systemet bygger på att producenterna av sådan el, s.k. förnybar el, tilldelas elcertifikat av staten och att det finns en kvotplikt, som innebär en skyldighet för elanvändare att den 1 april varje år inneha elcertifikat i förhållande till sin förbrukning av el under det föregående kalenderåret. Om kvotplikten inte fullgörs, skall en kvotpliktsavgift betalas till staten.

Regeringen skall utse två myndigheter som skall handlägga de frågor som enligt den föreslagna lagen, eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, skall ligga på tillsynsmyndigheten respektive kontoföringsmyndigheten.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Förslagen tillstyrks i huvudsak av *Statskontoret*, *Konsumentverket*, *Kommerskollegium*, *Fastighetsverket*, *Länsstyrelsen* i

Skåne län, Lunds Universitet, Naturvårdsverket, Konkurrensverket, Svenska kraftnät, Skogsstyrelsen, Anders Ahlbäck m.fl. vid Naturvetenskaplig problemlösning/Göteborgs Universitet, Svensk Energi, Nord Pool, Skogsindustrierna, Institutet för tillväxtpolitiska studier (ITPS), Fjärrvärmeföreningen, Renewable Energy Certificate System (RECS) Sverige, Göteborg Energi och Föreningen svenskt landskapskydd. Kamrarrätten i Jönköping, Länsrätten i Södermanlands län, Justitiekanslern och Domstolsverket har inte några invändningar mot förslaget. Hovrätten för Övre Norrland har avstått från att yttra sig. Energimyndigheten har inga principiella invändningar mot förslaget, men anser att det finns andra system, exempelvis anbudssystem, som uppfyller syftet minst lika bra. Svenska Kommunförbundet stödjer syftet och de ambitioner som legat till grund för förslaget, men framför att utredningens förslag är krångligt och kan bli svårt att tillämpa. Energirådgivarna ställer sig bakom långsiktiga och konsekventa styrmedel, som syftar till ett ekologiskt hållbart samhälle, men ser en fara i tvångsmässiga styrmedel.

Landsorganisationen i Sverige (LO) anser att förslaget teoretiskt uppfyller de krav som ställs i direktiven, men att det kan vara ett långt steg från en teoretiskt fungerande modell till ett faktiskt fungerande system. HSB och Hyresgästföreningen anser att kunderna bör kompenseras genom sänkta skatter för den kostnadsökning som systemet medför. Handelshögskolan vid Göteborgs universitet är positiv till förslaget, men saknar mer underlag om alternativet effektcertifikat. Svenska Bioenergiföreningen (SVEBIO) anser att systemet kan vara ett effektivt styrmedel, men anser att ett system där förorenaren betalar skulle vara bättre. Det tycker även LRF, Naturskyddsföreningen, Trädbränsleföreningen och Miljövänner för Kärnkraft, som därför avstyrker förslaget. Avstyrker gör även Falkenbergs kommun, Länsstyrelsen i Norrbotten, Chalmers, Svensk Vindkraftförening (SVIF), Sveriges Energiföreningars Riksorganisation (SERO), Småkraftverkens Riksförening (SRF) och Vattenkraftsleverantörerna, som förordar ett fastprissystem framför ett certifikatsystem. Sveriges Vindkraftsleverantörer (SVL) avstyrker, eftersom införandet av ett certifikatsystem får stora konsekvenser för vindkraften. Gasföreningen motsätter sig införande bl.a. då systemet tränger undan kraftvärme med bra energiutbyte. Elbruk, Gruvföreningen, Kalkföreningen, Svenskt Näringsliv och Villaägarna anser att stöd till förnybara energikällor bör belasta statsbudgeten och avstyrker därför förslaget. NUTEK kan inte stödja förslaget i dess helhet, då konsekvenser för små och medelstora företag inte är tillräckligt analyserade.

Skälen för regeringens förslag: Den svenska elmarknaden avreglerades 1996, vilket bl.a. möjliggjort för elanvändarna att välja elleverantör. Successivt har även en marknad för förnybar el vuxit fram, vilket innebär att användarna har erbjudits att köpa el som producerats med användning av förnybara energikällor, t.ex. vatten- eller vindkraft. Då produktionskostnaderna för sådan el som produceras med användning av förnybara energikällor, om man undantar den storskaliga vattenkraften, ofta är högre än för el som producerats med kärn- eller fossilkraft, har efterfrågan på el med sådant ursprung inte varit tillräckligt stor, för att ge elpriser som fullt ut täcker produktionskostnaderna i dessa anläggningar.

I propositionen *Ekonomiska förutsättningar för elproduktion från förnybara energikällor* (prop. 1999/2000:134) redovisade regeringen rikt-

linjer för en ny och mer marknadsorienterad stödform för denna elproduktion. Riktlinjerna innebar att ett samlat system för att främja förnybar el skulle tas fram och träda i kraft den 1 januari 2003. Systemet skall enligt riktlinjerna bygga på handel med elcertifikat, kombinerat med en skyldighet att inkludera en viss andel förnybar el i elleverans eller elinköp. Riksdagen beslutade i enlighet med propositionen (bet. 2000/01:NU3, rskr. 2000/01:111).

Ett antal remissinstanser har pekat på att det finns andra system, som lika bra uppfyller syftet att öka produktionen av förnybar el och som finansieras på ett annat sätt än det föreslagna. En *upphandlingsmodell* övervägdes i den interdepartementala arbetsgrupp som utarbetade promemorian *Elproduktion från förnybara energikällor – ekonomiska förutsättningar och marknadsmekanismer* (Ds 2000:20), vilken låg till grund för den ovan nämnda propositionen. Arbetsgruppen fann dock några avgörande nackdelar med ett sådant system. Med den tänkta tillämpningen, att utgöra en brygga mellan ett gammalt och nytt system och senare ett komplement till ett nytt system, skulle den totala stödbilden bli komplicerad och svår att överblicka. Modellen skulle vara nationell och därmed diskriminerande mot elproduktionen i andra EU-länder och den skulle därmed inte kunna anpassas till ett internationellt system. Slutligen var modellen, som finansieras över stadsbudgeten, beroende av det statsfinansiella läget, vilket inte är önskvärt. Modellen övergavs till förmån för ett kvotbaserat certifikatsystem, som bättre fyller kraven på marknadsdynamik, tydlig finansiering, låg statsfinansiell belastning och möjligheten att utvecklas internationellt.

En annan ansats bygger på att *förorenaren betalar*. Den innebär att produktion av el med fossila bränslen eller kärnkraft beläggs med en skatt motsvarande de miljö- och riskeffekter som sammanhänger med sådan produktion. Denna produktion blir således dyrare och på så sätt skall efterfrågan styras mot förnybar el. Det faktum att elproducenterna agerar på en internationell marknad utgör emellertid ett hinder mot att fullt ut internalisera de nämnda effekterna, såvida inte motsvarande internalisering görs i konkurrentländerna.

Ett *fastprissystem* innebär att staten bestämmer ett fast pris på förnybar el. Därutöver krävs att någon kategori av marknadsaktörer åläggs att köpa den på detta sätt producerade kraften. I det senare avseendet skiljer sig fastprissystemet således inte från det nu föreslagna systemet. Nackdelen med ett fastprissystem är i första hand att det inte skapar ett tydligt incitament till kostnadsminskningar hos producenterna. Därmed riskerar det att hämma teknikutveckling som pressar produktionskostnaderna och leder allmänt sett till lägre kostnadseffektivitet och sämre konkurrens. Ett fastprissystem skulle också vara negativt för producenternas möjlighet att nå det långsiktiga målet, att producera el på samma kommersiella villkor som annan elproduktion.

Den nya stödformen för att främja produktionen av förnybar el innebär ett nytt tillvägagångssätt, *ett kvotbaserat certifikatsystem*. Detta innebär att producenter av förnybar el tilldelas elcertifikat av staten. Certifikaten är avsedda att omsättas och kommer att efterfrågas av elanvändare, som åläggs en kvotplikt, dvs. en skyldighet att den 1 april varje år inneha elcertifikat i förhållande till sin förbrukning av el under det föregående kalenderåret. Systemet förutsätter dock ett incitament att fullgöra denna

kvotplikt. En kvotpliktsavgift, som skall betalas i det fall ett tillräckligt antal elcertifikat inte ges in till staten, fyller en sådan funktion. Systemet innebär åligganden för den enskilde och ingrepp i dennes ekonomiska förhållanden. Det krävs således att ett antal bestämmelser som skall vara styrande för systemets olika funktioner meddelas genom lag.

Lagen skall enligt förslaget träda i kraft den 1 maj 2003. Certifikaten skall börja tilldelas elproducenterna vid samma tidpunkt och kvotplikten inträder samtidigt. De som hanterar kvotplikten skall för första gången fullgöra denna år 2004. När det gäller dem som frivilligt väljer att hantera sin kvotplikt finns en speciallösning, som bygger på att en registrering för att frivilligt hantera kvotplikten bara kan ske per kalenderår och som innebär att dessa kommer att kunna registrera sig första gången senast den 1 oktober 2003, med avseende på sin kommande förbrukning år 2004. Det första år som dessa skall fullgöra kvotplikten blir således år 2005. Det ger marknadsaktörer möjlighet att informera sig om och anpassa sig till systemet.

Ett genomförande av elcertifikatssystemet förutsätter en anmälan hos Europeiska kommissionen och att systemet anses vara förenligt med EG-fördraget.

Den förslagna lagen innebär att ett antal uppgifter skall utföras av två myndigheter, en tillsynsmyndighet och en kontoförande myndighet. Regeringen avser att utse Statens energimyndighet (Energimyndigheten) respektive Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät) att fullgöra dessa uppgifter.

4.3 Certifikatberättigande elproduktion

4.3.1 Huvudprinciper

Regeringens förslag: Innehavare av en anläggning där el produceras med användande av vindkraft, solenergi, vågenergi, geotermisk energi, biobränslen samt viss vattenkraft skall vara berättigad att bli tilldelad elcertifikat. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Energimyndigheten får meddela föreskrifter om vilka krav som skall ställas på biobränslen för att produktionen av el skall berättiga till elcertifikat.

Regeringens bedömning: Några ytterligare miljökrav än de som redan finns i annan lagstiftning bör inte införas för den certifikatberättigande elproduktionen.

Elcertifikatutredningens förslag och bedömning: Överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: Örestads Vindkraftspark föreslår att certifikatssystemet även skall ta hänsyn till andra miljö kvalitetsmål än klimatmålet. Statskontoret och RRV påtalar svårigheten i att bedöma vad som inte är kommersiellt självbärande elproduktion. Energimyndigheten anser att utgångspunkten, att kommersiellt lönsam teknik inte skall ha stöd genom certifikatssystemet, inte till fullo har beaktats i utredningen. Myndigheten föreslår bl.a. att vissa anläggningar endast bör godkännas för fem år.

Myndigheten menar vidare att förbränning i industrins sodapannor inte bör ingå i systemet, så länge den inte leder till energitillskott. Även *Lunds universitet* ha påtalat möjligheten att begränsa hur länge en anläggning skall vara certifikatsberättigad. *LRF* anser att det är viktigt att de miljömässiga kraven på biobränsle från skog och skogsindustri inte bör göras så krångliga och svåra att tillämpa, att de fördyrar sådant bränsle jämfört med returbränsle. *Naturskyddsföreningen* anser att kraven på returbränsle måste vara så höga, att spridningen av tungmetaller och t.ex. dioxiner inte ökar till följd av orena bränslen. *Elbruk* anser att systemet är generöst mot viss bio- och vattenkraft, som enligt *Elbruk* ofta redan är kommersiellt lönsam. *Smålands Vattenkraftsförening* och *SERO/SRF* är tveksamma till att biobränslebaserad kraftvärme över 20 MW skall stödjas. *Skogsindustrierna* påtalar att om möjligheterna i skogsindustrierna skall kunna utnyttjas fullt ut, är det nödvändigt att branschens alla biobränslen berättigar till certifikat. Torv bör ingå i definitionen av biobränsle anser *SVEBIO*, *Torvföreningen* och *SERO*.

Departementspromemorians förslag och bedömning: Överensstämmer med regeringens förslag och bedömning.

Remissinstanserna: *Energimyndigheten* anser att torv i princip skall berättiga till elcertifikat, men att *Torvutredningens* ställningstagande bör avvaktas innan ställning tas i frågan. *Svenska Torvproducentföreningen* anser att torv skall vara certifikatberättigande. *Svensk Energi* och *Skogsindustrierna* anser att en minimigräns för andelen biobränslen inte skall införas.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Syftet med elcertifikatssystemet är att främja den produktion av el som sker med användning av förnybara energikällor. Den första fråga som måste besvaras är således vilka energikällor som skall anses vara förnybara och som därmed bör omfattas av systemet.

Elproduktion med förnybara energikällor

När det gäller avgränsningen av vilken elproduktion som skall omfattas av elcertifikatssystemet, skall Europaparlamentets och rådets direktiv (2001/77/EG) om främjande av el producerad från förnybara energikällor på den inre marknaden för el vara vägledande. I dess andra artikel ges en definition av el som är producerad med förnybara energikällor, nämligen elektricitet som är producerad i kraftverk där enbart förnybara energikällor används. Den andel av elektriciteten som produceras med förnybara energikällor i kraftverk som även använder andra energikällor skall också, enligt direktivet, omfattas av begreppet. I direktivets definition av förnybara energikällor ingår vindkraft, solenergi, geotermisk energi, vattenkraft, vågenergi och biobränslen, som är icke-fossila energikällor.

Miljökrav

Ett självklart villkor för att elproduktionen skall omfattas av elcertifikatssystemet är att produktionsanläggningen uppfyller svenska miljökrav med tillståndsförfarande, miljöprovning, individuellt fastställda emissionsvillkor och kontrollprogram och – i förekommande fall – gällande

EG-direktiv. Det finns inte anledning att i lagen om elcertifikat införa ytterligare miljökrav, utöver de som följer av det regelverk som i övrigt gäller vid elproduktion.

Det är viktigt att många producenter och olika förnybara energislag ges möjlighet att omfattas av systemet. Därmed ökas volymen och likviditeten på marknaden för elcertifikat blir hög. Dessa omständigheter har bidragit till att biobränsleanläggningar, men även att all ny vattenkraft skall omfattas av systemet, även om den nya, storskaliga vattenkraftens betydelse i sammanhanget inte skall överskattas, med hänsyn till den omfattande tillståndsprövning som krävs för att nya vattenkraftverk skall få byggas. Vid nybyggnation av vattenkraft ställs krav på en hög ambitionsnivå avseende miljökonsekvenser. Regeringen vill även erinra om propositionen *Svenska miljömål* (prop. 2000/01:30), där det framhålls att det är av vikt att utbyggnad av vattenkraft inte tillåts skada värdefulla vattendrag. I propositionen anförs vidare att utbyggnad av vattenkraft, och andra intrång i vattendrag som i huvudsak är opåverkade, inte bör ske.

Kommersiellt självbärande

Vid gränsdragningen av vilken elproduktion som skall omfattas av elcertifikatssystemet bör två utgångspunkter sammanvägas och vara avgörande. Såsom angivits ovan skall elcertifikatssystemet omfatta sådan elproduktion som sker med användning av förnybara energikällor. Därtill bör hänsyn tas till om elproduktionen är kommersiellt självbärande, eller om det finns ett stödbehov.

En utgångspunkt vid utformningen av det nya systemet är att detta skall ersätta nuvarande stödformer. De anläggningar för produktion av förnybar el som för närvarande är i drift kan delas in i tre kategorier. Anläggningar utan investerings- eller driftstöd, anläggningar med enbart investeringsstöd och anläggningar med såväl investerings- som driftstöd.

Biobränslen

När det gäller el som produceras i biobränslebaserade kraftvärmeanläggningar, som uppförts med investeringsstöd, och i industrins mottrycksanläggningar har de senaste årens låga elpriser inneburit att sådan elproduktion varit lägre än vad som är möjligt. Vid ett högre elpris hade sannolikt tiden för utnyttjande, och därmed elproduktionen, varit mer omfattande. Vidare har investeringsstödet förknippats med villkoret att anläggningen drivs med biobränslen under en femårsperiod. För att den tillgängliga kapaciteten skall utnyttjas fullt ut, och för att ett byte till fossila bränslen inte skall ske efter femårsperiodens utgång, bör även dessa anläggningar omfattas av certifikatssystemet.

Energimyndigheten har lämnat förslag till Elcertifikatutredningen om vilka avgränsningar som bör gälla för att innehavaren av en biobränslebaserad anläggning skall tilldelas elcertifikat. Energimyndighetens bedömning innebär att de regler som i dag gäller beträffande investeringsstöd till biobränslebaserade kraftvärmeanläggningar även fortsätt-

ningsvis skall tillämpas och vidareutvecklas. Genom denna anslutning till nuvarande regler underlättas övergången till certifikatsystemet.

Frågan om vilka krav som skall ställas på de biobränslen som skall berättiga produktionsanläggningens innehavare att bli tilldelad elcertifikat föranleder detaljerade och tekniskt komplicerade föreskrifter. Synen på vilka biobränslen som är godtagbara i detta sammanhang kan även förändras över tiden. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Energimyndigheten, bör därför få meddela sådana föreskrifter.

Vid framtagandet av sådana föreskrifter bör följande principer gälla. Grundprincipen är att all elproduktion med användning av biomassa skall vara certifikatberättigande. Regeringen avser att under våren 2003 föreslå åtgärder för den framtida inriktningen för avfallspolitiken. I det sammanhanget är avfallsförbränningens roll i avfallshanteringen av central betydelse. Regeringens kommande förslag om inriktning för avfallspolitiken bör därför ligga till grund för bedömningen av om elproduktion med vissa avfallsfraktioner skall vara certifikatberättigande eller ej.

Europaparlamentets och rådets direktiv (2001/77/EG) av den 27 september 2001 om främjande av el producerad från förnybara energikällor på den inre marknaden för el (EGT L283 (27.10.2001, s. 33-44, Celex 32001L0077)) definierar biomassa som den biologiskt nedbrytbara fraktionen av produkter, avfall och rester från jordbruk, skogsbruk och närstående industrier samt den biologiskt nedbrytbara fraktionen av industriavfall och biologiskt avfall. Bokstavigt talat innebär detta att en biologiskt nedbrytbar plast tillverkad av olja skulle kunna räknas som förnybar, samtidigt som t.ex. lignin, ett ämne som förekommer i växternas cellväggar, som kan vara svårnedbrytbart, åtminstone delvis skulle kunna hamna utanför definitionen. Regeringens bedömning är emellertid att enbart den energi som utvinns ur material med biologiskt ursprung bör räknas som certifikatberättigande, förnybar bioenergi. Därmed skulle t.ex. lignin omfattas av certifikatsystemet, men inte material med fossilt ursprung. Den som använder en blandning av material med biologiskt och fossilt ursprung vid produktion av el skall enbart kunna tillgodoräkna sig certifikat för den del av elproduktionen som motsvarar det biologiska materialets andel av tillfört bränsle, räknat som värmevärde. Om på detta sätt endast en del av elproduktionen i en anläggning berättigar till elcertifikat, skall innehavaren särskilt beräkna och rapportera sådan elproduktion. Hur detta skall gå till bör regleras i särskilda föreskrifter. Som framgår av avsnitt 4.4.2 om timmätning och rapportering föreslår regeringen att detta skall ske enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Energimyndigheten.

Ett par remissinstanser har framfört att elproduktion som sker med användning av torv bör vara certifikatberättigande. Utgångspunkten för regeringens kommande bedömning blir härvidlag bl.a. Europaparlamentets och rådets direktiv (2001/77/EG) om främjande av el producerad från förnybara energikällor och Torvutredningens slutbetänkande (SOU 2002:100) och dess remissbehandling.

Ett par remissinstanser har påtalat svårigheten i att bedöma vad som inte är kommersiellt självbärande elproduktion. Genom den föreslagna avgränsningen av certifikatberättigande elproduktion och genom de begränsningar beträffande vattenkraften som föreslås i avsnitt 4.3.2 har

hänsyn redan tagits till vilka anläggningar som inte är kommersiellt självbärande och vilka produktionsökningar som får anses vara beroende av det stöd som elcertifikaten kan ge. När tillsynsmyndigheten prövar en ansökan om godkännande av en anläggning, skall myndigheten – enligt huvudregeln – alltså inte göra någon prövning av huruvida anläggningens innehavare har ett ekonomiskt behov av att tilldelas elcertifikat.

4.3.2 Begränsningar rörande vattenkraften

Regeringens förslag: Innehavaren av en anläggning där el produceras med användning av vattenkraft skall vara berättigad att bli tilldelad elcertifikat om produktionen sker i

- en anläggning som är i drift vid utgången av april 2003 och som har en installerad effekt som inte är högre än 1 500 kW,
- en anläggning som har tagits ur drift före den 1 juli 2001 och som därefter tagits i drift efter utgången av 2002, eller
- en anläggning som tagits i drift första gången efter utgången av 2002.

Om produktionskapaciteten efter lagens ikraftträdande ökats i en anläggning som var i drift vid utgången av april 2003 skall den ökade produktionen av el berättiga innehavaren att bli tilldelad elcertifikat, enligt de föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Energimyndigheten.

Om flera småskaliga anläggningar finns i närheten av varandra och gemensamt matar in el på ledningsnätet, skall de anses som separata anläggningar vid tillämpningen av denna lag.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Energimyndigheten* påpekar att en effekthöjning i vattenkraftverk normalt inte innebär en proportionellt lika stor ökning i elproduktion. *SERO* och *SERO/SRF* påtalar att all vattenkraft upp till 10 MW bör vara certifikatberättigande. *Naturvårdsverket*, *Fiskeriverket*, *Naturskyddsföreningen* och *Älvräddarnas Samorganisation* anser att ny vattenkraft inte skall ingå i systemet. *SVL* anser att vattenkraft som idag inte har stöd inte skall ingå i certifikatsystemet. *Handelshögskolan i Göteborg* anser att småskalig vattenkraft inte skall ingå i systemet, eftersom den inte är effektiv vare sig företagsekonomiskt eller samhällsekonomiskt. *Fiskeriverket* anser att befintlig vattenkraft inte skall ingå. Dock skall effekthöjningar eller idrifttagande av befintliga anläggningar ingå.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Sportfiskarna* och *Naturskyddsföreningen* anser att vattenkraft inte skall ingå i certifikatsystemet.

Skälen för regeringens förslag: Såsom angivits i avsnitt 4.3.1 skall elcertifikatsystemet omfatta sådan elproduktion som sker med användning av förnybara energikällor. Därtill bör hänsyn tas till om elproduktionen är kommersiellt självbärande och om det finns ett stödbehov.

Den befintliga, storskaliga vattenkraften uppbär varken investerings- eller driftstöd och kan därför inte heller anses vara i behov av det ekonomiska stöd som elcertifikaten ger. Den storskaliga vattenkraft som, utan att tidigare tagits ur drift, är i drift vid den föreslagna lagens ikraftträdande skall således inte omfattas av elcertifikatsystemet.

De anläggningar som i dag uppbär driftstöd kan inte anses kommersiellt självbärande och skall därför erhålla det ekonomiska stöd som elcertifikaten ger. Till denna kategori hör bl.a. den småskaliga vattenkraften, dvs. anläggningar som kan leverera en effekt om högst 1 500 kW. Småskalig vattenkraft uppbär även investeringsstöd och det särskilda stödet till småskalig elproduktion, och föreslås därför omfattas av certifikatsystemet.

Vattenkraftsanläggningar som har tagits ur drift före den 1 juli 2001 har uppenbarligen inte varit kommersiellt självbärande och skall, om de åter tas i drift efter utgången av 2002, omfattas av certifikatsystemet. Ett tagande i drift bör i detta sammanhang innebära att elproduktionen återupptas i anläggningen på ett normalt sätt och det har i dessa situationer ingen betydelse vilken installerad effekt anläggningen har.

Vattenkraftsanläggningar som för första gången tas i drift efter utgången av 2002 får anses vara i behov av det stöd som elcertifikaten ger och inte heller i fråga om dessa, bör någon effektgräns sättas.

Om produktionskapaciteten efter lagens ikraftträdande ökats i en vattenkraftsanläggning, bör en sådan ökning anses vara beroende av det ekonomiska stöd som elcertifikaten ger och den ökade produktionen av el bör därför berättiga innehavaren att bli tilldelad elcertifikat. Således bör småskaliga anläggningar, som är berättigade att få elcertifikat för hela sin produktion, och som ökar sin produktionskapacitet efter lagens ikraftträdande, berättigas att tilldelas elcertifikat även för den ökade produktionen. Om produktionskapaciteten ökats i en storskalig anläggning innebär även detta ett tillskott till produktionen av förnybar el. Eftersom innehavare av storskaliga anläggningar, som – utan att tidigare varit tagna ur drift – är i drift vid lagens ikraftträdande, inte är berättigade att tilldelas elcertifikat, innebär en ökning av produktionskapaciteten i dessa fall att de skall tilldelas elcertifikat motsvarande den ökade produktionen.

En ökning av produktionen bör i dessa situationer innebära en ökning av antalet kWh som en anläggning producerar per år. Med hänsyn till att produktionen i vattenkraftsanläggningar kan variera kraftigt år från år, men även under året, kan man i detta sammanhang inte utgå från något normalår, som den ökade produktionen skall jämföras med. Man får i stället bestämma andra relevanta jämförelsepunkter och utifrån dessa beräkna den ökade produktionen. Därtill bör vissa krav ställas på de produktionshöjande åtgärder som innehavaren företagit och hur dessa skall verifieras. Närmare föreskrifter i dessa avseenden bör få meddelas av regeringen, eller, efter regeringens bemyndigande, Energimyndigheten.

Små vattenkraftsanläggningar, som var och en kan leverera en effekt om högst 1 500 kW och som är belägna i närheten av varandra kan gemensamt mata in el på ledningsnätet. Den sammanlagda effekt som de levererar skulle innebära att de inte omfattas av certifikatsystemet. En

sådan ordning är inte önskvärd. De skall således anses som separata anläggningar vid bedömningen av om de skall berättiga till elcertifikat. Prop. 2002/03:40

4.4 Mätning och rapportering

4.4.1 Allmänna utgångspunkter

Regeringens bedömning: Flertalet av de anläggningar som producerar el med användning av förnybara energikällor torde vara direkt anslutna till koncessionspliktiga elnät och tillämpa timmätning av produktionen. Rapporteringen till Svenska kraftnät sker dock i samlad form. Det behövs regler för att kunna härleda från vilken produktionsanläggning elektriciteten kommer och för att tilldelningen av elcertifikat skall kunna ske löpande.

Elcertifikatutredningens bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Svenska kraftnät har bedömt att det nuvarande systemet med elektronisk rapportering av mätvärden mellan nätägarna och Svenska kraftnät enkelt kan utnyttjas även för rapportering av certifikatberättigande elproduktion.

Skälen för regeringens bedömning: Flertalet av de produktionsanläggningar som kommer att beröras av certifikatsystemet torde vara direkt anslutna till koncessionspliktiga elnät. De omfattas av en bestämmelse i 3 kap. 10 § ellagen (1997:857). Enligt dess huvudregel är den som har nätkoncession skyldig att utföra mätning av mängden överförd el och dess fördelning över tiden. I praktiken innebär det att mängden inmatad el mäts varje timme. Vidare stadgas att om en elanvändare har ett säkringsabonnemang om högst 200 ampère, eller tar ut en effekt om högst 135 kW vid lågspänning, så skall nätkoncessionshavaren i stället dels preliminärt beräkna mängden överförd el och dess fördelning över tiden, dels slutligt mäta mängden överförd el och dess fördelning över tiden, s.k. preliminär och slutlig schablonberäkning.

I samband med avregleringen av elmarknaden den 1 januari 1996 infördes timmätningsskrav på all elproduktion utom för den småskaliga produktionen under 1500 kW, som elleverantörer med leveranskoncession var skyldiga att köpa. I samband med schablonavräkningsreformen den 1 november 1999 upphörde leveranskoncessionssystemet och därmed upphörde också mottagningsplikten för den småskaliga produktionen. Därigenom försvann även undantaget från timmätningsskravet för denna elproduktion. För att ge nätkoncessionshavarna rimlig tid att ombesörja installation av timmätare för de produktionsanläggningar vars produktion hade köpts av leveranskoncessionshavarna, infördes en övergångsbestämmelse, som enligt budgetpropositionen för 2002 (prop. 2001/2002:1, utg.omr. 21, bet. 2001/02:NU3, rskr. 2001/02:113) gällde till utgången av år 2002, och som innebar att den enkla mätningen hos små anläggningar fick fortsätta under denna tid.

När det gäller timmätning, kan det konstateras att sådan mätning snarare är regel än undantag redan i dag. Med hänsyn till den kostnad det

innebär att skaffa utrustning för timmätning av produktionen, har regeringen i propositionen *Energimarknader i utveckling – bättre regler och tillsyn* (prop. 2001/02:56, bet. 2001/02:NU9, rskr, 2001/02:180) föreslagit att det bör införas en möjlighet att ge de minsta produktionsanläggningarna dispens från kravet att inmatningens fördelning över tiden skall mätas. Enligt bestämmelsen, som trädde i kraft den 1 januari 2003, får regeringen, eller den myndighet regeringen bestämmer, under vissa förutsättningar meddela dispens från kravet på timmätning av inmatningen från produktionsanläggningar som har ett säkringsabonnemang om högst 200 ampère, eller som kan leverera en effekt om högst 135 kW. Det har dock visat sig att denna möjlighet till undantag från timmätningsskravet ger vissa negativa effekter. Som framgår av avsnitt 5.2 föreslår regeringen därför att dispensmöjligheten tas bort.

Det åligger nätkoncessionshavaren att rapportera resultaten av mätningar och beräkningar till Svenska kraftnät, som skall ansvara för den centrala avräkningen av elproduktionen med användning av förnybara energikällor. Närmare bestämmelser om mätning och rapportering finns i förordningen (1999:716) om mätning, beräkning och rapportering av överförd el samt i Energimyndighetens föreskrifter och allmänna råd om mätning, beräkning och rapportering av överförd el (STEM FS 2001:3).

Som framgår av avsnitt 4.4.2 föreslår regeringen att elproduktionen i samtliga produktionsanläggningar som skall omfattas av elcertifikatsystemet skall vara timmätt. Rapporteringen av preliminära resultat till Svenska kraftnät sker dagligen klockan 10.00 dagen efter mätdygnet. I rapporten kan dock inte de enskilda produktionsanläggningarna identifieras. Slutliga rapporter skickas till Svenska kraftnät den femte vardagen efter mätdygnet i aggregerad form. Det innebär att det enligt gällande bestämmelser inte är möjligt att omedelbart härleda från vilken av flera produktionsanläggningar inmatningen skett.

Vid införandet av ett system med elcertifikat bör således ett antal förändringar och kompletteringar ske av de bestämmelser som styr hanteringen av mätvärdena. Elcertifikatutredningen har förutsatt att ändringar i den nämnda förordningen och i Energimyndighetens föreskrifter genomförs, så att rapportering från nätkoncessionshavaren till Svenska kraftnät sker på sådant sätt att det går att härleda från vilken anläggning inmatningen skett. Regeringen avser att göra de ändringar som behövs och att uppdra till Energimyndigheten att komplettera sina föreskrifter och allmänna råd. Svenska kraftnät skall bl.a. svara för tilldelningen av elcertifikat. Genom de nämnda ändringarna kommer Svenska kraftnät att löpande kunna tilldela elcertifikat för den ifrågavarande produktionen av förnybar el, vilket bör kunna ske i den takt avräkningen av timvärden normalt behandlas hos myndigheten.

4.4.2 Timmätning och rapportering

Regeringens förslag: Innehavare av certifikatberättigande anläggningar som inte är direkt anslutna till koncessionspliktiga elnät skall, för att tilldelas elcertifikat, själva mäta och rapportera mängden producerad el till Svenska kraftnät. Elproduktionen i samtliga anläggningar som skall omfattas av elcertifikatssystemet skall mätas över tiden, genom s.k. timmätning. Om endast en del av elproduktionen i en anläggning berättigar till elcertifikat, skall innehavaren särskilt beräkna och rapportera sådan elproduktion till Svenska kraftnät, enligt de bestämmelser som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Energimyndigheten.

Elcertifikatutredningens förslag: Innebär att mätningen av elproduktionen från de anläggningar som inte är direkt anslutna till koncessionspliktiga elnät endast skall omfatta mängden inmatad el.

Remissinstanserna: *Svenska kraftnät* anför att utredningens förslag är olämpligt. Svenska kraftnät föreslår att nätägarens skyldighet att rapportera mätvärden skall utvidgas till att omfatta all certifikatberättigande produktion, eller att all sådan produktion i vart fall skall vara timmätt, om inte dispens medgivits för produktionsanläggningar om högst 50 kW.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Svenska kraftnät* har föreslagit att nätägarens skyldighet att rapportera mätvärden skall utvidgas till att omfatta all certifikatberättigande produktion. *SERO* anser att elproducenter som i dag inte har timvis mätning skall ges rätt att månadsrapportera sin produktion.

Skälen för regeringens förslag: Som beskrivits i avsnitt 4.4.1 kommer flertalet av de produktionsanläggningar som omfattas av elcertifikatssystemet att vara direkt anslutna till koncessionspliktiga elnät.

Svenska kraftnät anser att utredningens förslag är olämpligt, med hänsyn till att verket i så fall måste skapa ett separat system för att ta emot de mätvärden som rapporteras direkt från producenterna och att nätägarnas och elleverantörernas system för att kvalitetssäkra mätvärden inte kommer att kunna utnyttjas.

Den kategori elproducenter som matar in el på ett icke koncessionspliktigt elnät torde i huvudsak bestå av ett litet antal industriföretag, vilka har produktion främst för den industriella verksamheten och innehavare av små vatten- eller vindkraftsanläggningar, som främst drivs för den egna jordbruksrörelsens och fastighetens behov. En praktisk lösning är att dessa producenter avtalar med den nätkoncessionshavare till vars nät hans anläggning är ansluten, att denne skall ombesörja mätning och rapportering av elproduktionen. Detta skulle, från Svenska kraftnäts synpunkt, i vart fall tillgodose kravet på kvalitetssäkring av mätvärdena. Detta bygger dock på en avtalskonstruktion, som kanske inte kommer att utnyttjas av vissa producenter. Frågan är då om det finns skäl att genom ändringar i ellagen (1997:857) införa en skyldighet för koncessionshavarna att mäta och rapportera även denna elproduktion,

jämte förbrukningen av el i de icke koncessionspliktiga näten. Utredningen, som pekat på möjligheten att träffa avtal om sådan mätning, har inte presenterat något underlag som gör det möjligt att bedöma behovet av en sådan lagändring och vilka effekter den skulle få. Att inom ramen för framtagnet av departementspromemorian införskaffa ett sådant underlag, som innebär förhållandevis omfattande ändringar i ellagen, har inte heller bedömts vara rimligt. Det är således inte möjligt att nu införa en sådan skyldighet för koncessionshavarna. Innehavare av anläggningar, som inte är direkt anslutna till koncessionspliktiga elnät, skall därför själva ansvara för att mäta och rapportera sin produktion till Svenska kraftnät. Detta hindrar dock inte att en producent i det enskilda fallet träffar avtal med den nätägare, till vars nät den certifikatberättigande anläggningens nät är anslutet, om att ombesörja mätningen och rapporteringen.

Svenska kraftnät har anfört att det bör ställas krav på att all produktion, som skall omfattas av certifikatsystemet, i vart fall skall vara timmätt och att dispens från detta krav bara skall omfatta produktionsanläggningar med en installerad effekt om högst 50 kW. Detta skulle tillgodose Svenska kraftnäts intresse av ett enhetligt system för avräkning av timmätt elproduktion och det skulle även uppfylla en kvalitetssäkring av mätvärdena, som även är viktig för elcertifikatsystemets trovärdighet. Regeringen föreslår därför att elproduktionen i de anläggningar som skall omfattas av elcertifikatsystemet skall vara timmätt.

Innehavare av sådana produktionsanläggningar som inte kommer att vara timmätta och som därigenom inte kommer att tilldelas elcertifikat skall, som framgår av avsnitt 4.12.4, dock ha rätt att avräkna sin produktion av förnybar el från sin kvotplikt.

Då det gäller bibränslebaserad elproduktion, främst i kraftvärmeverk och anläggningar för elproduktion genom industriellt mottryck, kan särskilda problem uppkomma när det gäller att avgöra hur stor del av den uppmätta produktionen som är certifikatberättigande. Detta sammanhänger med att det kan vara möjligt att i samma anläggning producera el dels med sådant bibränsle som berättigar till elcertifikat, dels med fossila bränslen, eller annat bränsle som inte berättigar till certifikat. Samma problem kan uppkomma om man i samma anläggning av andra skäl kombinerar certifikatberättigande produktion med produktion som inte berättigar till elcertifikat. I dessa fall skall anläggningens innehavare särskilt beräkna och rapportera den certifikatberättigande elproduktionen till Svenska kraftnät. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande Energimyndigheten, bör få meddela närmare föreskrifter om hur sådan beräkning och rapportering skall gå till.

4.5 Godkännande av anläggningar

Regeringens förslag: Anläggningens innehavare skall skriftligen ansöka om godkännande av anläggningen hos Energimyndigheten innan tilldelning av elcertifikat får ske.

Innehavaren av en vattenkraftanläggning får i det enskilda fallet medges rätt att bli tilldelad elcertifikat

– om ett myndighetsbeslut, eller föreskrifter i annan lag eller förordning, ställer nya krav på hur verksamheten skall bedrivas eller hur anläggningen skall vara utformad och detta innebär att verksamhetens ekonomiska förutsättningar ändras på ett sådant ingripande sätt att en långsiktigt lönsam produktion inte kan ske utan det ekonomiska stöd som elcertifikaten utgör, eller

– om anläggningens innehavare i annat fall avser att göra omfattande ombyggnader, eller andra stora investeringar i anläggningen, och dessa är så kostsamma att en långsiktigt lönsam produktion inte kan ske utan det ekonomiska stöd som elcertifikaten utgör. En sådan rätt får bara medges innehavaren av en anläggning vars installerade effekt är högst 15 MW.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Energimyndigheten* tillstyrker att den får i uppdrag att godkänna anläggningar. *Länsstyrelsen i Stockholm* påtalar behov av samordning mellan tillstånden för certifikat och tillståndsprövning enligt miljöbalken.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Jönköping* efterfrågar en definition av begreppet ”lönsam produktion”. *Energimyndigheten* föreslår att bl.a. ansökan om godkännande av en anläggning skall omfattas av ett formkrav som innebär att myndighetens formulär skall användas och att staten skall bekosta de tekniska förutsättningarna för en säker identifiering av avsändaren.

Skälen för regeringens förslag: För att en innehavare av en produktionsanläggning skall vara berättigad att erhålla elcertifikat, bör det krävas en ansökan om godkännande av anläggningen. Ett sådant system kan innebära en viss administrativ börda för innehavare av sådana anläggningar och myndigheten i fråga, men alternativet vore att i lagen ange detaljerade bestämmelser av teknisk natur. Regeringen anser därför att ett ansökningsförfarande är att föredra. Genom ett godkännande av anläggningen får innehavaren en bekräftelse på att han har rätt till det stöd som elcertifikaten utgör, och prövningen av ansökningarna bör leda till att man uppnår en likabehandling av de olika anläggningar som ansökningarna gäller. Ansökningarna skall prövas av Energimyndigheten, som enligt avsnitt 4.14 även skall ha ett tillsynsansvar.

Den prövning som myndigheten har att göra, skall endast avse om anläggningen uppfyller de krav som ställs i den föreslagna lagen, eller i förordningar eller andra föreskrifter som utfärdats med stöd av lagen.

Någon ytterligare prövning av exempelvis en anläggnings miljöpåverkan skall däremot inte göras, utan i det avseendet skall den prövning som skett enligt annan lagstiftning godtas. Det är således först när en anläggning prövats - och fått tillstånd - enligt annan lagstiftning som en ansökan om godkännande kan ske och beviljas.

Generellt gäller att anläggningarna måste vara utrustade med en mätutrustning som uppfyller de krav som ställs i den föreslagna lagen, så att de rapporter om producerad el som skall lämnas är tillförlitliga. Då det gäller äldre vattenkraftverk kan en särskild prövning av anläggningens installerade effekt krävas. Likaså måste en åtgärd som innebär en uppgiven ökning av produktionskapaciteten i vattenkraftverk kunna påvisas av innehavaren.

Befintliga vattenkraftanläggningar som – utan att tidigare varit tagna ur drift – har en installerad effekt som är högre än 1 500 kW, omfattas inte av elcertifikatssystemet enligt den definition av certifikatberättigande anläggningar som regeringen föreslår. En strikt tillämpning av effektgränsen 1 500 kW kan dock innebära oönskade konsekvenser. Förnybar elproduktion, som varit kommersiellt självbärande, kan hamna i ett ekonomiskt läge som innebär att elcertifikaten är en förutsättning för att en långsiktigt lönsam produktion skall äga rum. Det skall här vara fråga om lönsamhet på längre sikt, som en förutsättning för att produktionen över huvud taget kommer till stånd och två typsituationer kan här tänkas förekomma. Den ena situationen gäller yttre omständigheter, som innebär nya krav på hur anläggningen skall vara utformad eller hur verksamheten skall bedrivas och som följer av myndighetsbeslut, eller annan lag eller förordning. Sådana nya krav kan innebära att verksamhetens ekonomiska förutsättningar ändras på ett sådant ingripande sätt, att ett ekonomiskt tillskott i form av elcertifikat är nödvändigt för en fortsatt lönsam drift av anläggningen. Den andra situationen är inte en följd av sådana krav, utan tar sikte på det förhållandet att en ändamålsenlig produktion i anläggningen av andra skäl föranleder att omfattande ombyggnader, eller andra stora investeringar, måste göras i anläggningen. Sådana åtgärder kan vara så kostsamma, att en långsiktigt lönsam produktion i anläggningen inte kan ske utan det tillskott som elcertifikaten utgör. Det är här fråga om vattenkraftanläggningar med eftersatt underhåll, eller som kräver omfattande ombyggnader, modernisering, eller ny apparatur för att en ändamålsenlig produktion skall komma till stånd. En förutsättning för att sådana anläggningar skall omfattas av systemet bör dock vara att de har en installerad effekt som inte är högre än 15 MW.

Med hänvisning till de formkrav som enligt förslaget föreskrivs i fråga om ansökningar till elcertifikatsregistret enligt avsnitt 4.10.8, har Energimyndigheten föreslagit att motsvarande formkrav skall gälla i fråga om bl.a. godkännande av anläggningar. De formkrav som gäller användandet av Svenska kraftnäts formulär när det gäller ansökningar till elcertifikatsregistret har tillkommit av säkerhetsskäl. Motsvarande skäl finns inte i fråga om godkännande av anläggningar. Ett skriftlighetskrav är dock naturligt med hänsyn till den stora mängd uppgifter som en ansökan måste innehålla. Utöver uppgifter som identifierar anläggningen och dess innehavare tillkommer uppgifter av teknisk karaktär. Att i den föreslagna lagen ta in bestämmelser som närmare anger vilka uppgifter av teknisk karaktär som skall lämnas är inte lämpligt. Vilka uppgifter en ansökan

om godkännande skall innehålla avses bli meddelade av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Energimyndigheten.

Som framgår av avsnitt 4.14.1 får en ansökan om godkännande av en anläggning överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Energimyndigheten föreskriver. Flertalet av de producenter som kommer att ansöka om godkännande torde ha tillgång till datorer. Genom användning av de elektroniska dokument som Energimyndigheten kommer att tillhandahålla tillgodoses myndighetens behov av att få tillräcklig information, såsom underlag för sin bedömning. Om en ansökan inte överförs elektroniskt kan Energimyndigheten i stället tillhandahålla formulär, som lämpligen kan användas vid ansökan om godkännande. Energimyndigheten har vidare pekat på statsmakternas intention att användningen av datorer i kontakter med myndigheterna bör uppmuntras och har föreslagit att de tekniska förutsättningarna för en säker identifiering av avsändaren (s.k. mjuka certifikat i detta fall), bör bekostas av staten. Att i detta sammanhang grundlägga en sådan princip är emellertid inte lämpligt.

4.6 Tilldelning av elcertifikat

Regeringens förslag: Svenska kraftnät skall tilldela en certifikatberättigad producent ett elcertifikat för varje uppmätt och till Svenska kraftnät rapporterad MWh el som producerats i en godkänd anläggning. Varje certifikat skall åsättas ett identifieringsnummer och en uppgift om det datum då det tilldelats producenten.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Jönköping* påpekar att det av lagtexten måste framgå att Svenska kraftnät är berättigat att tilldela producenterna elcertifikat.

Skälen för regeringens förslag: Svenska kraftnät är ett affärsdrivande verk och en myndighet, som bl.a. ansvarar för att upprätthålla balansen mellan produktion och förbrukning av el i landet och att utföra balansavräkningen av de balansansvariga. Underlaget för denna är timmätvärden som skickas elektroniskt till Svenska kraftnät från nätägare, som ansvarar för att rapportera mätvärden för produktion och förbrukning av el. Även den certifikatberättigande elproduktionen rapporteras till Svenska kraftnät. Det är således naturligt att Svenska kraftnät även skall ansvara för tilldelningen av elcertifikat.

Certifikatsystemets grundläggande uppgift är att vara ett verktyg för att öka produktionen av förnybar el. I detta syfte kommer de certifikatberättigade producenterna att tilldelas elcertifikat, som skall kunna om-sättas, och därmed generera intäkter till producenterna.

Elcertifikaten skulle även i andra avseenden kunna tjäna som ett effektivt styrmedel, om man exempelvis vill stimulera olika insatser när det gäller produktionen av förnybar el. Elcertifikatutredningen har här övervägt alternativa modeller, med olika slags certifikat. En modell innebär ett system med två, parallella certifikatformer, där den ena – effektcertifikaten – skall stimulera till utbyggnad av produktionskapaciteten och

de energirelaterade certifikaten anses vara produktionsdrivande. En annan modell innebär ett system där nyinvesteringar tilldelas fler certifikat per producerad enhet under en övergångsperiod av fem till tio år, i syfte att säkerställa sådana investeringar.

En viktig utgångspunkt är att elcertifikatssystemet skall vara enkelt och överblickbart. I likhet med utredningen konstaterar regeringen att den förstnämnda modellen är komplicerad att administrera. Därtill kommer att producenternas efterfrågan på effektcertifikat inte uppstår förrän möjligheterna till produktionsökning inom nuvarande produktionssystem utnyttjats nära nog fullt ut, vilket inte torde ske förrän om ett antal år. Den andra modellen saknar ett enhetligt samband mellan elproduktionen och antalet tilldelade certifikat. Därtill kommer att nyinvesteringarna mycket snart kommer att leda till ett stort och svårberäknat tillskott av certifikat på marknaden, med låga certifikatpriser som följd. En mer standardiserad lösning är således att föredra.

Den lösning som föreslagits av Elcertifikatutredningen innebär att certifikatberättigade producenter tilldelas ett elcertifikat per MWh producerad el, oavsett vilken förnybar energikälla som använts för produktionen och oavsett anläggningens ålder och storlek. Det medför att producenterna ges ett ekonomiskt stöd vid såväl nyinvesteringar som under pågående drift av anläggningen och att systemet är konkurrensneutralt. Regeringen delar utredningens uppfattning, att en sådan modell bäst tillgodoser de krav som ställs i fråga om enkel administration, transparens och förutsägbarhet för marknadens aktörer och de myndigheter som skall ansvara för olika delar av systemet. Att certifikaten är standardiserade och att de tillförs marknaden i sådana mängder att en handel kan äga rum främjar en fungerande marknad för elcertifikaten. En MWh uppmätt och rapporterad el som producerats i en godkänd anläggning skall därför motsvara ett elcertifikat.

Den minsta mängd information som skall framgå av ett elcertifikat är ett identifieringsnummer och det datum då certifikatet tilldelades producenten. Detta nummer, som är unikt för varje certifikat, gör det möjligt att härleda från vilken produktionsanläggning certifikatet kommer. Enligt direktivet (2001/77/EG) om främjande av el producerad från förnybara energikällor skall varje medlemsstat tillse att sådan el kan garanteras vara producerad med sådana förnybara energikällor som avses i direktivet. Energimyndigheten har regeringens uppdrag att, efter samråd med Svenska kraftnät, föreslå vilka åtgärder som behöver vidtas för att Sverige skall uppfylla direktivets krav i denna del. Samordningsmöjligheter med elcertifikatssystemet skall därvid särskilt övervägas.

4.7 Elcertifikatens rättsliga natur

Regeringens bedömning: Elcertifikaten bör bedömas som finansiella instrument.

Elcertifikatutredningens bedömning: Utredningen anser att elcertifikaten, i vart fall i systemets inledning, inte kan bedömas som finansiella instrument.

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* anser att om elcertifikaten inte skall bedömas som finansiella instrument, så skall detta framgå av lagstiftningen. Om elcertifikat inte definieras som finansiella instrument, måste företag som bedriver värdepappersrörelse erhålla sidoverksamhetstillstånd för att handla med elcertifikat och en eventuell marknadsplats för elcertifikat kan inte få tillstånd enligt lagen om börs- och clearingverksamhet. *Oberoende elhandlare* anser att elcertifikaten bör bedömas som finansiella instrument.

Departementspromemorians bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: *Finansinspektionen* har ingen erinran mot bedömningen, men anser att det finns behov av en ytterligare analys av om de regler som gäller finansiella instrument också skall tillämpas på elcertifikat. *Svensk Energi*, *Fondhandlarförbundet* och *Hovrätten för övre Norrland* har efterfrågat en analys av vad en sådan bedömning innebär för marknadens aktörer. *Ekobrottsmyndigheten* har efterfrågat en närmare analys av under vilka förutsättningar insiderstrafflagen kan bli tillämplig på handel med elcertifikat.

Skälen för regeringens bedömning: Elcertifikatutredningens definition av ett elcertifikat är att det är ett av staten utgivet intyg om produktion av en viss mängd förnybar el. Mot bakgrund av de föreslagna bestämmelserna, som möjliggör en närmare precisering av begreppet, är ett elcertifikat ett av staten utfärdat bevis om att en MWh förnybar el har producerats i en anläggning som godkänts av Energimyndigheten. Certifikatet kan omsättas och därmed ge en intäkt till producenten. För den certifikatberättigade producenten är en sådan beskrivning den mest näraliggande. Beroende på vem som kommer att inneha elcertifikat, kan följande beskrivningar av elcertifikat också göras. Ser man till den som hanterar kvotplikten, så tillkommer egenskapen att elcertifikatet utgör ett bevis om att den kvotpliktige lämnat ett ekonomiskt bidrag till en sådan producent, men det får även anses vara bärare av en rättighet mot staten, eftersom ett elcertifikat, som annulleras när kvotplikten fullgörs, medför att den kvotpliktige inte behöver betala en kvotpliktsavgift motsvarande det annullerade certifikatet. För den som inte är kvotpliktig kan elcertifikatet ses som vilken tillgång som helst, som kan omsättas och som har ett marknadsvärde. Oavsett vem som är innehavare av ett elcertifikat är de grundläggande egenskaperna dock att det är bärare av den beskrivna rättigheten mot staten, vilken skapar en efterfrågan på elcertifikat, att certifikaten kan omsättas och att de har ett marknadsvärde.

Finansiella instrument

Med ett sådant synsätt måste frågan huruvida ett elcertifikat bör anses som ett finansiellt instrument analyseras närmare. Utgångspunkt för en sådan analys måste vara definitionen av finansiella instrument. Denna definition finns i 1 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument. Ett finansiellt instrument definieras där som ett fondpapper och annan rättighet eller förpliktelse avsedd för handel på värdepappersmarknaden. I förarbetena till lagen om handel med finansiella instrument (prop. 1990/91:142 s. 85–87) uttalades bl.a. följande i fråga om definitionen av finansiellt instrument. Med värdepapper avses en

handling som tillförsäkrar innehavaren en viss rättighet som vanligen kan omvandlas i pengar. Till värdepapper räknas traditionellt aktier, obligationer, förlagsbevis, värdepappersfondsandelar, växlar, checkar och vissa andra skuldebrev. En värdepappersmarknad kan språkligt beskrivas som ett avsättningsområde för värdepapper, dvs. där värdepapper bjuds ut och omsätts. Med finansiellt instrument avses således fondpapper och andra rättigheter eller förpliktelser avsedda för handel på värdepappersmarknaden. I specialmotiveringen uttalades vidare (a. prop. s. 141) följande. ”Enligt definitionen skall ett finansiellt instrument vara avsett för handel på värdepappersmarknaden. I 2 § 1 insiderlagen (1990:1342) definieras vad i den lagen avses med begreppet handel på värdepappersmarknaden. Förevarande lag (---) är inte begränsad på samma sätt som insiderlagen (---). Sådana tillgångar som råvaror och valutor utgör i och för sig inte finansiella instrument, men en option eller termin som avser valuta eller en råvara kan utgöra ett finansiellt instrument om optionen eller terminen är avsedd för handel på värdepappersmarknaden, t.ex. på en organiserad marknadsplats.”

Som framhållits ovan är en viktig egenskap hos ett elcertifikat att den som hanterar kvotplikten, och ser till att certifikatet annulleras, undgår skyldigheten att betala en kvotpliktsavgift. Sett utifrån dennes situation bör elcertifikaten därför anses vara bärare av en rättighet gentemot staten; genom annulleringen av certifikat fullgör den som hanterar kvotplikten sin kvotplikt och blir därigenom befriad från skyldigheten att betala den kvotpliktsavgift som annars skulle bli följden. På motsvarande sätt kan elcertifikaten i sådana fall också anses vara bärare av en förpliktelse för staten. Sett utifrån situationen för certifikatberättigade producenter och innehavare som inte hanterar kvotplikten kommer elcertifikaten endast att utgöra tillgångar vilkas värde bestäms av det gällande marknadspriset. (Dock har certifikatberättigade producenter rätt att t.o.m. den 30 juni 2008 hos Energimyndigheten lösa in det föregående årets elcertifikat till ett garanterat pris, se avsnitt 4.12.9). Att en producent, eller en innehavare som inte hanterar kvotplikten, inte kan göra ovan nämnda rättighet gällande gentemot staten kan inte ha avgörande betydelse för om certifikaten skall anses vara bärare av en rättighet eller inte. Mot bakgrund av det nu sagda talar övervägande skäl för att anse att elcertifikaten är bärare av en rättighet. Eftersom det är certifikatet i sig som är bärare av rättigheten bör detta vara fallet oavsett i vilken innehavares hand det befinner sig.

Beträffande frågan om certifikaten utgör finansiella instrument kan konstateras att certifikaten dels är bärare av en rättighet, dels är avsedda att fritt omsättas på en marknad.

Med hänsyn till vad som nu har sagts och till den föreslagna konstruktionen bör elcertifikat vara att bedöma som finansiella instrument.

En följd av detta synsätt är att en handel med elcertifikat kan komma att omfattas av ett antal lagar på värdepappersmarknaden enligt följande:

- lagen (1991:981) om värdepappersrörelse,
- lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument,
- lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet,
- insiderstrafflagen (2000:1086),

- lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument,
- lagen (1990:1114) om värdepappersfonder,
- lagen (1994:2004) om kapitaltäckning och stora exponeringar för kreditinstitut och värdepappersbolag, och
- lagen (1999:158) om investerarskydd.

Därtill kommer att Finansinspektionen har tillsyn över all handel med finansiella instrument på värdepappersmarknaden.

Konsekvenser

För de bolag som kommer att sälja eller köpa elcertifikat är det således av betydelse om certifikaten bör bedömas såsom finansiella instrument.

Bestämmelserna i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse medför att det kommer att krävas tillstånd från Finansinspektionen för att yrkesmässigt tillhandahålla flera slags tjänster avseende elcertifikat. De tjänster som det krävs tillstånd för att utföra anges i 1 kap. 3 §. I 1 kap. 3 a–3 e §§ finns det emellertid bestämmelser om undantag från kravet på tillstånd; i 1 kap. 3 a § anges t.ex. att tillstånd inte krävs när ett företag inom en koncern tillhandahåller sådana tjänster uteslutande till andra företag inom koncernen.

Värdepappersrörelse definieras i 1 kap. 2 § lagen om värdepappersrörelse som verksamhet som består i att yrkesmässigt tillhandahålla sådana tjänster som anges i 1 kap. 3 § samma lag. Dessa tjänster anges i första stycket i fem punkter.

1. handel med finansiella instrument för annans räkning i eget namn,
2. förmedling av kontakt mellan köpare och säljare av finansiella instrument eller i annat fall medverkan vid transaktioner avseende sådana instrument,
3. handel med finansiella instrument för egen räkning,
4. förvaltning av någon annans finansiella instrument, och
5. garantigivning eller annan medverkan vid emissioner av fondpapper eller erbjudanden om köp eller försäljning av finansiella instrument som är riktade till en öppen krets.

Enligt 1 kap. 3 § andra stycket samma lag får tillstånd att driva värdepappersrörelse meddelas bankinstitut samt svenska aktiebolag och utländska företag som inte är bankinstitut.

Tillstånd krävs således endast för den som yrkesmässigt tillhandahåller någon eller några av de i 1 kap. 3 § lagen om värdepappersrörelse angivna tjänsterna, och då enbart för det fall inte något av de i lagen angivna undantagen är tillämpligt. I kravet på yrkesmässighet ligger att det skall vara fråga om mer än enstaka uppdrag. För bedömningen har det också betydelse hur verksamheten marknadsförs. Om ett företag t.ex. i annonsering erbjuder sina värdepapperstjänster bör lagen anses tillämplig även om det sedan skulle leda till endast ett fåtal uppdrag (se prop. 1990/91:142 s. 152). Tillstånd behövs alltså inte för att en certifikatberättigad producent skall få sälja de elcertifikat som denne fått sig tilldelade, eller för att den som hanterar kvotplikten skall få köpa certifikat för att fullgöra sin kvotplikt. Vidare kan certifikatberättigade producenter, de som hanterar kvotplikten, eller övriga fysiska och juridiska personer – i likhet med vad som allmänt gäller i fråga om

finansiella instrument – sälja eller köpa elcertifikat som led i sin normala medelsförvaltning, utan att det därigenom skulle anses som att det är fråga om tillståndspliktig värdepappersrörelse.

För att tydliggöra skillnaden mellan sådan icke tillståndspliktig verksamhet och verksamhet som kräver tillstånd finns det anledning att kortfattat kommentera vad som anges i 1 kap. 3 § punkterna 1–5 lagen om värdepappersrörelse (se a. prop. s. 106–113 och 153 f.).

Enligt *punkten 1* krävs tillstånd för bolag som yrkesmässigt tillhandahåller tjänster genom att bedriva handel med finansiella instrument för annans räkning i eget namn. Vad som avses i denna punkt är kommissionshandel, dvs. att på uppdrag av en fysisk eller en juridisk person köpa eller sälja finansiella instrument för dennes räkning i eget namn. Enligt förslaget till lag om elcertifikat skall en elleverantör hantera kvotplikten för en elanvändares förbrukning av el, om elanvändaren inte själv vill hantera kvotplikten och anmäler sig för registrering hos Energimyndigheten. När elleverantörer köper elcertifikat för att uppfylla den kvotplikt som hänför sig till den försålda elen är det således inte fråga om att köpa elcertifikat för kundens räkning. Elleverantören har nämligen i sådana fall helt och hållet trätt i elanvändarens ställe, med de skyldigheter och rättigheter som detta innebär. Elleverantörerna tillhandahåller i dessa fall inte någon tillståndspliktig tjänst. Däremot krävs tillstånd om elleverantören köper certifikat för kvotpliktiga elanvändares – eller någon annans – räkning i eget namn.

Tillstånd krävs enligt *punkten 2* för förmedling av kontakt mellan köpare och säljare av finansiella instrument eller i annat fall medverkan vid transaktioner avseende sådana instrument. Vad som avses i denna punkt är olika former av mäklarverksamhet. Verksamhet som innefattar förmedling av lån av finansiella instrument omfattas även av denna punkt.

Enligt *punkten 3* krävs tillstånd för handel med finansiella instrument för egen räkning. I detta sammanhang avses handel med finansiella instrument som bedrivs yrkesmässigt och där det primära är att tillhandahålla en tjänst åt kunderna (se a. prop. s. 109 f.). Verksamhet som s.k. market maker är ett exempel på sådan verksamhet. Det typiska för den verksamhet som avses är alltså att själva handeln är ett huvudmoment i företagets affärsidé. Inkomsterna i rörelsen i sådana fall kommer normalt från skillnaden mellan sälj- och köpkurser eller från avgifter; det är alltså inte i första hand genom värdetillväxt i de finansiella instrumenten som vinsten skapas.

Tillstånd krävs enligt *punkten 4* för förvaltning av någon annans finansiella instrument. Förvaltning av finansiella instrument innefattar uppdrag för någon att mot betalning efter vissa riktlinjer förvalta annans värdepapper, vilket ibland kallas portföljförvaltning. Uppdraget kan vara allmänt hållet och t.ex. innefatta uppgiften att göra de omplaceringar som marknadsförhållandena kan motivera. Det kan också vara inskränkt till att endast innefatta de köp eller försäljningar som uppdragsgivaren särskilt anger. Om elanvändare inte frivilligt registrerar sig för att hantera kvotplikten skall den elleverantör som försålt el till elanvändaren hantera kvotplikten i dennes ställe. Det kan därför antas bli mycket vanligt förekommande att elleverantörer köper in och innehar elcertifikat i syfte att hantera kvotplikten för den försålda elen. Elleverantören tillhandahåller i

dessa fall inte någon tillståndspliktig förvaltningstjänst, eftersom certifikaten tillhör elleverantören och inte elanvändaren.

Enligt *punkten 5* krävs tillstånd för garantigivning eller annan medverkan vid emissioner av fondpapper eller erbjudanden om köp eller försäljning av finansiella instrument som är riktade till en öppen krets. Elcertifikat omfattas inte av definitionen av fondpapper i 1 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument. Därtill kommer att några egentliga emissioner inte heller kan anses bli aktuella eftersom certifikaten kommer att tilldelas certifikatberättigade producenter av Svenska kraftnät. Elcertifikat kan dock bli föremål för erbjudanden om köp eller försäljning som är riktade till en öppen krets, s.k. marknads-erbjudanden. Med begreppet öppen krets avses ett obestämt antal personer (se a. prop. s. 113). För att yrkesmässigt medverka vid sådana erbjudanden krävs således tillstånd från Finansinspektionen. Vid erbjudanden om köp eller försäljning av finansiella instrument som är riktade till en öppen krets skall, enligt 2 kap. 1 § lagen om handel med finansiella instrument, den som lämnar erbjudandet upprätta prospekt om de belopp som till följd av erbjudandet kan komma att erläggas uppgår till minst 300 000 kr. Undantag från denna skyldighet finns dock bl.a. om lägsta belopp som skall erläggas av en enskild investerare är 300 000 kr eller mer. Skyldigheten att upprätta prospekt gäller oavsett om erbjudandet lämnas av ett bolag som står under tillsyn av Finansinspektionen eller av någon annan. Syftet med ett prospekt är att ge marknaden och presumtiva köpare och säljare ett underlag för bedömning av erbjudandet och den risk som är förknippad med en investering i de finansiella instrument som prospektet avser (se prop. 1991/92:113 s. 217). Vilka uppgifter som skall ingå i ett prospekt är beroende av erbjudandets art och omfattning. Prospektet skall lämnas in till Finansinspektionen med ansökan om registrering (2 kap. 4 §). Sedan inspektionen har registrerat prospektet skall det offentliggöras (2 kap. 6 §).

Finansinspektionens tillsyn

Värdepappersbolag står under tillsyn av Finansinspektionen. I 6 kap. 7 § lagen (1991:981) om värdepappersrörelse föreskrivs att inspektionen vid sin tillsyn enligt den nämnda lagen skall se till att en sund utveckling av värdepappersmarknaden främjas.

Finansinspektionen får enligt 2 kap. 1 § lagen om värdepappersrörelse meddela ett bolag tillstånd att driva värdepappersrörelse, om de förutsättningar som föreskrivs i lagen är uppfyllda. Värdepappersrörelse skall enligt 1 kap. 7 § samma lag bedrivas så att allmänhetens förtroende för värdepappersmarknaden upprätthålls och enskildas kapitalinsatser inte otillbörligen äventyras samt i övrigt så att rörelsen kan anses sund.

Eftersom elcertifikat bör anses vara finansiella instrument kommer det också att bli möjligt att handla med certifikat på en börs eller marknadsplats. Enligt 1 kap. 1 § lagen (1992:543) om börs- och clearingverksamhet kan företag som driver verksamhet i syfte att åstadkomma regelbunden handel med finansiella instrument få auktorisation som börs eller marknadsplats. Vid en börs får enligt 4 kap. 1 § första stycket notering av och handel med alla slags finansiella instrument ske. Detsamma gäller i fråga om auktoriserad marknadsplats enligt 7 kap. 2 §. Anmärkas bör att

auktorisation som börs eller marknadsplats är frivillig, men att sådan verksamhet kan vara tillståndspliktig enligt 1 kap. 3 § 2 lagen om värdepappersrörelse. I handeln vid en börs får endast börsmedlemmar delta. I 3 kap. 1 § lagen om börs- och clearingverksamhet föreskrivs att en börs får som medlemmar ha Riksbanken, Riksgäldskontoret samt juridiska personer som har en betryggande kapitalstyrka, ändamålsenlig organisation av verksamheten, nödvändiga riskhanteringsrutiner, säkra tekniska system och i övrigt är lämpliga att delta i handeln vid börsen. I fråga om auktoriserade marknadsplatser gäller enligt 7 kap. 1 § lagen om börs- och clearingverksamhet i stället att principerna om fritt tillträde skall tillämpas, dvs. att var och en som uppfyller av marknadsplatsen uppställda krav får delta i handeln. Samtliga juridiska personer som uppfyller de angivna kraven kan således bli börsmedlemmar och därmed få rätt att handla vid börsen för egen räkning. Rätt att delta vid handeln i en börs för annans räkning får emellertid enligt 3 kap. 1 a § medges endast för värdepappersinstitut som har fått tillstånd att driva värdepappersrörelse enligt 1 kap. 3 § 1 eller 2 lagen om värdepappersrörelse och utländska företag som i sitt hemland får driva sådan verksamhet och som där står under betryggande tillsyn.

Enligt 1 kap. 1 § lagen om börs- och clearingverksamhet kräver clearingverksamhet avseende finansiella instrument tillstånd. Ett undantag finns dock för sådan verksamhet som huvudsakligen allmänheten deltar i. Med clearingverksamhet avses avräkning (netting) av förpliktelser eller att som garant eller part ta över förpliktelser eller att på annat väsentligt sätt sörja för att förpliktelser avvecklas (1 kap. 4 § 4). De förpliktelser som avses är skyldigheten att leverera finansiella instrument och skyldigheten att betala i svensk eller utländsk valuta. En clearingverksamhet som avser förpliktelser att leverera elcertifikat eller att betala för elcertifikat är såldes tillståndspliktig enligt nyss nämnda lag. Den organisation som är ansvarig för verksamheten, clearingorganisationen, skall stå under tillsyn av Finansinspektionen. De uppgifter som Svenska kraftnät skall utföra i sin kontoförande verksamhet omfattar dock inte clearingverksamhet, utan avser endast kontoföring.

När det gäller kontoföring av elcertifikat föreslås dessutom en annan ordning beträffande elcertifikat än vad som annars gäller i fråga om s.k. dematerialiserade finansiella instrument. Såsom närmare beskrivs i avsnitt 4.10.1 skall elcertifikaten kontoföras av Svenska kraftnät enligt de särskilda bestämmelser som föreslås beträffande kontoföringen. Bestämmelserna i lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument skall således inte gälla i fråga om kontoföring av elcertifikat.

Såvitt gäller företag som står under tillsyn av Finansinspektionen finns i 3 kap. lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument bestämmelser om vad som skall gälla när ett sådant företag förfogar över finansiella instrument som tillhör någon annan. I 5 kap. samma lag finns det bestämmelser om bl.a. avräkning av avtal vid handel med finansiella instrument om en av parterna försätts i konkurs.

Insiderstrafflagen

Om handel med elcertifikat kommer att ske på en börs eller någon annan organiserad marknadsplats, eller med eller genom någon som yrkesmäs-

sigt bedriver värdepappersrörelse, medför det att bestämmelserna i insiderstrafflagen (2000:1086) blir tillämpliga. Detta innebär bl.a. att den som har fått insiderinformation, dvs. information om en icke offentliggjord eller inte allmänt känd omständighet som är ägnad att väsentligt påverka kursen på elcertifikat, och genom handel på värdepappersmarknaden förvärvar eller avyttrar elcertifikat, kan dömas till böter eller fängelse enligt bestämmelserna i 2–4 §§ (prop. 1999/2000:109 s. 52 ff. och 81 ff.). Dessa bestämmelser omfattar både den som har anställning, uppdrag eller annan befattning som innebär att han eller hon får kännedom om omständigheter som har betydelse för kursen på elcertifikat och som på grund härav fått insiderinformation och den som får insiderinformation som måste ha röjts av en sådan person som nyss nämnts, eller på annat sätt kommit ut obehörigen. Även ansvar för otillbörlig kurspåverkan enligt 9 § kan bli aktuellt i fråga om handel med elcertifikat. I denna paragraf föreskrivs att den som, vid handel på värdepappersmarknaden, i avsikt att otillbörligt påverka priset vid allmän omsättning av finansiella instrument, sluter avtal eller företar annan rättshandling för skens skull eller i hemlighet förenar avyttring av finansiella instrument med utfästelse att senare förvärva dessa till visst lägsta pris eller med villkor som begränsar rätten till fortsatt avyttring eller annars är avsedda att undandra instrumenten allmän omsättning döms för otillbörlig kurspåverkan till fängelse i högst två år (a. prop. s. 84 samt prop. 1995/96:215 s. 70 ff. och 94 ff.).

De bestämmelser om anmälningsskyldighet för vissa anställda och uppdragstagare som finns i 12 § lagen (2000:1087) om anmälningsskyldighet för vissa innehav av finansiella instrument kommer att bli tillämpliga också beträffande elcertifikat. Dessa bestämmelser gäller dock enbart i fråga om sådana aktörer som är ett värdepappersinstitut, en börs eller en auktoriserad marknadsplats. Enligt 11 § får regeringen, om det behövs med hänsyn till tillgången på kurspåverkande information inom en myndighet, besluta att det vid myndigheten skall föras en förteckning över innehav av finansiella instrument avseende ledamöterna i styrelsen samt de arbetstagare, uppdragstagare eller andra funktionärer som myndigheten bestämmer med hänsyn till deras insynställning.

Värdepappersbolag på elmarknaden

På energiområdet förekommer det i dag finansiella instrument i form av derivat med t.ex. el som underliggande tillgång. När det gäller den nordiska marknaden sker en omfattande handel med eloptioner och elterminer, dvs. s.k. elderivat, på börsen Nord Pool i Norge. Under år 2001 omsattes på Nord Pools finansiella marknad 157 miljarder norska kronor, varav 27,9 procent belöpte på svenska bolag (se Nord Pools årsredovisning för år 2001). Ett stort antal svenska elbolag deltar i handeln på Nord Pool. Emellertid är det endast ett fåtal bolag inom elbranschen som har tillstånd att tillhandahålla sådana tjänster som anges i 1 kap. 3 § lagen om värdepappersrörelse, dvs. bolag som är värdepappersbolag. För närvarande finns det, enligt Finansinspektionens förteckning per den 5 juli 2002 över tillstånd att driva värdepappersrörelse, i Sverige nio stycken värdepappersbolag som har tillstånd att som sidoverksamhet bedriva handel avista med el. I avsaknad av annan information *kan* detta

ge en viss ledning när det gäller hur många företag inom elbranschen – dvs. certifikatberättigade producenter, kvotpliktiga och andra – som kan antas ansöka om tillstånd att driva värdepappersrörelse för att kunna tillhandahålla tillståndspliktiga tjänster avseende elcertifikat. I sådant fall finns det anledning att anta att det – i vart fall i ett inledningskede – kan komma att röra sig om något tiotal bolag av de totalt ca 130 elleverantörer som är verksamma i elbranschen.

Härvid kan påpekas att elcertifikat – i likhet med t.ex. elderivat – inte utgör ett sådant instrument som anges i avsnitt B i bilagan till rådets direktiv (93/22/EEG) av den 10 maj 1993 om investeringstjänster inom värdepappersområdet (investeringstjänstedirektivet); detta innebär att ett svenskt bolag som har tillstånd från Finansinspektionen att tillhandahålla investeringstjänster inte med stöd av detta tillstånd kan tillhandahålla dessa tjänster avseende elcertifikat – eller elderivat – också i andra länder inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES).

4.8 Bokförings- och skattefrågor

Regeringens bedömning: Bokföringsskyldigheten och redovisningen av elcertifikat följer av allmänna regler i bokföringslagen och årsredovisningslagarna tillsammans med den kompletterande normgivningen.

Beskattningen av elcertifikat kan ske med tillämpning av gällande bestämmelser.

Regeringens förslag: En särskild regel införs om att elcertifikat skall anses utgöra lager för certifikatberättigade producenter och för näringsidkare som hanterar kvotplikten.

En regel införs som innebär en skyldighet för Svenska kraftnät att lämna kontrolluppgift för fysiska personer och dödsbon om innehav och avyttring av elcertifikat.

Elcertifikatutredningens bedömning och förslag: Frågorna behandlades inte av utredningen.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Departementspromemorians bedömning och förslag: Överensstämmer med regeringens bedömning. Departementspromemorian innehåller inget förslag om att elcertifikat skall anses utgöra lager för certifikatberättigade producenter och för näringsidkare som är kvotpliktiga. Inte heller innehåller promemorian något förslag om kontrolluppgiftsskyldighet för Svenska kraftnät.

Remissinstanserna: *Bokföringsnämnden* delar departementspromemorians bedömning. *Riksskatteverket (RSV)* framhåller att enligt rådande praxis kan rörelsereglerna med bokföringsmässiga grunder för elcertifikat endast tillämpas av företag som bedriver värdepappershandel. För alla andra företag kommer kapitalvinstreglerna att bli tillämpliga på innehav och försäljning av elcertifikat, trots att de för många företag är näringsbetingade. Om det är önskvärt att rörelsereglerna tillämpas för samtliga företag, krävs särskilda lagregler. RSV pekar också på behovet av att kontrolluppgifter lämnas beträffande fysiska personers och dödsbons innehav och avyttringar av elcertifikat.

Skälen för regeringens bedömning och förslag: Elcertifikaten kommer att omsättas sedan de tilldelats de certifikatberättigade producenterna och fram till dess att de annulleras när kvotplikten fullgörs och de kommer att ha ett ekonomiskt värde, motsvarande marknadsvärdet. De som hanterar certifikaten kan således omsätta dessa i pengar och certifikatens värde kommer att kunna avläsas genom den prisinformation som Svenska kraftnät kommer att offentliggöra. Eftersom aktörerna på marknaden i hög utsträckning kommer att bestå av näringsidkare, leder dessa omständigheter till frågor om redovisning och bokföring av elcertifikaten.

Bokföringsskyldighet för innehavare av elcertifikat bestäms genom allmänna regler i bokföringslagen (1999:1078). I 2 kap. regleras kretsen av bokföringsskyldiga. I 2–5 §§ regleras när juridiska personer är bokföringsskyldiga och i 6 § när fysiska personer är det. När det gäller att avgöra bokföringsskyldigheten för vissa juridiska personer har värdet av tillgångarna betydelse och elcertifikatens marknadsvärde kommer att kunna avläsas genom den prisinformation som Svenska kraftnät kommer att offentliggöra.

Elcertifikat som innehåses på grund av privat elförbrukning i hemmet, utan samband med näringsverksamhet, föranleder inte någon bokföringsskyldighet.

Redovisningen av elcertifikat skall följa de allmänna regler som följer av bokföringslagen och god redovisningssed. Bokföringslagen hänvisar till årsredovisningslagen (1995:1554), som innehåller närmare bestämmelser om hur ett årsbokslut eller en årsredovisning skall upprättas, bl.a. finns i 4 kap. värderingsregler. Den tillgång som elcertifikaten utgör skall värderas efter normala bokföringsmässiga principer.

I lagen (1995:1559) om årsredovisning i kreditinstitut och värdepappersbolag och i lagen (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag finns särskilda bestämmelser för årsredovisning i sådana institut.

Bokföringsnämnden delar den bedömning som anförs i promemorian. Bokföringsskyldigheten och redovisningen av elcertifikat bör således följa de allmänna regler i bokföringslagen och årsredovisningslagarna tillsammans med den kompletterande normgivningen. Något behov av att i dessa avseenden tillskapa särskilda bestämmelser rörande elcertifikat finns således inte.

Skatterättsliga frågor

Elcertifikatens ekonomiska värde och omsättningen av dessa ger upphov till ett antal skatterättsliga frågor.

Inkomstslaget näringsverksamhet

För de producenter som tilldelas elcertifikat av staten, är certifikaten att betrakta som ett statligt stöd. Elcertifikaten kommer att ha ett ekonomiskt värde, som producenten kan realisera genom att sälja dem. När det gäller dem som hanterar kvotplikten – elleverantörer och elanvändare – anges i departementspromemorian att utgiften för certifikatet är en kostnad i näringsverksamheten. Certifikatet är en tillgång i verksamheten till dess

det annulleras när kvotplikten fullgörs, eller säljs vidare till någon annan aktör på marknaden. I sammanhanget kan tilläggas att kvotpliktsavgiften inte torde få dras av (9 kap. 9 § inkomstskattelagen [1999:1229], IL).

Eftersom elcertifikaten är att betrakta som finansiella instrument kommer, som Riksskatteverket anför i sitt remissvar, lagerreglerna att tillämpas endast för dem som bedriver värdepappershandel. Övriga företag skulle – i avsaknad av särskilda regler – beskattas enligt kapitalvinstreglerna. Detta kan få konsekvenser som inte är önskvärda såvitt gäller producenter och näringsidkare som hanterar kvotplikten. Lagerreglerna bör tillämpas även av producenter och näringsidkare som hanterar kvotplikten. I inkomstskattelagen bör därför införas en bestämmelse om att elcertifikaten alltid skall behandlas som lagertillgångar för dessa skattskyldiga. En ny paragraf bör införas, 17 kap. 22 a § IL. Vidare bör ett förtydligande göras i 17 kap. 4 §.

I promemorian anges vidare att det stöd producenten får när han eller hon tar emot certifikatet är att anse som ett näringsbidrag enligt 29 kap. 5 § IL och att certifikatet värderas till marknadsvärdet när producenten får stödet. Avviker det slutliga priset från detta anskaffningsvärde uppkommer en vinst eller förlust vid försäljningen av certifikatet. Eftersom elcertifikatet – med den lösning som här valts – utgör en lagertillgång för producenten är det i stället fråga om ett näringsbidrag enligt 29 kap. 7 §. Där anges att om ett näringsbidrag används för att anskaffa lagertillgångar, skall den del av lagret för vilken utgiften täckts av bidraget inte räknas med när tillgångarna värderas. Därav får anses följa att om bidraget motsvarar värdet av hela lagertillgången, eller om bidraget ges i form av en lagertillgång, skall tillgången tas upp till noll. En intäkt i verksamheten uppkommer först när producenten säljer certifikatet. Intäkten uppgår då till samma belopp som försäljningspriset.

Inkomstslaget kapital

Vid avyttring av elcertifikat kan en vinst eller en förlust uppstå. Frågan om hur en kapitalvinst eller en kapitalförlust skall behandlas skattemässigt får, såsom anføres i promemorian, bedömas i enlighet med gällande regelsystem. Skattemyndigheten har således att vid tillämpningen avgöra vilka bestämmelser som kan komma i fråga och hur dessa skall tillämpas i det enskilda fallet. Rent allmänt bör dock följande kunna sägas beträffande avyttringar. I IL finns särskilda regler om beskattning av kapitalvinst när det gäller avyttring av fastigheter, bostadsrätter, delägarrätter och fordringsrätter samt andelar i svenska handelsbolag. Beträffande övrig egendom sker beskattningen enligt 52 kap. IL, som är tillämplig på avyttringar av andra tillgångar än de särskilt nämnda. Elcertifikat kan inkomstskatterättsligt varken anses vara delägarrätter eller fordringsrätter. Beskattningen av kapitalvinst torde därför ske i enlighet med bestämmelserna om avyttring av andra tillgångar i 52 kap. IL. För sådana tillgångar gäller bl.a. att genomsnittsmetoden skall tillämpas när det inte är fråga om personliga tillgångar. Vidare gäller i fråga om kapitalförluster att 70 procent skall dras av i inkomstslaget kapital och att förlusten skall dras av i sin helhet i inkomstslaget näringsverksamhet.

Vid förmögenhetsbeskattningen bör elcertifikat tas upp som tillgång. Certifikatet tas upp till det vid beskattningsårets utgång senast offentliggjorda värdet. Vid arvs- och gåvobeskattningen bör elcertifikat tas upp till det pris som kan påräknas vid en försäljning under normala förhållanden. Det innebär att elcertifikaten bör tas upp till det marknadsvärde som Svenska kraftnät kommer att offentliggöra.

Mervärdesskatt

När det gäller de mervärdesskatterättsliga konsekvenserna av förslaget konstateras i departementspromemorian att gällande regler om mervärdesskatt bygger på harmoniserade och tvingande regler inom EG. Någon särskild beskattningsordning för transaktioner med elcertifikat kan inte tillskapas ensidigt av Sverige. Som framgår av Elcertifikatutredningens betänkande har även andra länder inom EG redan infört eller planerat att införa elcertifikatsystem, som mer eller mindre liknar det system som nu föreslås. De beskattningskonsekvenser som kan uppkomma i Sverige kommer därför att bli aktuella även i dessa länder. Några olika system för främjande av produktionen av förnybar el i andra länder i EG, finns beskrivna i avsnitt 4.19.

Beskattning enligt mervärdesskattelagen (1994:200), (ML), skall ske om en vara eller en tjänst omsätts, dvs. överlåts eller på annat sätt tillhandahålls mot ersättning. Med vara förstås enligt 1 kap. 6 § ML materiella ting, men även värme, kyla och elektrisk kraft. Med tjänst förstås allt annat som kan tillhandahållas i en yrkesmässig verksamhet. Omsättningen är skattepliktig om det inte finns ett särskilt föreskrivet undantag från skatteplikt. När det gäller omsättning av el finns det enligt gemenskapslagstiftningen inte någon möjlighet för medlemsländerna att föreskriva något undantag från beskattning. Detta innebär således att i de fall länderna har en ordning som innebär att ersättningen för elcertifikaten kan anses utgöra ersättningen, eller del av ersättningen, för en viss mängd el, så sker beskattningen efter samma principer som vid annan försäljning av el.

Om ersättningen för elcertifikaten inte är att anse som en ersättning för el, skulle en omsättning av ett certifikat istället anses kunna utgöra en omsättning av ett värdepapper, som omfattas av ett undantag från skatteplikt enligt 3 kap. 9 § ML. Detta innebär att den som säljer certifikatet inte skall debitera köparen någon mervärdesskatt på priset för certifikatet och följaktligen inte heller betala någon utgående skatt till staten. Det innebär emellertid också att säljaren inte får någon avdragsrätt för ingående skatt på kostnaden för de varor och tjänster som är nödvändiga för att denne skall kunna utföra försäljningen.

Slutligen kan vissa delar av hanteringen av certifikaten anses utgöra omsättning som vare sig är att betrakta som omsättning av el eller värdepappershandel. Ett exempel på detta skulle kunna vara den tjänst som den kvotpliktige leverantören tillhandahåller de slutkunder som valt att inte registrera sig för att själva hantera kvotplikten. Det som slutkunden betalar för är en tjänst som bl.a. består i att slutkunden slipper hantera kvotplikten.

Riksskatteverket delar den uppfattning som anförs i promemorian, nämligen att särskilda lagregler för att bestämma hur mervärdesskatten ska hanteras i samband med omsättningen av elcertifikat inte bör införas, utan de allmänna principer som framgår av EG-rätten på området bör tillämpas.

Sammantaget kan, som ovan framgått, hanteringen med elcertifikat komma att få mervärdesskatterättsliga konsekvenser som måste bedömas utifrån de förutsättningar som gäller för en viss transaktion. Det ankommer i första hand på de tillämpande myndigheterna att göra dessa bedömningar. Det är således i detta sammanhang inte möjligt att göra annat än vissa allmänna antaganden rörande denna fråga.

Kontrolluppgiftsskyldighet

Riksskatteverket har i sitt remissvar anfört att en stor del av skattemyndighetens kontroller av fysiska personer består i att stämma av inkomna kontrolluppgifter mot uppgifterna i lämnade deklARATIONER och att denna konstruktion är nödvändig för en rationell deklARATIONSGRANSKNING. Riksskatteverket föreslår därför att avyttringar av elcertifikat, liksom innehav av dessa, skall omfattas av kontrolluppgiftsskyldighet genom tillägg i lagen (2001:1227) om självdeklARATIONER och kontrolluppgifter.

Såsom ovan nämnts omfattar kontrolluppgiftsskyldigheten fysiska personer. Aktörerna på marknaden för elcertifikat kommer i huvudsak att bestå av företag. De privatpersoner som, utan att samtidigt vara näringsidkare, kommer att hantera elcertifikat är sådana som frivilligt registrerar sig för att själva hantera kvotplikten, eller sådana som av andra skäl önskar förvärva elcertifikat. Såsom framgår av avsnitt 4.12.2 rörande registreringen av kvotpliktiga ges elanvändare möjlighet att frivilligt hantera kvotplikten, men incitamentet att ta på sig detta ansvar torde vara begränsat. Den certifikatkostnad som belöper på en normalförbrukande lägenhetskund eller en villakund kan uppskattas till några tiotal respektive hundratal kronor per år. En sådan förbrukning motsvarar ett, eller ett par, elcertifikat per år. I vilken utsträckning andra fysiska personer kommer att handla med elcertifikat är naturligtvis omöjligt att avgöra på förhand. Det kan dock konstateras att den delen av marknaden för elcertifikat kommer att vara mycket begränsad om man jämför med värdepappersmarknaden i övrigt, vilket särskilt beror på att stora mängder elcertifikat kommer att köpas upp av de företag som skall hantera kvotplikten. Det kan dock inte uteslutas att fysiska personer i viss omfattning kommer att handla med elcertifikat.

Taxeringen av fysiska personer och dödsbon med tjänste- och kapitalinkomster bygger i dag huvudsakligen på uppgifter från kontrolluppgifter. Det är av stort värde för skattekontrollen att så många uppgifter som möjligt med betydelse för beskattningen av fysiska personer lämnas genom kontrolluppgifter och därmed också kan förtryckas i självdeklARATIONEN. Regeringen delar därför Riksskatteverkets uppfattning att kontrolluppgift bör lämnas om innehav av elcertifikat och om avyttring av certifikat. Svenska kraftnät har tillgång till uppgifterna i sitt elcertifikatsregister och det är därför lämpligt att verket lämnar kontrolluppgifter om fysiska personers och dödsbons innehav och avyttring av elcertifikaten.

Regeringens förslag: Elcertifikatens giltighetstid skall inte vara begränsad.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Energimyndigheten* anser att det finns skäl att överväga om giltighetstiden för certifikaten skall begränsas. *Naturskyddsföreningen* framför att det inte är rimligt att certifikaten får gälla hur länge som helst, om systemet skall ha någon effekt.

Skälen för regeringens förslag: Elcertifikatutredningen har övervägt om elcertifikaten skall ha en begränsad eller obegränsad giltighetstid. Utredningen har därvid konstaterat att giltighetstiden har betydelse för marknadens funktioner. Att låta elcertifikaten gälla år efter år möjliggör ett sparande och en möjlighet att köpa certifikat för att uppfylla kvotplikten, oavsett när de tilldelats de certifikatberättigade producenterna. Detta gör efterfrågan på certifikat mer elastisk och underlättar marknadsfunktionerna. Certifikatens giltighetstid har också betydelse för prisbildningen och likviditeten i marknaden. Om alla certifikat som omsätts på marknaden är lika mycket värda, blir likviditeten bättre än om det finns certifikat som har olika inbördes värde, vilket blir fallet om de har olika giltighetstid. Marknaden blir i det senare fallet fragmenterad och likviditeten blir sämre.

Å andra sidan finns det skäl som talar för att certifikatens giltighetstid skall vara begränsad. Ett skäl är att man på en begränsad marknad kan minska risken för olika störningar av marknadsmekanismerna, exempelvis genom att certifikaten undanhålls från marknaden under en lägre tid, på grund av stora uppköp. Ett annat är att en kort giltighetstid troligen leder till att certifikaten snabbt kommer ut på marknaden och blir tillgängliga för köparna.

Vid en samlad bedömning anser regeringen, i likhet med utredningen, att nackdelarna, såsom risken för störningar av marknadsfunktionerna, är mindre än de fördelar som en obegränsad giltighetstid har. Fördelarna är i detta fall att största möjliga likviditet på marknaden uppnås och att de svängningar i utbudet som torrår och våtår kan föra med sig motverkas. Certifikaten bör således ha en obegränsad giltighetstid och gälla så länge de inte annullerats när kvotplikten fullgörs.

4.10 Ett elcertifikatsregister upprättas

4.10.1 Allmänna utgångspunkter

Regeringens förslag: Svenska kraftnät skall kontoföra elcertifikat i ett register, ett s.k. elcertifikatsregister. Kontoföringen skall ske med hjälp av automatiserad behandling. Elcertifikaten skall därför inte kontoföras enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.

Elcertifikatutredningens förslag: Utredningen föreslår att kontoföringen av elcertifikat skall ske med tillämpning av ett urval bestämmelser i lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.

Remissinstanserna: *Svenska kraftnät* anser att det är oklart hur lagen om kontoföring av finansiella instrument skall tillämpas vid kontoföring av elcertifikat.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: I avsnitt 4.7 lämnas en beskrivning av elcertifikatens rättsliga natur. Oavsett vem som innehar ett elcertifikat är elcertifikatens grundläggande egenskap, att de är bärare av en rättighet mot staten. Frågan inställer sig då i vilken form denna rättighet skall gestaltas. Begreppet ”certifikat” leder tanken till en skriftlig handling. En konstruktion som innebär att certifikaten skall vara skriftliga handlingar skulle dock medföra att överlåtelser, pantsättningar och annulleringen av elcertifikaten förutsatte ett fysiskt överlämnande av handlingen. En sådan hantering kan accepteras på en mycket begränsad marknad. Aktörerna på marknaden för elcertifikat kommer inledningsvis att bestå av de certifikatberättigade producenterna, elleverantörerna och övriga aktörer som, enligt lagförslaget, skall hantera kvotplikten. Antalet aktörer kommer med stor sannolikhet att öka när även de som frivilligt vill hantera kvotplikten ges möjlighet till detta och därtill kommer ett ovisst antal, som av annan anledning kommer att inneha och omsätta elcertifikat. Dessutom kommer antalet elcertifikat på marknaden att stadigt öka i takt med kvotens utveckling över tiden. Ett system som innebär en pappersbaserad hantering av elcertifikat torde därför snart bli omöjligt att hantera. Marknaden för elcertifikat kommer i vissa avseenden att uppvisa stora likheter med värdepappersmarknaden. Som redovisats i avsnitt 4.7 anser regeringen att elcertifikaten bör bedömas som finansiella instrument. Genom aktiekontolagen (1989:827), vilken ersatts av lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument (kontoföringslagen), infördes ett dokumentlöst system för aktier i s.k. avstämningsbolag och de rättsverkningar som var förenade med aktiebrevens kom i stället att knytas till registrering på ett konto hos en central värdepappersförvarare. Mot den angivna bakgrunden är det således lämpligt att elcertifikaten skall vara elektroniska dokument, som med hjälp av automatiserad behandling skall kontoföras i ett register, ett s.k. elcertifikatsregister. En sådan lösning motsvarar också i huvudsak Elcertifikatutredningens förslag.

Trots att marknaden för elcertifikat i vissa avseenden kommer att uppvisa stora likheter med värdepappersmarknaden i övrigt, kännetecknas den dock av vissa särdrag. Marknaden kommer att tillföras elcertifikat genom att de certifikatberättigade producenterna tilldelas sådana av staten. En stor del av marknaden aktörer kommer att utgöras av dem som hanterar kvotplikten och som agerar på marknaden på grund av de skyldigheter som följer av den föreslagna lagen. Det kan inte förutsättas att de olika privata institutioner som redan är etablerade på värdepappersmarknaden även kommer att agera på marknaden för elcertifikat och därmed kan ett antal funktioner som dessa fullgör inte förväntas omfatta även elcertifikaten. Hanteringen av elcertifikaten och

övriga, grundläggande förutsättningar för att en marknad skall uppstå måste således tillskapas. Elcertifikatsregistret, och den kontoföring som kommer att ske i detta, är en sådan förutsättning. Det är möjligt att marknaden för elcertifikat på sikt utvecklas så att privata institutioner visar sitt intresse för att etablera en motsvarighet till elcertifikatsregistret. I elcertifikatssystemets inledande år är det dock lämpligt att Svenska kraftnät ensamt har ansvar för kontoföringen av elcertifikat. Elcertifikaten skall således inte kontoföras med tillämpning av kontoföringslagens bestämmelser.

En annan fråga är om ett urval bestämmelser i kontoföringslagen, genom hänvisningar till kontoföringslagen i lagen om elcertifikat, bör tillämpas vid kontoföringen. Svenska kraftnät kan visserligen, i sin kontoförande funktion, i viss mån liknas vid en sådan central värdepappersförvarare som avses i kontoföringslagen. Med en sådan avses enligt 1 kap. 3 § kontoföringslagen ett företag som har auktorisation att kontoföra finansiella instrument i avstämningsregister. Sådana centrala värdepappersförvarare kan i sin tur, enligt definitionen i 1 kap. 3 § kontoföringslagen, ge s.k. kontoförande institut rätt att vidta registreringsåtgärder i avstämningsregistren, vilket är mycket vanligt. Man kan konstatera att Svenska kraftnät dock skiljer sig från en central värdepappersförvarare i väsentliga avseenden, eftersom Svenska kraftnät ensamt kommer att ansvara för kontoföringen och kommer göra detta i egenskap av myndighet. Någon motsvarighet till kontoförande institut förutsätts inte finnas på elcertifikatmarknaden och något behov av sådana har inte heller visat sig föreligga. Det kan vidare konstateras att marknaden för finansiella instrument är mycket omfattande och komplex, den inbegriper värdepapper av olika sorter vilka är bärare av olika rättigheter och skyldigheter, omsättningen representerar ansevärd värden och marknaden omfattar ett stort antal aktörer och institutioner av olika slag, som har olika funktioner att fylla. Detta kräver att läsaren har omfattande kunskaper om förhållandena på den marknaden, och kan göra bedömningar i vad mån förhållandena på den marknaden kan likställas med, eller skiljer sig från, vad som gäller på den mer begränsade elcertifikatmarknaden. Den lösning som Elcertifikatutredningen föreslår kan därför inte förordas. Att anpassa ett urval bestämmelser i kontoföringslagen till förhållandena på den mer begränsade elcertifikatmarknaden är, med hänsyn till de anförda skillnaderna, svårt att göra. Den förslagna lagen om elcertifikat måste således i huvudsak innehålla egna bestämmelser om kontoföring, som är anpassade till förhållandena på marknaden för elcertifikat.

4.10.2 Certifikatkonton

Regeringens förslag: Elcertifikatsregistret skall bestå av konton, s.k. certifikatkonton, som skall läggas upp för certifikatberättigade producenter och dem som registrerats som kvotpliktiga.

Andra får ansöka hos Svenska kraftnät om ett certifikatkonto. En sådan ansökan skall vara skriftlig och innehålla uppgifter om sökandens namn, identifieringsnummer, telefonnummer och postadress. Om en ansökan inte uppfyller de angivna kraven, får Svenska kraftnät förelägga sökanden att komplettera sin ansökan.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Dock föreslog utredningen att 4 kap. 1 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument skall tillämpas på kontoföringen av elcertifikat.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Svenska kraftnät anser att det skall införas en bestämmelse om att certifikatberättigade producenter och andra som förvärvar elcertifikat skall få ett certifikatkonto först efter det att avtal har tecknats med Svenska kraftnät.

Skälen för regeringens förslag: Elcertifikaten kommer att tilldelas de certifikatberättigade producenterna med äganderätt. Den följande omsättningen av certifikaten kommer att ske enligt de normala, köprättsliga principer som innebär att äganderätten övergår till en förvärvare av certifikat. Eftersom elcertifikaten är elektroniska dokument får dock besittningsövergången i dessa fall ersättas av ett registreringsförfarande. Systemet måste tillgodose certifikatkontohavarens krav på en hög säkerhetsnivå, men bör samtidigt möjliggöra att innehavaren på ett förhållandevis enkelt sätt kan förfoga över sina certifikat och ha en överblick över sitt innehav. En ordning liknade den som tillämpas beträffande andra värdepapper är därför lämplig. Elcertifikatsregistret bör därför bestå av ett antal konton, s.k. certifikatkonton.

Frågan är då på vilka grunder sådana konton skall öppnas. Svenska kraftnät har föreslagit att såväl certifikatberättigade producenter, de som hanterar kvotplikten, som andra som förvärvar elcertifikat, skall få ett certifikatkonto först efter att de tecknat avtal med Svenska kraftnät. För certifikatberättigade producenter innebär tilldelningen av elcertifikat en rättighet gentemot staten, men innehavet av ett certifikatkonto kommer att vara en förutsättning för att denna tilldelning skall kunna äga rum. För dem som hanterar kvotplikten är innehavet av ett certifikatkonto en förutsättning för förvärv av elcertifikat och för att fullgöra kvotplikten. Innehavet av ett certifikatkonto är också en förutsättning för andra, som av andra skäl kommer att förvärva elcertifikat. Innehavet av ett certifikatkonto hos Svenska kraftnät blir således ett krav, som inte kan omfattas av någon egentlig avtalsfrihet mellan parterna. Den ordning som föreslagits i departementspromemorian, nämligen att Svenska kraftnät skall lägga upp certifikatkonton för certifikatberättigade producenter och kvotplik-

tiga, bör därför gälla. Det innebär att dessa kategorier inte behöver ansöka om ett konto. Regeringen avser att i en förordning föreskriva att Energimyndigheten skall skicka kopior av sina beslut om godkännande av anläggning och registrering av kvotpliktiga till Svenska kraftnät. Svenska kraftnät kommer därigenom att ha tillgång till ett antal nödvändiga upplysningar rörande den blivande kontohavaren och kommer med ledning av dessa att kunna öppna ett certifikatkonto.

När det gäller andra som avser att förvärva elcertifikat, är visserligen ett certifikatkonto ett krav för innehavet av certifikat. Förvärven av elcertifikat bygger dock i dessa fall helt och hållet på frivillighet och Svenska kraftnäts förutsättningar att på ett säkert sätt föra registret måste tillgodose. Det är således lämpligt att dessa får ansöka hos Svenska kraftnät om ett certifikatkonto. De uppgifter som skall lämnas om sökandens namn, identifieringsnummer, telefonnummer och postadress är nödvändiga för en identifiering av sökanden och fortsatt kommunikation med denne. I lagrådsremissens förslag ingick en bestämmelse om att ett ombud för sökanden skall inge en fullmakt i original och – om sökanden är en juridisk person – behörighetshandlingar skall ges in samtidigt med ansökan. Lagrådet har i sitt yttrande påpekat att det nämnda kravet på fullmakt är onödigt strängt. Förvaltningslagen (1986:223) innehåller inte några regler om ombuds fullmakt och behörighet och det är överlämnat till myndigheten att avgöra om fullmakt skall krävas eller inte, varvid det förutsatts att myndigheterna vid behov analogt tillämpar reglerna i bl.a. 49 § förvaltningsprocesslagen (1971:291). Vidare har Lagrådet påpekat att förvaltningslagen inte heller innehåller några bestämmelser om att en juridisk person skall styrka sin behörighet. Mot den angivna bakgrunden har Lagrådet – såvitt gäller regleringen av elcertifikat – inte sett någon anledning att i de nu nämnda hänseendena avvika från förvaltningslagens principer. Med beaktande av Lagrådets synpunkter anser regeringen att kraven på fullmakt och behörighetshandlingar för juridiska personer inte skall tas in i den föreslagna lagens bestämmelser om vilka krav som skall ställas på en ansökan om certifikatkonto.

För att de föreslagna kraven på en ansökan skall uppfyllas bör Svenska kraftnät ges en möjlighet att förelägga sökanden att komplettera sin ansökan. I lagrådsremissens förslag till lag om elcertifikat finns en bestämmelse om att en sådan komplettering skall ha kommit in till myndigheten inom två veckor från det att sökanden fått del av föreläggandet. Lagrådet har i sitt yttrande påpekat att den nämnda regleringen framstår som onödigt rigid och att det bör kunna anförtros åt Svenska kraftnät att bestämma hur lång tid en sökande skall få för en komplettering och att vid behov förlänga en utsatt tid. Lagrådet har därför förordat att den i lagrådsremissen föreslagna bestämmelsen skall utgå. Med beaktande av Lagrådets synpunkter anser regeringen att den nämnda regleringen inte bör tas in i den föreslagna lagen.

Syftet med elcertifikatsregistret är att äganderätt till elcertifikat och inskränkningar i förfoganderätten till dessa skall registreras på certifikatkonton. Såsom framgår av avsnitt 4.10.4 och 4.10.7 bygger registret på ansökningar om registrering och underrättelser om sådana förhållanden som skall framgå av registret. Sådana ansökningar skall göras av överlåtare eller förvärvare respektive pantsättare eller panthavare av

elcertifikat och medför bestämmelser som möjliggör en behörighetskontroll för Svenska kraftnät. En motsvarighet till förvaltarregistrering, som avses i 3 kap. lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument, skall därför inte kunna ske.

En annan fråga är i vad mån de administrativa rutiner som kontoföringen medför kan regleras genom avtal mellan parterna. Svenska kraftnät har här pekat på säkerhetsaspekter och kravet på ett tillförlitligt system. Det är ett antal frågor som här aktualiseras och som huvudsakligen har samband med det förhållandet att en ansökan om registrering i elcertifikatsregistret får signeras och överförs elektroniskt. Säkerhetsrelaterade frågor rörande de administrativa rutiner en kontohavare skall iakttä, liksom de tekniska förutsättningarna för att använda sig av elektronisk signatur och överföring av dokument bör – såsom Svenska kraftnät påpekat – vara reglerade mellan parterna. Detta gäller även frågan om vilken form av konto som bäst tillgodoser kontohavarens behov. Exempelvis kan en aktör, som innehar ett stort antal certifikat och som representerar en hög omsättning, behöva ett mer avancerat konto, medan det för en annan kan räcka med ett konto som möjliggör ett fåtal transaktioner per år. Om man valde att låta dessa frågor hanteras i form av avtal mellan parterna tillgodoses visserligen behovet av att kontohavaren bevisligen informeras om de krav som ställs ifråga om säkerhetsrutiner. Ett avtal bör dock, för att vara verkningsfullt, innehålla sanktioner i fall av avtalsbrott. När Svenska kraftnät för elcertifikatsregistret innefattar denna verksamhet myndighetsutövning. Om sådana sanktioner skall tillämpas mot en enskild, kan det uppstå oklarhet om huruvida Svenska kraftnät handlar i egenskap av myndighet eller såsom avtalspart. En avtalskonstruktion kan även av andra skäl leda till tvister om avtalets tolkning och tillämpning. Såsom exemplet ovan beskriver kan visserligen olika kontoformer komma ifråga, men de säkerhetsaspekter som Svenska kraftnät hänvisat till bör gälla alla kontohavare och systemet som sådant bör bl.a. därför utformas så likformigt som möjligt. Även med en avtalskonstruktion torde därför avtalsfriheten mellan parterna, i praktiken, bli mycket begränsad. Sammantaget är en avtalskonstruktion inte lämplig i detta fall. Såsom framgår av regeringens förslag i avsnitt 4.10.8 får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Svenska kraftnät meddela föreskrifter om rätt att elektroniskt signera och överföra en ansökan om registrering till myndigheten. De säkerhetskrav som därvid bör ställas och andra administrativa rutiner kan därför närmare anges i sådana föreskrifter.

4.10.3 Registrering av tilldelade elcertifikat

Regeringens förslag: Elcertifikaten skall tilldelas de certifikatberättigade producenterna genom att certifikaten registreras på producentens certifikatkonto. Registreringen skall ske utan oskäligt dröjsmål sedan rapport om den certifikatberättigande elproduktionen kommit Svenska kraftnät till handa från anläggningens innehavare eller annan som rapporterar för dennes räkning.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningen har föreslagit att tilldelningen av elcertifikat skall ske inom fem arbetsdagar från den dag då rapport om den certifikatberättigade elproduktionen kom Svenska kraftnät tillhanda.

Remissinstanserna: Svenska kraftnät föreslår att någon exakt tidsfrist inte skall anges för tilldelningen av elcertifikat, utan att denna skall ske utan oskäligt dröjsmål från den dag då rapport om den certifikatberättigade elproduktionen kommit Svenska kraftnät tillhanda.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Tilldelningen av elcertifikat är tänkt att ske fortlöpande för varje MWh el som producerats och rapporterats till Svenska kraftnät och någon nämnvärd eftersläpning bör inte ske när det gäller registreringen av elcertifikaten på producentens konto. Svenska kraftnät har påpekat att tidpunkten för tilldelning av elcertifikat skall ställas i relation till balansavräkningsprocessen och att tilldelningen kan ske först när mätvärdesrapporteringen för balansavräkningen har godkänts av Svenska kraftnät. Regeringen delar Svenska kraftnäts uppfattning att det inte är lämpligt att sätta en exakt tidpunkt då registreringen skall ske på producentens certifikatkonto. Svenska kraftnäts förslag, att registreringen skall ske utan oskäligt dröjsmål från den dag då rapport om certifikatberättigad elproduktion kommit Svenska kraftnät tillhanda, bör därför tillämpas.

4.10.4 Ansökan om registrering i elcertifikatsregistret

Regeringens förslag: Efter ansökan eller underrättelse skall Svenska kraftnät genast på ett certifikatkonto registrera de uppgifter som anges i en ansökan eller underrättelse och ange tidpunkten för registreringen. Om samtliga villkor inte är uppfyllda skall en preliminär registrering av uppgifterna ske. När samtliga villkor är uppfyllda skall slutlig registrering ske.

Elcertifikatutredningens förslag: Utredningen har föreslagit att registreringsåtgärder i elcertifikatsregistret skall ske med tillämpning av bl.a. 4 kap. 17 och 20 §§ samt 5 kap. lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Utredningens förslag, att kontoföringen i elcertifikatsregistret skall ske med tillämpning av ett antal bestämmelser i lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument, har behandlats i avsnitt 4.10.1. Omsatta till den verksamhet som Svenska kraftnät kommer att bedriva är sådana bestämmelser närmast att betrakta som bestämmelser om handläggning av registreringsärenden. På certifikatkonton i elcertifikatsregistret skall äganderätt till elcertifikat registreras. Vidare skall inskränkningar i

kontohavarens förfoganderätt till certifikaten registreras, såsom pantsättning av ett elcertifikat, konkurs, kvarstad, betalningssäkring och utmätning. En lämplig ordning är att marknadens aktörer, eller andra, skall informera Svenska kraftnät om sådana förhållanden. Enligt lagrådsremissens förslag skall Svenska kraftnät få sådan information efter anmälan från överlåtare, förvärvare, pantsättare eller panthavare. Lagrådet har emellertid påpekat att begreppet anmälan fått en alltför vidsträckt användning i lagrådsremissens förslag och att det bör vara systematiskt riktigare att i stället för anmälan använda termen ansökan eller motsvarande i ärenden där en myndighetsåtgärd begärs och där materiell prövning av något slag kan komma i fråga. I enlighet härmed borde enligt Lagrådets mening sådana registreringsärenden som enligt det föreslagna regelsystemet kan utmyнна i avslagsbeslut inledas genom ett ansökningsförfarande. Mot den angivna bakgrunden och med hänsyn till de avslagsbeslut som kan komma i fråga enligt förslaget i avsnitt 4.10.10 delar regeringen Lagrådets uppfattning, att ansökan om registrering är ett begrepp som är systematiskt riktigare och att detta bör användas i de föreslagna bestämmelserna.

Med hänsyn till att omsättningen av elcertifikat kan komma att vara hög och till de rättsverkningar som en registrering kommer att ha enligt avsnitt 4.10.13, är det viktigt att Svenska kraftnät genast registrerar de uppgifter som anges i en ansökan eller en underrättelse till myndigheten och anger tidpunkten för registreringen. En sådan registrering kan i vissa fall vara av preliminär karaktär. Kompletteringar till ansökan kan behöva göras, exempelvis i form av uppgifter från sökanden, eller yttranden från uppgiven överlåtare, pantsättare, eller panthavare. Först när samtliga villkor är uppfyllda skall således en slutlig registrering kunna ske på certifikatkontot.

Bör ett formkrav införas beträffande överlåtelser av elcertifikat?

Köp av elcertifikat kommer att bli den dominerande överlåtelseformen och ett stort antal transaktioner kommer att göras, främst mellan certifikatberättigade producenter och dem som hanterar kvotplikten, men även andra transaktioner kan förekomma och elcertifikaten kan i vissa fall representera inte obetydliga värden. Frågan inställer sig om det finns behov av att tillskapa ett formkrav, för att ett giltigt köpeavtal skall komma till stånd, eller om registreringsförfarandet bör föranleda ett sådant.

På elmarknaden finns inget formkrav när det gäller köp av el. Elhandeln liknar i vissa avseenden handeln med värdepapper, dels genom den elhandel som bedrivs genom Nord Pool, dels genom de avtal som dagligen träffas om elleveranser, med snabba avslut mellan köpare och säljare. Något formkrav föreligger inte i fråga om överlåtelser av finansiella instrument. Den relativt stora omsättningen av elcertifikat som kan förväntas befrämjas inte av ett krav om att skriftliga köpeavtal skall upprättas. För att ett obligationsrättsligt giltigt köp mellan överlåtaren och förvärvaren skall komma till stånd, bör det därför inte uppställas något formkrav enligt den föreslagna lagen om elcertifikat. Statens behov av kontroll beträffande omsättningen av elcertifikat bör begränsas till kontoföringen och att den sker på ett korrekt sätt.

Elcertifikatmarknaden kommer i hög utsträckning bestå av kommersiella aktörer. Gåvor av elcertifikat torde därför inte bli vanliga. Genom den frivilliga registreringen av kvotpliktiga kommer med all sannolikhet ett antal fysiska personer att inneha elcertifikat och gåvor av elcertifikat kan därför aktualiseras. Att i lagen om elcertifikat införa ett formkrav beträffande gåva är dock inte motiverat. Liksom beträffande annan lös egendom förutsätter en gåva, för att vara fullbordad, att egendomen kommit i gåvotagarens besittning. Detta skall ske genom en ansökan om registrering i elcertifikatsregistret, varigenom elcertifikaten överförs från givarens till gåvotagarens certifikatkonto. En giltig utfästelse om gåva förutsätter, enligt 1 § lagen (1936:83) angående vissa utfästelser om gåva, att utfästelsen görs i skuldebrev eller annan urkund och att denna handling överlämnats till gåvotagaren. Har genom ett skuldebrev eller på annat sätt en gåva utfästs i en rättighet som registreras enligt kontoföringslagens bestämmelser, fullbordas gåvan genom att rättigheten registreras för gåvotagaren enligt bestämmelsen i 2 § lagen angående om vissa utfästelser om gåva. En möjlighet att förfara på samma sätt när det gäller elcertifikat torde ha en försumbar praktisk betydelse, varför en lagändring i den lagen för närvarande inte kan anses motiverad.

När det gäller de registreringar som skall göras på certifikatkonton är säkerhetsaspekten viktig. Systemet får dock inte göras alltför komplicerat och tungrott, vare sig för marknadens aktörer eller för Svenska kraftnät. En lämplig avvägning bör således göras. En hög säkerhetsnivå kan uppnås genom utformningen av de bestämmelser som reglerar kontoföringen i elcertifikatsregistret. Mot bakgrund av hur dessa bestämmelser utformas, kan ett formkrav beträffande överlåtelser av elcertifikat komma att få en begränsad effekt. Väger man denna mot de nackdelar i fråga om administration ett sådant krav medför, är det inte heller av detta skäl motiverat att ett formkrav införs. När det enligt lagstiftning på andra områden finns formkrav, exempelvis när det gäller bouppteckningar, testamenten, bodelnings- och arvskifteshandlingar, kan dessa däremot få betydelse som behörighetshandlingar, när fråga uppkommer om vem som är behörig att förfoga över certifikaten på ett certifikatkonto.

4.10.5 Registrering av överlåtelser

Regeringens förslag: När ett elcertifikat har överlåtits skall detta registreras i elcertifikatsregistret efter ansökan från överlåtaren och de överlåtna certifikaten registreras på förvärvarens certifikatkonto. Har förvärvaren gjort en sådan ansökan, skall en preliminär registrering av överlåtelserna göras på överlåtarens konto och Svenska kraftnät skall därefter förelägga överlåtaren att yttra sig över ansökan inom två veckor från det att han fick del av föreläggandet. Om överlåtaren inom den angivna tiden inte invänder mot ansökan, skall de överlåtna certifikaten registreras på förvärvarens konto.

Elcertifikatutredningens förslag: Utredningen har föreslagit att registreringsåtgärder skall ske med tillämpning av 4 kap. 17 § och 5 kap. lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.

Remissinstanserna: *SERO/SRF* föreslår att köparen, inte säljaren, skall anmäla en överlåtelse av certifikat till registret och verifiera datum och belopp för erlagd köpeskilling.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Dock föreslogs att ett yttrande skall ha inkommit inom en vecka från föreläggandet.

Remissinstanserna: *Energimyndigheten* och *Hovrätten för övre Norrland* anser att tiden för yttrande är för kort. *Svensk Energi* anser att endast överlåtaren skall kunna anmäla en överlåtelse.

Skälen för regeringens förslag: Enligt de föreslagna bestämmelserna skall Svenska kraftnät i elcertifikatsregistret bl.a. kontoföra äganderätt till elcertifikat. Överlåtelser av elcertifikat måste således registreras i elcertifikatsregistret. Det avtal som har träffats mellan överlåtaren och förvärvaren kan – parterna emellan – vara styrande för vem som skall göra ansökan och när en sådan skall ske. Med hänsyn till de behörighetsfrågor som sammanhänger med förfoganden beträffande kontot är det enklaste förfarandet för såväl parterna, som Svenska Kraftnät, att överlåtaren ansöker om att de överlåtna certifikaten skall registreras på förvärvarens konto. Överlåtaren av ett elcertifikat skall således ansöka om att de överlåtna certifikaten skall registreras på förvärvarens konto.

För att stärka en förvärvares ställning i de fall överlåtaren underlåtit att göra en sådan ansökan bör dock en bestämmelse införas, som innebär att även förvärvaren kan ansöka om att överlåtelserna registreras. En sådan ordning förutsätter dock att överlåtaren bekräftar att förvärvarens uppgifter är korrekta. När en förvärvare gjort en ansökan, skall Svenska kraftnät omedelbart göra en preliminär registrering av överlåtelserna på överlåtarens konto. Denna registrering är, såsom tidigare angivits, preliminär i avvaktan på den slutliga registreringen. Svenska kraftnät skall därefter förelägga den angivna överlåtaren att yttra sig över ansökan. Den tid som överlåtaren får på sig att yttra sig över ansökan bör sättas kort, så att omsättningen av elcertifikat inte störs och elcertifikatsregistret inte i onödan belastas med oklara förhållanden rörande vem som slutligen skall anses ha rätt att förfoga över certifikaten på ett konto. Ett par remissinstanser har dock, med hänvisning till rättssäkerhetsaspekten, påtalat att en vecka för ett sådant yttrande, som föreslagit i departementspromemorian, är för kort. Regeringen har inga invändningar mot att tiden för yttrande kan vara något längre. Två veckor för att inkomma med ett yttrande från tidpunkten då överlåtaren fått del av ansökan är därför en lämplig tid. Om överlåtaren inte har någon invändning mot ansökan, skall Svenska kraftnät registrera elcertifikaten på förvärvarens konto. Om överlåtaren däremot gör en invändning, skall enligt förslaget i avsnitt 4.10.10 ansökan avslås.

4.10.6 Registrering av pantsättning

Regeringens förslag: Om panträtt har upplåtits i ett elcertifikat skall efter ansökan från pantsättaren pantsättningen registreras på dennes certifikatkonto. Har panthavaren ansökt om en sådan registrering, skall en preliminär registrering av pantsättningen göras på pantsättarens certifikatkonto. Svenska kraftnät skall därefter förelägga pantsättaren att yttra sig över ansökan inom två veckor från det att han fick del av föreläggandet. Om pantsättaren inom den angivna tiden inte invänder mot ansökan, skall pantsättningen slutligt registreras på pantsättarens konto.

När en pantsättning av ett elcertifikat har upphört, skall efter ansökan från panthavaren registreringen om pantsättningen tas bort från pantsättarens konto. Har pantsättaren gjort en sådan ansökan, skall en preliminär registrering om panträttens upphörande göras på pantsättarens konto. Svenska kraftnät skall därefter förelägga panthavaren att yttra sig över ansökan inom två veckor från det att han fick del av föreläggandet. Om panthavaren inom den angivna tiden inte invänder mot ansökan, skall registreringen om pantsättningen tas bort.

Elcertifikatutredningens förslag: Utredningen har föreslagit att registreringsåtgärder skall ske med tillämpning av 4 kap. 17 § och 5 kap. lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berör frågan.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Dock föreslogs att yttrandet skall ha inkommit inom en vecka från föreläggandet.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Genom en hänvisning till 4 kap. 17 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument anser Elcertifikatutredningen att elcertifikat skall kunna pantsättas. Det finns dock anledning att ifrågasätta om det finns ett beaktansvärt behov av att kunna registrera pantsättningar av elcertifikat i elcertifikatsregistret. Att banker och andra kreditinstitut skulle acceptera certifikat som säkerhet för krediter är osäkert. Det praktiska behovet att kunna registrera en pantsättning av elcertifikat i elcertifikatsregistret torde därför vara begränsat. Det är dock inte uteslutet att en aktör på marknaden, som placerat tillgångar i elcertifikat, önskar belåna dessa för att på så sätt tillgodogöra sig värdet av elcertifikaten i form av krediter. Pantavtal skulle således kunna träffas och felaktigt registreras som en överlåtelse eller en gåva av elcertifikat. På så sätt skulle certifikaten flyttas över till panthavarens konto och en pantsättning därigenom äga rum. Något sakrättsligt skydd kan dock inte uppnås på detta sätt. Risken för att ett sådant oklart rättsläge uppstår kan vidare skapa problem och ytterst leda till tvister, om frågan inte har någon lösning i den föreslagna lagen om elcertifikat. Med hänsyn härtill bör således pantsättning av elcertifikat kunna registreras i elcertifikatsregistret. Vid pantsättning av annan lös egendom skall egendomen överlämnas till panthavaren. Besittningsövergången har genom bestämmelserna om kontoföring ersatts av en registre-

ringsåtgärd i elcertifikatsregistret, varigenom det framgår att certifikaten är pantsatta. Den som har pantsatt elcertifikat måste inse att de pantsatta certifikaten inte kan annulleras när kvotplikten fullgörs, vilket – av naturliga skäl – endast berör dem som hanterar kvotplikten. Likaså måste en certifikatberättigad producent, som önskar lösa in föregående års elcertifikat till staten enligt den förslagna bestämmelsen om garantipris, se avsnitt 4.12.9, inse att pantsatta elcertifikat inte kan lösas in på detta sätt.

Med hänsyn till de behörighetsfrågor som sammanhänger med förfoganden beträffande elcertifikat som registrerats på ett certifikatkonto är det enklaste förfarandet, för såväl parterna som Svenska Kraftnät, att pantsättaren gör en ansökan om att pantsättningen skall registreras. Pantsättaren skall således ansöka om att pantsättningen registreras i elcertifikatsregistret.

Samma överväganden gör sig dock gällande i detta fall, som i fråga om överlåtelser. En bestämmelse bör således införas, som innebär att även panthavaren kan ansöka om att pantsättningen skall registreras. En sådan ordning förutsätter dock att pantsättaren bekräftar att panthavarens uppgifter är korrekta. När en panthavare anmält en pantsättning skall en preliminär registrering av pantsättningen ske på pantsättarens konto och Svenska kraftnät skall därefter förelägga pantsättaren att yttra sig över ansökan. Liksom i fråga om överlåtelser bör två veckor från det att pantsättaren fått del av ansökan vara en lämplig tid för yttrandet. Om pantsättaren inte har någon invändning mot ansökan, skall Svenska kraftnät slutligt registrera pantsättningen på pantsättarens konto.

När en pantsättning har upphört måste även detta registreras. Det normala förfarandet torde vara att parterna, i samband med skuldens betalning, avtalar att panthavaren skall ansöka om att registreringen om pantsättningen skall tas bort. På motsvarande sätt som vid den ursprungliga ansökan om pantsättningen bör det finnas en möjlighet även för pantsättaren att ansöka om detta. I sådana fall skall en preliminär registrering om pantsättningens upphörande göras på pantsättarens certifikatkonto. Därefter skall panthavaren föreläggas att yttra sig inom två veckor från det att han fick del av ansökan. Om panthavaren inom den angivna tiden inte invänder mot ansökan, skall registreringen om pantsättningen tas bort.

4.10.7 Konkurs m.m.

Regeringens förslag: Har Svenska kraftnät underrättats om att en innehavare av ett certifikatkonto gått i konkurs, eller att ett elcertifikat utmätts, belagts med kvarstad eller blivit föremål för betalningssäkring, skall detta registreras på certifikatkontot. Om Svenska kraftnät får en underrättelse om att ett konkursbeslut upphävts, en underrättelse om att en konkurs avslutats, eller en underrättelse om att en utmätning, kvarstad eller betalningssäkring har upphävts eller återgått, skall registreringen tas bort.

Utmätning av ett elcertifikat, eller en rättighet som är registrerad enligt lagen om elcertifikat, skall medföra förmånsrätt genom registreringen av utmätningen enligt lagen om elcertifikat. Utmätning av ett elcertifikat, eller en rättighet som är registrerad enligt lagen om elcertifikat, skall säkerställas genom registrering av utmätningen enligt lagen om elcertifikat. Förmånsrätt skall följa med panträtt i ett elcertifikat på grund av registrering enligt lagen om elcertifikat.

Elcertifikatutredningens förslag: Utredningen har föreslagit att registreringsåtgärder skall ske med tillämpning av 4 kap. 17 § och 5 kap. lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Genom Elcertifikatutredningens föreslagna hänvisning till 4 kap. 17 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument (kontoföringslagen) är utredningens avsikt att kontohavarens konkurs samt utmätning, kvarstad och betalningssäkring avseende ett elcertifikat skall registreras i elcertifikatsregistret.

Konkurs

Konkurs är ett rättsligt tvångsförfarande genom vilket gäldenären förlorar rådigheten över sin egendom, som i stället skall användas för att tillgodose fordringsägarnas krav på betalning. Till ett konkursbo räknas, enligt 3 kap. 3 § konkurslagen (1987:672), i princip all egendom som tillhör gäldenären när konkursbeslutet meddelades eller tillfaller honom under konkursen och som är sådan att den kan utmätas.

Som framgår nedan skall elcertifikat inte vara undantagna från utmätning. Elcertifikat kan således utgöra en tillgång i ett konkursbo.

När det gäller konkursbeslut, så skall enligt 12 § konkursförordningen (1987:916) rätten genast skicka en kopia av kungörelsen om konkursbeslutet till ett antal i paragrafen angivna myndigheter, institutioner och andra organ. Regeringen avser att, genom ett tillägg i 12 § första stycket konkursförordningen, som innebär att rätten genast skall skicka en kopia av kungörelsen om konkurs till Svenska kraftnät, möjliggöra att myndigheten på så sätt underrättas om konkursen. En registrering om detta förhållande skall omedelbart ske i elcertifikatsregistret.

Om ett konkursbeslut upphävs av högre rätt, skall tingsrätten underrätta alla som har fått underrättelse om konkursen enligt 12 § första stycket konkursförordningen. På så sätt kommer Svenska kraftnät få kännedom om detta och skall ta bort registreringen om konkursen från kontot. När en konkurs har avslutats är det däremot konkursförvaltaren som får underrätta Svenska kraftnät om detta.

Utmätning av elcertifikat

En utmätning innebär att en dom eller annan exekutionstitel, som innefattar betalningsskyldighet eller annan förpliktelse, verkställs. Kronofogdemyndigheten är exekutiv myndighet, som har att pröva ansökningar om verkställighet. Egendom som inte är undantagen från utmätning enligt 5 kap. utsökningsbalken, eller på grund av särskild föreskrift, får utmätas. Det förutsätts för utmätning att man kan tala om en förmögenhetstillgång, som kan överlåtas.

De certifikatberättigade producenternas rätt att av staten tilldelas elcertifikat kan, i sig, inte anses ha något utmätningbart värde. Produktionen av förnybar el skall, så långt det är möjligt, ske under normala affärsmässiga förhållanden och på samma villkor i övrigt som annan elproduktion. Elcertifikaten representerar en tillgång i rörelsen, med ett ekonomiskt värde. De kan omsättas och har ett marknadsvärde, som kommer att kunna avläsas genom den löpande prisinformation som Svenska kraftnät skall ansvara för.

Även för dem som hanterar kvotplikten utgör elcertifikaten en tillgång, som kan omsättas och som har ett ekonomiskt värde. Vid en jämförelse med annan egendom finns det dock en avgörande skillnad. Ett visst antal elcertifikat måste årligen annulleras, så att den som hanterar kvotplikten skall slippa att betala kvotpliktsavgift. Genom att utmäta de kvotpliktigas innehav av elcertifikat, skulle dessa således drabbas av den merkostnad som kvotpliktsavgiften utgör. Vid en avvägning mellan borgenärens och den kvotpliktiges intressen skulle man kunna ifrågasätta om det är rimligt att dessa innehav av elcertifikat skall kunna utmätas. Den kvotpliktiges intresse kan emellertid i hög utsträckning tillgodoses genom bestämmelsen i 4 kap. 3 § utsökningsbalken rörande utmätningens ordningen. Bestämmelsen bygger på en proportionalitetsprincip, som bl.a. innebär att utmätning endast skall ske om det belopp som beräknas flyta in, efter avdrag för kostnader som uppkommer efter utmätningen, ger ett överskott som gör åtgärden försvarlig. Av utmätningssbar egendom bör således i första hand sådan egendom tas i anspråk som kan användas till fordringens betalning med minsta kostnad, förlust eller annan olägenhet för gäldenären. Risken att gäldenären drabbas av en kvotpliktsavgift torde i en sådan situation innebära att kronofogdemyndigheten i det längsta avvaktar med att ta elcertifikat i anspråk för utmätning. Det kan också tilläggas att gäldenären ofta torde ha möjlighet att köpa nya elcertifikat för att undvika att drabbas av en kvotpliktsavgift, låt vara att de ibland får ske till ett högre pris än han tidigare betalat.

Slutligen kan ett antal privatpersoner och företag inneha elcertifikat, trots att de inte hanterar någon kvotplikt. Även för dessa kommer elcertifikaten att utgöra en tillgång, som kan omsättas och som har ett ekonomiskt värde. Eftersom dessa personer inte hanterar kvotplikten gör sig

inte samma skäl gällande när det gäller att avvakta med att ta just dessa tillgångar i anspråk vid utmätning.

Sammanfattningsvis utgör således elcertifikat en sådan tillgång som kan tas i anspråk vid utmätning enligt gällande bestämmelser.

Betalningssäkring och kvarstad

Betalningssäkring kan användas för att säkerställa det allmännas krav enligt lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter. På skattemyndighetens begäran kan länsrätten besluta om betalningssäkring. Som förutsättning för att bevilja åtgärden gäller att gäldenären försöker att komma undan sin betalningsskyldighet och att skulden är betydande. På begäran av skattemyndigheten kan kronofogdemyndigheten därefter omedelbart verkställa beslutet. I fråga om verkställighet av beslut om betalningssäkring skall enligt 11 § i nämnda lag bl.a. 5 kap. utsköningsbalken rörande undantag från utmätning äga tillämpning. Vidare kan konstateras att den ovan beskrivna bestämmelsen i 4 kap. 3 § utsköningsbalken kan äga tillämpning även här.

Kvarstad innebär en av domstol beslutad säkerhetsåtgärd, vilken kan förekomma i såväl civilrättsliga som straffrättsliga sammanhang. I tvistemål kan enligt bl.a. 15 kap. 1 § rättegångsbalken kvarstad beviljas om sökanden visar sannolika skäl för att han har en fordran och det skäligen kan befaras att motparten genom att avvika, gömma undan egendom eller på annat sätt undandrar sig att betala skulden. Kvarstad läggs på så mycket av motpartens egendom att fordringen kan antas bli täckt vid utmätning. I brottmål kan enligt 26 kap. 1 § rättegångsbalken kvarstad läggas på egendom som tillhör någon för brott skäligen misstänkt, om det på ovan angivna grunder kan befaras att den misstänkte inte kommer att betala t.ex. böter eller skadestånd. Vid verkställighet av beslut om kvarstad för fordran skall i princip samma regler tillämpas som vid utmätning. Enligt 16 kap. 13 § utsköningsbalken skall bl.a. 5 kap. utsköningsbalken äga tillämpning. Bestämmelsen i 4 kap. 3 § utsköningsbalken kan även i dessa sammanhang innebära att elcertifikat inte tas i anspråk, om annan egendom bedöms vara lämpligare. Gällande bestämmelser rörande betalningssäkring och kvarstad kan således tillämpas även på elcertifikat.

Sammanfattningsvis skall således de nämnda inskränkningarna i förfoganderätten till elcertifikaten framgå av elcertifikatsregistret. Som ett skydd för rättighetshavare och tredje man, som avser att förvärva elcertifikat, skall därför konkurs, utmätning, kvarstad och betalningssäkring registreras i elcertifikatsregistret.

Förmånsrätt samt verkan av utmätning och säkerställande

Enligt 8 § förmånsrättslagen (1970:979) ger utmätning sökanden förmånsrätt i den utmätta egendomen och innebär härigenom ett förvärv, som närmast kan liknas med förvärv av panträtt. Särskilda förmånsrätter följer enligt 4 § förmånsrättslagen bl.a. med handpanträtt. När det gäller egendom som skall registreras, följer av 4 § 2 att förmånsrätt följer med panträtt på grund av registrering enligt kontoföringslagen. Motsvarande

ordning bör gälla elcertifikat, som registreras i elcertifikatsregistret. En ny bestämmelse bör därför införas i 4 § förmånsrättslagen, som innebär att särskild förmånsrätt följer av panträtt på grund av registrering enligt den föreslagna lagen om elcertifikat.

Enligt huvudregeln i 4 kap. 30 § utsökningsbalken skall utmätning medföra förmånsrätt i och med beslutet om utmätning. När det gäller egendom som skall registreras har i stället, enligt samma paragraf, förmånsrättens inträde reglerats genom de inskrivningssystem som finns beträffande olika egendomsslag. Exempelvis uppkommer förmånsrätt i utmäta finansiella instrument enligt 4 kap. 30 § fjärde stycket utsökningsbalken, när en utmätning registreras på ett konto enligt kontoföringslagens bestämmelser. De sakrättsliga frågor, som kan uppkomma beträffande elcertifikat, är avhängiga av olika registreringsåtgärder på certifikatkonton. Frågan om förmånsrättens inträde när det gäller utmätning av elcertifikat bör regleras med hänsyn härtill. Ett tillägg till bestämmelsen i 4 kap. 30 § utsökningsbalken, som innebär att en registrering om utmätningen av ett elcertifikat, eller en rättighet som är registrerad enligt lagen om elcertifikat, medför förmånsrätt är därför motiverat.

När en utmätning beslutats får gäldenären, enligt huvudregeln i 4 kap. 29 § utsökningsbalken inte förfoga över den utmäta egendomen. Förbudet inträder således genom beslutet om utmätning, vilket gäldenären skall underrättas om skriftligen enligt 6 kap. 9 § utmätningsförordningen (1981:981). Gäldenären kan således inte sakna kunskap om att hans elcertifikat blivit utmäta och att han följaktligen inte får förfoga över dessa i strid med utmätningsbeslutet. Utmätning av lös egendom måste dock säkerställas, så att gäldenären förhindras, eller det i vart fall försvåras för denne att förfoga över egendomen. Utmätning av lös egendom skall säkerställas enligt vad som sägs i 6 kap. utsökningsbalken. Säkerställandet av en utmätning av ett elcertifikat, eller en rättighet som registreras enligt lagen om elcertifikat, bör således ske genom en registrering på ett certifikatkonto i elcertifikatsregistret. Genom ett tillägg i 6 kap. 2 § utsökningsbalken bör således förskrivas att utmätning av ett elcertifikat, eller en rättighet som är registrerad enligt lagen om elcertifikat, skall säkerställas genom registrering av utmätningen enligt den föreslagna lagen om elcertifikat.

Beslut om kvarstad eller annan säkerhetsåtgärd kan också verkställas genom utmätning. Även i fråga om verkställighet av beslut om kvarstad skall enligt 16 kap. 13 och 16 §§ utsökningsbalken 6 kap. utsökningsbalken tillämpas. I fråga om verkställighet av beslut om betalningssäkring tillämpas enligt 10 § lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter också 6 kap. utsökningsbalken. Utmätning av ett elcertifikat som sker i anledning av de nämnda åtgärderna, skall således säkerställas på samma sätt som beskrivits i föregående stycke.

När det gäller konkurrens mellan utmätning och överlåtelser respektive pantsättning av elcertifikat kommer det, som framgår av avsnitt 4.10.13, att finnas en bestämmelse i lagen om elcertifikat som reglerar den situationen. Bestämmelsen innebär att om ett elcertifikat överlåtits av någon som saknade rätt att förfoga över detta, blir överlåtelsen gällande om certifikatet vid tidpunkten för överlåtelsen var registrerat på överlåtarens certifikatkonto och överlåtelsen har registrerats samt förvärvaren då

varken kände till eller borde ha känt till att överlåtaren inte ägde rätt att förfoga över certifikatet.

När det gäller verkställighet enligt utsökningsbalkens bestämmelser, anges i 3 kap. 17 § utsökningsförordningen (1981:981) att kronofogden självmant skall pröva frågan om ändring av beslut, när det föreligger anledning till en sådan åtgärd. Detsamma gäller frågan om avbrytande eller hävande av verkställighet i andra fall, om annat inte är föreskrivet i utsökningsbalken. Detta gäller också när överklagande ger anledning till en sådan åtgärd. Det är således kronofogdemyndigheten som skall underrätta Svenska kraftnät om att en registrering om utmätning, kvarstad eller betalningssäkring skall tas bort ur elcertifikatsregistret.

4.10.8 Ansökningar till elcertifikatsregistret

Regeringens förslag: En ansökan om registrering i elcertifikatsregistret skall göras på formulär som tillhandahålls av myndigheten. Ansökan skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller dennes ombud. En ansökan som inte uppfyller dessa krav skall omedelbart avvisas. En ansökan får signeras och överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Svenska kraftnät föreskriver.

Elcertifikatutredningens förslag: Utredningen har föreslagit att registreringsåtgärder skall ske med tillämpning av 5 kap. lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Elcertifikatutredningens förslag, som bygger på de förhållanden som råder mellan centrala värdepappersförvarare och kontoförande institut och dessa institutioners olika funktioner, innebär att närmare bestämmelser om hur en ansökan till elcertifikatsregistret skall gå till inte behövs.

När det gäller kontoföringen av elcertifikat finns det däremot behov av att närmare reglera dessa förhållanden.

Såsom tidigare nämnts är säkerhetsaspekten viktig. Systemet får dock inte göras alltför komplicerat och tungrott, vare sig för marknadens aktörer eller för Svenska kraftnät. En lämplig avvägning bör således göras. En hög säkerhetsnivå kan uppnås genom utformningen av de bestämmelser som reglerar kontoföringen i elcertifikatsregistret. Marknadens kommersiella aktörer torde i mycket hög utsträckning ha tillgång till datorer, medan förekomsten av datorer i hemmen är något mer begränsad. Systemet bör således utformas så att det möjliggör såväl en pappersbaserad, som en elektronisk hantering av ansökningar till registret.

Med hänsyn till systemets säkerhet bör vissa formkrav införas när det gäller ansökningar om registrering av överlåtelser och pantsättningar i elcertifikatsregistret. Ett sådant är att sökanden, alltså en överlåtare, förvärvare, pantsättare eller panthavare, skall göra detta på formulär som

tillhandahålls av Svenska kraftnät. Från bevis synpunkt skall ett sådant formulär vara egenhändigt undertecknat av sökanden eller dennes ombud. En rationell och samtidigt säker hantering av ansökningarna kan också uppnås genom det datasystem som Svenska kraftnät utarbetar och som kommer att vara tillgängligt för dem som har de tekniska förutsättningarna att göra ansökningar elektroniskt. Det skriftliga formuläret och det egenhändiga undertecknandet ersätts i sådana fall av en elektronisk handling och en elektronisk signatur. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Svenska kraftnät, bör få meddela föreskrifter om att elektroniskt signera och överföra en ansökan om registrering i elcertifikatsregistret.

Det är således två grundläggande, men samtidigt nödvändiga, formler som ställs upp när det gäller en ansökan om registrering i elcertifikatsregistret. Om dessa inte är uppfyllda, skall Svenska kraftnät omedelbart avvisa ansökan.

4.10.9 Uppgifter i ansökan om registrering

Regeringens förslag: En ansökan om registrering i elcertifikatsregistret skall innehålla uppgifter om

- den registrering som begärs,
- överlåtarens eller pantsättarens namn, identifieringsnummer och postadress,
- förvärvarens eller panthavarens namn, identifieringsnummer och postadress,
- de certifikatkonton som berörs av överlåtelsen eller pantsättningen och, i förekommande fall, försäljningspriset för certifikaten.

Om en ansökan inte uppfyller de angivna kraven, skall Svenska kraftnät förelägga sökanden att komplettera sin ansökan.

Elcertifikatutredningens förslag: Utredningen har föreslagit att registreringsåtgärder skall ske med tillämpning av 5 kap. lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Elcertifikatutredningens förslag, som bygger på de förhållanden som råder mellan centrala värdepappersförvarare och kontoförande institut och dessa institutioners olika funktioner, innebär att närmare bestämmelser om hur en ansökan till elcertifikatsregistret skall gå till inte behövs. När det gäller kontoföringen av elcertifikat finns det däremot behov av att närmare reglera dessa förhållanden.

Såsom angivits i avsnitt 4.10.8 skall en ansökan om registrering i elcertifikatsregistret ske på ett särskilt formulär och den skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller dennes ombud. En självklar uppgift som skall lämnas är vilken registreringsåtgärd som begärs. De övriga uppgifter som skall lämnas i ansökan bör inskränkas till sådana som är nödvändiga för en identifiering av anmälaren, så att eventuell

kommunikation som ansökan kan föranleda, exempelvis i form av förlägganden, kan ske. Sökanden kan vara någon annan än kontohavaren. Exempelvis kan det i någons frånvaro vara nödvändigt att annan, såsom ombud, blir behörig att göra ansökningar till registret. I lagrådsremissens förslag ingick en bestämmelse om att ett ombud skall inge en fullmakt i original och – om de kontohavare som berörs av registreringen är juridiska personer – att behörighetshandlingar skall ges in samtidigt med ansökan. Av de skäl som anförts i avsnitt 4.10.2 bör inte heller i detta fall ett krav på sådana handlingar tas in i den föreslagna lagen. Svenska kraftnät får således bedöma i vilken utsträckning sådana handlingar skall ges in.

En ansökan om registrering av en överlåtelse eller rörande en pantsättning bör också innehålla sådana uppgifter som möjliggör en identifiering av parterna och kommunikering av handlingar. Sålunda skall uppgifter om överlåtarens eller pantsättarens, respektive förvärvarens eller panthavarens namn, identifieringsnummer, postadresser samt de certifikatkonton som berörs av registreringsåtgärden anges. Med identifieringsnummer avses i första hand personnummer eller organisationsnummer. Begreppet identifieringsnummer bör dock väljas, med hänsyn till att utländska rättssubjekt skall kunna registreras i elcertifikatsregistret med användning av de identifieringsnummer som dessa kan ha.

Som framgår av avsnitt 4.10.15 skall Svenska kraftnät fortlöpande offentliggöra prisinformation, till ledning för marknadens aktörer. När ett elcertifikat har överlåtit genom köp, skall således försäljningspriset anges. Denna uppgift skall inte registreras på certifikatkontot utan skall, såsom ovan nämnts, ligga till grund för den prisinformation som Svenska kraftnät skall ansvara för.

I elcertifikatsregistret skall olika registreringsåtgärder företas löpande och det är viktigt att uppgifterna i registret uppdateras och är korrekta. Svenska kraftnät skall därför förelägga sökanden att komplettera en ansökan vari det saknas uppgifter. Av de skäl som anförts i avsnitt 4.10.2 skall inte heller i detta fall någon särskild tid för en sådan komplettering regleras i den föreslagna lagen, utan Svenska kraftnät får avgöra från fall till fall vad som kan vara en lämplig tid.

4.10.10 Avslag på ansökan

Regeringens förslag: Svenska kraftnät skall avslå en ansökan om certifikatkonto eller en ansökan om registrering på ett certifikatkonto

- om ett föreläggande om komplettering inte efterföljs,
- om en överlåtare eller en pantsättare gjort invändning mot en ansökan och invändningen inte uppenbarligen saknar fog,
- om en panthavare gjort invändning mot en ansökan och invändningen inte uppenbarligen saknar fog,
- om den ansökta registreringen avser överlåtelse av ett elcertifikat för vilket pantsättning är registrerad, eller
- om en ansökan om överlåtelse eller pantsättning av ett elcertifikat står i strid mot en mot kontohavaren gällande inskränkning att förfoga över certifikaten på kontot.

Elcertifikatutredningens förslag: Utredningen har föreslagit att registreringsåtgärder skall ske med tillämpning av 5 kap. lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Den prövning som Svenska kraftnät har att företa beträffande ansökningar om registrering i elcertifikatsregistret skall begränsas till om sökanden är behörig att göra ansökan. Förutsättningarna för att få ett certifikatkonto har därmed enligt förslaget begränsats till att gälla sådana uppgifter som är nödvändiga för en identifiering av kontohavaren och för att kommunicering, när så behövs, skall kunna äga rum med sökanden. Den krets av företag eller privatpersoner som det här är fråga om kommer att vara förhållandevis begränsad. Syftet med ett konto kan dessutom inte vara annat än att inneha elcertifikat. Någon prövning av huruvida den som ansöker om ett konto är lämplig för detta, eller om andra kriterier för innehav av ett konto är uppfyllda, är därför inte motiverade. Avslag på en ansökan om certifikatkonto skall därför bara ges om de grundläggande uppgifter och handlingar som angivits, trots ett föreläggande från Svenska kraftnät, inte givits in till myndigheten.

När det gäller löpande registreringsåtgärder på ett certifikatkonto skall enligt förslaget ett antal uppgifter lämnas, så att Svenska kraftnät kan göra en tillförlitlig kontroll av att den som ansöker om en registrering är behörig att göra detta. Genom förslagets bestämmelser etableras ett antal rutiner, som bl.a. innebär att Svenska kraftnäts formulär skall användas liksom att den som skall yttra sig över en ansökan eller komplettera sin ansökan skall delges föreläggandet. Redan dessa bidrar till att endast den som är behörig att ansöka om en registrering i elcertifikatsregistret, eller att avge ett yttrande, ges möjlighet att göra detta. Detta förutsätter dock att de uppgifter som identifierar en person eller ett företag anges, liksom de certifikatkonton som berörs av ansökan. Vidare skall, när vederlag utgått för elcertifikaten, priset för dessa anges. Man kan här överväga om ett föreläggande vid vite kan fylla funktionen att nödvändiga upplysningar kommer in till myndigheten. Elcertifikatsregistret skall föras löpande och bör – så långt det är möjligt – vara uppdaterat och innehålla aktuell information till stöd för omsättningen av elcertifikat. De krav som ställs på en ansökan är mycket enkla att uppfylla och ett vitesföreläggande torde sannolikt ha en mer fördröjande effekt än ett avslag på en ansökan om registrering, som omgående kan ske på nytt när de uppgifter som behövs inhämtats. Den senare lösningen är därför att föredra.

Enligt de föreslagna bestämmelserna skall vidare en förvärvare av elcertifikat, liksom en pantsättare eller panthavare, kunna ansöka om en registrering i elcertifikatsregistret. I sådana fall skall enligt förslaget överlåtare eller pantsättare eller panthavaren få tillfälle att yttra sig över ansökan. Även sådana ansökningar innebär att Svenska kraftnät skall göra en behörighetskontroll, nämligen om förvärvaren har rätt att få certifikaten överförda till sitt konto eller om en panthavare eller pantsättaren är behörig att få en registrering rörande pantsättningen gjord på pantsättarens konto. Enligt förslaget i lagrådsremissen skall en invänd-

ning från överlåtaren eller panthavaren respektive pantsättaren rörande en sådan ansökan medföra att ansökan avslås. Lagrådet har påtalat att en sådan absolut vetorätt för alltför långt och att det bör vara möjligt för Svenska kraftnät att bortse från en invändning som uppenbarligen saknar fog. Mot den angivna bakgrunden anser regeringen att den av Lagrådet förordade ordningen bör gälla. Svenska kraftnät skall därför avslå en ansökan i de fall en överlåtare, pantsättare eller panthavare gör en invändning som inte uppenbarligen saknar fog.

Slutligen skall enligt förslaget inskränkningar i kontohavarens rätt att förfoga över elcertifikaten på ett konto registreras. Det är här fråga om kontohavarens konkurs, då denne förlorar rådigheten över den egendom som ingår i konkursen och konkursförvaltaren i stället blir behörig att förfoga över kontot. Det kan även gälla pantsättning, utmätning, kvarstad eller betalningssäkring, som registrerats på kontot, varigenom ett antal elcertifikat undandras kontohavarens förfoganderätt. En ansökan om registrering av en överlåtelse eller en pantsättning, som står i strid med en sådan registrering, skall således avslås. Detta förhållande har föranlett Lagrådets påpekande att det tydligt bör framgå av lagtexten att en överlåtelse av ett pantsatt elcertifikat inte skall få registreras. Med hänsyn härtill bör en sådan bestämmelse införas i den föreslagna lagen.

4.10.11 Underrättelser till certifikatkontohavare

Regeringens förslag: När Svenska kraftnät gjort en registreringsåtgärd på ett konto, skall kontohavaren skriftligen underrättas om åtgärden. Om ansökan överförs elektroniskt enligt de föreskrifter som meddelas med stöd av den föreslagna lagen, får även underrättelsen överföras elektroniskt.

Elcertifikatutredningens förslag: Utredningen lämnade inget förslag i denna del.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: De föreslagna bestämmelserna om kontoföringen i elcertifikatsregistret innehåller handläggningsregler för Svenska kraftnät och de registreringar som kommer att ske på certifikatkonton kan sägas innefatta ett beslut om registrering i varje enskilt fall. En certifikatkontohavare, på vars konto det löpande sker registreringar, behöver dock, för egen kontroll av innehavet till stöd för den fortsatta omsättningen av elcertifikat och för att fullgöra sin bokföringsskyldighet eller skattskyldighet, löpande information om de registreringsåtgärder som företagits på kontot. Svenska kraftnäts skyldighet att lämna information om registreringsåtgärder bör således utvidgas även till sådana situationer, som inte följer direkt av förvaltningslagens (1986:223) bestämmelser. Lagrådet har påpekat att det av den föreslagna lagen bör framgå att en sådan underrättelse får överföras elektroniskt. Regeringen föreslår därför att om en ansökan överförs elektroniskt enligt de

föreskrifter som meddelas med stöd av lagen, får även myndighetens underrättelser till en certifikatkontohavare överföras elektroniskt. Prop. 2002/03:40

4.10.12 Rättelse av en registrering

Regeringens förslag: En uppgift på ett certifikatkonto skall rättas, om den innehåller någon uppenbar oriktighet till följd av skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende eller till följd av något tekniskt fel. Den som är berörd av registreringen skall ges möjlighet att yttra sig, om inte rättelsen är till förmån för denne eller yttrandet annars är uppenbart obehövligt.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: De föreslagna reglerna om handläggning av registreringsärenden bör innehålla en bestämmelse som anger under vilka förutsättningar Svenska kraftnät skall göra rättelser i elcertifikatsregistret. Om en uppgift i registret innehåller någon uppenbar oriktighet till följd av Svenska kraftnäts eller annans skrivfel, räknefel, eller liknande förbiseende eller till följd av tekniskt fel, skall registreringen rättas. Kraven för att en sådan rättelse skall få göras är höga genom uppenbarhetsrekvisitet och att den vars rätt berörs skall ges möjlighet att yttra sig om inte rättelsen är till förmån för denne, eller yttrandet annars är uppenbart obehövligt. En redogörelse för hur denna rättelseskyldighet förhåller sig till bestämmelserna i personuppgiftslagen och EG-direktivet om personuppgifter (95/46/EG) finns i avsnitt 4.10.14.

4.10.13 En registrerings rättsverkan

Regeringens förslag: En innehavare av ett certifikatkonto skall, med de begränsningar som framgår av kontot, anses ha rätt att förfoga över de elcertifikat som finns registrerade på kontot. Har samma elcertifikat överlåtits till flera var för sig, har den överlåtelse företräde som registrerades först. Registreringen av överlåtelsen ger dock inte en överlåtelse företräde framför en tidigare överlåtelse om förvärvaren, när överlåtelsen registrerades, kände till eller borde ha känt till den tidigare överlåtelsen.

Detta skall även tillämpas på förvärv genom bodelning, arv, testamente, bolagsskifte eller liknande förvärvssätt, när fråga uppkommer om företrädet mellan ett sådant förvärv och en annan överlåtelse.

Har ett elcertifikat i annat fall överlåtits av någon som inte ägde det, blir överlåtelsen giltig om certifikatet vid tidpunkten för överlåtelsen var registrerat på överlåtarens certifikatkonto och överlåtelsen har registrerats samt förvärvaren då varken kände till eller borde ha känt till att överlåtarens inte ägde certifikatet. Detta gäller även vid överlåtelse från den som ägde elcertifikatet, men som saknade rätt att förfoga över detta genom överlåtelse.

Motsvarande bestämmelser skall tillämpas vid pantsättning av elcertifikat.

Elcertifikatutredningens förslag: Utredningen har föreslagit att 6 kap. lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument skall tillämpas i sin helhet, med undantag för 5 och 6 §§, som gäller skuldförbindelser.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Utredningen har vidare föreslagit att 6 kap. lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument (kontoföringslagen), som innehåller de centrala civilrättsliga bestämmelserna om rättsverkan av registrering, skall tillämpas i sin helhet med undantag för 5 och 6 §§, som gäller skuldförbindelser.

När det gäller lös egendom har besittningen till egendomen betydelse bl.a. när det gäller konflikter med tredje man. Genom besittningsövergången, och därmed besittningstagandet, kan en godtroende köpare få skydd mot säljarens borgenärer eller mot andra, som tidigare träffat avtal med säljaren om att förvärva egendomen. Det är således en traditionsprincip som gäller.

En annan princip, som tillämpas beträffande finansiella instrument, är den s.k. inskrivningsprincipen, som tagit sig uttryck i 6 kap. kontoföringslagen (prop. 1997/98:160 s. 128). De principer som bestämmelserna i 6 kap. kontoföringslagen ger uttryck för innebär till en början att den som är antecknad som ägare till finansiella instrument på ett konto skall, med de begränsningar som framgår av kontot, anses berättigad att förfoga över de finansiella instrument som finns

registrerade på kontot, se 6 kap. 1 § kontoföringslagen. Bestämmelsens innebörd är endast den att den registrerade ägaren presumeras ha rätt att förfoga över de finansiella instrument som finns på kontot och som inte omfattas av någon inskränkning i denna rätt enligt den information som finns på kontot. Har enligt 6 kap 2 § kontoföringslagen en anmälan om överlåtelse av ett finansiellt instrument registrerats, får instrumentet där- efter inte tas i anspråk av överlåtarens borgenärer för andra rättigheter än sådana som var registrerade när ansökan registrerades. Genom denna bestämmelse slås inskrivningsprincipen fast. Den gäller i förhållande till överlåtarens borgenärer och innebär att sakrättsligt skydd uppnås i och med att anmälan om överlåtelser registrerats hos en central värdepappersförvarare. 6 kap. 3 § kontoföringslagen tar sikte på dubbelöverlåtelser. Har samma finansiella instrument överlåtit till flera var för sig, har den överlåtelse företräde för vilken anmälan om överlåtelse registre- rades först. En registrering av anmälan ger dock inte en överlåtelse företräde framför en tidigare överlåtelse om förvärvaren, när anmälan om överlåtelser registrerades, kände till eller borde ha känt till den tidigare överlåtelser. Detta skall även gälla förvärv genom bodelning, arv, testa- mente, bolagsskifte eller liknande förvärvssätt när fråga uppkommer om företrädet mellan ett sådant förvärv och en senare överlåtelse. 6 kap. 4 § kontoföringslagen tar sikte på andra godtrosförvärv än vid dubbel- överlåtelser. Har ett finansiellt instrument i annat fall än som avses i 3 § överlåtit av någon som inte ägde det, blir överlåtelser giltig, om över- låtaren vid tidpunkten för överlåtelser var antecknad på ett avstämnings- konto som ägare till instrumentet samt anmälan om överlåtelser har registrerats och förvärvaren då varken kände till eller borde ha känt till att överlåtarens inte ägde det finansiella instrumentet. Detta gäller även vid överlåtelse från den som ägde det finansiella instrumentet, men som saknade rätt att förfoga över instrumentet genom överlåtelser. De ovan nämnda bestämmelserna skall, enligt 6 kap. 7 § kontoföringslagen, även tillämpas vid pantsättning.

Enligt förarbetena till kontoföringslagen (prop. 1997/98:160 s. 129) motsvarar bestämmelserna om rättsverkan av en registrering i huvudsak motsvarande bestämmelser i den då gällande aktiekontolagen (1989:827). Dess bestämmelser om rättsverkan av registrering var utfor- made för att effektivisera masshanteringen av finansiella instrument. De var emellertid tillämpliga även när två parter gör affärer utanför en börs. I den nämnda propositionen framhölls att bestämmelserna om rättsverkan av en registrering borde utformas generellt, så att de kan tillämpas även vid andra former av kontoföring än den då rådande och man konstaterade att aktiekontolagens bestämmelser i huvudsak uppfyllde dessa krav.

När det gäller elcertifikat, som inte kommer att finnas i fysisk form och som därmed inte kan överlämnas på samma sätt som annan lös egendom, har besittningsövergången enligt förslaget ersatts med en registre- ringsåtgärd. En registrering av elcertifikatet på ett konto i elcertifikats- registret skall ha motsvarande funktion och en sådan registrering rätts- verkningar bör därför regleras. De beskrivna bestämmelserna i 6 kap. kontoföringslagen är, såsom ovan nämnts, anpassade att tillämpas även vid överlåtelser utanför en börs och är så generellt utformade att de kan tillämpas även vid andra former av kontoföring. Bestämmelser med i princip samma innehåll bör därför finnas även i lagen om elcertifikat.

Frågan om rättsverkan av en registrering har ett nära samband med vid vilken tidpunkt god tro skall föreligga, för att ett sakrättsligt skyddat förvärv skall ske. När det gäller elcertifikat kan den som avser att ingå avtal om överlåtelse eller pantsättning av elcertifikat genom elcertifikatsregistret inhämta information om säljaren innehar ett elcertifikat och om han har rätt att förfoga över detta. Den tidpunkt då god tro skall föreligga bör således relateras till den tidpunkt då överlåtelsen eller pantsättningen registreras i elcertifikatsregistret.

När det gäller överlåtelse av elcertifikat kommer obligationsrättsligt bindande avtal att träffas av överlåtare och förvärvare av elcertifikat. Elcertifikatsregistrets funktion är inte bara att "förvara" de elektroniska dokument som elcertifikaten är, utan det skall också ge marknadens aktörer information om vad som gäller beträffande certifikaten i fråga om kontohavarens möjlighet att förfoga över de certifikat som finns på hans konto. Att registret inte i varje ögonblick kan utvisa de faktiska, bakomliggande förhållandena beträffande elcertifikaten, eftersom avtal hela tiden kan träffas och andra åtgärder med certifikaten kan beslutas, innebär att den som innehar ett certifikatkonto bara kan presumeras ha rätt att förfoga över de elcertifikat som finns registrerade på kontot. Denna presumtion skall, av naturliga skäl, inte gälla om informationen på kontot säger något annat. Den inledande bestämmelsen rörande rättsverkan av en registrering bör således vara, att den som innehar ett certifikatkonto skall, med de begränsningar som framgår av kontot, anses ha rätt att förfoga över de certifikat som är registrerade på kontot.

Såsom ovan angivits, skall upplåten panträtt i ett elcertifikat registreras i elcertifikatsregistret. Enligt lagrådsremissens förslag föreskrivs att om en överlåtelse av ett elcertifikat registrerats, får certifikatet därefter inte tas i anspråk av överlåtarens borgenärer för annan rättighet än sådan som var registrerad när överlåtelsen registrerades. Lagrådet har påpekat att om den av Lagrådet föreslagna lydelsen av bestämmelsen som reglerar under vilka omständigheter en ansökan om registrering kan avslås godtas, kommer det att finnas en uttrycklig bestämmelse om att en registrerad pantsättning hindrar att en överlåtelse av ett elcertifikat registreras. Som framgår av avsnitt 4.10.10 har den nämnda bestämmelsen godtagits. Därmed finns det enligt regeringens mening inget behov av den i lagrådsremissen föreslagna regleringen.

När elcertifikaten överläts från de certifikatberättigade producenterna till köpare, kan köparen genom sitt val av producent tillgodose speciella önskemål om att lämna sitt stöd till en viss produktionsanläggning eller produktion som skett med hjälp av ett visst energislag. Den situationen kan också uppkomma, att en överlåtare bara innehar ett visst antal elcertifikat, som han först överlåter till en person och därefter till en annan, utan avsikt att därefter förvärva fler elcertifikat, för att på så sätt kunna fullgöra sina avtal med båda köparna. Dubbelöverlåtelse av samma elcertifikat kan således äga rum. En bestämmelse som reglerar en sådan situation bör därför finnas i den föreslagna lagen om elcertifikat. Har samma elcertifikat överlåtits till flera var för sig, skall den överlåtelse ha företräde som registrerades först. En sådan registrering skall dock inte ge en överlåtelse företräde framför en annan om förvärvaren, när överlåtelsen registrerades, kände till eller borde ha känt till den tidigare överlåtelsen. Detta skall även gälla förvärv som sker genom bodelning, arv,

testamente, bolagsskifte eller liknande förvärvssätt, när fråga uppkommer om företrädet mellan ett sådant förvärv och en senare överlåtelse.

Andra godtrosförvärv än vid dubbelöverlåtelser kan även bli aktuella. Har ett elcertifikat i annat fall överlåtit av den som inte ägde det, skall överlåtelserna bli giltiga, om överlåtarens vid tidpunkten för överlåtelserna var registrerad på ett certifikatkonto som ägare till certifikatet och överlåtelserna har registrerats samt förvärvaren då varken kände till eller borde ha känt till att överlåtarens inte ägde elcertifikatet. Detta bör också gälla i de fall överlåtarens ägde certifikatet, men saknade rätt att förfoga över detta genom överlåtelse. Situationen kan således uppkomma om en överlåtelse av ett elcertifikat har anmälts för registrering, och förvärvaren då är i god tro om ett konkursbeslut rörande överlåtarens, eller beslut om utmätning, kvarstad eller betalningssäkring rörande ett elcertifikat.

De ovan beskrivna bestämmelserna bör tillämpas även vid pantsättning av elcertifikat.

4.10.14 Behandlingen av personuppgifter

Regeringens förslag: Svenska kraftnät skall vara personuppgiftsansvarig enligt personuppgiftslagen (1998:204), för den behandling av personuppgifter som utförs i elcertifikatsregistret.

Om annat inte följer av den föreslagna lagen, eller föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, tillämpas personuppgiftslagen vid behandling av personuppgifter vid kontoföring av elcertifikat i elcertifikatsregistret.

I fråga om personuppgifter skall registret ha till ändamål att innehålla uppgifter för verksamhet för vilken staten eller kommun ansvarar enligt lag eller annan författning och

- som avser elcertifikat som registrerats i elcertifikatsregistret,
- som för att kunna fullgöras förutsätter tillgång till elcertifikatanknuten information, eller
- som avser fullgörande av underrättelseskyldighet.

Registret skall även ha till ändamål att tillhandahålla uppgifter för omsättningen av elcertifikat eller affärsverksamhet, kreditgivning eller annan allmän eller enskild verksamhet där certifikatanknuten information utgör underlag för prövningar eller beslut.

Energimyndigheten skall få ha direktåtkomst till elcertifikatsregistret.

Elcertifikatutredningens förslag: I utredningens förslag görs en hänvisning till personuppgiftslagen (1998:204), via en hänvisning till 4 kap. 1 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Elcertifikatsregistret kommer i huvudsak att omfatta juridiska personer. Vissa elproducenter, elanvändare som hanterar kvotplikten eller andra privatpersoner, som öppnar

konton för de elcertifikat som de förvärvat, kan också registreras i elcertifikatsregistret. Därigenom kommer information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person att finnas i registret. Det innebär att bestämmelserna i personuppgiftslagen (1998:204) äger tillämpning på denna verksamhet och Svenska kraftnät skall vara personuppgiftsansvarig enligt personuppgiftslagen för den behandling av personuppgifter som sker i elcertifikatsregistret.

I fråga om personuppgifter skall registret ha särskilda, angivna ändamål. Det skall tillhandahålla uppgifter för verksamhet för vilken staten eller kommun ansvarar enligt lag eller annan författning. Sådan verksamhet skall avse elcertifikat som registrerats i elcertifikatsregistret, och som för att kunna fullgöras förutsätter tillgång till elcertifikatanknuten information, eller som annars avser fullgörande av underrättelseskyldighet, som kan åligga stat och kommun. Registret skall även ha till ändamål att tillhandahålla uppgifter för omsättningen av elcertifikat och på så sätt tillgodose det informationsbehov som marknadens aktörer kommer att ha för att certifikaten på ett säkert sätt kan omsättas på marknaden. Slutligen kan det finnas ett behov i affärsverksamhet, kreditgivning eller annan allmän eller enskild verksamhet, där certifikatanknuten information utgör underlag för prövningar eller beslut, att få tillgång till information rörande elcertifikat. I dessa fall är inte elcertifikaten det centrala i verksamheten, men informationen kan ändå vara av betydelse för verksamheten i fråga.

Enligt departementspromemorians förslag skall elcertifikatsregistret i sin helhet vara offentligt och Svenska kraftnät skall ges en vidsträckt behörighet att medge direktåtkomst till elcertifikatsregistret för de ovan angivna ändamålen. Direktåtkomst innebär att den som använder registret på egen hand kan söka i detta och få svar på frågor, dock utan att själv kunna bearbeta eller på annat sätt påverka innehållet. En bestämmelse om direktåtkomst har inte sekretessbrytande effekt i juridiskt hänseende. Om någon medges direktåtkomst till ett register som innehåller sekretessbelagda uppgifter, utan att tillgången till dessa uppgifter begränsas genom t.ex. spärrmarkeringar, sker således ett otillåtet sekretessgenombrott. I avsnitt 4.10.16 föreslås att det skall införas en bestämmelse om sekretess i verksamhet som avser förande av elcertifikatsregistret för uppgift som lämnar eller bidrar till upplysning om ställningen på ett elcertifikatkonto, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att kontoinnehavaren lider skada. Med hänsyn till hur sekretessbestämmelsens tillämpningsområde har avgränsats finner regeringen att det är svårt att på ett effektivt sätt fortlöpande särskilja de sekretessbelagda uppgifterna från de offentliga uppgifterna. Mot bakgrund härav anser regeringen att direktåtkomst bara bör komma ifråga för sådana myndigheter som kan få tillgång även till de sekretessbelagda uppgifterna. Som närmare framgår av regeringens förslag skall det införas en sekretessbrytande skyldighet för Svenska kraftnät att lämna uppgifter från elcertifikatsregistret till Energimyndigheten. Sistnämnda myndighet bör därför få ha direktåtkomst till registret.

Den föreslagna bestämmelsen om rättelse i elcertifikatsregistret, se avsnitt 4.10.12, skiljer sig från den rättelsebestämmelse som finns i 28 § personuppgiftslagen. Det beror bl.a. på att den lagens bestämmelser finns där av integritetsskäl. Några krav liknande dem som här föreslås, att felet

skall vara uppenbart och att yttrande i vissa fall skall inhämtas, finns inte i personuppgiftslagen. Tvärtom föreskriver den att den personuppgiftsansvarige är skyldig att på begäran av den registrerade snarast rätta, blockera eller utplåna sådana personuppgifter som inte har behandlats i enlighet med personuppgiftslagen eller föreskrifter som utfärdats med stöd av samma lag. Uppenbarhetsrekvisitet i den föreslagna bestämmelsen om rättelse utgör en inskränkning i möjligheten att rätta en uppgift och är nödvändig för att skydda ägares eller rättighetshavares intressen. Skyldigheten att under vissa förutsättningar inhämta yttrande innan en rättelse sker skall tillgodose samma intressen, men innebär en viss tidsutdräkt innan rättelse kan ske. Det framstår därför som svårt att i en rättelsesituation tillämpa personuppgiftslagen vid sidan om den föreslagna lagens bestämmelse om rättelse. Denna måste därför göras exklusiv i förhållande till personuppgiftslagen. Frågan är då om denna särreglering är förenlig med Europaparlamentets och rådets direktiv (95/46/EG) av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter. Direktivet föreskriver att den registrerade skall ha rätt att få uppgifter som inte behandlats i enlighet med direktivet rättade, utplånade eller blockerade. De tar sikte på den personliga integriteten. Specialbestämmelsen i den föreslagna lagen har ett annat syfte, nämligen att registret på ett korrekt sätt skall återge kontohavarens äganderätt och förfoganderätt till de elcertifikat som finns registrerade på certifikatkontot. Den ger emellertid upphov till i stort sett samma effekt. Visserligen föreskriver den inte omedelbar rättelse och uppställer ett krav på att felaktigheten är uppenbar. Dessa begränsningar i rättelseregeln tillämplighet får emellertid anses vara förenliga med direktivet. Enligt artikel 13 g i direktivet får omfattningen av rätten till rättelse nämligen begränsas med hänsyn till skyddet för den registrerades eller andras fri- och rättigheter. De begränsningar som elcertifikatlagens bestämmelse om rättelse innefattar avser bl.a. att skydda enskilds äganderätt. De omfattas därför av det angivna undantaget i direktivet.

Sammanfattningsvis finns det således inte något hinder mot att ha en särskild rättelsebestämmelse i den föreslagna lagen om elcertifikat, som avviker från den allmänna regleringen i personuppgiftslagen och EG-direktivet.

4.10.15 Prisinformation m.m.

Regeringens förslag: Svenska kraftnät skall fortlöpande offentliggöra information om överlåtelse av elcertifikat. Informationen skall avse tidpunkten för överlåtelsen, antalet överlåtna certifikat och priset för certifikaten. Svenska kraftnät skall vidare fortlöpande offentliggöra dels det volymvägda medelvärdet av priset på elcertifikaten under de närmast föregående tolv månaderna, dels antalet certifikat som tilldelats certifikatberättigade producenter under samma period. Årligen, senast vid januari månads utgång, skall Svenska kraftnät skriftligen underrätta certifikatkontohavaren om innehållet på hans certifikatkonto per den 31 december föregående kalenderår.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Nord Pool* anser att det är positivt att det läggs upp en informationstjänst som gör marknaden transparent.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Svenska kraftnät* påpekar att den prisinformation som myndigheten skall tillhandahålla kan komma att vara haltande eftersom registrering av certifikatsöverlåtelsen kan ske långt efter det att avtalet har slutits.

Skälen för regeringens förslag: Eftersom det inte kan förutsättas att marknadsaktörer kommer att organisera en börs eller en auktoriserad marknadsplats för elcertifikat måste marknaden på annat sätt tillföras information om certifikatets värde. Den handel som inledningsvis kan förväntas kommer att ske genom bilaterala avtal mellan enskilda köpare och säljare av elcertifikat och priset för certifikaten kommer därför normalt inte att offentliggöras. Det kan därför finnas svårigheter för marknadsaktörer att få tillförlitlig information till stöd för egna överväganden vid handeln med elcertifikat. Sådan information är nödvändig för marknads stabilitet och aktörernas förtroende för systemet som sådant. Redan i certifikatsystemets inledningsskede föreligger det alltså ett behov av information om marknadspriset på certifikat. Svenska kraftnät skall därför fortlöpande offentliggöra information om överlåtelser av elcertifikat. Informationen skall gälla tidpunkten för överlåtelsen, antalet överlåtna certifikat och till vilket pris certifikaten överlåtits. Någon ytterligare information, rörande exempelvis parternas identitet, skall inte offentliggöras.

Även det volymvägda medelvärdet av priset på elcertifikat är av intresse för marknadsaktörer, eftersom det bl.a. skall vara bestämmande för kvotpliktsavgiftens storlek. Svenska kraftnät skall därför fortlöpande offentliggöra även sådan information. Vidare bör det införas en skyldighet för Svenska kraftnät att årligen, dock senast den 31 januari, skriftligen underrätta certifikatkontohavaren om innehållet på dennes certifikatkonto. Med ledning av sådana kontoutdrag kan en kvotpliktig dels bedöma om ytterligare certifikat behövs för att kvotplikten skall kunna fullgöras, dels deklarerar och bokför sitt innehav. Denna rätt påverkar dock inte den skyldighet som Svenska kraftnät – i egenskap av personuppgiftsansvarig – har att lämna registreringsutdrag enligt 26 § personuppgiftslagen (1998:204) och inte heller den skyldighet som Svenska kraftnät har att lämna kontrolluppgifter enligt förslaget i avsnitt 4.8.

Svenska kraftnät har påtalat att en ansökan om registrering av en överlåtelse kan ske mycket senare än den tidpunkt då avtalet träffats. Förvisso kan parterna avvakta med att göra ansökan till Svenska kraftnät om överlåtelsen. Risker här för bör dock inte överskattas. En köpare har alltid intresse av att få sin överlåtelse registrerad så snart som möjligt, för att på så sätt komma i besittning av certifikaten för eventuella vidareöverlåtelser eller för annullering när kvotplikten fullgörs. En säljare har å andra sidan ett intresse av att prestera, för att få betalning för certifikaten. Sammanfattningsvis gör regeringen därför bedömningen att den normala

4.10.16 Sekretessfrågor

Regeringens förslag: Sekretess skall gälla hos Svenska kraftnät i verksamhet som avser förändring av elcertifikatsregistret för uppgift som lämnar eller bidrar till upplysning om ställningen på ett certifikatkonto, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att kontoinnehavaren lider skada. Svenska kraftnät skall lämna ut uppgift i elcertifikatsregistret om ställningen på ett certifikatkonto till Energimyndigheten.

Elcertifikatutredningen: Utredningen föreslår en hänvisning till 8 kap. 2 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument, som bl.a. innehåller en bestämmelse om tystnadsplikt för den som är eller varit anställd hos central värdepappersförvarare eller hos kontoförande institut.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Departementspromemorians förslag: Enligt departementspromemorian skall sekretess inte gälla för de uppgifter som finns registrerade på certifikatkonton.

Remissinstanserna: *Energimyndigheten, Svenska kraftnät och Svensk Energi* anser att ställningen på ett certifikatkonto skall omfattas av sekretess.

Skälen för regeringens förslag: Utredningen har föreslagit att 8 kap. 2 § lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument, som behandlar frågor om tystnadsplikt, skall tillämpas vid kontoföringen av elcertifikat. Eftersom Svenska kraftnät för elcertifikatsregistret i egenkap av myndighet utgör elcertifikatsregistret en allmän handling hos Svenska kraftnät. Medborgarnas rätt att ta del av allmänna handlingar får enligt 2 kap. 2 § tryckfrihetsförordningen begränsas enbart om det är påkallat av hänsyn till vissa angivna intressen, bl.a. skyddet av enskilda ekonomiska förhållanden. Sådana begränsningar skall vidare anges noga i en särskild lag, varmed avses sekretesslagen (1980:100). Sistnämnda lag innehåller bestämmelser om tystnadsplikt i det allmänna verksamhet och om förbud att lämna ut allmänna handlingar. Bestämmelserna avser förbud att röja uppgift, vare sig det sker muntligen eller genom att en allmän handling lämnas ut eller det sker på annat sätt (sekretess), 1 kap. 1 § sekretesslagen.

Enligt departementspromemorians förslag skall elcertifikatsregistret vara offentligt. En sådan ordning skulle innebära att marknadens aktörer kan inhämta uppgifter rörande andra aktörer och deras innehav av elcertifikat och genom sådan information skapa sig en uppfattning rörande förväntat utbud och efterfrågan på elcertifikat. Därtill kommer att uppgifter om inskränkningar i kontohavarens förfoganderätt kommer dem till del som avser att ingå avtal med kontohavaren. Ett antal remissinstanser har emellertid påpekat att ställningen på certifikatkonton bör omfattas av sekretess. En uppgift om hur många elcertifikat som finns registrerade på ett certifikatkonto bör således, enligt dessa instans-

ser, inte lämnas ut. Man har därvid pekat på att information om motpartens innehav av elcertifikat kan medföra att förhandlingar som föregår överlåtelser av elcertifikat inte kan ske på ett normalt, affärsmässigt sätt. Onödiga förluster kan därför uppstå hos alla aktörer, men särskilt små aktörer kan drabbas, genom att få betala överpriser eller erhålla underpriser på grund av motpartens information om ställningen på kontot.

Elcertifikaten är en innovation. Svenska kraftnäts uppgift att föra elcertifikatsregistret är helt ny för myndigheten. Någon bestämmelse i sekretesslagen, som skulle kunna omfatta kontoföring av ifrågavarande slag, finns därför inte.

8 kap. sekretesslagen innehåller bestämmelser om sekretess med hänsyn främst till skyddet för enskilda ekonomiska förhållanden. Ställningen på ett certifikatkonto får anses utgöra uppgift om affärs- eller driftsförhållanden eller, när kontohavaren inte kan anses driva näringsverksamhet, om dennes ekonomiska förhållanden.

En ny sekretessbestämmelse i 8 kap. sekretesslagen avseende uppgift om kontoställningen på ett certifikatkonto bör, av de skäl remissinstanserna anför, införas. Bestämmelsen skall gälla uppgifter som lämnar upplysning om ställningen på kontot, eller som bidrar till att lämna sådan upplysning. Det förstnämnda förhållandet gäller exempelvis förfrågningar om hur många elcertifikat som finns registrerade på kontot, eller situationer då någon önskar ett utdrag ur elcertifikatsregistret, som utvisar hur många certifikat som finns registrerade på ett certifikatkonto. Uppgifter som bidrar till upplysningar om ställningen på kontot kan i stället bestå i att någon exempelvis önskar få tillgång till skriftliga ansökningar om registreringar på kontot, eller förfrågningar genom vilka frågeställaren indirekt skaffar sig upplysning om den totala kontoställningen.

Begränsningen av sekretessbestämmelsens tillämpningsområde innebär att t.ex. uppgifter om kontohavaren som sådan inte omfattas av sekretess. Vidare bör allmänna uppgifter om begränsningar i kontohavarens förfoganderätt till elcertifikat kunna lämnas utan att ställningen på kontot röjs. Även en fråga om det finns några begränsningar i en kontohavarens förfoganderätt till ett visst närmare angivet elcertifikat bör kunna besvaras utan att svaret bidrar till upplysning om ställningen på kontot. Det framgår vidare av 14 kap. 4 § sekretesslagen att sekretess till skydd för den enskilde inte gäller i förhållande till den enskilde själv och i övrigt kan helt eller delvis efterges av honom. Detta innebär att kontohavaren kan medge att exempelvis en bank eller annan får tillgång till uppgifter om ställningen på certifikatkontot.

För att uppnå syftet med sekretessbestämmelsen, dvs. att undvika att förhandlingar som föregår överlåtelser av elcertifikat inte kan ske på ett normalt affärsmässigt sätt, bör sekretessbestämmelsen gälla till skydd för samtliga kontohavare och det oavsett om kontohavaren är ett privat bolag, en enskild fysisk person eller t.ex. ett kommunalt bolag.

Då sekretessbestämmelsen begränsats till att avse sådana uppgifter som typiskt sett är känsliga, bör den vara försedd med ett omvänt skaderekvisit, dvs. presumtionen bör vara att uppgiften omfattas av sekretess. Sekretess bör således gälla för uppgifterna om det inte står klart att uppgifterna kan röjas utan att kontohavaren lider skada.

I 16 kap. 1 § sekretesslagen anges i vilka fall en tystnadsplikt begränsar meddelarfriheten, dvs. rätten enligt 1 kap. 1 § tredje stycket tryckfrihetsförordningen och 1 kap. 2 § yttrandefrihetsgrundlagen att lämna uppgift i vilket ämne som helst för publicering i de medier som de båda grundlagarna omfattar. Regeringen anser inte att det finns tillräckligt starka skäl att låta den tystnadsplikt som följer av den föreslagna sekretessbestämmelsen få företräde framför meddelarfriheten. 16 kap. 1 § sekretesslagen bör därför inte ändras.

Energimyndigheten bör ha tillgång bl.a. till uppgifter om kontoställningen på de certifikatberättigade producenternas och de kvotpliktigas certifikatkonton. En bestämmelse om uppgiftsskyldighet myndigheter emellan bryter eventuell sekretess för den uppgift som uppgiftsskyldigheten avser (se 14 kap. 1 § sekretesslagen). En bestämmelse om skyldighet för Svenska kraftnät att lämna ut uppgifter från elcertifikatsregistret till Energimyndigheten bör därför införas.

Hos Energimyndigheten gäller sekretess i myndighetens tillsynsverksamhet för uppgift om bl.a. enskilda affärs- eller driftförhållanden, om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgiften röjs (enligt 8 kap. 6 § sekretesslagen, 2 § sekretessförordningen [1980:657] och 9 kap. i bilagan till sekretessförordningen). Skaderekvisitet är i dessa fall rakt, dvs. presumtionen är att uppgifterna blir offentliga. Endast om det kan antas att den enskilde lider skada om uppgifterna röjs, kan uppgifterna hemlighållas. Vid tillämpningen av det raka skaderekvisitet skall skadebedömningen i huvudsak göras med utgångspunkten i själva uppgiften. Frågan huruvida sekretess gäller behöver således i första hand inte knytas till en skadebedömning i det enskilda fallet. Med anledning av vad remissinstanserna har anfört får en uppgift som lämnar eller bidrar till upplysning om ställningen på ett certifikatkonto anses vara en sådan typiskt sett känslig uppgift som i de flesta fall kommer att omfattas av sekretess även vid tillämpning av ett rakt skaderekvisit. Upplysningar om sökandens identitet och hans avsikt med uppgifterna kan dock medföra att det inte längre finns någon anledning till antagande, att den i sekretessbestämmelsen angivna skadan skall uppkomma (jfr prop. 1979/80:2 Del A sid. 80–81). Mot bakgrund av den sekretessreglering som redan gäller för Energimyndigheten finner regeringen att det saknas anledning att utsträcka den ovan föreslagna sekretessbestämmelsens tillämpningsområde till Energimyndigheten.

4.11 Marknaden för elcertifikat

Regeringens bedömning: Den statliga rollen i certifikatsystemet bör begränsas till att skapa förutsättningar för aktörerna att själva skapa en marknad för omsättningen av elcertifikat.

Elcertifikatutredningens bedömning: Överensstämmer med regeringens bedömning.

Remissinstanserna: *Svensk Energi* anser att det är väsentligt att en handelsplats för elcertifikat kan bildas i god tid före elcertifikatsystemets ikraftträdande. Det skulle underlätta och förenkla handeln med elcertifikat och skapa trovärdighet, stabilitet och likviditet

för elcertifikaten som handelsvara. *Nord Pool* framför att de övervägt att starta handel för den förnybara elproduktionen. *Nord Pool* följer utvecklingen i Sverige och andra nordiska länder och kommer, när förutsättningarna är tillräckliga, att starta en marknadsplats även för elcertifikat. *Nord Pool* menar vidare att marknaden på ett utmärkt sätt kommer att lösa handelsfunktionerna. *Oberoende elhandlare* anser att företag som har egen produktion får fördelar i det föreslagna systemet och anser att all handel borde ske över en marknadsplats för elcertifikat.

Skälen för regeringens bedömning: Som stödform för produktionen av förnybar el bygger elcertifikatssystemet på en marknadsorienterad lösning. *Nord Pools* remissvar indikerar att ett intresse för att etablera en marknadsplats finns hos elmarknadens egna aktörer, så snart tillräckliga förutsättningar är för handen. Elcertifikatutredningens förslag innebär att staten endast skapar och underhåller ett ramverk för att aktörerna själva skall kunna etablera en marknad för omsättningen av elcertifikat. Avtal mellan enskilda torde inledningsvis vara det normala sättet att omsätta certifikaten. Elcertifikatsregistret kan i viss utsträckning fylla behovet av information rörande utbud och efterfrågan på elcertifikaten. Det är vidare sannolikt att säljare och köpare av elcertifikat kommer att mötas exempelvis på Internet, där mer omfattande information om utbud och efterfrågan kan finnas tillgänglig. Under alla förhållanden kommer marknaden för elcertifikat att vara relativt begränsad. Regeringen anser därför att staten inte bör ha en mer aktiv roll när det gäller omsättningen av elcertifikat, än att tillhandahålla de grundläggande förutsättningarna i form av ett elcertifikatsregister.

4.12 Kvotplikten

4.12.1 Vilka som skall hantera kvotplikten

Regeringens förslag: En skyldighet att senast den 1 april varje år inneha elcertifikat i förhållande till den egna förbrukningen av el, en s.k. kvotplikt, införs. Kvotplikten skall hanteras av

- elleverantörer, som sålt el till elanvändare som inte själva hanterar sin kvotplikt,
- elanvändare, som förbrukat el som de själva producerat, importerat eller köpt direkt från den nordiska elbörsen,
- elanvändare i den s.k. elintensiva industrin samt
- elanvändare som själva vill hantera sin kvotplikt.

Om flera elleverantörer sålt el till samma elanvändare, och elanvändaren inte själv skall hantera kvotplikten för denna el, skall var och en av leverantörerna hantera kvotplikten för den el de sålt till elanvändaren.

En elleverantör som hanterar kvotplikten för en elanvändare skall ha rätt att av elanvändaren ta ut ersättning för den tjänst som detta innebär. En sådan ersättning skall särskilt specificeras vid faktureringen till elanvändaren.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Dock skall elanvändare i den elintensiva industrin enligt utredningen inte åläggas att själva hantera sin kvotplikt.

Remissinstanserna: *Energimyndigheten* föreslår att kvotplikten läggs på elleverantören istället för på slutkunden. *Oberoende elhandlare* föreslår att kvotplikten läggs på nätföretagen eller på Svenska kraftnät.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Energimyndigheten* anser att elleverantörerna i så stor utsträckning som möjligt skall hantera kvotplikten, dock skall de elanvändare, som köpt el av en elleverantör kunna välja vilka elabonnemang som skall hanteras av leverantören, respektive av elanvändaren själv. *Svenskt Näringsliv* anser att man skall inbegripa även cementindustrin och raffinaderier i kategorin elintensiv industri.

Skälen för regeringens förslag: Elcertifikatssystemets syfte är att främja produktionen av förnybar el, så att dess andel av elanvändningen i Sverige ökar. Denna andel kan uttryckas som en kvot mellan den förnybara elproduktionen och den totala mängd el som förbrukas i landet. Det föreslagna certifikatssystemet bygger på att en efterfrågan av elcertifikat skapas, genom att en viss kategori aktörer på elmarknaden åläggs en skyldighet att inneha elcertifikat. Eftersom kostnaden för att förvärva elcertifikat slutligen kommer att belasta slutanvändarna av el – och dessa bör ges en möjlighet att påverka denna kostnad – föreslår Elcertifikatutredningen att denna kategori skall vara kvotpliktig. Regeringen delar detta synsätt. Kvotplikten bör således innebära en skyldighet att senast den 1 april varje år inneha elcertifikat i förhållande till den egna förbrukning av el under det föregående kalenderåret.

Elcertifikatssystemet måste dock utformas så att det blir så kostnadseffektivt och enkelt att administrera som möjligt. I likhet med utredningen kan man därför konstatera, att det inte är praktiskt genomförbart att låta alla elanvändare själva hantera sin kvotplikt. Det är däremot lämpligt att dessa ges en möjlighet att göra det, om de så önskar. Bakgrunden till detta utvecklas nedan. En central fråga är således vilka aktörer på elmarknaden som är lämpade att hantera kvotplikten, i de fall elanvändarna inte skall göra det själva. En annan fråga är vad som skall gälla i de fall det inte är möjligt, eller mindre lämpligt, att låta någon annan hantera kvotplikten i elanvändarens ställe.

Elleverantörerna

Elcertifikatutredningen har övervägt ett antal olika lösningar och utgångspunkten har varit att finna en väldefinierad och relativt begränsad krets av aktörer, som har förutsättningar att hantera kvotplikten på ett professionellt sätt. Utredningen har analyserat möjligheten att låta nätägare, balansansvariga eller elleverantörer hantera kvotplikten för de elanvändare som inte själva kommer att göra det.

Nätföretagen är enligt ellagens (1997:857) bestämmelser skyldiga att mäta och rapportera den mängd el som de tar emot och distribuerar. De har också en affärsrelation till slutkunderna och skulle därmed kunna debitera kostnaden för att hantera kvotplikten i samband med att de fakturerar nätavgiften. Nätföretagen, vilka är ca 200 till antalet, är

emellertid enligt lag förbjudna att ägna sig åt handel med el, utom för den el som avses täcka förlusterna i nätet och de sysslar uteslutande med transmission och distribution av elektrisk kraft. Någon särskild kompetens att hantera omsättningen av elcertifikat, dvs. en handel som i många avseenden liknar den som sker på värdepappersmarknaden i övrigt, torde normalt inte finnas i sådana företag. Nätföretagen har dessutom ett legalt monopol, vilket innebär att de avgifter dessa debiterar sina kunder omfattas av Nätmyndighetens tillsyn. Det vore således inte lämpligt att utse dem att hantera kvotplikten.

De *balansansvariga* är företag som genom avtal med Svenska kraftnät åtagit sig ett balansansvar för en eller flera elanvändare. Det innebär att de tagit det ekonomiska ansvaret för att det svenska elsystemet tillförs lika mycket el som används av de elanvändare man har balansansvar för. Det är fråga om ett fyrtiotal bolag, av vilka ett flertal även är elproducenter. Ett argument för att låta dessa hantera kvotplikten är att de har kontroll över den el som förbrukas, och att de står i avtalsförhållande med Svenska kraftnät. Antalet balansansvariga är dock begränsat och många av dem är elproducenter, som sannolikt kommer att tilldelas elcertifikat. Detta kan medföra störningar när det gäller att etablera en marknad för elcertifikaten. Därtill kommer att de, i sin funktion som balansansvariga, inte har någon relation till elanvändarna. Det är således inte lämpligt att utse dem att hantera kvotplikten.

Elleverantörerna är lätta att identifiera och är så många, ca 130 stycken, att en marknad för elcertifikaten har förutsättningar att uppstå. De har en vana vid handel med el, vilken i vissa avseenden liknar handel med värdepapper. Cirka ett tiotal av dessa har dessutom Finansinspektionens tillstånd att bedriva värdepappersrörelse enligt lagen (1991:981) om värdepappersrörelse. Elleverantörerna står i ett avtalsförhållande till elanvändarna, vilket innebär att de har information om sina kunders förbrukning och en möjlighet att debitera kostnaden för tjänsten att hantera elkundernas kvotplikt. Elleverantörerna agerar, till skillnad från nätföretagen, på en konkurrensutsatt marknad. Den avgift som elleverantören debiterar kunden kommer därför att utsättas för konkurrenstryck, varför en särskild reglering och därav följande tillsyn av priset kan undvikas. Några avgörande nackdelar med att låta elleverantörerna hantera kvotplikten har dessutom inte framkommit.

Vid en samlad bedömning delar regeringen Elcertifikatutredningens slutsats, att det är mest ändamålsenligt att utforma systemet så att elleverantörerna skall hantera kvotplikten i den utsträckning elanvändarna inte själva gör det.

När en elleverantör hanterar kvotplikten för den el som leverantören försålt till en elanvändare skall leverantören helt och hållet träda i elanvändarens ställe, med de skyldigheter som detta innebär. Leverantören skall således förvärva elcertifikat med äganderätt, för egen räkning, och skall även deklarerat sina kunders förbrukning och begära annullering av elcertifikat i förhållande till kundernas förbrukning av el. Skulle elleverantören inte fullgöra sin kvotplikt är det leverantören, och inte elanvändaren, som skall betala kvotpliktsavgiften till staten.

Det kan dock förekomma att vissa elleverantörer åtar sig att exempelvis förvalta andras elcertifikat eller att som kommissionär köpa och försälja elcertifikat för annans räkning. Detta kan vara fallet då el-

användaren valt att själv hantera sin kvotplikt och därmed påtagit sig de skyldigheter som detta innebär, men köper sådana tjänster som de nämnda av en leverantör (eller annan som tillhandahåller sådana).

Såsom framgår nedan kan vissa elanvändare, såväl privatpersoner som företag, ha fler än en elleverantör. De exempel som ges där gäller det förhållandet att elanvändaren förfogar över mer än en uttagspunkt. Att samma privatperson, eller företag, har mer än en elleverantör kan också bero på att fler än en leverantör levererar el till samma uttagspunkt. Detta gäller i huvudsak elanvändare med en stor elförbrukning, som har både s.k. fasta och rörliga kontrakt. Den leverantör som ansvarar för leveranser i enlighet med det fasta kontraktet levererar en viss, avtalad mängd el, medan den leverantör som har det rörliga kontraktet levererar el för kundens överskjutande förbrukning och har därmed ett balansansvar. Till skillnad från leverantören med det fasta kontraktet har denna leverantör information om kundens totala förbrukning av el i den aktuella uttagspunkten. Båda leverantörerna har dock kontroll över hur mycket el som de själva försålt till elanvändaren. I de fall elanvändaren inte själv hanterar den kvotplikt som hänför sig till den aktuella uttagspunkten, måste således leverantörerna, var och en, hantera kvotplikten för den el som de försålt till elanvändaren.

Elanvändare som förbrukat el som de själva producerat, importerat eller köpt från den nordiska elbörsen

En elanvändare som förbrukat el som han själv producerat eller importerat representerar en del av den totala elförbrukningen i landet. I den totala elförbrukningen ingår också sådan el som köpts direkt från den nordiska elbörsen, Nord Pool, utan någon elleverantör som mellanhand. Den el som utbjuds på Nord Pool kan falla under begreppet importerad el, nämligen sådan elproduktion som härrör från något av våra grannländer Norge, Finland eller Danmark, men det kan också vara el som producerats i Sverige och som därmed inte kan anses vara importerad. En elleverantör kan inte kontrollera den el som en elanvändare producerat, importerat eller köpt via Nord Pool. Det är således endast den som producerat, importerat, eller köpt denna el, som känner till i vilken utsträckning detta skett. En elleverantör kan därför inte hantera den kvotplikt som belöper på användningen av sådan el, med mindre att man inför någon form av rapporteringsskyldighet för dessa elanvändare. En sådan lösning, som skulle kräva en särskild reglering i den föreslagna lagen, är inte lämplig eftersom den belastar systemet med ytterligare en funktion och en ökad administration för leverantörerna. Den innebär även att de deklARATIONER som leverantörerna skall lämna till Energimyndigheten kommer att innehålla uppgifter som leverantören inte själv kan kontrollera, eftersom de uppgifterna i så fall inhämtats från företagen. En lämpligare lösning är således att den begränsade krets av elanvändare som det här är fråga om, själva skall hantera kvotplikten för denna el.

Om en sådan elanvändare dessutom köpt el av en elleverantör, uppkommer frågan om vem som skall hantera kvotplikten för den köpta elen. Energimyndigheten har påtalat att denna kategori elanvändare bör kunna välja att antingen själva hantera kvotplikten för den el som de köpt av en leverantör, eller att låta elleverantören göra det. En sådan valfrihet är

lämplig med hänsyn till de olika bedömningar en elanvändare kan komma att göra i det enskilda fallet, utifrån exempelvis omfattningen av den el han även köper av en leverantör. Vilka bedömningar denna kategori kan komma att göra kan således vara olika från fall till fall. Att närmare reglera denna fråga i detta sammanhang torde inte vara nödvändigt, utan den hanteras inom ramen för det registreringsförfarande, som beskrivs i avsnitt 4.12.2.

Elanvändare i den s.k. elintensiva industrin

Den s.k. elintensiva industrin, som omfattar ett sextiototal företag i landet, representerar en ansevärd del av den totala elförbrukningen. Elförbrukningen i dessa företag uppgick till ca 39 TWh av totalt 150 TWh år 2001. Såsom framgår av avsnitt 4.12.7 föreslår regeringen att den el som förbrukas i tillverkningsprocessen i den elintensiva industrin skall vara helt undantagen från kvotplikt på så sätt att den inte beaktas vid beräkningen av kvotplikten. Däremot skall den el som dessa företag förbrukar i kontor, lager och andra utrymmen omfattas av kvotplikten.

Mängden el som förbrukas i tillverkningsprocesserna i den elintensiva industrin måste dock komma till Energimyndighetens kännedom, så att myndigheten kan göra en korrekt bedömning av kvotpliktens storlek i det enskilda fallet. Den el som förbrukas i tillverkningsprocesserna i den elintensiva industrin måste således redovisas på ett sätt som innebär att myndigheten har kontroll över hur stor denna förbrukning är. Man kan här överväga att antingen skapa ett särskilt system med registrering av företagen i den elintensiva industrin och en rapporteringsskyldighet beträffande den el som förbrukas i tillverkningsprocesserna, eller att tillämpa de förfaranden som redan följer av den föreslagna lagens bestämmelser om registrering av kvotpliktiga, deklarationsskyldighet och kvotpliktens fullgörande. Eftersom den el som förbrukas i kontor, lager och andra utrymmen i dessa företag skall omfattas av kvotplikten, och för att systemet skall bli så enhetligt som möjligt, är den senare lösningen att föredra.

Frågan är då om elleverantörerna eller företagen själva skall hantera kvotplikten. De elleverantörer som har elintensiv industri som kunder kommer att känna till den totala förbrukningen hos dessa kunder, men kan inte veta hur mycket som förbrukats i tillverkningsprocessen. Om man utser elleverantörerna att hantera kvotplikten för den elintensiva industrin, måste de således få kännedom om vilken mängd el som förbrukats i tillverkningsprocessen. Detta skulle kräva en särskild, reglerad rapporteringsskyldighet för företagen, vilken innebär att systemet tillförs ytterligare en funktion och en ökad administration för leverantörerna, som skall ta emot denna rapportering. Det innebär även att de deklarerationer som leverantörerna skall lämna till Energimyndigheten kommer att innehålla uppgifter som leverantören inte själv kan kontrollera, eftersom de uppgifterna inhämtats från företagen. En sådan ordning är därför inte lämplig. Elleverantörerna bör således inte utses att hantera kvotplikten för sådan förbrukning som hänför sig till tillverkningsprocessen.

Energimyndigheten har föreslagit att den elintensiva industrin skall ha en valfrihet att låta elleverantörerna hantera kvotplikten för vissa abonne-

mang, som inte har något samband med tillverkningsprocessen. De företag som nu är i fråga kan ha ett antal elabonnemang och därmed ett antal olika leverantörer. Detta kan exempelvis bero på att huvudkontoret är beläget på en ort, medan tillverkningsprocessen kan äga rum i en eller flera andra delar av landet, eller att företagen ingår i en koncern eller i andra fall är organiserade på ett sätt som innebär att det finns representerat på olika platser i landet. Det kan dock förekomma att elleverantörer har en rikstäckande försäljning och att en och samma leverantör säljer el till företaget, oavsett var det finns representerat. Förhållandena kan således vara mycket olika. I mindre självklara situationer än den ovan nämnda kan gränsdragningsproblem uppkomma när det gäller att avgöra om ett abonnemang har samband med tillverkningsprocessen eller inte. Företagen inom den elintensiva industrin är relativt få, ca ett sextiotal, och de skall enligt förslaget deklarerat den el som används i tillverkningsprocessen. Eftersom företagen i den elintensiva industrin kommer i åtnjutande av den fördel som undantaget innebär, är det rimligt att de får ett ansvar för att hantera kvotplikten för hela sin förbrukning av el. Svenskt Näringsliv har inte heller haft någon invändning mot denna konstruktion som sådan, vilken även uppfyller kravet på en enhetlig tillämpning av systemet. Regeringen anser därför att företagen i den elintensiva industrin skall hantera kvotplikten för hela sin förbrukning av el.

Frivillig hantering av kvotplikten

Kostnaden för elcertifikaten kommer slutligen att belasta elanvändarna. Det är därför naturligt att den som får betala för certifikaten har ett intresse av att söka påverka denna kostnad. Systemet måste samtidigt utformas så att det blir så kostnadseffektivt och enkelt att administrera som möjligt. Ett system som innebär att landets samtliga elanvändare, såväl privatpersoner som företag, själva skall hantera kvotplikten uppfyller inte de kriterierna. Energimyndigheten har uppskattat att den certifikatskostnad som motsvarar en lägenhetskunds förbrukning torde uppgå till några tiotal kronor per år och till några hundratal kronor per år för en villakund. Man kan därför på goda grunder anta att dessa kostnader inte utgör ett starkt incitament att själv hantera kvotplikten. Den elanvändare som inte vill ta på sig det ansvar som det innebär att hantera kvotplikten, skall således kunna låta sin elleverantör göra detta.

Samtidigt är det troligt att vissa kunder kan ha ett särskilt intresse av att köpa elcertifikat som härrör från en viss producent eller från en viss typ av elproduktion, eller att det kan skapas kollektiv av elanvändare som gemensamt vill köpa elcertifikat. Då det gäller större elanvändare, exempelvis företag, är det naturligt att dessa har resurser för och ett intresse av att själva hantera kvotplikten. Det bör därför finnas en möjlighet för dessa elanvändare att, genom ett aktivt val, själva hantera kvotplikten.

Energimyndigheten har pekat på att dessa elanvändare kan ha mer än en elleverantör. Exempelvis kan en privatperson ha en elleverantör till den förbrukning som sker i permanentbostaden och en annan till den som sker på sommarstället. Ett företag kan ha ett antal elleverantörer, vilket bl.a. kan bero på företagets storlek och hur det är organiserat och lokaliserat. Myndigheten har med hänsyn härtill föreslagit att dessa elanvän-

dare bör kunna välja att antingen själva hantera hela sin kvotplikt, eller att låta elleverantören ta hand om ett visst, eller vissa abonnemang. En sådan valfrihet är lämplig med hänsyn till de olika bedömningar en elanvändare kan komma att göra i det enskilda fallet, utifrån exempelvis den mängd el denne köper av en leverantör. Några gränsdragningsproblem kan inte heller uppstå i ett sådant fall, då elanvändaren klart kan definiera vilken förbrukning som hänför sig till vilken leverantör. Vilka bedömningar denna kategori kan komma att göra kan således vara olika från fall till fall. Att närmare reglera denna fråga i detta sammanhang torde inte vara nödvändigt, utan den kan hanteras inom ramen för det registreringsförfarande, som beskrivs nedan under avsnitt 4.12.2.

Sammanfattningsvis skall kvotplikten således hanteras av elleverantörer som sålt el till elanvändare som inte själva hanterar sin kvotplikt, elanvändare som förbrukat el som de själva producerat, eller importerat, eller köpt direkt från den nordiska elbörsen samt elanvändare i den s.k. elintensiva industrin. Därtill kommer de elanvändare som frivilligt väljer att helt eller delvis själva hantera sin kvotplikt.

En elleverantör skall ha rätt att ta ut kostnaden för den tjänst det innebär att hantera kvotplikten för de elanvändare som inte själva hanterar sin kvotplikt. När elleverantören fakturerar elanvändaren för dennes förbrukning av el, skall en särskild uppgift lämnas om vad denna tjänst kostar. Kostnaden för att hantera kvotplikten får således inte "bakas in" i faktureringen av el. På så sätt kan elanvändaren bilda sig en uppfattning om kostnaden för att leverantören hanterat kvotplikten, vilken kan användas som ett konkurrensmedel mellan leverantörerna, men också ligga till grund för överväganden om att själv hantera kvotplikten.

4.12.2 Registrering av kvotpliktiga

Regeringens förslag: De som skall hantera kvotplikten skall registreras hos Energimyndigheten efter egen, skriftlig anmälan.

Elleverantörer, elanvändare som förbrukat el som de själva producerat, importerat eller köpt från den nordiska elbörsen samt elanvändare i den s.k. elintensiva industrin skall anmäla sig för registrering senast två veckor efter den tidpunkt då kvotplikten inträtt.

Elanvändare i övrigt, som själva vill hantera kvotplikten, får anmäla sig för registrering. En sådan anmälan skall göras senast den 1 oktober året före det år som kvotplikten avser och kan gälla ett eller flera kalenderår. Om en registreringsavgift inte kommit in till myndigheten senast den 1 oktober skall anmälan om registrering avvisas. Om en registrering redan skett, skall i stället registreringen upphävas.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har behandlat frågan.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Energimyndigheten, Svenska kraftnät och Svensk Energi* har anfört att möjligheten att frivilligt registrera sig som kvotpliktiga inte bör gälla tidigare än år 2004.

Skälen för regeringens förslag: Energimyndigheten kommer att ha ett antal funktioner att fylla, som rör dem som hanterar kvotplikten. Dessa funktioner kräver att myndigheten har uppgifter om vilka som skall hantera kvotplikten. Denna information bör lämpligen ske genom att dessa anmäler sig för registrering hos myndigheten. Ett registreringsförfarande fyller även den viktiga funktionen att förse elleverantörerna med information om vilka kunder som avser att själva hantera sin kvotplikt.

Som framgår av avsnitt 4.12.1 kommer det att finnas två kategorier av kvotpliktiga. Dels sådana som *skall* hantera kvotplikten, antingen för egen räkning, eller i någon annans ställe, dels de som *frivilligt* väljer att hantera sin kvotplikt.

Till den förstnämnda kategorin hör elleverantörer som sålt el till elanvändare som inte själva skall hantera kvotplikten för den el som de förbrukar, elanvändare som förbrukat el som de själva producerat, importerat eller köpt direkt från den nordiska elbörsen och elanvändare i den s.k. elintensiva industrin, som *skall* anmäla sig för registrering inom två veckor från den tidpunkt då kvotplikten inträdde. De aktörer som efter lagens ikraftträdande antingen nyetablerar sig och uppfyller någon av de nämnda förutsättningarna, eller i annat fall uppfyller någon av dessa förutsättningar, skall anmäla sig för registrering senast två veckor efter det att de nämnda förutsättningarna är för handen. När det gäller sådana aktörer som redan vid lagens ikraftträdande uppfyller de nämnda förutsättningarna, skall dessa således anmäla sig för registrering senast två veckor efter lagens ikraftträdande.

Elanvändare, som köpt el av en elleverantör och som själv vill hantera sin kvotplikt, får efter egen, frivillig anmälan registrera sig som kvotpliktig. I de fall en elanvändare har fler elleverantörer till olika uttagspunkter kan anmälan om registrering avse all el som elanvändaren köpt av elleverantörer, eller så kan den begränsas till att avse den el man köpt från en viss leverantör. En frivillig anmälan skall göras senast den 1 oktober året före det eller de kalenderår som kvotplikten skall avse. Elleverantören får därigenom en möjlighet att undanta elanvändaren från den försäljning som leverantören annars vore kvotpliktig för under det följande kalenderåret eller kalenderåren. Registrering för del av kalenderår är inte möjlig i dessa fall. Anledningen härtill är att det skulle medföra administrativa problem för elleverantörerna att under löpande kalenderår hantera förändringar i kvotplikten för dem man försäljer el till.

Ett antal remissinstanser har påpekat att elcertifikatssystemets olika funktioner skulle gynnas av att denna kategori, som frivilligt väljer att hantera kvotplikten, inte skall kunna registrera sig förrän elcertifikatssystemet varit i kraft ett år. Regeringen delar uppfattningen att en senareläggning medför ett antal fördelar. Systemet kommer inte att belastas med den extra administration som det innebär att hantera ett ovisst antal frivilligt registrerade, vilket i första hand gynnar de myndigheter som har det tyngsta ansvaret härför, Energimyndigheten och Svenska kraftnät. Vidare är det värdefullt att de aktörer som deltar i systemet från början ges en möjlighet att etablera rutiner kring hanteringen av elcertifikat och

att en marknad hinner att byggas upp. Slutligen innebär en senareläggning att de frivilligt kvotpliktiga kan informera sig om systemet, det ansvar det innebär att frivilligt hantera kvotplikten och att bedöma marknadens utveckling och därmed prissättningen på elcertifikaten. Lagen om elcertifikat skall enligt förslaget träda i kraft den 1 maj 2003. Registreringen av dessa frivilligt kvotpliktiga skall avse ett eller flera kalenderår, varav följer att år 2004 är det första kalenderår som dessa frivilligt kvotpliktiga kan börja hantera kvotplikten. År 2005 blir följaktligen det första år då dessa skall fullgöra sin kvotplikt genom att ge in deklarerationer till Energimyndigheten med uppgift om hur många elcertifikat som skall annulleras. Lagrådet har påpekat att den föreslagna bestämmelsen om anmälan om registrering för tydlighetens skull bör kompletteras med en bestämmelse om Energimyndighetens registreringsåtgärd i anledning av en anmälan för registrering. En sådan komplettering bör därför ske. När en anmälan om registrering gjorts skall således den som anmälan avser registreras hos Energimyndigheten.

Som framgår av avsnitt 4.14.3 skall en årlig registreringsavgift betalas av dem som frivilligt vill hantera kvotplikten och anmält sig för registrering hos myndigheten. En sådan avgift skall ha kommit in till myndigheten senast den 1 oktober varje år. Om detta inte skett senast den 1 oktober det år då anmälan sker, skall myndigheten avvisa anmälan. I de fall en registrering redan skett, skall i stället registreringen upphävas.

Anmälan om registrering skall ske skriftligen. Som framgår av avsnitt 4.14.1 får en anmälan om registrering överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Energimyndigheten föreskriver. Närmare föreskrifter om vilka uppgifter som den kvotpliktiga skall lämna i en anmälan om registrering avses meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Energimyndigheten.

4.12.3 Kvotpliktiga som underlåtit att anmäla sig för registrering

Regeringens förslag: Om Energimyndigheten har en välgrundad anledning att anta att någon är en sådan kvotpliktig som självmant skall anmäla sig för registrering – och denne underlåtit att göra det – får myndigheten även utan anmälan registrera denne. Den som berörs av åtgärden skall beredas tillfälle att yttra sig innan en sådan registrering sker.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Det kommer att finnas ett antal aktörer som enligt den föreslagna lagen självmant skall anmäla sig för registrering hos Energimyndigheten. Dessa är elleverantörer, elanvändare som förbrukat el som de själva producerat, importerat eller köpt från den nordiska elbörsen samt elanvändare i den s.k. elintensiva industrin. Skulle Energimyndigheten finna att en sådan elleverantör eller elanvändare inte anmält sig för registrering, bör lagen ge en möjlighet till att en sådan registrering ändå kommer till stånd. Att, inom ramen för myndighetens

tillsyn, förelägga dessa att inkomma med anmälan om registrering torde vara en omständlig lösning. Det är således lämpligare att Energimyndigheten får en befogenhet att på eget initiativ registrera dessa kvotpliktiga. Frågan inställer sig då vilket underlag myndigheten skall ha för att fatta ett sådant beslut. Vilka elleverantörer eller elanvändare det här är fråga om är förhållandevis enkelt att bedöma. Den krets som kan komma i fråga är i stora delar känd av myndigheten genom dess verksamhet och de kriterier som anges i lagen för att kvotplikt skall gälla för dessa är avgränsade och förhållandevis enkla att konstatera. Enligt förslaget till lag om elcertifikat kommer myndigheten, inom ramen för sin tillsyn, ha befogenheter att inhämta upplysningar och att ta del av de handlingar som krävs för tillsynen. Mot den angivna bakgrunden, och med hänsyn till de skyldigheter som kvotplikten medför, bör det ställas höga krav på det beslutsunderlag som myndigheten skall ha för att fatta beslut. Energimyndigheten skall således ha en välgrundad anledning att anta att det är fråga om en sådan kvotpliktig som självmant skulle ha anmält sig för registrering. En självklar rättighet för den som berörs av beslutet är att denne får tillfälle att yttra sig innan registrering sker.

4.12.4 Deklarationsskyldighet

Regeringens förslag: Den som hanterar kvotplikten skall senast den 1 mars varje år lämna en deklARATION över den elförbrukning som skall ligga till grund för beräkningen av kvotplikten. Även sådan el som undantas från kvotplikten, s.k. förlustel, frikraft och hjälpkraft skall deklarerar, liksom den el som förbrukats i tillverkningsprocessen i elintensiv industri. Deklarationen skall även innehålla en uppgift om det antal elcertifikat som skall annulleras på den deklARATIONSSKYLDIGES certifikatkonto den 1 april samma år.

En elanvändare som producerar el med användning av förnybara energikällor för egen förbrukning i en anläggning vars produktion inte är timmätt skall – om elanvändaren önskar tillgodoräkna sig den produktionen för att fullgöra sin kvotplikt – särskilt ange detta i deklARATIONEN.

Deklarationen skall inges till Energimyndigheten.

Den kvotpliktige skall vara skyldig att se till att det genom räkenskaper, anteckningar eller på annat sätt finns underlag för denna deklARATIONSSKYLDIGHET. Sådana handlingar skall bevaras i sju år efter utgången av det år då deklARATIONSSKYLDIGHETEN förelåg.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Departementspromemorians förslag: Enligt promemorians förslag skall den som hanterar kvotplikten särskilt anmäla till Svenska kraftnät hur många elcertifikat som skall ges in till staten den 1 april varje år.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Energimyndigheten skall enligt regeringens förslag ha ett antal funktioner i elcertifikatssystemet. En av dessa är att fatta beslut om kvotpliktsavgift i de fall den kvotpliktige, enligt sin

deklaration, inte begär att ett tillräckligt antal elcertifikat skall annulleras eller om i annat fall en annullering inte kunnat ske i den utsträckning som den deklarerade elförbrukningen ger upphov till. Myndigheten behöver således ett beslutsunderlag, som bör vara myndigheten tillhanda i sådan tid att en annullering av elcertifikat skall kunna ske den 1 april och att myndigheten har möjlighet att bedöma frågan om eventuell kvotpliktsavgift inom den tid som anges i avsnitt 4.13.1. Underlaget för en sådan bedömning bör lämpligen ges in av dem som själva har kontroll över mängden förbrukad el, i detta fall de som hanterar kvotplikten. Tidpunkten för deklarationen bör väljas även med hänsyn till den kvotpliktiges möjlighet att fastställa mängden el som förbrukats föregående kalenderår. Den som hanterar kvotplikten skall därför varje år den 1 mars till Energimyndigheten lämna en deklaration över den elförbrukning som skall ligga till grund för beräkningen av kvotplikten. Som framgår av avsnitt 4.12.8. skall en elanvändares förbrukning av el anses motsvara den mängd el för vilken elanvändaren fakturerats av leverantören, varvid nettofaktureringen ger en rättvis bild av elanvändarens förbrukning. I en deklaration skall därför det faktiska utfallet av faktureringen anges, alltså med tillägg för vad som enligt det tidigare årets förbrukning inte fakturerades då, eller med avdrag för vad som enligt det tidigare årets förbrukning fakturerades för mycket. Även sådan el som undantas från kvotplikten, s.k. förlustel, frikraft och hjälpkraft, skall deklarerars, liksom den el som förbrukats i tillverkningsprocessen i elintensiv industri. Med stöd av dessa uppgifter kan såväl den som hanterar kvotplikten, som Energimyndigheten, beräkna kvotpliktens omfattning, dvs. hur många elcertifikat kvotplikten motsvarar. Enligt departementspromemorians förslag skall den som hanterar kvotplikten särskilt anmäla till Svenska kraftnät hur många elcertifikat som skall redovisas till staten den 1 april samma år. En enklare ordning är dock att den som hanterar kvotplikten anger detta redan i sin deklaration och att deklarationen i stället skall vara ett underlag för Svenska kraftnät, att den 1 april annullera det antal elcertifikat som angivits i deklarationen. Den som hanterar kvotplikten skall därför i deklarationen även lämna en uppgift om hur många elcertifikat som skall annulleras på den deklarationsskyldiges certifikatkonto den 1 april samma år.

Elanvändare kan producera förnybar el för egen förbrukning i en anläggning vars produktion inte är timmätt. Enligt regeringens förslag är timmätning av produktionen ett krav för att produktionsanläggningen skall godkännas. Ett syfte med elcertifikatssystemet är dock att produktionen av el med förnybara energikällor skall främjas och att dess andel av den totala förbrukningen av el i landet skall öka. Mot den angivna bakgrunden är det således skäligt att en sådan elanvändare - som inte tillämpar timmätning av sin produktion och som därför inte tilldelas elcertifikat - i stället skall ha rätt att från sin kvotplikt avräkna denna produktion. Detta förutsätter dock att den deklarerars, vilket bör ske genom att en deklaration inges till Energimyndigheten på samma sätt som gäller för dem som hanterar kvotplikten.

För att Energimyndigheten skall kunna fullgöra sin kontrollfunktion, skall den som hanterar kvotplikten se till att det finns ett underlag för deklarationen. De som hanterar kvotplikten bör därför vara skyldiga att se till att det genom räkenskaper, anteckningar eller på annat sätt finns

underlag för denna deklARATIONSSKYLDIGHET. Med hänsyn till den bestämmelse som föreslås i avsnitt 4.13.1, som innebär att Energimyndigheten kan fatta beslut om kvotpliktsavgift vid en mycket senare tidpunkt än den 1 september det innevarande året och till att besluten om kvotpliktsavgift kan komma att överklagas, bör sådana handlingar bevaras i sju år efter utgången av det år då deklARATIONSSKYLDIGHETEN förelåg.

Närmare bestämmelser om skyldigheten att lämna deklARATION och om att föra räkenskaper och bevara handlingar avses meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Energimyndigheten. Som framgår av avsnitt 4.14.1 får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Energimyndigheten meddela föreskrifter om att elektroniskt överföra en deklARATION till myndigheten.

4.12.5 Ofullständiga deklARATIONER

Regeringens förslag: Om den som är deklARATIONSSKYLDIG inte lämnar deklARATIONEN i tid, eller om den är ofullständig, får Energimyndigheten förelägga honom att lämna deklARATION eller att göra de kompletteringar som behövs.

Myndigheten skall få förelägga den som är deklARATIONSSKYLDIG att lämna uppgifter, visa upp handlingar eller ge in kopior av handlingar som behövs för att kontrollera att uppgifterna i en deklARATION är riktiga. Ett sådant föreläggande skall få förenas med vite.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Energimyndigheten kommer enligt regeringens förslag att ha ett antal viktiga kontroll- och beslutsfunktioner i elcertifikatssystemet. Det är därför av stor vikt att myndigheten får tillgång till relevant underlag för sina bedömningar. Normalt torde detta fungera på frivillighetens väg. Det får nämligen förutsättas att de kvotpliktiga i regel inte motsätter sig att lämna det material som krävs för att myndigheten skall kunna fullgöra sina åligganden. I allmänhet torde deklARATIONER och relevant material skickas in till myndigheten efter informella kontakter med de kvotpliktiga.

I vissa fall kan det dock finnas behov för myndigheten att begära in deklARATIONER eller kompletteringar till dessa och att det kan ske i en tvingande ordning. Energimyndigheten bör därför få möjlighet att meddela förelägganden att inge deklARATION eller att komplettera ofullständiga deklARATIONER. Myndigheten skall också ha möjlighet att förelägga kvotpliktiga att lämna uppgifter, att visa upp handlingar, eller att inge kopior av handlingar. Ett sådant föreläggande får bara ske om det behövs för att fullgöra den kontrollfunktion som är avsikten med deklARATIONERNA. De nämnda föreläggandena bör, för att bli verkningsfulla, kunna förenas med vite.

Regeringens förslag: Svenska kraftnät skall den 1 april varje år på ett certifikatkonto annullera det antal elcertifikat som kontohavaren angivit i sin deklaration till Energimyndigheten.

En sådan annullering får dock inte gälla elcertifikat som pantsatts, utmätts, belagts med kvarstad eller blivit föremål för betalningssäkring enligt registrering på kontot, eller som överlåtits enligt en preliminär registrering på kontot.

Elanvändare som producerar el från förnybara energikällor för egen förbrukning i en anläggning vars produktion inte är timmätt, får fullgöra sin kvotplikt, eller del av den, genom att tillgodoräkna sig denna produktion.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Departementspromemorians förslag: Enligt promemorians förslag skall den som hanterar kvotplikten särskilt anmäla till Svenska kraftnät hur många elcertifikat som skall ges in till staten den 1 april varje år.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Elcertifikatutredningen har föreslagit att kvotperioden skall vara ett år och att den skall sammanfalla med kalenderåret. Om kvotperioden görs kortare, skulle hänsyn behöva tas till säsongsvariationer i elproduktionen, vilket försvårar utformningen av kvoten, och administrationen av systemet skulle bli mycket mer omfattande. Utredningens förslag om ettåriga kvotperioder, som sammanfaller med kalenderår, är därför lämpligast. Enligt departementspromemorians förslag skall den som hanterar kvotplikten särskilt anmäla till Svenska kraftnät hur många elcertifikat som skall ges in till staten den 1 april varje år. Som framgår av avsnitt 4.12.4 om deklaraskyldigheten, skall i stället deklARATIONEN utgöra ett underlag för Svenska kraftnät att den 1 april varje år annullera det antal elcertifikat på den deklaraskyldiges konto, som angivits i deklARATIONEN.

Tidpunkten för annulleringen av elcertifikat, den första april varje år, bör väljas av två skäl. De elcertifikat som hänförs till produktionen av förnybar el under tiden från årsskiftet fram till den 1 april skall kunna användas för att fullgöra kvotplikten. Den kvotpliktige skall således kunna "köpa i kapp" de elcertifikat som fattas. Dessutom har deklARATIONERNA från dem som hanterar kvotplikten kommit in till Energimyndigheten en månad tidigare, den 1 mars, och myndigheten har haft möjlighet att granska flertalet av dessa deklARATIONER och skickat samtliga vidare till Svenska kraftnät, som – enligt regeringens förslag – den 1 april varje år skall annullera det antal elcertifikat som den deklaraskyldige har uppgivit i sin deklaration.

När panträtt upplåtits i ett elcertifikat och detta antingen preliminärt eller slutligt registrerats på ett certifikatkonto, eller när ett elcertifikat blivit utmätt, belagt med kvarstad eller blivit föremål för betalningssäkring och detta registrerats på kontot, eller när ett elcertifikat överlåtits enligt en preliminär registrering på kontot, bör sådana registreringar utgöra hinder för annullering.

Enligt regeringens förslag är timmätning av produktionen ett krav för att en produktionsanläggning skall godkännas. Det kan dock hända att elanvändare producerar förnybar el för egen förbrukning och att denna produktion inte är timmätt. Ett syfte med elcertifikatssystemet är att främja produktionen av förnybar el. Det vore därför oskäligt om dessa elanvändare inte skulle få tillgodoräkna sig denna produktion. En sådan elanvändare bör därför ha rätt att från sin kvotplikt avräkna denna produktion, under förutsättning att den deklarerats i enlighet med vad som föreslås i avsnitt 4.12.4.

4.12.7 Undantag från kvotplikten

Regeringens förslag: Vid beräkningen av kvotplikten beaktas inte el

- som matats in på det elektriska nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion, s.k. förlustel,
- som av en leverantör har levererats till en förbrukare utan ersättning i enlighet med ett avtal om intrångsansättning, s.k. frikraft, och leveransen sker vid en lägre effekt än 50 kW,
- som förbrukas i tillverkningsprocessen i stål- och metallverk eller i massa- och pappersindustrin, baskemikalieindustrin, gruvindustrin, cementindustrin och petroleumraffinaderier,
- som en elanvändare själv producerat och förbrukat, om produktionsanläggningens generator har en märkeffekt om högst 50 kW, eller
- som har förbrukats i produktionen av el, s.k. hjälpkraft.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag, dock föreslår utredningen att användaranläggningar inom branscherna massa- och pappersindustri, kemisk industri, stål- och metallverk samt gruvindustri med ett abonnemang över 10 MW skall ha kvotplikten noll.

Remissinstanserna: *NUTEK* och *Energimyndigheten* anser att elintensiv industri skall ingå i systemet och att undantag bör kunna ges efter prövning för enskilda industrier. *Konsumentverket*, *Länsstyrelsen i Skåne*, *SVIF*, *Naturvårdsverket*, *SVEBIO*, *Naturskyddsföreningen* och *SERO/SRF*, anser att elintensiv industri bör ingå i certifikatsystemet. *Konkurrensverket*, *RRV* och *Lunds universitet* saknar tillräckligt underlag för att göra en bedömning av om elintensiv industri skall ingå och efterlyser bättre underlag. *Skogsindustrierna* och *Gruvföreningen* anser att elintensiv industri måste undantas. *Svenskt Näringsliv* anser att hela industrin skall vara undantagen från kvotplikt. *Handelshögskolan vid Göteborgs universitet* påtalar nackdelen med högra priser för näringslivet och att det finns svårigheter med statsstödsreglerna vid ett undantag. *Statskontoret* påpekar att gränsen på 10 MW kan ge upphov till konkurrensnedvridningar, framför allt inom den kemiska industrin.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Svenskt näringsliv* anser att man skall inbegripa även cementindustrin och raffinaderier i kategorin elintensiv industri och att den elintensiva industrin skall vara permanent undantagen från kvotplikten.

Skälen för regeringens förslag: Utgångspunkten i elcertifikatssystemet är att all förbrukning av el i landet skall omfattas av kvotplikt. Av skäl som framgår nedan kan detta synsätt dock inte tillämpas fullt ut. Det är således inte rimligt att kvotplikten skall gälla för el som förbrukats eller sålts för förbrukning vid sådan överföring av el på nätet som utförs av den som ansvarar för förvaltningen av nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion, s.k. förlustel. Det vore inte heller skäligt att kvotplikten skall gälla s.k. frikraft till en lägre effekt än 50 kW, som av en leverantör har levererats till en förbrukare utan ersättning i enlighet med avtal om intrångsersättning. Förlustel och frikraft bör således inte ingå i beräkningsunderlaget för kvotplikten.

Den s.k. elintensiva industrin representerar en ansenlig del av den totala elförbrukningen i landet, och förbrukningen uppgick år 2001 till ca 39 TWh av totalt 150 TWh. Kostnader motsvarande de som kvotplikten medför för svenska företag saknas för närvarande i flertalet av dessa företags konkrentländer. Att ålägga dessa branscher kvotplikt skulle kunna få till följd att dessa företag flyttar sin verksamhet till andra länder, som har ett lägre kostnadstryck och lägre miljökrav än Sverige. Det är därtill de branscher som förbrukar mycket el som drabbas hårdast av kvotplikten, eftersom den baseras på elförbrukningen. Med detta som utgångspunkt anser regeringen att det är motiverat att dessa branscher skall undantas. Detta undantag bör dock begränsas, så att det bara omfattar de processer som är specifika för dessa företag när det gäller förbrukningen av el. Således bör endast den el som förbrukas i tillverkningsprocesserna i dessa företag undantas från kvotplikten. Elcertifikatutredningen har föreslagit att endast den elintensiva industri som har ett effektabonnemang över 10 MW skall omfattas av undantaget. Regeringen delar dock Statskontorets bedömning, att gränsen på 10 MW kan få konkurrensnedvridande effekter och att den därför är olämplig. Regeringen föreslår därför att den el som förbrukas i tillverkningsprocessen i den elintensiva industrin inte skall beaktas vid beräkningen av kvotplikten. När det gäller sådan förbrukning som hänför sig till kontor, lager och andra utrymmen skall den, liksom annan elförbrukning, däremot omfattas av kvotplikten.

Svenskt Näringsliv har föreslagit att även petroleumraffinaderier och cementindustrin skall omfattas av detta undantag. Dessa företag representerar visserligen bara ca 1 TWh av de 39 TWh som nämnts inledningsvis, men även dessa företags elförbrukning är mycket hög, sedd i förhållande till produktionsvärdet. Regeringen anser därför att även dessa företag skall omfattas av undantaget, på så sätt att den el som förbrukas i tillverkningsprocessen i dessa företag inte skall beaktas vid beräkningen av kvotplikten.

För närvarande sker en översyn av reglerna för nedsättning av energiskatter för vissa sektorer (Fi 2001:09, dir. 2001:29). Kommitténs huvuduppgift är att utreda utformningen av regler för nedsättning av skatt på energi inom sektorer som är utsatta för internationell konkurrens. Den skall också utreda förutsättningarna för en annan avgränsning av området för energiskattenedsättning för de konkurrensutsatta sektorerna än vad som gäller idag. Kommittén väntas slutföra sitt arbete under våren 2003. När detta arbete har slutförts finns förutsättningar att göra en helhetsbedömning av de framtida villkoren för den elintensiva industrin med

avseende på den samlade belastningen av skatter, avgifter och kvotplikt. En sådan översyn kan göras i samband med den kontrollstation för klimatpolitiken som skall genomföras år 2004. Om liknande system införs i andra länder, och som innebär att industrin där åläggs en kvotplikt, bör naturligtvis denna kategori inte längre undantas.

Till den elintensiva industrin hör företag inom stål- och metallverk, massa- och pappersindustrin, baskemikalieindustrin, gruvindustrin, cementindustrin och petroleumraffinaderier. För en närmare definition av vilken industri som i dessa sammanhang skall anses vara elintensiv har Statistiska centralbyråns klassificering efter s.k. SNI-koder (svensk näringsgrensindelning) varit vägledande. Dessa är 131 (järnmalmsgruvor), 132 (andra metallmalmsgruvor), 2111 (massaindustri), 2112 (pappers- och pappindustri), 241 (baskemikalieindustri), 271–273 (järn- och stålverk) och 274–275 (andra metallverk; gjuterier), 265 (cementindustri och kalkbruk) samt 232 (petroleumraffinaderier).

Kvotplikten skall inte heller gälla el som elanvändare för eget bruk producerat i en anläggning där generatoren har en märkeffekt som är högst 50 kW. Detta undantag gäller el som producerats i exempelvis reservkraftsaggregat eller i andra produktionsanläggningar som i allmänhet endast levererar den el som åtgår för exempelvis en jordbruksrörelses förbrukning. Det är av administrativa skäl inte rimligt att ålägga dessa producenter en kvotplikt för den ringa förbrukning det här är fråga om.

Kvotplikten bör slutligen inte heller gälla sådan el som förbrukas vid produktion av el, s.k. hjälpkraft. Liksom i fråga om den elintensiva industrin skall däremot den el som förbrukas i kontor, lager och andra utrymmen som hör till kraftverket omfattas av kvotplikten.

4.12.8 Kvotens utveckling över tiden

Regeringens förslag: Kvotplikten för en elanvändare skall omfatta det antal elcertifikat i förhållande till elanvändarens förbrukning av el som framgår av nedanstående tabeller. Antalet certifikat den kvotpliktige skall inneha den 1 april varje år bestäms för varje år till ett visst antal certifikat genom avrundning till närmaste heltal, dock lägst ett.

Om en elanvändares kvotplikt hanteras av en elleverantör skall elanvändarens förbrukning av el anses motsvara den mängd el för vilken elanvändaren fakturerats av leverantören. Detsamma skall gälla när elanvändaren själv hanterar sin kvotplikt.

År för vilken kvotplikt skall fullgöras	Antal elcertifikat per levererad eller förbrukad MWh
2003	0,074
2004	0,081
2005	0,104
2006	0,126
2007	0,141
2008	0,153
2009	0,160
2010	0,169

Regeringens bedömning: En översyn av de framtida kvotnivåerna bör göras vartannat år med start 2004. Med hänsyn till kravet på stabilitet bör omprövningen vid dessa tillfällen inte omfatta det nästkommande året. I samband med dessa omprövningar bör också möjligheten övervägas att höja ambitionsnivån när det gäller målet för den framtida förnybara elproduktionen. År 2004 utgör också en kontrollstation för klimatpropositionen, vilket kan få stor betydelse för den framtida inriktningen.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningens förslag omfattar dock inte den el som förbrukas i tillverkningsprocessen i cementindustrin och petroleumraffinaderier och har beräknats utifrån att elintensiv industri över 10 MW inte skall beaktas.

Remissinstanserna: Bland de remissinstanser som yttrat sig om kvotpliktens utveckling över tiden så anser *Naturvårdsverket* och *Svensk Energi* att kvotnivåerna verkar rimliga. *Svenska kyrkans församlingsförbund* och *Naturskyddsföreningen* anser däremot att kvotnivåerna är för låga. *Naturskyddsföreningen* menar att eftersom all el skall vara förnybar och långsiktigt hållbar år 2050, bör målet för 2003 vara åtminstone 10 %. *Statskontoret* anser att det är svårt att ta ställning till kvoterna eftersom beräkningar och simuleringar inte redovisas i utredningen. *Statskontoret* menar också att de kvotnivåer som utredningen föreslår

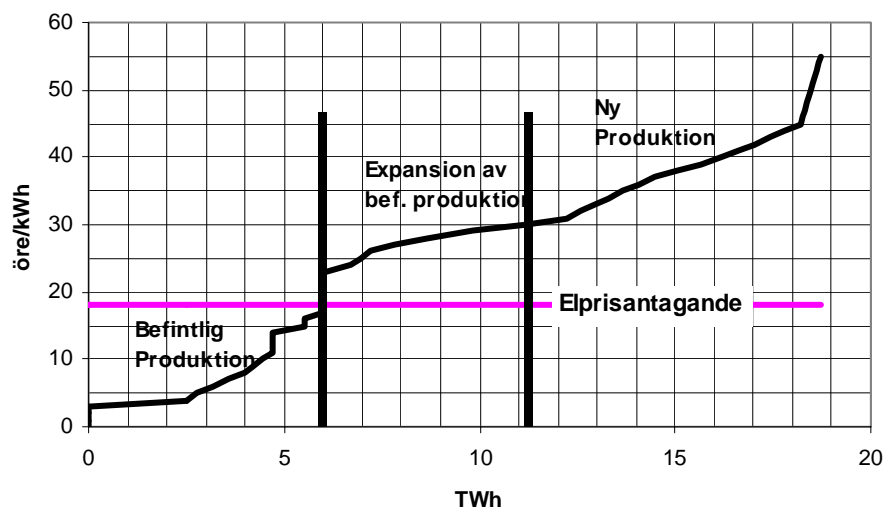
ligger nära den utveckling som utredningen bedömt som varken trolig eller önskvärd, nämligen snabb inledningstakt och därefter avtagande ökningstakt. När det gäller rutiner för att besluta om kvotnivåerna så anser *Energimyndigheten* och *Länsstyrelsen i Skåne län* att riksdagen årligen, efter förslag från regeringen, bör besluta om kvotplikten för nästkommande år.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Kvotplikten, dvs. det antal elcertifikat som den som hanterar kvotplikten skall inneha på sitt certifikatkonto den 1 april varje år för att slippa att betala kvotpliktsavgift skall kunna beräknas år för år och kvotens utveckling över tiden bör också kunna utläsas av dem som hanterar kvotplikten. Det första år då lagen om elcertifikat är i kraft är år 2003. Det första beräkningsåret, då de som hanterar kvotplikten skall börja köpa elcertifikat, skall följaktligen vara samma år. Det antal elcertifikat som den som hanterar kvotplikten skall inneha året därefter framgår av den högra tabellen och uppgår till 0,074 elcertifikat per förbrukad MWh el under det föregående beräkningsåret.

Om en elanvändares kvotplikt hanteras av en elleverantör bör man med förbrukad el avse fakturerad el, så att diskrepanser inte uppstår i systemet. När en elanvändares förbrukning av el är timmätt, överensstämmer mängden förbrukad el med den mängd el som också fakturerats. Det är alltså samma mängd el som elanvändaren förbrukat och fakturerats för. Däremot faktureras många företag och hushållskunder i enlighet med beräknad, preliminär förbrukning. Det innebär att den faktiskt förbrukade mängden el inte alltid överensstämmer med den preliminärt beräknade och fakturerade mängden el. Om det efter avläsning av mätaren visar sig att användaren faktiskt förbrukat mer el än enligt den preliminära beräkningen, som legat till grund för faktureringen, så faktureras elanvändaren för denna el vid ett senare faktureringsstillfälle. Skulle det motsatta förhållandet gälla, dvs. att en elanvändare faktiskt förbrukat en mindre mängd el än den preliminärt beräknade och fakturerade, så krediteras elanvändaren denna el vid ett senare faktureringsstillfälle. Slutresultatet blir således korrekt, även om man med förbrukad el avser fakturerad el. Detsamma bör gälla även i de fall elanvändaren själv hanterar sin kvotplikt. Som framgår av avsnitt 4.12.4 om deklarationsskyldigheten så är det den fakturerade elen som skall anges i deklarationen.

Elcertifikatutredningens förslag på kvoter grundar sig på beräkningar utifrån målet, en ökning av användningen av förnybar el med 10 TWh från 2002 års nivå till och med 2010. Vid en positiv utveckling är regeringens bedömning att en lämplig justering av målet skulle kunna vara att öka den förnybara elproduktionen med 15 TWh till år 2012 (prop. 2001/02:143, bet. 2001/02:NU17, rskr. 2001/02:317). Utgångspunkten för Elcertifikatutredningens förslag är en bedömning av den s.k. utbudskurvan för certifikatsberättigad elproduktion och elanvändningens framtida utveckling. För att konstruera en utbudskurva har utredningen gjort bedömningar av olika kraftslags produktionspotential vid olika prisnivåer. Utredningen har även gjort bedömningar om introduktionstakt och ledtider. Som anges i figur 1 nedan så kommer inledningsvis el att produceras i befintliga anläggningar, därefter sker expansion av befintlig produktion och slutligen tillkommer ny produktion. Expansion av befintlig produktion och ny produktion kommer dock till

viss del att gå omlott, eftersom viss typ av ny produktion har lägre produktionskostnader än vissa former av expansion i befintlig produktion.

Figur 1

Utbudskurva för certifikatsberättigad elproduktion där den certifikatsberättigade elproduktionen uttrycks som en funktion av produktionskostnaderna.

Den befintliga förnybara elproduktionen i anläggningar som skall vara certifikatsberättigande uppgår till ca 6,5 TWh. Med den omfattning av kvotplikten som föreslagits ovan och nuvarande nivå på förbrukningen hos elanvändarna, så uppskattas den el som kvotplikten baseras på uppgå till ca 99 TWh år 2003. Detta innebär att befintlig certifikatberättigad elproduktion motsvarar en kvot på 6,5:99, dvs. ca 0,065, där kvoten anger det antal elcertifikat per förbrukad MWh som den kvotpliktige skall inneha den 1 april följande år. Vid en oförändrad nivå på kvotplikten kommer efterfrågan på elcertifikat att öka om elanvändningen ökar. Efterfrågan på certifikat kommer alltså att vara beroende av såväl elanvändningens utveckling, som den fastställda kvoten.

Eftersom certifikatssystemet skall leda till en ökad användning av förnybar elproduktion, så bör kvotplikten hela tiden ligga högre än tillgängligt utbud av elcertifikat. Ett alltför stort avstånd mellan kvotens storlek och tillgången på certifikat kan dock innebära snabba och kraftiga svängningar i certifikatspriset, vilket inte är önskvärt. Orsaken till sådana svängningar är framför allt de ledtider som krävs både för nya produktionsanläggningar och för en anpassning av befintliga anläggningar. Osäkerheten om dessa ledtider gör att kvotplikten inledningsvis bör ha en måttlig ökningstakt, för att sedan accelerera mot slutet av perioden. Regeringens samlade bedömning är därför att utredningens förslag är väl avvägt och bör leda till att målet att öka den förnybara elproduktionen med 10 TWh till år 2010 bör kunna uppnås. De värden på kvoten som anges i utredningens förslag har dock omräknats med hänsyn till förslagen ändring av undantaget för elintensiv industri i förhållande till utredningens förslag, dvs. gränsen 10 MW har tagits bort och cementindustri och petroleumraffinaderier har lagts till. Regeringen anser därutöver att en stabil prisutveckling för elcertifikaten gynnas av att kvoten höjs något under det första året, så att ökningen av den förnybara

elproduktion blir ungefär lika stor under de två inledande åren. Regeringen föreslår därför att kvoten det första året sätts till 0,074 istället för 0,064, som utredningen föreslår.

Några remissinstanser har föreslagit att regeringen årligen skall föreslå kvotplikten för nästkommande år. Att kvotplikten fastställs för en längre tidsperiod är viktigt för systemets stabilitet och tillförlitlighet och innebär att elproducenterna och de som hanterar kvotplikten har möjlighet att förutse kvotpliktens utveckling över tiden. Ett system som innebär årliga justeringar av kvotplikten tillgodoser inte dessa grundläggande krav. Samtidigt är den framtida utvecklingen av såväl elanvändningen som den förnybara elproduktionen förknippad med viss osäkerhet. Regeringen avser därför att noga följa systemets utveckling och dess effekter på produktionen av förnybar el. Denna produktion är även beroende av den övriga utvecklingen på miljöområdet. Regeringen kommer därför att göra en översyn av kvotnivåerna vart annat år med start 2004. Med hänsyn till kravet på stabilitet kommer en eventuell justering av kvoterna vid dessa tillfällen inte att omfatta det nästkommande året. Omprövningen år 2004 kommer således att avse kvotplikten för åren 2006 till 2010. År 2004 utgör också en kontrollstation för klimatpropositionen, vilket kan få betydelse för denna utvärdering. I samband med dessa omprövningar kommer också möjligheten till en höjning av ambitionsnivån att övervägas. Detta i syfte att ytterligare öka ambitionen i införandet av förnybara energikällor, främst vindkraft, så att detta kraftslag bidrar på en nivå som är förenlig med statsmakternas ambition att kraftfullt satsa på vindkraften.

Helheten i elcertifikatssystemet är mycket viktig för systemets funktion. Det är därför inte möjligt att i någon högre grad – isolerat – ändra någon av variablerna mål, kvotstorlek eller taket på kvotpliktsavgiften, eftersom detta kan få oväntade eller oönskade effekter på andra delar av systemet.

4.12.9 Garantipris

Regeringens förslag: En certifikatberättigad producent skall under åren 2004 till och med 2008 till ett fast pris kunna lösa in de elcertifikat som producenten tilldelats det föregående kalenderåret. Inlösen skall ske från och med den 30 april till och med den 30 juni hos Energimyndigheten.

De priser som skall gälla per certifikat framgår av nedanstående tabell.

År 2004	60 kr
År 2005	50 kr
År 2006	40 kr
År 2007	30 kr
År 2008	20 kr

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: SVL anser att garantipriset är för lågt. SVL föreslår att certifikaten skall lösas in löpande. SERO och SVL föreslår ett garantipris på 10 öre/kWh utan avtrappning.

Skälen för regeringens förslag: Vid övergången från det nuvarande stödsystemet, till ett mer marknadsanpassat sätt att främja den förnybara elproduktionen, är det mycket viktigt att elcertifikatssystemet uppnår en hög trovärdighet och uppfattas som stabilt. Det är därför angeläget att producenterna under en inledande femårsperiod ges ett skydd mot alltför låga certifikatpriser och en möjlighet att få avsättning för de elcertifikat som de inte lyckats sälja under det föregående kalenderåret. En certifikatberättigad producent skall därför ges möjlighet att till ett fast pris lösa in de elcertifikat som han tilldelats det föregående kalenderåret. Inlösen skall ske hos Energimyndigheten. Garantipriset bör avtrappas och försvinna efter 2008. Vid den tidpunkten har kvotplikten ökats, vilket innebär att risken för mycket låga certifikatpriser torde vara avsevärt mindre. Garantipriset startar på en nivå om 60 kronor per certifikat och sjunker därefter till 20 kr år 2008, vilket framgår av ovanstående tabell.

Elcertifikaten bör inte kunna inlösas under löpande kvotperiod. Ett sådant system skulle visserligen ge producenterna en bättre likviditet, men skulle troligen inte utnyttjas i särskilt hög utsträckning, eftersom man i så fall avhänder sig möjligheten att senare avsätta certifikaten till ett möjligt, högre marknadspris. Det kan även ha en prispåverkande effekt, eftersom staten löser in certifikaten under perioden. Det lämpligaste är således att certifikaten skall kunna inlösas året efter det år de tilldelats producenten.

4.13 Kvotpliktsavgifter

Regeringens förslag: Den som hanterar kvotplikten skall till staten betala en särskild avgift, en s.k. kvotpliktsavgift,

– om han i sin deklaration angivit ett mindre antal elcertifikat än som omfattas av kvotplikten, eller

– i annat fall det antal elcertifikat som omfattas av kvotplikten enligt en deklaration inte kunnat annulleras på certifikatkontot.

Avgiften per certifikat som omfattas av kvotplikten och som skulle ha annullerats skall uppgå till 150 procent av det volymvägda medelvärdet av certifikatspriset under perioden från och med den 1 april föregående år till och med den 31 mars påföljande år. För elcertifikat som skulle ha annullerats åren 2004 och 2005 tas kvotpliktsavgift ut med högst 175 kronor respektive 240 kronor per certifikat.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag. Utredningen föreslår att sanktionstaket på 200 kronor per certifikat skall gälla under en femårsperiod.

Remissinstanserna: Statskontoret anser att valet av avgiftens storlek är dåligt underbyggd, vilket gör det svårt att ta ställning till de olika komponenterna i utredningens förslag. Naturskyddsföreningen, SVL och Örestads Vindkraftspark anser att taket på avgiften är alldeles för lågt och att det bör harmoniseras med andra länder inom EU, dvs. det bör höjas till 350–450 kr. SVL är vidare tveksam till att avgiften är rörlig och

inte fast. *VIP* framför att avgiften skall vara avdragsgill. Avgiften bör ligga på minst 300–400 kr. *Göteborg Energi* anser att nivån på högst 200 kr/MWh är för låg. *SERO/SRF* anser att avgiften bör ligga på 300 kr/MWh.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Kvotpliktsavgiften skall utgöra ett incitament att köpa elcertifikat och att därmed den 1 april varje år inneha ett tillräckligt antal elcertifikat i förhållande till den förbrukning av el som kvotplikten beräknas på. I lagrådsremissen benämns denna avgift sanktionsavgift. Lagrådet har påtalat att det ligger närmare till hands att använda benämningen sanktionsavgift på en sådan avgift som en producent enligt förslaget i avsnitt 4.14.2 kan åläggas att betala till staten. Enligt Lagrådet bör den avgift som nu är i fråga därför ges en annan benämning, t.ex. kvotpliktsavgift. Regeringen, som delar Lagrådets uppfattning, anser därför att begreppet kvotpliktsavgift bör användas.

Som framgår av avsnitt 4.12.4 om deklarationsskyldigheten skall den som hanterar kvotplikten i sin deklaration ange det antal elcertifikat som Svenska kraftnät skall annullera den 1 april samma år. Skulle den deklareringskyldige ha angivit ett mindre antal elcertifikat än som omfattas av kvotplikten, har denne inte fullgjort sin kvotplikt och skall således betala en kvotpliktsavgift till staten. Om det antal elcertifikat som motsvarar kvotplikten i annat fall inte kunnat annulleras på kontot, skall också en kvotpliktsavgift betalas. Detta kan vara fallet om det helt enkelt saknas ett tillräckligt antal elcertifikat på kontot, eller om det av andra skäl finns hinder mot att annullera certifikaten, vilket är fallet vid registreringar på kontot rörande pantsättning, utmätning, kvarstad eller betalningssäkring rörande ett elcertifikat, eller om ett elcertifikat överlåtits enligt en registrering på kontot.

För att utgöra ett incitament att fullgöra kvotplikten, bör kvotpliktsavgiften sättas i relation till certifikatpriset och vara högre än detta pris. För att få en rättvisande bild av priset på elcertifikaten under hela det år som föregår tidpunkten då certifikaten skall annulleras, bör ett volymvägt medelvärde av de belopp som betalats för alla sålda certifikat under året tillämpas. Att bestämma kvotpliktsavgiften till 150 procent av detta medelvärde, innebär en avvägning mellan syftet att förmå dem som hanterar kvotplikten att fullgöra sin kvotplikt och konsumentintresset att certifikatpriset inte tillåts att skjuta i höjden. Med en kvotpliktsavgift som relateras till medelvärdet av certifikatpriset blir sanktionsgränsen ”flytande”. Därigenom minskas risken för att kvotpliktsavgiften i sig blir styrande för priset på elcertifikaten, särskilt för den inledande handeln under året. En effektiv prisbildning kommer att innebära att certifikatpriset kommer att följa det jämviktspris som uppstår mellan utbud och efterfrågan av certifikaten. Producentens intäkter består av elpris och certifikatpris. Det elpris som producenten kan få är starkt avhängigt av den totala vattenkraftproduktionen i det nordiska systemet. Det innebär att ett våtår ger låga elpriser och ett torrår höga elpriser. Prisbildningen på certifikat är också avhängig vattenkraftproduktionen under året. Genomslaget på certifikatpriset torde dock vara mindre genom att vattenkraftens relativa andel på certifikatmarknaden är mindre, genom att

den kvotpliktige har möjlighet att "köpa i fatt" certifikat under årets första tre månader och genom att certifikaten kan sparas från det ena året till det andra. Även med hänsyn till detta, är en variabel kvotpliktsavgift att föredra framför en fast.

Som ett skydd mot att de kvotpliktiga drabbas av orimligt höga kvotpliktsavgifter under systemets inledningsskede, införs en begränsning av kvotpliktsavgiftens storlek. Flera remissinstanser har haft synpunkter på nivån på denna begränsning och att valet av nivå är dåligt underbyggt.

Som anförts ovan om kvotens utveckling över tiden, avsnitt 4.12.8, är målet, kvotstorleken, certifikatpriserna, kvotpliktsavgiftens storlek och det garantipris som föreslagits beroende av varandra. Att väsentligt höja eller sänka kvotpliktsavgiften kan få oväntade och ogynnsamma konsekvenser för andra delar i certifikatsystemet. Ett avgiftstak ger en entydig prisinformation till marknaden, vilket kan medföra att det blir styrande för prisbildningen på elcertifikaten, dvs. att priset på certifikaten styrs in mot taket. Risken för att detta sker torde vara större om taket ligger nära marginalpriset för elcertifikaten, än om avståndet dem emellan är större. Elcertifikatsutredningen föreslår ett tak på 200 kr per elcertifikat för perioden 2003–2008. Denna siffra baseras på de förslag till kvot som utredningen lämnat för samma period och på de beräkningar av potential och produktionskostnad som ligger till grund för utbudskurvan i fig. 1 i avsnitt 4.12.8. Regeringen anser utifrån detta att det inte finns några starka skäl att kraftigt avvika från utredningens förslag. Det nya systemet innebär dock en ökad prisrisk för elleverantörerna under det första året, då priset på certifikaten är helt okänt och det ännu inte finns någon historisk prisbildning att använda som utgångspunkt. För att minska denna prisrisk har regeringen bedömt att en sänkning av taket till 175 kr för år 2004 kan vara rimlig. För att kompensera för denna sänkning anser regeringen att taket bör uppgå till 240 kronor för år 2005. Regeringens bedömning är att dessa förändringar av taknivån, jämförda med Elcertifikatutredningens förslag, inte skall påverka möjligheten att öka användningen av förnybar el i en sådan utsträckning att kvotutvecklingen inte uppfylls. I takt med att kvoten höjs och certifikatpriset stiger finns dock enligt regeringsens bedömning en ökad risk för att taket med tiden kommer att vara styrande för prisbildningen på certifikaten. Denna risk förstärks också av den osäkerhet som råder när det gäller framtida produktionskostnader för förnybar elproduktion. Av detta skäl föreslår regeringen att takets giltighetstid begränsas till åren 2004 och 2005. Regeringen kommer att noga följa takets prisstyrande inverkan och i samband med den omprövning av kvotens storlek som planeras till 2004 kommer behovet av en förlängning och eventuell förändring av takets utformning att övervägas.

Beträffande den skattemässiga behandlingen av kvotpliktsavgiften hänvisas till avsnitt 4.8.

4.13.1 Beslut om kvotpliktsavgift

Regeringens förslag: Energimyndigheten skall senast den 1 september varje år fatta beslut om eventuell kvotpliktsavgift. Om Energimyndigheten inte fattat beslut om kvotpliktsavgift inom den angivna tiden, har skyldigheten att betala kvotpliktsavgift för det föregående kalenderårets förbrukning av el förfallit. Om den som hanterar kvotplikten i sin deklaration lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter av betydelse för kvotpliktens omfattning, får Energimyndigheten fatta beslut om kvotpliktsavgift, eller ändra ett tidigare beslut om kvotpliktsavgift, även efter den 1 september. Sådana beslut skall dock inte få meddelas efter utgången av det femte året efter det kalenderår då ett korrekt beslut skulle ha fattats.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Skyldigheten att lämna deklaration och frågan om eventuell kvotpliktsavgift aktualiseras varje år. I det stora flertalet fall bör deklarationerna och det antal elcertifikat som skulle ha annullerats den 1 april inte föranleda mer arbete för myndigheten än rena kontrollåtgärder och frågan om kvotpliktsavgift skall betalas torde inte uppkomma så ofta. Från rättssäkerhetssynpunkt, men även av administrativa skäl, är det ändå väsentligt att ett eventuellt beslut om kvotpliktsavgift fattas relativt omgående, så att saken i normalfallet är avgjord under det år då kvotplikten skall ha fullgjorts. Energimyndigheten skall således, senast den 1 september varje år, meddela ett eventuellt beslut om att kvotpliktsavgift skall betalas. Om ett sådant beslut inte fattats inom den angivna tiden, bör skyldigheten att betala kvotpliktsavgift för det aktuella året förfalla.

Om en deklarationsskyldig lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter av betydelse för kvotpliktens omfattning, och detta upptäcks efter den 1 september, skall myndigheten ändå ha möjlighet att meddela ett beslut om kvotpliktsavgift. Oriktiga eller vilseledande uppgifter i den kvotpliktiges deklaration kan också ha medfört att ett tidigare meddelat beslut om kvotpliktsavgift blivit felaktigt. Myndigheten skall i sådana fall ha rätt att ändra det felaktiga beslutet. Det skall i båda fallen krävas att de oriktiga eller vilseledande uppgifterna haft betydelse för kvotpliktens omfattning. Andra felaktigheter kan inte föranleda något nytt beslut eller någon ändring av ett tidigare meddelat beslut.

Från rättssäkerhetssynpunkt och av administrativa skäl bör en tidsmässig gräns sättas för möjligheten att fatta sådana beslut. När fem år förflutit från det år då ett korrekt beslut om kvotpliktsavgift skulle ha fattats skall denna möjlighet inte längre gälla. För att eftersläpningar i systemet skall undvikas och för att begränsa myndighetens administration bör beslut om kvotpliktsavgift få verkställas efter betalningsuppmaning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m.

4.14.1 Energimyndighetens befogenheter m.m.

Regeringens förslag: Energimyndigheten skall ha ett tillsynsansvar när det gäller efterlevnaden av den föreslagna lagen om elcertifikat och de föreskrifter som meddelas med stöd av lagen. Denna tillsyn skall inte omfatta Svenska kraftnäts verksamhet.

Myndigheten skall vid sin tillsyn ha rätt att vid vite begära in uppgifter och handlingar och meddela de förelägganden vid vite som krävs för att trygga efterlevnaden av de föreskrifter som omfattas av tillsynen.

Energimyndigheten skall även ha rätt att få tillträde till produktionsanläggningar, andra lokaler och områden som hör till sådana anläggningar, om det behövs för tillsynen. Detta skall dock inte gälla bostäder. Polismyndigheten skall lämna det biträde som behövs för att utöva sådan tillsyn.

En ansökan om godkännande av anläggning, en anmälan om registrering av den som skall hantera kvotplikten och deklARATIONER samt därtill hörande handlingar får överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Energimyndigheten föreskriver.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Energimyndigheten* har påtalat att det i första hand kan vara kronofogdemyndigheten som lämnar biträde till myndigheten.

Skälen för regeringens förslag: Energimyndigheten kommer att ha ett antal uppgifter i elcertifikatssystemet och genom den kunskap myndigheten kommer att ha om elcertifikatssystemet som sådant och dess olika funktioner är det lämpligt att myndigheten får ha ett tillsynsansvar rörande efterlevnaden av den föreslagna lagen och de föreskrifter som meddelas med stöd av denna. Denna tillsyn skall dock inte gälla Svenska kraftnäts kontoförande verksamhet. För att tillsynen skall vara effektiv, bör myndigheten ha rätt att begära in de upplysningar och handlingar som behövs för tillsynen och meddela de förelägganden som krävs för att trygga lagens efterlevnad. Även om detta i de flesta fall kommer att kunna ske på frivillighetens väg, behöver myndigheten i vissa fall ha en rätt att förena en begäran eller ett föreläggande vid vite.

För att åstadkomma en effektiv tillsyn i fråga om godkända produktionsanläggningar bör myndigheten ha rätt att få tillträde till godkända produktionsanläggningar och andra lokaler samt områden som hör till sådana anläggningar. En sådan rätt bör dock inte, av rättssäkerhetsskäl, kunna omfatta bostäder och en förutsättning för att få tillträde bör vara att ett sådant behövs för tillsynen. Energimyndigheten har påpekat att det

i första hand kan vara kronofogdemyndigheten som bör lämna biträde till myndigheten när det gäller tillträde till produktionsanläggningarna. Enligt förslaget skall Energimyndigheten ges rätt till tillträde till de nämnda produktionsanläggningarna. Om myndigheten i det enskilda fallet anser det tillräckligt att begära handräckning av kronofogdemyndigheten enligt lagen (1990:746) om betalningsföreläggande och handräckning, så innebär den föreslagna regleringen inget hinder för detta. Skulle däremot den situationen uppkomma, att polismyndighetens vidare befogenheter behövs för att myndigheten skall få tillträde till dessa anläggningar, möjliggörs detta genom den föreslagna bestämmelsen om att polismyndigheten skall lämna det biträde som behövs för tillsynen.

En annan uppgift är att myndigheten skall följa upp och utvärdera certifikatsystemet och kvotplikten och vid behov lämna förslag till regeringen om förändringar. En viktig uppgift är även att informera om elcertifikatsystemet, vilket är särskilt betydelsefullt inför systemets introduktion.

Myndigheten skall inte ha något direkt tillsynsansvar när det gäller omsättningen av elcertifikat. När det gäller sådan finns bestämmelser på bl.a. det marknadsrättsliga området, där Konkurrensverket och Konsumentverket är tillsynsmyndigheter.

Energimyndigheten kommer således att fylla ett antal funktioner i elcertifikatsystemet, med en anseilig administration som följd. En förutsättning för en rationell hantering av myndighetens ärenden i allt från ansökan om godkännande av anläggningar, registrering av dem som skall hantera kvotplikten och deklARATIONER är att kommunikation från allmänheten kan ske med hjälp av datorer, när elproducenterna och de som hanterar kvotplikten har de tekniska förutsättningarna för sådan kommunikation med myndigheten. Lagrådet har ställt sig tveksamt till behovet av elektronisk överföring i vart fall i ärenden om godkännande av anläggning och registrering av dem som skall hantera kvotplikten, eftersom det i dessa ärenden mera sällan torde bli aktuellt för en sökande eller anmälare att anhängiggöra ett sådant ärende mer än en gång och någon etablerad kontakt i nu aktuella hänseenden inte torde finnas mellan myndigheten och den enskilde. Såsom Lagrådet anförde torde behovet av elektronisk överföring av ansökningar om godkännande vara relativt begränsat. Med hänsyn främst till den mängd uppgifter som skall lämnas i en sådan ansökan anser regeringen dock att möjligheten till elektronisk överföring bör stå öppen. Det bör således stå den enskilde fritt att välja en elektronisk överföring, eller att per post eller på annat sätt ge in en ansökan om godkännande till myndigheten. När det gäller anmälan om registrering av dem som skall hantera kvotplikten är det – såsom Lagrådet påpekat – sällan aktuellt att anhängiggöra en sådan anmälan mer än en gång. När anmälan väl är gjord kommer däremot skyldigheten att inge deklARATIONER att aktualiseras varje år. Genom möjligheten att redan vid anmälan om registrering se till att de tekniska förutsättningarna för elektronisk överföring är för handen, underlättas de fortsatta kontakterna med myndigheten i samband med att deklARATIONERNA skall ges in till myndigheten. Regeringen anser därför att möjligheten till elektronisk överföring av sådana anmälningar bör stå öppen för den som så önskar. En ansökan om godkännande av en anläggning, anmälan för registrering av dem som skall hantera kvotplikten och deklARATIONER samt de

handlingar som hör till sådana ärenden bör därför få överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, Energimyndigheten föreskriver.

Lagrådet har vidare pekat på att det – till skillnad från vad som gäller i fråga om Svenska kraftnäts underrättelser till certifikatkontohavare – av lagrådsremissen inte framgår vad som är avsett för Energimyndighetens meddelanden till den enskilde i de nämnda ärendena. Den föreslagna bestämmelsen rörande Svenska kraftnäts underrättelser har tillkommit med hänsyn till den masshantering som registreringsärendena ger upphov till. Såsom Lagrådet påpekat är det självklart så att t.ex. en ansökan om godkännande av en anläggning kommer att föranleda beslut, som den enskilde skall underrättas om. Det rör sig dock om ett begränsat antal beslut och avsikten är inte att dessa, eller andra beslut som myndigheten kommer att fatta, skall överföras elektroniskt. Följaktligen har detta inte reglerats särskilt i den föreslagna lagen.

4.14.2 Återkallelse av godkännande m.m.

Regeringens förslag: Energimyndigheten skall återkalla ett godkännande av en anläggning om denna inte längre uppfyller förutsättningarna för ett godkännande eller om ett godkännande har lämnats på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande och dessa haft betydelse för innehavarens rätt att tilldelas elcertifikat.

Om elcertifikat har tilldelats anläggningens innehavare på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande av anläggningen, eller på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter som lämnats av anläggningens innehavare vid rapportering av certifikatberättigande elproduktion till Svenska kraftnät, skall anläggningens innehavare betala en sanktionsavgift till staten för de elcertifikat som felaktigt tilldelats innehavaren.

Frågor om uttagande av en sådan avgift skall prövas av Energimyndigheten. Avgiften skall beräknas på samma sätt som kvotpliktsavgiften, varvid perioden för beräkning av certifikatpriset skall vara den tolv månadersperiod som föregår dagen för Energimyndighetens beslut. Ett sådant beslut får inte avse elcertifikat som har tilldelats anläggningens innehavare mer än två år före Energimyndighetens beslut. En sådan avgift skall, efter betalningsuppsmaning, få verkställas.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Om en godkänd produktionsanläggning genomgår så stora förändringar att produktionen av el inte längre sker med användande av förnybara energikällor, eller har den inte längre utrustning för timmätning av elproduktionen, så uppfyller anläggningen inte längre de krav som ställs för ett godkännande. Eftersom förut-

sättningarna för ett godkännande i sådana fall inte längre är för handen, bör Energimyndigheten ges en befogenhet att återkalla ett tidigare lämnat godkännande. Det är i dessa fall fråga om anläggningar som vid tidpunkten för godkännande uppfyllde förutsättningarna för ett sådant, men som senare inte längre gör det.

Ett godkännande kan även ha lämnats med stöd av oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande. Detta kan exempelvis vara fallet om en innehavare påstår att en vattenkraftanläggning är en sådan småskalig anläggning som skall berättiga innehavaren att bli tilldelad elcertifikat, men att det senare visar sig att anläggningen vid lagens ikraftträdande hade en installerad effekt som var högre än 1 500 kW. En innehavare kan också ha lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter om att en vattenkraftanläggning tidigare varit tagen ur drift, eller att produktionsökningen i en storskalig vattenkraftanläggning är större än vad som verkligen är fallet. Oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande kan också ha lämnats om en innehavare av en anläggning uppger att han kommer att göra sådana omfattande ombyggnader eller andra stora investeringar i anläggningen som avses i avsnitt 4.5, men den egentliga avsikten varit att sådana åtgärder aldrig skall komma till stånd. I dessa exempel har ett godkännande således lämnats på felaktiga grunder, som funnits redan vid tidpunkten för godkännandet. Har de oriktiga eller vilseledande uppgifterna i en ansökan haft betydelse för innehavarens rätt att bli tilldelad elcertifikat, bör även i sådana fall Energimyndigheten ges en befogenhet att återkalla ett tidigare lämnat godkännande.

En återkallelse av ett lämnat godkännande innebär att anläggningens innehavare inte har rätt att bli tilldelad elcertifikat. Vid en återkallelse av ett godkännande på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter i ansökan om godkännande kan anläggningens innehavare redan ha blivit tilldelad elcertifikat på felaktiga grunder. Incitamentet att lämna oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande bör därför begränsas, genom en bestämmelse om att innehavaren i sådana fall skall betala en särskild avgift till staten för de felaktigt tilldelade elcertifikaten. Som framgår av avsnitt 4.13 bör, i enlighet med Lagrådets yttrande, en sådan avgift benämnas sanktionsavgift.

Biobränslebaserad elproduktion har en särställning när det gäller rätten att bli tilldelad elcertifikat. I sådana anläggningar ansvarar producenten för att anläggningen fortlöpande uppfyller de krav för godkännande som ställs på sådana produktionsanläggningar. Om en innehavare av sådana anläggningar har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter i den särskilda rapportering som skall ske av den certifikatberättigande elproduktionen till Svenska kraftnät, kan innehavaren tilldelas elcertifikat på felaktiga grunder. En felaktig tilldelning kan också ske i andra fall när endast en del av elproduktionen i en anläggning berättigar till elcertifikat, t.ex. när småskalig och storskalig vattenkraft kombineras, och anläggningens innehavare har en skyldighet att särskilt rapportera den certifikatberättigande produktionen. Om inmatningen från produktionsanläggningen sker till ett elnät som används utan stöd av nätkoncession, skall anläggningens innehavare själv svara för mätningen och rapportering av den certifikatberättigande elproduktionen till Svenska kraftnät. Även i dessa fall kan oriktiga eller vilseledande uppgifter lämnas vid

rapporteringen till Svenska kraftnät och leda till att elcertifikat felaktigt tilldelas anläggningens innehavare. Incitamentet att lämna oriktiga eller vilseledande uppgifter vid sådan rapportering bör också begränsas, genom att anläggningens innehavare skall betala en sanktionsavgift till staten för de elcertifikat som felaktigt tilldelats denne. Om elcertifikat har tilldelats anläggningens innehavare på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande av en anläggning eller på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter som lämnats av anläggningens innehavare vid rapportering av certifikatberättigande elproduktion till Svenska kraftnät skall anläggningens innehavare således betala en sanktionsavgift till staten. Frågor om uttagande av en sådan avgift bör prövas av Energimyndigheten och avgiften bör beräknas på samma sätt som en kvotpliktsavgift, varvid perioden för beräkning av certifikatpriset skall vara den tolv månadersperiod som föregår dagen för Energimyndighetens beslut. En begränsning bör dock införas för hur omfattande en sådan sanktionsavgift skall kunna bli. Ett sådant beslut skall därför inte få avse elcertifikat som har tilldelats anläggningens innehavare mer än två år före Energimyndighetens beslut. Av samma skäl som anförs beträffande kvotpliktsavgifter, skall en sådan avgift få verkställas efter betalningsuppsägning.

4.14.3 Registreringsavgift

Regeringens förslag: En elanvändare som frivilligt registrerar sig hos Energimyndigheten skall, senast den 1 oktober året före det år då kvotplikten skall hanteras, betala en avgift till myndigheten. Avgiften skall år 2003 uppgå till 300 kronor och därefter till 100 kronor per år.

Elcertifikatutredningens förslag: Utredningen föreslår att de elanvändare som önskar registrera sig som kvotpliktiga skall utge en årlig registreringsavgift om 500 kronor.

Remissinstanserna: *SERO* anser att den administrativa avgiften för den kvotpliktiga skall sänkas till rent självkostnadspris, så att det blir ekonomiskt lockande för t.ex. delägare i kollektivt ägda vindkraftverk och anskaffa certifikat från sina egna verk.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Energimyndigheten* har påtalat att begreppet årlig registreringsavgift bör ses över.

Skälen för regeringens förslag: I elcertifikatssystemet kommer kvotplikten i stor utsträckning att hanteras av elleverantörer. Såsom framgår av regeringens förslag finns det dock en möjlighet för elanvändare att frivilligt hantera kvotplikten och att anmäla detta till Energimyndigheten för att registreras där. Såsom utredningen konstaterat kommer denna kategori att orsaka kostnader på grund av ökad administration hos myndigheten och utredningen har därför föreslagit att avgiften för dessa bör sättas så hög, 500 kronor, att denna krets blir begränsad. Såsom utredningen påpekar kommer ett stort antal frivilliga registreringar att öka myndighetens administration och därmed dess kostnader. Att sätta avgiften så högt, att den skall avskräcka från registrering är däremot inte

rimligt. Det är viktigt för systemet som sådant, att fler aktörer får möjlighet att ta aktiv del i det. Omsättningen på elcertifikaten blir på så sätt större, incitamenten att organisera en handelsplats ökar och främjandet av förnybar el blir en angelägenhet som delas av flera. Samtidigt måste det, av administrativa skäl, finnas en viss begränsning av antalet som hanterar kvotplikten under de första åren systemet är i kraft. Det är även, från konsumentsynpunkt, rimligt att systemet får verka en tid och att dessa elanvändare får en möjlighet att bedöma de kostnader och skyldigheter det medför, innan registreringskostnaden skall sjunka till en mycket låg nivå. Regeringen anser därför att de elanvändare som frivilligt registrerar sig skall senast den 1 oktober varje år betala en avgift till Energimyndigheten. Avgiften skall vara 300 kronor år 2003, men den skall vara 100 kronor per år fr.o.m. år 2004.

4.14.4 Svenska kraftnäts avgifter

Regeringens förslag: Svenska kraftnät skall ha rätt att ta ut avgifter för kontoföringen av elcertifikat i elcertifikatsregistret enligt de föreskrifter som regeringen bestämmer. Rätten att ta ut avgifter skall dock inte gälla vid en sådan registrering på ett certifikatkonto som sker vid tilldelning av elcertifikat, eller när elcertifikat annulleras på ett konto.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Svenska kraftnäts ansvar för kontoföringen av elcertifikat kommer att föranleda kostnader för verket. De avgifter som verket får ta ut, bör täcka verkets kostnader för kontoföringen av elcertifikaten. Dessa avgifter bör fastställas av regeringen. Avgiften skall dock inte omfatta de registreringsåtgärder som det innebär att tilldela en producent elcertifikat. Inte heller bör de registreringsåtgärder som föranleds av att elcertifikat annulleras på kontot omfattas av någon avgift.

4.14.5 Förseningsavgift

Regeringens förslag: Den som hanterar kvotplikten och inte lämnar in en deklaration till Energimyndigheten den 1 mars, skall betala en förseningsavgift med 1 000 kronor. En förseningsavgift skall efterges om underlåtenheten att lämna deklaration i rätt tid framstår som ursäktlig med hänsyn till omständigheter som den deklarationsskyldige inte har kunnat råda över, eller om det framstår som uppenbart oskäligt att ta ut den. Beslut om förseningsavgift skall meddelas av Energimyndigheten. Avgiften skall, efter betalningsuppsmaning, få verkställas.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Det är viktigt för systemets funktion att de som hanterar kvotplikten lämnar in sina deklaringer i rätt tid. Energimyndigheten skall därför ha rätt att ta ut en förseningsavgift i de fall en deklaring enligt avsnitt 4.12.4 inte kommit in till myndigheten senast den 1 mars. Lagrådet har ifrågasatt om inte regleringen bör innefatta en möjlighet för beslutande myndighet att efterge förseningsavgiften under alldeles speciella förhållanden. Med hänsyn härtill anser regeringen – i likhet med Lagrådet – att en förseningsavgift skall kunna efterges om underlåtenheten att lämna deklaring i rätt tid framstår som ursäktlig med hänsyn till omständigheter som den deklareringskyldige inte har kunnat råda över, eller om det framstår som uppenbart oskäligt att ta ut den.

Av samma skäl som anförts i fråga om kvotpliktsavgifter bör eftersläpningar i systemet och den extra administration som detta innebär undvikas. Avgiften bör således få verkställas enligt utsökningsbalkens bestämmelser, efter att myndigheten skickat ut en betalningsuppläggning och betalning inte inkommit. Genom denna möjlighet kommer förseningsavgifter enligt lagen om elcertifikat att hanteras på samma sätt som förseningsavgifter enligt bestämmelserna i ellagen (1997:857).

4.14.6 Koncessionshavares uppgiftsskyldighet

Regeringens förslag: Koncessionshavare skall vara skyldiga att lämna uppgifter till Energimyndigheten om överföring av el till elanvändare som hanterar kvotplikten och registrerat sig hos Energimyndigheten. Ett föreläggande att lämna sådana uppgifter skall få förenas med vite.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens förslag: Med det föreslagna systemet med deklareringskyldighet och de befogenheter Energimyndigheten får att inhämta uppgifter från dem som hanterar kvotplikten, kommer myndigheten i flertalet fall att ha ett fullgott underlag för att fastställa den elförbrukning som skall ligga till grund för kvotplikten. I vissa fall kan dock Energimyndigheten ha behov av att närmare kontrollera sådana uppgifter. Koncessionshavarna, som bl.a. har till uppgift att mäta överförd el, har uppgifter om den mängd el som överförts till elanvändarna inom koncessionshavarens område. De bör därför vara skyldiga att, på begäran, lämna sådana uppgifter till Energimyndigheten. Ett föreläggande att ge in sådana uppgifter bör få förenas med vite.

4.15 Ansvar

4.15.1 Straffansvar

Regeringens förslag: Straffansvar införs för den

- som skall hantera kvotplikten och som uppsåtligen underlåter att anmäla sig för registrering hos Energimyndigheten, eller
- den som lämnar oriktig eller vilseledande uppgift om mängden förbrukad eller producerad el i en deklARATION till Energimyndigheten.

Oriktiga uppgifter som uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnats till Svenska kraftnät om priset på elcertifikat skall också omfattas av sådana bestämmelser.

Ringa fall skall inte föranleda ansvar.

Om gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken, skall inte dömas till ansvar enligt den föreslagna lagens bestämmelser.

Den som har åsidosatt ett vitesföreläggande skall inte dömas till ansvar för en gärning som omfattas av föreläggandet.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag

Remissinstanserna: Remissinstanserna har inte berört frågan.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag. Dock anges i förslaget att även oaktsamhet i fråga om anmälan om registrering och i fråga om oriktiga eller vilseledande uppgifter om mängden försåld eller förbrukad el i en deklARATION skall föranleda ansvar.

Remissinstanserna: *Hovrätten för övre Norrland* har ifrågasatt om det är nödvändigt att straffbelägga vissa eller alla förfaranden som sker av oaktsamhet. *Svenska kraftnät* har efterfrågat en ansvarsbestämmelse för de fall en certifikatberättigad producent, vars anläggning inte är ansluten till ett koncessionspliktigt nät, inrapporterar felaktiga mätvärden.

Skälen för regeringens förslag: Förtroendet för elcertifikatssystemet är bl.a. beroende av att de som hanterar kvotplikten fullgör sina uppgifter och att de gör det på ett korrekt sätt. När det gäller skyldigheten att anmäla sig för registrering, så är denna grundläggande för systemets funktion. Som framgår av avsnitt 4.12.2 skall elleverantörer, elanvändare som förbrukar el som de själva producerat, importerat, eller köpt från den nordiska elbörsen samt elanvändare inom den s.k. elintensiva industrin självmant registrera sig som kvotpliktiga hos Energimyndigheten. Myndigheten har visserligen en möjlighet att på eget initiativ registrera dem som underlåtit att göra detta inom den tid som angivits i förslaget. Det är trots denna möjlighet viktigt att understryka det ansvar som ytterst åligger dem som skall hantera kvotplikten i detta avseende, varför en straffbestämmelse är motiverad. En sådan bör dock, som *Hovrätten för övre Norrland* påpekat, begränsas till de allvarliga fall då den som skall hantera kvotplikten uppsåtligen underlåter att fullgöra denna skyldighet. I ringa fall bör dock inte dömas till ansvar.

Deklarationskyldigheten är också grundläggande för systemets funktion. Om oriktiga eller vilseledande uppgifter lämnats i en deklARATION, kan Energimyndigheten visserligen genom förelägganden kräva in korrekta uppgifter eller underlag som tillrättalägger felaktigheter. Det är dock även i detta fall angeläget att understryka den deklARATIONSSKYLDIGES ansvar att förse myndigheten med ett korrekt beslutsunderlag. En straffbestämmelse bör därför införas som gäller de fall då en deklARATIONSSKYLDIG uppsåtligen lämnar oriktiga eller vilseledande uppgifter om mängden förbrukad el till myndigheten, eller när en producent, som vill tillgodoräkna sig produktionen av förnybar el för att avräkna denna mot sin kvotplikt, lämnar sådana uppgifter om sin produktion. I ringa fall bör dock inte dömas till ansvar.

När det gäller oriktiga uppgifter som lämnas till Svenska kraftnät rörande det pris som elcertifikat har överlåtits till föreslås i departementspromemorian att såväl uppsåtligen som oaktsamt lämnade oriktiga prisuppgifter skall föranleda ansvar. Dessa prisuppgifter är av stor betydelse för marknadsaktörer, så att dessa vid omsättningen av elcertifikat skall kunna skapa sig en uppfattning om marknadsvärdet på certifikaten och därmed kunna göra korrekta bedömningar i sin prisättning av dessa. Därtill kommer att prisuppgifterna skall ligga till grund för kvotpliktsavgiftens storlek och de sanktionsavgifter som producenterna kan tvingas erlägga om de på felaktiga grunder tilldelats elcertifikat. Det är därför av stor vikt att de prisuppgifter som lämnas är korrekta. Att uppsåtligen lämna oriktiga prisuppgifter kan skada systemet som sådant och förringa tilltron till detta. Ett oaktsamt beteende, bestående i att den uppgiftsskyldige exempelvis inte ordentligt kontrollerar de lämnade uppgifterna eller på annat brister i sina förutsättningar att lämna korrekta uppgifter, kan leda till samma resultat som ett uppsåtligt handlande. Det finns därför anledning att föreslå ett ansvar för såväl uppsåtligen som av oaktsamhet lämnade oriktiga uppgifter. I ringa fall bör dock inte dömas till ansvar.

De angivna gärningarna kan utgöra brott även enligt brottsbalkens bestämmelser. I en sådan situation kan inte den föreslagna lagens bestämmelser om straffansvar tillämpas jämsides med brottsbalkens bestämmelser. Den föreslagna lagens bestämmelser om ansvar skall således tillämpas subsidiärt. Den som åsidosatt ett vitesföreläggande enligt lagen om elcertifikat skall inte kunna dömas till ansvar för en sådan gärning som omfattas av föreläggandet.

Svenska kraftnät har föreslagit en kriminalisering av ett handlande som innebär att en certifikatberättigad producent lämnar felaktiga mätvärden till myndigheten. Det kan emellertid konstateras att en rapportering av felaktiga mätvärden omfattas av den föreslagna bestämmelsen om en särskild avgift, som elproducenterna kan åläggas att betala om de lämnar oriktiga eller vilseledande uppgifter i sin rapportering till Svenska kraftnät. Att i sådana situationer även kunna ådömas en straffrättslig påföljd väcker betänkligheter utifrån principen om "ne bis in idem". En sådan kriminalisering bör därför inte föreslås.

Regeringens förslag: Den som lider skada på grund av tekniskt fel i elcertifikatsregistret skall ha rätt till ersättning av staten.

En sådan ersättning skall sättas ned med skäligt belopp eller helt falla bort om den skadelidande har medverkat till skadan genom att utan skälig anledning låta bli att vidta åtgärder för att bevara sin rätt eller om den skadelidande på något annat sätt har medverkat till skadan genom eget vållande.

En ägare eller rättighetshavare, som drabbas av skada till följd av ett beslut om rättelse i elcertifikatsregistret, skall ha rätt till ersättning av staten. Ersättning lämnas dock inte, om den skadelidande med hänsyn till felets art eller andra omständigheter hade bort inse att fel förekommit.

Bestämmelserna i 48 § personuppgiftslagen (1998:204) om skadestånd gäller vid behandling av personuppgifter enligt lagen om elcertifikat.

Elcertifikatutredningens förslag: Utredningen föreslår att 7 kap. lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument, som innehåller bestämmelser om skadestånd, skall tillämpas i sin helhet.

Remissinstanserna: *Justitiekanslern* har inte haft någon invändning mot förslaget. *Svenska kraftnät* har ifrågasatt att bestämmelserna om skadestånd i den nämnda lagen tillämpas på kontoföring av elcertifikat.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Justitiekanslern* har inga invändningar mot förslaget, men har påpekat att Svenska kraftnät inte är en sådan central förvaltningsmyndighet som skall handlägga anspråk med stöd av 3 kap. 3 § skadeståndslagen (1972:207).

Skälen för regeringens förslag: Enligt utredningens förslag skall 7 kap. lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument (kontoföringslagen), som innehåller bestämmelser om skadestånd, tillämpas i sin helhet.

Det finns en grundläggande skillnad mellan kontoföringslagen och den föreslagna lagen om elcertifikat. Kontoföringslagen reglerar rättsförhållanden mellan enskilda parter och skadeståndsansvaret enligt den lagen vilar i första hand på kontraktsevenlig grund. Svenska kraftnät för elcertifikatsregistret i egenskap av myndighet.

När det gäller fel som kan uppkomma vid förändring av elcertifikatsregistret måste man skilja på två situationer. Skada kan dels uppkomma på grund av tekniska fel, dels på grund av fel eller försummelse vid handläggningen av registreringsärenden, dvs. att anställda hos Svenska kraftnät gör sig skyldiga till en skadegörande handling. Frågan om tekniska fel kan i sin tur indelas i två kategorier, nämligen fel i innehållet i elcertifikatsregistret, programvaran, och fel i maskinvaran, dvs. apparaturen för den automatiserade behandlingen, alltså datamaskinerna.

Elcertifikatsregistret kommer att innehålla elcertifikat till inte obetydliga värden. Tekniska fel kan medföra felaktiga registreringar, att registreringar fördröjs eller t.o.m. innebära att elcertifikat som en gång registrerats på certifikatkonton raderas ut och kan leda till ekonomiska

förluster för kontohavaren. Det är således särskilt viktigt att ersätta skador som kan uppkomma vid tekniska fel. Det tryggar den allmänna omsättningen av elcertifikat och ger en rätt till ersättning för dem som har förlitat sig på uppgifter i registret, som sedermera visat sig vara felaktiga. Sist, men inte minst, kan förlusten av elcertifikat under den tid det tar att med hjälp av sparade verifikationer på nytt bygga upp ett register vara mycket ekonomiskt kännbar. Mot bakgrund av det anförda bör en särskild bestämmelse om statens skadeståndsansvar införas. Bestämmelsen bör utformas efter mönster av 19 kap. 37 § jordabalken, enligt vilken staten har ett strikt ansvar för ett tekniskt fel i fastighetsregistrets inskrivningsdel. Ansvaret bör alltså vara strikt med möjlighet till jämkning vid medvållande.

Vid sidan av tekniska fel kan skada också uppkomma genom handläggningsfel. Handläggningen av registreringsärenden i elcertifikatsregistret måste anses innefatta myndighetsutövning. Om staten gjort sig skyldig till fel eller försummelse vid denna handläggning och därvid vållat skada är staten skadeståndsskyldig enligt den generella bestämmelsen om det allmännas skadeståndsansvar i 3 kap. 2 § skadeståndslagen (1972:207). Det finns inte behov av att vid sidan härav reglera statens ansvar för rena handläggningsfel.

Regeln i 3 kap. 3 § skadeståndslagen om det allmännas ansvar för ren förmögenhetsskada, som kan aktualiseras då en myndighet lämnat felaktiga upplysningar eller råd, täcker den situationen att någon anställd genom fel eller försummelse lämnat oriktig information om innehållet i elcertifikatsregistret, eller, vilket i och för sig torde vara ovanligt, felaktiga råd rörande elcertifikaten. Den situationen kräver således inte heller någon särskild bestämmelse i den föreslagna lagen.

En registreringsåtgärd som kan företas av Svenska kraftnät är rättelse i elcertifikatsregistret. Även i detta sammanhang kan skada uppstå, som drabbar ägaren till ett elcertifikat eller en rättighetshavare. En bestämmelse som innebär att en ägare eller en rättighetshavare, som drabbas av skada till följd av ett beslut om rättelse i elcertifikatsregistret, har rätt till ersättning av staten är därför motiverad. Sådan ersättning skall dock inte lämnas om den skadelidande med hänsyn till felets art, eller andra omständigheter, hade bort inse att fel förekommit. Bestämmelsen bör utformas efter mönster av 19 kap. 38 § jordabalken.

Utöver vad som nu sagts bör ersättning kunna utgå enligt 48 § personuppgiftslagen vid behandlingar som strider mot den lagen och den lag som skall reglera elcertifikatsregistret.

Förordningen (1995:1301) om handläggning av skadeståndsanspråk mot staten gäller sådana anspråk på ersättning för skador som riktas mot staten. Justitiekanslern skall enligt 3 § i den nämnda förordningen handlägga anspråk med stöd av 3 kap. 1 eller 2 § skadeståndslagen om anspråket grundas på ett påstående om felaktigt beslut eller underlåtenhet att meddela beslut. Samma myndighet skall också handlägga anspråk på ersättning med stöd av 48 § personuppgiftslagen. Det finns inte anledning att frånga den angivna ordningen. När det gäller skada på grund av teknisk fel i elcertifikatsregistret enligt 5 §, eller på grund av rättelse enligt 6 §, skall Kammarkollegiet enligt 4 § i den nämnda förordningen handlägga anspråk med stöd av 19 kap. 37 eller 38 § jordabalken. Eftersom de föreslagna skadeståndsbestämmelserna i 5 och 6 §§ i lagen om

elcertifikat är utformade på – i princip – samma sätt som de nämnda bestämmelserna i jordabalken är det lämpligt att Kammarkollegiet, genom en ändring i den nämnda förordningen, kommer att handlägga även sådana anspråk.

När det slutligen gäller skadeståndsanspråk med stöd av 3 kap. 3 § skadeståndslagen, skall andra anspråk än de som anges i 3 och 4 §§ i den nämnda förordningen handläggas av den centrala förvaltningsmyndighet inom vars verksamhetsområde skadan inträffat. Såsom Justitiekanslern påpekat är Svenska kraftnät inte en central förvaltningsmyndighet. Konsekvensen av detta blir därför att Justitiekanslern skall handlägga även sådana anspråk.

4.16 Överklagande

Regeringens förslag: Energimyndighetens beslut om

- godkännande av anläggningar,
- avvisning av anmälan om registrering eller upphävande av registrering,
- registrering av kvotpliktiga som underlåtit att registrera sig,
- kvotpliktsavgift,
- begäran att få del av uppgifter och handlingar och andra förelägganden vid vite,

- återkallelse av ett godkännande, eller
- övriga avgifter får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Svenska kraftnäts beslut om

- tilldelning av elcertifikat,
- registreringar på ett certifikatkonto,
- avvisning och avslag på ansökan,
- rättelse i elcertifikatsregistret,
- avslag på ansökan om information enligt 26 § personuppgiftslagen (1998:204), eller
- annullering av elcertifikat på ett certifikatkonto får överklagas till allmän förvaltningsdomstol.

Prövningstillstånd skall krävas vid överklagande till kammarrätten.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Domstolsverket* och *Länsrätten i Södermanlands län* har inte haft några invändningar mot förslaget. *Kammarrätten i Jönköping* har påpekat, att det bör klarläggas för vem talerätten gäller.

Departementspromemorians förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Kammarrätten i Jönköping* har ifrågasatt om rätt till domstolsprövning i tre instanser bör gälla beträffande samtliga beslut som kan överklagas.

Skälen för regeringens förslag: De beslut som kan överklagas gäller enskilda ställning i förhållandet till det allmänna. Det är därför naturligt att Energimyndighetens och Svenska kraftnäts beslut skall överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Det kan i sammanhanget noteras, att

nätmyndighetens beslut i ett antal frågor enligt ellagens bestämmelser även skall överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Kammarrätten i Jönköping har påpekat att det bör klarläggas för vem talerätten gäller. Rätt att överklaga förvaltningsbeslut har enligt 22 § förvaltningslagen (1986:223) normalt bara den som beslutet gäller och som beslutet har gått emot. Regeringen anser att det i detta fall inte finns skäl att avvika från dessa regler eller att göra några preciseringar av vem som har talerätt. Kammarrätten i Jönköping har vidare ifrågasatt om rätt till domstolsprövning bör föreligga beträffande samtliga beslut som kan överklagas och att kammarrätten lämpligen borde vara högsta instans i åtminstone ett par av de uppräknade fallen. Det kan visserligen konstateras att ett antal av de överklagbara besluten är mycket enkla till sin karaktär och att en rätt till prövning i tre instanser av det angivna skälet kan synas överflödig. Elcertifikatssystemet är emellertid en helt ny företeelse och även sådana frågor som synes vara okomplicerade kan rymma rättsliga frågeställningar av principiell viktig karaktär. Det är av naturliga skäl omöjligt att på förhand göra en bedömning av i vilka fall sådana frågeställningar inte aktualiseras och som därför, genom en avskuren instansordning, skall bedömas med kammarrätten som sista instans. Att i detta sammanhang göra avsteg från den gängse principen om rätt till prövning i tre instanser är därför inte lämpligt. Däremot torde den föreslagna bestämmelsen om att prövningstillstånd skall krävas vid överklagande till kammarrätten ha en tämligen begränsande effekt.

Lagrådet har påpekat att den föreslagna bestämmelsen om att beslut om avslag på ansökan om information enligt personuppgiftslagen (1998:204) får överklagas, av systematiska skäl inte borde återfinnas i den föreslagna lagen om elcertifikat, utan i personuppgiftslagen. Regeringen konstaterar, i likhet med Lagrådet, att frågan är föremål för överväganden i Utredningen om översyn av personuppgiftslagen (se dir. 2002:31). Behovet av en bestämmelse med angivet innehåll finns och i avvaktan på resultatet av den nämnda utredningen bör, enligt regeringen, den föreslagna bestämmelsen ingå i den föreslagna lagen om elcertifikat, trots den bristande systematik som detta innebär.

4.17 Övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Lagen om elcertifikat skall träda i kraft den 1 maj 2003.

Om ansökan om godkännande av produktionsanläggning inkommit till Energimyndigheten före den 1 juli 2003 och anläggningen godkänns senare, skall anläggningens innehavare tilldelas elcertifikat från och med den 1 maj 2003.

Elleverantörer som har gällande avtal med elanvändare, som sträcker sig längre än till den 30 april 2003, skall av en elanvändare ha rätt att ta ut kostnaden för att hantera kvotplikten i dennes ställe.

Beräkningen av kvotplikten år 2003 skall baseras på åtta tolfedelar av en elanvändares förbrukning under år 2003.

Elcertifikatutredningens förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Gruvföreningen* är tveksam till att elleverantörer får överföra elcertifikatkostnaden på konsumenten när det föreligger ett långvarigt giltigt avtal mellan parterna.

Skälen för regeringens förslag: Lagen om elcertifikat föreslås träda i kraft den 1 maj 2003. Certifikatsystemet, med rätt till tilldelning av elcertifikat och hanteringen av kvotplikten, börjar gälla vid samma tidpunkt. Förfarandet med godkännanden av anläggningar kan börja den 1 maj 2003. Den innehavare av en anläggning som ansöker om godkännande före den 1 juli 2003 bör ha rätt att tilldelas elcertifikat från och med den 1 maj, om ansökan leder till ett godkännande.

När certifikatsystemet träder i kraft torde det finnas ett antal gällande avtal mellan elleverantörer och elanvändare, som sträcker sig längre än till den 30 april 2003. Eftersom det inte är sannolikt att leverantören och kunden träffat någon överenskommelse om vad som skall gälla beträffande kvotplikten, behövs en bestämmelse som reglerar detta. Elleverantörer som har avtal med kunder som sträcker sig efter den 30 april 2003 skall därför ha rätt att ta ut kostnaden för att hantera kvotplikten för dessa elanvändare.

Eftersom lagen om elcertifikat träder i kraft den 1 maj 2003 och beräkningen av kvotplikten baseras på ett kalenderårs förbrukning, skall kvotplikten bara beräknas på de åtta månader då systemet är i kraft det första året. Beräkningen av kvotplikten år 2003 skall således baseras på åtta tolfedelar av en elanvändares förbrukning under detta första år.

4.18 Myndigheternas uppgifter

4.18.1 Energimyndigheten, Svenska kraftnät och Finansinspektionen

Regeringens bedömning: Elcertifikatssystemet ställer delvis nya krav på verksamheten hos Energimyndigheten och Svenska kraftnät och innebär en begränsad, tillkommande uppgift för Finansinspektionen.

Elcertifikatutredningens bedömning: Överensstämmer med regeringens.

Remissinstanserna: *Energimyndigheten* tillstyrker utredningens förslag om ansvarsfördelning mellan myndigheterna.

Skälen för regeringens bedömning: Införande av ett certifikatsystem innebär att de uppgifter som myndigheterna i dag har inom ramen för rådande stödformer upphör. I stället följer ett antal nya uppgifter, vilka beskrivits ovan i regeringens förslag.

Energimyndigheten

Energimyndigheten ansvarade bl.a. för 1997 års energipolitiska program, såväl vad avser investeringsstöd för förnybar elproduktion som det mer långsiktiga forskningsprogrammet och merparten av insatserna för en effektivare energianvändning. Den administrerar dessutom det särskilda

stödet till småskalig elproduktion. Även de åtgärder för t.ex. effektivare energianvändning, som i enlighet med 2002 års energipolitiska beslut trädde i kraft den 1 januari 2003, hanteras i huvudsak av myndigheten. Energimyndigheten är dessutom nätmyndighet enligt ellagen (1997:857) och har därmed tillsynsansvar över nätoperatörernas verksamhet. Myndigheten har således en mycket bred kompetens på energiområdet.

De uppgifter regeringen föreslår bör läggas på Energimyndigheten är att godkänna anläggningar och följa upp att anläggningarna uppfyller de krav som ställs för att tilldelas elcertifikat, registrera dem som hanterar kvotplikten, granska deklARATIONER och fatta beslut om kvotpliktsavgifter och sådana sanktionsavgifter som aktualiseras på grund av felaktig tilldelning av elcertifikat samt att lösa in certifikat till de garantipriser som föreslagits. Vidare föreslås myndigheten informera om certifikatsystemet och följa utvecklingen på certifikatmarknaden, bl.a. vad avser kvotens storlek. Myndigheten skall särskilt följa situationen för de små företagen, i syfte att bedöma vilka effekter certifikatsystemet har för dessa.

Att följa utvecklingen på certifikatmarknaden är en naturlig uppgift, eftersom myndigheten har en sådan uppgift även på andra delar av energimarknaden, nämligen el-, naturgas- och värmemarknaderna. Myndigheten bedriver en omfattande analys- och utredningsverksamhet på bl.a. dessa områden, men kompetens finns även på exempelvis klimatområdet, där utvecklingen går mot en handel med utsläppsätter, vilket kan aktualisera frågor som har samband med elcertifikatsystemet. Uppgiften att godkänna anläggningar liknar till stor del uppgifter myndigheten har i dag inom ramen för investeringsstöden till biobränslebaserad kraftvärme, vindkraft och småskalig vattenkraft. Myndigheten administrerar i dag bl.a. stödet till småskalig elproduktion, vilket utbetalas efter ansökan av elleverantören, som till myndigheten redovisar den mängd el från vindkraft han sålt till slutkund, och erhåller kompensation i motsvarande utsträckning. Myndigheten har således vana att hantera utbetalningar av stöd.

Myndigheten bedömer i sitt remissvar till Elcertifikatutredningen att för de uppgifter som är av engångskaraktär åtgår sammanfattningsvis ca 12 årsarbetskrafter vid myndigheten för uppbyggnad av systemet. Detta motsvarar ca 8 milj. kr. Därtill kommer investeringar i IT-stöd vilket uppskattas till 16 milj. kr.

För den löpande driften från år 2003 behövs netto ca 9 årsarbetskrafter, motsvarande ca 6,3 milj. kr. Till detta kommer ca 2,4 milj. kr i externa kostnader för utveckling, drift, webbhantering m.m. under 2003 samt ca 1,6 milj. kr per år från 2004. För budgetåret 2003 har riksdagen godkänt regeringens förslag att utöka Energimyndighetens förvaltningsanslag med 10 miljoner kronor bl.a. med anledning av introduktionen av elcertifikatsystemet (prop. 2002/03:1, bet. 2002/03:NU3, rskr. 2002/03:73).

Svenska kraftnät

Såsom framgår av regeringens förslag, skall Svenska kraftnät ansvara för avräkningen av den förnybara elproduktionen och tilldelningen av elcertifikat för motsvarande elproduktion. Myndigheten skall vidare upprätta ett elcertifikatsregister och i detta kontoföra de åtgärder med

certifikaten som producenterna och de kvotpliktiga vidtar. Slutligen skall myndigheten ha ett ansvar för att offentliggöra certifikatpriserna.

Elcertifikatutredningen har i sina överväganden funnit att de uppgifter Svenska kraftnät bör få är kopplade till produktionen av el från förnybara energikällor. Svenska kraftnät har en operativ roll i elsystemet och äger och förvaltar det svenska stamnätet och är systemoperatör.

I uppgiften att vara systemansvarig ingår att samla in och bearbeta alla mätvärden från nätägarna beträffande den el som matas in och levererats från nätet. Det är naturligt att uppgiften om avräkningen av elproduktion från förnybara energikällor läggs på Svenska kraftnät. Ansvaret för tilldelningen och kontoföringen av elcertifikat kan betecknas som nära kopplat till mätningen av producerad el, varför det varit naturligt att lägga ansvaret för detta på Svenska kraftnät.

Svenska kraftnät har i en bilaga till Elcertifikatutredningen uppskattat resursbehovet för föreslagna uppgifter. Uppgifter av engångskaraktör rör huvudsakligen skapandet av ett elcertifikatsregister som skall föras med automatisk behandling, föreskrifter och avtal, information samt kompetensuppbyggnad. Myndigheten avser att samverka med Energimyndigheten för att i IT-systemet integrera funktioner som behövs för vissa av Energimyndighetens uppgifter. Svenska kraftnät kommer vidare behöva utarbeta föreskrifter om datasystemet för elcertifikat samt vara delaktig i framtagande av annan författningstext rörande elcertifikat. Den information som Svenska kraftnät skall lämna till systemanvändare och andra intressenter inför idrifttagandet av systemet bedöms i huvudsak kunna lämnas i anslutning till ordinarie informationsinsatser och -kanaler. Nödvändig kompetens kommer att byggas upp i samband med genomförandet av arbetsuppgifterna vid etableringen av systemet. Svenska kraftnät bedömer att myndighetens kostnader för år 2002 för att förbereda införandet av elcertifikatssystemet kommer att vara cirka 12 miljoner kronor. I summan ingår uppbyggnad av IT-stöd (drygt 10 miljoner kr) samt övriga kostnader (ca 1,5 miljoner kronor). Kostnaderna för IT-stödet bör skrivas av under tre år, vilket innebär en årlig kostnad de tre första åren på ca 3,5 miljoner kronor per år. Svenska kraftnät har inga medel för elcertifikaten år 2002, varför de övriga kostnaderna på ca 1,5 miljoner kronor måste belasta Svenska kraftnäts verksamhet för elcertifikatssystemet år 2003. För den löpande driften av verksamheten bedöms resurskraven uppgå till maximalt 5 personår. Därutöver tillkommer övriga kostnader, t.ex. licenser och serviceavtal samt IT-kommunikation. De löpande uppgifterna bedöms i stort sett kunna begränsas till drift, övervakning och underhåll av datasystemet, tillsammans med information och stöd till systemanvändarna.

Finansinspektionen

Det kommer också att ha betydelse för Finansinspektionen att elcertifikaten bör bedömas som finansiella instrument. Detta eftersom Finansinspektionen i sådant fall kommer att ansvara för tillsynen över handeln med elcertifikat.

Som tidigare nämnts deltar i dag ett stort antal svenska elbolag i handeln med elderivat, dvs. finansiella instrument, på Nord Pool. Det är dock endast ett fåtal av dessa bolag som är värdepappersbolag och som

därmed står under Finansinspektionens tillsyn. Enligt uppgift från Finansinspektionen kan resursbehovet för tillståndsgivning och tillsyn beträffande dessa bolag samt tillsyn över handeln med elderivat beräknas till ca en halv årsarbetskraft vid en grov uppskattning. Om det utöver dessa bolag också skulle tillkomma ytterligare bolag inom elbranschen som ansöker om tillstånd att tillhandahålla finansiella tjänster för att t.ex. handla med elcertifikat på kommission innebär detta att det totalt skulle kunna bli fråga om kanske 10–20 bolag inom elbranschen som kommer att stå under Finansinspektionens tillsyn de närmaste åren.

Det är för närvarande inte känt om någon eller några aktörer planerar att starta börshandel med elcertifikat eller handel med certifikat på en marknadsplats. Om handel på börs eller marknadsplats inleds kommer det att innebära att Finansinspektionen måste avsätta resurser också för tillsynen av denna handel.

Det kan emellertid antas att det kommer att ta något eller några år innan handeln med elcertifikat får någon större omfattning. Det är därför svårt att i dagsläget göra några antaganden om vilka resurser som bör tillföras Finansinspektionen på grund av den utvidgning av inspektionens tillsynsverksamhet som förslaget sannolikt medför på sikt. Vid en jämförelse med de resurser som inspektionen beräknas lägga ner för tillsyn över handeln med elderivat framstår det dock som troligt att åtminstone ytterligare en halv årsarbetskraft skulle fordras i ett inledande skede. Först när systemet med elcertifikat har varit i kraft några år torde det finnas ett tillräckligt underlag för att göra en beräkning av de resurser som måste tas till anspråk för Finansinspektionens tillsyn när systemet har hunnit etablerats fullt ut.

4.18.2 Domstolarnas, åklagares och polisens uppgifter

Regeringens bedömning: De tillkommande uppgifter som domstolarna, åklagare och polisen får på grund av elcertifikatssystemet torde vara begränsade.

Elcertifikatutredningen: Har inte lämnat något underlag för regeringens bedömning.

Remissinstanserna: Ingen av remissinstanserna har berört frågan.

Skälen för regeringens bedömning: Den krets som omfattas av elcertifikatssystemet kommer att vara relativt begränsad. Antalet producerare som innehar småskaliga anläggningar uppgår till ca 850 stycken, vilka i dag omfattas av det särskilda stödet till småskalig elproduktion. Till detta kommer biobränslebaserade kraftvärmeverk och mottrycksanläggningar. Elleverantörerna uppgår till ca 130 stycken. De elanvändare som producerar, eller importerar el för egen förbrukning är få, men kan inte bestämmas exakt, eftersom ett antal av dessa inte är direkt anslutna till koncessionspliktiga elnät och inte heller rapporterar sin produktion. Företagen i den elintensiva industrin är ca ett sextiototal. Antalet företag som frivilligt kommer att registrera sig som kvotpliktiga kan, av naturliga skäl, inte uppskattas. Det gäller även de privatpersoner som väljer att själva hantera sin kvotplikt. Man kan dock, på goda grunder, anta att det stora flertalet elanvändare inte själva önskar hantera sin

kvotplikt och att den därför i hög utsträckning kommer att hanteras av elleverantörerna.

Det stora flertalet beslut kommer inledningsvis att gälla godkännande av anläggningar. Den beslutsfrekvensen kommer att sjunka och vara beroende av hur många nya anläggningar för produktion av förnybar el som etableras på marknaden och som ansöker om godkännande. Energimyndighetens prövning kommer att variera beroende av vilken sorts anläggning det är som omfattas av ansökan. I vissa fall kan den kräva ett ganska omfattande beslutsunderlag, medan det i andra fall är fråga om en skäligen enkel och summarisk bedömning.

När systemet är i kraft kommer Svenska kraftnäts beslut om tilldelning av elcertifikat och andra kontoföringsåtgärder att kunna överklagas. Dessa beslut är dock förhållandevis okomplicerade och har ett skäligen enkelt beslutsunderlag i form av godkända mätvärden och ansökningar om registreringar i elcertifikatsregistret. Detta gäller även Energimyndighetens beslut om kvotpliktsavgifter och andra beslut under myndighetens handläggning, som huvudsakligen grundar sig på de kvotpliktigas deklARATIONER om förbrukad el.

Härtill kommer att såväl Energimyndigheten som Svenska kraftnät i vissa fall kan ompröva sina beslut, så att överklaganden aldrig blir aktuella.

Sammantaget torde detta innebära, att den inledande perioden då certifikatsystemet är i kraft, medför en något ökad belastning på domstolarna när det gäller beslut om godkännande av anläggningar, att denna belastning snart kommer att sjunka och att det därefter i huvudsak kan förekomma ganska begränsade frågor som rör den löpande hanteringen vid kontoföringen hos Svenska kraftnät, liksom vid hanteringen av deklARATIONER och eventuella beslut om kvotpliktsavgifter hos Energimyndigheten. Regeringen avser dock att göra en utvärdering av hur måltillströmningen till de allmänna förvaltningsdomstolarna påverkas av den föreslagna regleringen. Denna bör ske när systemet varit i kraft i 24 månader.

Slutligen innehåller lagen om elcertifikat några bestämmelser om skadestånds- och straffansvar. Dessa torde med stor sannolikhet inte medföra någon nämnvärd ökning av vare sig de allmänna domstolarnas eller polisens och åklagares arbetsbelastning.

4.19 Internationalisering av elcertifikatmarknaden

Regeringens förslag: Kvotplikten kan endast fullgöras med elcertifikat som utfärdats i enlighet med lagen om elcertifikat.

Regeringens bedömning: Det är dock önskvärt att en harmoniserad internationell marknad för elproduktion baserad på förnybara energikällor utvecklas. Sverige avser att verka aktivt inom EU och Norden för en sådan utveckling.

Elcertifikatutredningens bedömning: Överensstämmer till viss del med regeringens förslag. Elcertifikatutredningen påtalade att målsättningen bör vara en internationell marknad för elcertifikat men

menade också att ett antal frågor återstår att analysera innan en internationell marknad kan genomföras.

Remissinstanserna: *Skogsindustrierna, Energimyndigheten, Konsumentverket, Skogsstyrelsen, Formas, Svensk Energi, Nord Pool, Svenskt Näringsliv, SABO, RECS Sverige, Energirådgivarna* och *Göteborgs Energi* anser att styrmedel och stödåtgärder bör harmoniseras på europeisk nivå och anser att man bör sträva efter en internationell certifikatmarknad. De av dessa instanser som generellt är negativa till ett införande av nationellt certifikatssystem menar att en internationell marknad är ett måste om certifikatssystemet skall fylla sin funktion. *Göteborgs universitet* framför att en tidig nationell implementering av systemet kräver ett aktivt arbete med att påverka utformandet av ett gemensamt certifikatssystem. *Oberoende elhandlare* och *SERO* menar att en internationell marknad krävs för att tillräcklig likviditet på marknaden skall uppnås. *HSB* och *Hyresgästföreningen* anser att internationell handel är viktig för att effekten på koldioxidutsläppen skall bli den största möjliga.

Skälen för regeringens förslag och bedömning: Det föreslagna certifikatssystemet har till syfte att bl.a. likställa förutsättningarna vad gäller statliga insatser för främjandet av elproduktion med användning av förnybara energikällor. Dagens stödsystem har gynnat vissa energislag framför andra. Det nya systemet leder till en inbördes konkurrens mellan energislagen, vilket på sikt stärker konkurrenskraften generellt för förnybar elproduktion.

Förutsättningarna för investeringar varierar över landet, såväl vad avser geografiska som ekonomiska och tekniska aspekter. Investeringar skall göras där förutsättningarna totalt sett lämpar sig bäst för respektive produktionsform. Denna princip gäller även på nordisk eller europeisk nivå. Förutsättningarna för t.ex. vindkraft är sannolikt bättre i vissa regioner och länder än vad de är i andra. Tillgången till biobränslen och därmed möjligheterna för elproduktion i biobränslebaserad kraftvärme varierar likaså.

Fördelarna med ett certifikatssystem kommer till sin rätt framför allt då en internationell handel möjliggörs. Detta påtalas också av flera remissinstanser. Sett i ett europeiskt perspektiv avseende EU:s mål för elproduktion från förnybara energikällor, spelar det ingen roll var elproduktionsanläggningar baserade på förnybara energikällor byggs. På en internationell marknad kan en lokalisering av förnybar elproduktion ske till de länder eller regioner som har bäst förutsättningar för detta. Detta gynnar konkurrenskraften på sikt för förnybar elproduktion, resulterar i en harmonisering av stödnivåerna i EU samtidigt som kostnaderna för slutkonsumenterna inte blir högre än nödvändigt.

Regeringen anser att handel med certifikat mellan olika länder är önskvärd och ser t.ex. inga hinder för att elcertifikaten kan säljas utomlands eller växlas in till s.k. RECS-certifikat (Renewable Energy Certificate System, ett frivilligt certifikatssystem bland europeiska kraftföretag) för att sedan säljas utomlands. Elcertifikatutredningen pekar på ett antal frågeställningar som bör belysas inför en internationell handel. Det finns avvägningar som bör göras, t.ex. hur utländska certifikat skall hanteras i certifikatssystemet och om dessa skall vara lika mycket värda som inhemska certifikat.

Regeringen har noga studerat reglerna och erfarenheterna i andra länder med certifikatsystem. Därvid har regeringen funnit ett antal skäl som talar för att elcertifikatsystemet till att börja med bör begränsas till att vara ett svenskt system. Ett av skälen är att det idag inte finns några bestämmelser om hur elcertifikat från andra länder skall få tillgodoräknas för uppfyllande av de nationella målen för el från förnybara energikällor. Inte heller finns några garantier för att elektriciteten från dessa energikällor inte tillgodoräknas i både det land där elektriciteten producerats och i landet där certifikaten används. Det finns inte heller något system på plats för att garantera att elcertifikat från andra länder kan garanteras vara från sådana energikällor som definierats som förnybara.

En obegränsad möjlighet till import av elcertifikat för uppfyllande av kvoten skulle kunna innebära att den svenska kvoten fullt ut eller till stor del uppfylls med certifikat från befintliga anläggningar runt om i Europa. För att garantera att utökad elproduktion baserad från förnybara energikällor kommer till stånd till följd av certifikatsystemet krävs att de länder som ingår i systemet har kvoter, eller en liknande mekanism, som certifikaten skall avräknas emot. På så sätt leder en försäljning av certifikat från ett land till ett annat att det någonstans uppstår en minskad tillgång på elcertifikat som i sig ökar priset på certifikat så att incitament för ny elproduktion skapas.

För en internationell marknad med elcertifikat krävs därför antingen ett gemensamt ramverk i EU eller att bilaterala avtal sluts mellan Sverige och något eller några andra länder om att ha en gemensam marknad. I avsaknad av sådana bilaterala överenskommelser eller ramverk inom EU anser regeringen att kvotplikten inledningsvis skall uppfyllas med elcertifikat som är utfärdade enligt bestämmelserna i den förslagna lagen, dvs. baseras på den elproduktion som sker i Sverige.

Regeringen avser att inleda överläggningar med andra länder inom EU som arbetar med certifikatsystem om möjligheterna till att åstadkomma en gemensam marknad och att träffa bilaterala avtal om gemensamma elcertifikatmarknader. Några rimliga grundkrav att ställa på ett annat land som vill ingå ett sådant avtal är att de har en elmarknad som är avreglerad i lika stor utsträckning som den svenska, att de har ett certifikatsystem baserat på kvoter eller någon liknande mekanism och att den elproduktion som ligger till grund för de importerade certifikaten inte åtnjuter någon form av driftstöd parallellt med certifikatsystemet. Dessa krav bör ställas för att säkerställa att certifikatsystemet leder till ökad produktion av förnybar el och att den elproduktion som baseras på förnybara energikällor konkurrerar på samma villkor i hela systemet.

Regeringen avser att inom EU och inom det nordiska arbetet aktivt driva frågan om internationell handel med elcertifikat. Därvid skall särskilt beaktas arbetet med andra styrmedelsfrågor, t.ex. handel med utsläppsrätter.

Utvecklingen i andra länder i Europa

Det finns flera länder i Europa som har infört certifikatsystem eller har planerat att införa certifikatsystem och som fått dessa godkända av Europeiska kommissionen. Till de länder som infört system hör Belgien, Nederländerna, Italien, Storbritannien och Österrike.

I Danmark planerades ett certifikatsystem införas från och med den 1 januari 2001. Systemet var godkänt av kommissionen, men ikraftträdandet har av olika skäl skjutits upp. Eftersom en internationell harmonisering på området saknas, var avsikten att inte tillåta utrikeshandel, så vida inte bilaterala överenskommelser träffas mellan medverkande länders regeringar och myndigheter.

I samtliga certifikatsystem i Europa finns restriktioner mot import av certifikat. Det nederländska systemet är det system i Europa som är mest öppet för import av certifikat.

Nederländerna har sedan länge haft ett frivilligt system, men en lag om certifikatssystemet trädde i kraft först i juli 2001. Deltagandet i systemet är frivilligt och baseras på skattelättnader för dem som köper certifikat. El som producerats i annat land är också berättigat till nederländska certifikat. Import av såväl el som certifikat är dock föremål för vissa restriktioner. Importen skall följa den nederländska ellagstiftningen samt lagen om miljöbeskattning. Ett annat krav är att elektriciteten inte redan sålts i producentlandet som el från förnybara energikällor och att den faktiskt importerats.

Andra länder är mer restriktiva, som exempelvis Storbritannien. Certifikatsystemet i Storbritannien trädde i kraft i april 2002. Storbritanniens system är ett nationellt system, där import av certifikat inte godkänts för uppfyllande av kvoten.

- 5 Vissa ändringar av ellagen
- 5.1 Vissa ändringar av bestämmelserna om nättariffer på stamnätet
- 5.1.1 **Inkludering i stamnätstariffen av vissa kostnader för europeiskt samarbete**

Regeringens förslag: Affärsverket svenska kraftnäts kostnader för att delta i det europeiska samarbete som syftar till att utveckla och vidmakthålla en fungerande europeisk marknad för el får tas ut via stamnätstariffen.

Affärsverket svenska kraftnäts förslag: Överensstämmer i huvudsak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Hovrätten för Nedre Norrland, Statens energimyndighet, Elsäkerhetsverket, Riksskatteverket, Ekonomistyrningsverket, Konkurrensverket, Svenskt Näringsliv, Landsorganisationen i Sverige, och Oberoende elhandlare* tillstyrker förslaget eller lämnar det utan erinran.

Elbruk anser att stamnätstariffen endast skall täcka kostnaderna för stamnätet och avstyrker därför förslaget.

Skälen för regeringens förslag: I ellagen (1997:857) regleras s.k. nätverksamhet. Med detta begrepp avses att ställa elektriska starkströmsledningar till förfogande för överföring av el (1 kap. 4 §). En fråga som regleras i ellagen är utformningen av nättariffer. Med nättariffer avses bl.a. den avgift som innehavaren av en elledning eller ett elnät (nätinnehavaren) tar ut för att överföra el åt en elkund på sin ledning eller sitt nät (1 kap. 5 §).

En grundläggande regel vad gäller nättariffer är att de skall vara utformade så, att nätinnehavarens samlade intäkter från nätverksamheten är skäliga i förhållande till bl.a. de objektiva förutsättningarna att bedriva nätverksamheten (4 kap. 1 §). Med det sistnämnda uttrycket avses, något förenklat, de kostnader som kan beräknas uppstå i den aktuella verksamheten om denna drivs på ett rationellt sätt. En självklar förutsättning för att en nättariff skall anses som skälig är att nätinnehavaren inte försöker få täckning för andra kostnader än sådana som uppstår i nätverksamheten.

Konstruktionen av nättariffer är sådan att betalning till nätinnehavaren för överföring av el sker dels när man matar in el på ett ledningsnät, dels när man tar ut el från nätet.

Det svenska elnätet brukar indelas i tre nivåer, stamnätet, regionledningarna och lokalnäten. Den första nivån, stamnätet, utgörs av ett sammanhållet nät som går från norr till söder genom hela landet. Den el som produceras i de stora produktionsanläggningarna, av vilka de viktigaste är vattenkraftverken och kärnkraftverken, matas in på stamnätet. Elen tas sedan ut från stamnätet via regionledningar, som är anslutna till

stamnätet längs hela dess sträckning. Elen förs sedan längs regionledningarna till olika befolkningscentra, där elen via ett lokalnät överförs till elanvändarna för förbrukning.

Stamnätet innehas och drivs för statens räkning av Affärsverket svenska kraftnät (Svenska kraftnät).

De elkunder som betalar avgifter till Svenska kraftnät för överföring av el på stamnätet är dels producenter som betalar en avgift för den el de matar in på stamnätet, dels innehavare av regionledningar som betalar en avgift för den el de tar ut från stamnätet. De sistnämnda för vidare avgiften till innehavarna av lokalnät när dessa tar ut el från regionledningen, varefter innehavarna av lokalnät för avgiften vidare till elanvändarna när dessa tar ut el från lokalnätet. Om en producent matar in el direkt på stamnätet betalar han, som nyss nämnts för denna inmatning. Om inmatningen däremot sker via en regionledning är det innehavaren av denna regionledning som betalar för inmatningen på stamnätet. Denna kostnad för han vidare till producenten via sin egen nättariff. I praktiken är det alltså producenterna som betalar för all inmatning på stamnätet och elanvändarna som betalar för allt uttag från stamnätet. Alla kunder som utnyttjar landets samlade elnät täcker alltså det samlade avgiftsuttaget enligt stamnätstariffen.

Svenska kraftnät har ytterligare en uppgift utöver driften av stamnätet, nämligen systemansvaret för el. Med detta avses det övergripande ansvaret för att elektriska anläggningar samverkar driftsäkert så att balans inom hela eller delar av landet kortsiktigt upprätthålls mellan produktion och förbrukning av el (8 kap. 1 § andra stycket). Skälet till att denna balans måste upprätthållas är att den totala inmatningen på och det totala uttaget från det samlade elnätet i landet måste vara lika stora vid varje givet tillfälle. Om så inte är fallet uppstår omedelbart störningar på elnätet i form av frekvens- och spänningsvariationer och, om störningarna når viss omfattning, omfattande strömavbrott.

Enligt en bestämmelse i ellagen skall de kostnader som följer av att Svenska kraftnät har systemansvaret för el, med visst undantag, anses utgöra en kostnad i nätverksamheten (4 kap. 9 § andra stycket). Följden av denna bestämmelse är att Svenska kraftnät får utforma nättariffen för stamnätet så, att tariffen ger täckning för såväl de kostnader som uppstår i nätverksamheten som de kostnader som följer av systemansvaret. Samtliga nätkunder i landet bidrar alltså även till sistnämnda kostnader. Detta har ansetts rimligt eftersom ett fungerande systemansvar ligger i alla nätkunders intresse. Som nämnts ovan är vissa kostnader för systemansvaret undantagna från den nämnda regleringen. Det gäller de kostnader som kan hänföras till en viss kund eller en viss kundkategori. Dessa kostnader tas ut direkt av dessa kunder respektive kundkategorier.

Inom Europeiska unionen pågår sedan många år ett avregleringsarbete inom elsektorn. Elmarknaderna inom de femton medlemsstaterna var ursprungligen femton nationella monopolmarknader, mellan vilka elhandeln var tämligen begränsad. I december 1996 antogs ett direktiv som syftade till att avreglera medlemsstaternas elmarknader (elmarknadsdirektivet). Elmarknaderna hade dittills varit utpräglade monopol därigenom att nätinnehavarna själva fick avgöra om de ville ge tillträde till sina nät åt andra elproducenter och elhandlare. Följden var att i stort sett

alla elanvändare var tvungna att köpa sin el från innehavaren av det nät till vilket elanvändaren var ansluten.

Huvudinnebörden av elmarknadsdirektivet är att alla nätinnehavare måste ge tillträde till sina nät åt andra aktörer på marknaden. Om en elproducent eller elhandlare alltså träffar avtal med en elanvändare om leverans av el måste berörda nätinnehavare ställa sina elnät till förfogande för leverans av denna el. Följden av denna avreglering är alltså att elanvändarna inte längre är tvingade att köpa sin el från innehavaren av det nät till vilket elanvändaren är ansluten utan att de själva avgör från vem de vill köpa sin el. Monopolen har alltså brutits och konkurrens införts på elmarknaderna.

Denna avreglering är nu till övervägande del genomförd i medlemsstaterna. I Sverige är elmarknaden avreglerad sedan den 1 januari 1996.

Avregleringsarbetet fortsätter nu inom EU. Målet är att gjuta samman de femton nationella elmarknaderna till en inre marknad för el. Några bindande beslut inom ramen för detta arbete har dock ännu inte fattats.

Parallellt med arbetet i EU:s institutioner pågår motsvarande arbete inom två branschorganisationer för stamnätsinnehavare (systemoperatörer). Den ena är Association of European Transmission System Operators (ETSO), som omfattar de flesta systemoperatörerna i Väst- och Centraleuropa. Bland medlemmarna ingår systemoperatörer i såväl länder som är medlemmar i EU som länder som inte är medlemmar i EU. Den andra organisationen är Nordel, som omfattar systemoperatörerna i de fem nordiska länderna. Samarbetet omfattar alltså även länder utanför EU. Svenska kraftnät är medlem i båda organisationerna.

Det arbete som nu är aktuellt inom branschorganisationerna rör transitering. Transitering av el äger rum då el matas in på elnätet i ett land och tas ut från elnätet i ett annat land efter det att elen överförs genom ett eller flera länder mellan inmatningslandet och uttagslandet. Transitering är den överföring som sker genom det eller de mellanliggande länderna.

Transitering är för närvarande förenat med vissa problem enligt följande. Den producent som matar in el i inmatningslandet betalar en avgift för detta till inmatningslandets systemoperatör. Den elanvändare som tar ut el i uttagslandet betalar på samma sätt en avgift för detta till innehavaren av det nät där uttaget sker. Denna avgift inbegriper, som beskrivits ovan, överföring genom hela uttagslandet, alltså även på stamnätet. Däremot sker ingen betalning för transiteringen, eftersom varken någon inmatning på eller något uttag från transiteringslandets stamnät äger rum. Transitering medför alltså bara kostnader men inga intäkter för transiteringslandets systemoperatör. Eftersom transitering förekommer i olika omfattning i olika länder drabbas de olika systemoperatörerna av kostnader i olika omfattning. Detta förhållande är naturligtvis inte förenligt med en väl fungerande europeisk marknad för el.

För att komma till rätta med detta problem har medlemmarna i ETSO respektive Nordel ingått överenskommelser som har formen av civilrättsliga avtal. Dessa avtal är avsedda att tillämpas tills ett regelverk som löser detta transiteringsproblem har skapats inom EU.

Inom ETSO innebär överenskommelsen att samtliga systemoperatörer betalar en avgift till en fond från vilken de systemoperatörer som har de högsta kostnaderna för transitering får ersättning så att de samlade kostnaderna för transitering fördelas jämnt mellan operatörerna. För

import till ETSO-området tas en enhetlig avgift ut. De nordiska länderna är inte med i överenskommelsen. De danska systemoperatörerna har avtal med sina tyska motsvarigheter om reciprocitet på importavgiften.

Inom Nordel har två överenskommelser ingåtts. Den ena reglerar fördelningen av kostnader och intäkter, som genereras av de danska avtalen. Svenska kraftnät är på grund av lagens bestämmelser om utformning av stamnätstariffen förhindrat att delta i överenskommelsen. Den andra överenskommelsen reglerar fördelningen av kostnader för förluster, orsakade av transitering inom Norden. Svenska kraftnät har ansett sig kunna delta i denna överenskommelse, då förlustkostnader är rörliga och kan knytas till det egna nätet. Frågan om kompensation för transitering mellan systemoperatörer kan ses som ett första steg. Samarbetet kan alltså komma att utvecklas.

Det samarbete som Svenska kraftnät deltar i utgör en del av ett arbete som syftar till att i Europa upprätta en gemensam marknad för el. En sådan marknad kommer att innebära fördelar för den helt övervägande delen av elkunderna på marknaden. Detta gäller naturligtvis även elkunderna i Sverige. Det är därför rimligt att elkunderna bidrar till kostnaderna för detta samarbete. Ett lämpligt sätt att uppnå det är, som Svenska kraftnät föreslagit, att låta dessa kostnader anses utgöra kostnader i nätverksamheten.

5.1.2 Anpassning av bestämmelserna om stamnätstariffen till de nya bestämmelserna om utformning av nättariffer

Den 1 juli 2002 trädde nya bestämmelser i kraft vad gäller utformningen av nättariffer. Dessa bestämmelser är intagna i 4 kap. 1 § och innebär att nättariffer skall vara utformade så, att nätinnehavarens samlade intäkter från nätverksamheten är skäliga i förhållande till bl.a. de objektiva förutsättningarna att bedriva nätverksamheten (4 kap. 1 §). Med det sistnämnda uttrycket avses, något förenklat, de kostnader som kan beräknas uppstå i den aktuella verksamheten om denna drivs på ett rationellt sätt.

Den tidigare utformningen av bestämmelserna innebar i praktiken att nätinnehavarens kostnader i nätverksamheten låg till grund för skälighetsbedömningen av en nättariff. Vid bedömningen togs inte samma hänsyn till det sätt på vilket nätinnehavaren bedrev sin nätverksamhet som numera skall ske.

I 4 kap. 9 § finns bestämmelser om skälighetsbedömningen av nättariffen på stamnätet. Dessa bestämmelser är utformade med utgångspunkt i de äldre bestämmelserna om utformningen av nättariffer. Bestämmelserna i 4 kap. 9 § bör därför modifieras så att de är kongruenta med de nya bestämmelserna om utformningen av nättariffer.

5.2 Undantag från kravet på mätning av inmatningens fördelning över tiden

Regeringens förslag: Möjligheten att få dispens från kravet på mätning av inmatningens fördelning över tiden beträffande små produktionsanläggningar slopas.

Promemorians förslag: Överensstämmer med regeringens förslag.

Remissinstanserna: *Statens energimyndighet, Affärsverket svenska kraftnät, Konkurrensverket* och *Riksrevisionsverket* har tillstyrkt förslaget eller lämnat det utan erinran.

Sveriges Energiföreningars Riksorganisation har avstyrkt förslaget.

Svensk Energi har avstyrkt förslaget under hänvisning till bland annat att ellagen innehåller föreskrifter som gynnar innehavare av små produktionsanläggningar på andra nätkunders bekostnad, vilket snedvrider konkurrensen.

Skälen för regeringens förslag: I 3 kap. 10 § ellagen (1997:857) föreskrivs att en nätkoncessionshavare är skyldig att utföra mätning av dels den mängd el som överförs på nätkoncessionshavarens nät, dels den överförda mängdens fördelning över tiden. Med det sistnämnda avses att mängden överförd el skall mätas med vissa tidsintervall.

I samma paragraf bemyndigas regeringen att meddela närmare föreskrifter om hur mätningen skall gå till. Med stöd av detta bemyndigande har regeringen meddelat sådana föreskrifter i förordningen (1999:716) om mätning, beräkning och rapportering av överförd el. I dessa föreskrifter anges var mätning av överförd el skall ske på ett elnät. Bland annat skall mätning ske i inmatningspunkter, dvs. de punkter på ett elnät där el från en produktionsanläggning matas in på nätet. Vad gäller mätning av den inmatade elens fördelning över tiden anges att mätning av inmatad el skall ske varje timme.

I regeringens proposition (prop. 2001/02:56) *Energimarknader i utveckling – bättre regler och tillsyn* föreslog regeringen att det i ellagen skulle införas en möjlighet för nätkoncessionshavare att, under vissa förutsättningar, i det enskilda fallet få undantag från kravet på mätning av den inmatade elens fördelning över tiden. Förslaget godkändes av riksdagen (bet. 2001/02:NU9), varefter den föreslagna regeringen trädde i kraft den 1 januari 2003.

Möjligheten till undantag är utformad på följande sätt.

Endast nätkoncessionshavare får ansöka om undantag. Ett undantag får bara avse mätningen i inmatningspunkter där el från små produktionsanläggningar matas in på elnätet. I praktiken sker inmatning av el från små produktionsanläggningar bara på lokalnät. Sådana nät används med stöd av nätkoncession för område. Som små anses de produktionsanläggningar som har ett säkringsabonnemang om högst 200 ampère eller som kan leverera en effekt om högst 135 kW vid lågspänning. Om undantag beviljas måste det avse samtliga sådana inmatningspunkter inom koncessionsområdet. Ärenden om undantag prövas av Affärsverket svenska kraftnät.

Skälen till att denna möjlighet till undantag har införts är följande.

En elmätare som bara mäter mängden inmatad el är av enkel konstruktion och därför ganska billig. En elmätare som därutöver mäter inmatningens fördelning över tiden är mer komplicerad och därför dyrare både vad gäller installation och drift än den enklare typen av mätare. Dessa kostnader ansågs av regeringen inte stå i rimlig proportion till den ringa mängd el som produceras i de små produktionsanläggningarna, varför möjligheten till undantag infördes.

I denna proposition lägger regeringen fram ett förslag till ett system med elcertifikat. Systemet syftar till att främja produktion av el med användande av förnybara energikällor, exempelvis vindkraft, solenergi och biobränslen. Kostnaderna för sådan produktion är högre än för produktion som sker med användande av traditionella energikällor, av vilka storskalig vattenkraft och kärnkraft är de viktigaste.

Produktionen av el i de anläggningar som betecknas som små i mätningshänseende sker till övervägande del med användande av förnybara energikällor. Det är sådana anläggningar som kan bli undantagna från kravet på mätning av inmatningens fördelning över tiden.

Av tekniska skäl måste mätning av inmatningens fördelning över tiden ske för att innehavaren av en produktionsanläggning skall kunna tilldelas elcertifikat. Denna ordning kan få olyckliga konsekvenser enligt följande.

Om en nätkoncessionshavare beviljas undantag blir konsekvensen att samtliga de produktionsanläggningar som omfattas av undantaget inte kan bli tilldelade elcertifikat eftersom fördelningen över tiden av deras inmatning inte mäts. Följden blir att insatserna för att främja produktion av el med användande av förnybara energikällor inte får avsedd omfattning. Det leder också till en snedvridning av konkurrensen mellan innehavarna av de små produktionsanläggningar som kan bli respektive inte kan bli tilldelade elcertifikat.

Det som nu sagts lindras dock något av en bestämmelse i regleringen om undantag. Om en nätkoncessionshavare har beviljats ett undantag kan en enskild producent begära hos nätkoncessionshavaren att fördelningen över tiden av hans inmatning mäts trots det beviljade undantaget. Nätkoncessionshavaren blir då skyldig att utföra sådan mätning men producenten blir tvungen att betala dels kostnaden för den avancerade mätutrustning som då krävs och för dess installation, dels merkostnaden för själva mätningen. Elproducenten kan då visserligen bli tilldelad elcertifikat men konkurrensen blir snedvriden på grund av de kostnader som producenten sålunda blir tvungen att betala. Dessa kostnader drabbar inte elproducenter som matar in el på ett elnät där nätkoncessionshavaren inte har beviljats undantag. I sistnämnda fall tas nämligen dessa kostnader ut via nättariffen, varigenom samtliga kunder på nätet bidrar till dessa kostnader.

Även i detta fall blir alltså konkurrensen mellan producenterna snedvriden.

De små producenterna hamnar också i en situation som svårligen kan accepteras. Vad gäller deras möjlighet att bli tilldelade elcertifikat eller att bli det utan att själva behöva betala nämnda kostnader blir den helt beroende av nätkoncessionshavarens ställningstagande i frågan om han skall ansöka om undantag eller ej. Detta ställningstagande kan producenterna inte påverka.

Svensk Energi har påtalat att ellagen innehåller vissa bestämmelser som gynnar innehavare av små produktionsanläggningar på övriga nät-kunders bekostnad. Dessa bestämmelser har medvetet införts som en del av de åtgärder som syftar till att främja produktion av el med användande av förnybara energikällor. Det finns inte anledning att inom ramen för de åtgärder som nu föreslås slopa dessa bestämmelser.

6 Konsekvenser för små företag

6.1 Förslag till lag om elcertifikat

Det föreslagna certifikatsystemet syftar bl.a. till att ge samma stöd till olika produktionsformer för förnybar el och att stimulera teknikutveckling och sänkta produktionskostnaderna för förnybar el. Vidare lyfts finansieringen av stödsystemet bort från statsbudgeten vilket bl.a. gör systemet oberoende av statsbudgeten samtidigt som kostnaderna synliggörs. Konsumenterna ges möjlighet att på ett direkt sätt välja olika produktionsformer eller producenter. Den mer marknadsbaserade ansatsen kommer att ställa nya krav på aktörerna på marknaden, såväl producenter av förnybar el som elleverantörer och konsumenter.

Riksdagen beslutade i juni 2002 ett mål om att öka användningen av el från förnybara energikällor med 10 TWh till år 2010. Detta mål innebär en ökad ambitionsnivå när det gäller tillförseln av förnybar el. Denna ökade ambition hade inte varit möjlig under nu gällande regelverk. Det förslag regeringen nu redovisar bedöms vara det som effektivast kan bidra både till att stimulera många aktörer på marknaden och möjliggöra den ökade ambitionsnivån. Den alltmer integrerade europeiska elmarknaden kommer också att ställa nya krav på nationella stödformer, för att undvika snedvridning av konkurrensen på elmarknaden. En utveckling mot mer marknadsorienterade styrmedel, t.ex. elcertifikat, pågår, som regeringen redovisat, även i andra länder inom EU. Länderna inom EU har hunnit olika långt i denna utveckling. Det är dock sannolikt att det inom några år finns ett antal länder som infört certifikatsystem eller motsvarande, och att handel med certifikat mellan dessa länder möjliggörs. Det frivilliga initiativ som kraftföretag inom ett antal EU-länder driver, talar också för en sådan utveckling.

Det direktiv för produktion av el från förnybara energikällor, som trädde i kraft den 27 oktober 2001, ställer krav på bl.a. ursprungsmärkning av förnybar el. De krav som ställs i detta lagförslag vad gäller godkännande av produktionsanläggningar och tilldelningen av certifikat för varje producerad MWh, är således krav som skulle ha följt av nämnda direktiv, oavsett stödform.

Det är viktigt att alla aktörer på marknaden snabbt får relevant information om certifikatsystemet och de möjligheter och krav detta kommer att innebära, t.ex. vad avser ansökan om godkännande av anläggningar, anmälan för registrering av kvotpliktiga, garantipris, deklarationsskyldigheten och kvotpliktsavgiften. Statens energimyndighet och Svenska kraftnät har i uppgift att sprida information om certifikatsystemet, via ordinarie informationskanaler (t.ex. hemsidor, informationsmaterial), seminarier, samarbete med andra myndigheter, riktade insatser mot branschorganisationer. Små företag och deras behov skall särskilt beaktas.

Antalet elleverantörer är ca 130 stycken. Merparten av dessa betecknas som små företag. Regeringens förslag innebär att det i de flesta fall är elleverantören som skall hantera kvotplikten. Om elleverantören misslyckas med att fullgöra kvotplikten, skall kvotpliktsavgift tas ut.

Certifikatsystemet kommer innebära administration som inte krävs i dag, exempelvis registerhållning, inköp och handel med certifikat. Elleverantören skall anmäla sig för registrering hos Energimyndigheten. Denna administrativa börda beräknas inte vara särskilt omfattande. En anmälan kan göras till myndigheten via Internet eller brev. Eftersom vissa elanvändare, bl.a. inom den elintensiva industrin, skall registreras hos Energimyndigheten, måste elleverantören kontrollera i vilken utsträckning detta skett bland hans kunder. Sådan information kommer elleverantören att kunna begära eller hämta via Internet från Energimyndigheten. Sådan el som förbrukats av dem som frivilligt hanterar kvotplikten, av dem som enligt lagförslaget själva skall vara kvotpliktiga, eller utgör s.k. förlustel, frikraft och hjälpkraft skall inte ingå vid beräkning av kvotplikten. Elleverantören måste således göra vissa kontroller innan kvotpliktens omfattning kan bedömas. Kvotpliktens omfattning fastställs då deklaration lämnas till Statens energimyndighet den 1 mars året efter kalenderåret för vilken kvotplikten gäller. Detta är en procedur som inte finns i dag. Kostnaden för att tillhandahålla tjänsten att hantera kvotplikten skall anges på konsumentens elräkning. En ytterligare post på elräkningen innebär att företagen måste uppdatera sina system för fakturering.

Det stöd som i dag utgår till småskalig elproduktion, den s.k. nioöringen, innebär att elleverantören, på basis av den mängd el från småskaliga elproduktionsanläggningar han inköpt, ansöker om detta stöd hos Energimyndigheten. Det föreslagna certifikatsystemet innebär att denna procedur försvinner. Motsvarande regelverk gäller för miljöbonusen, där elleverantören i sin skattedeklaration anger mängden försåld el samt hur mycket av denna el som är producerad med vindkraft. Elleverantören erhåller därefter ett motsvarande skatteavdrag.

De föreslagna reglerna är lika för alla elleverantörer. Dock kan antas att vissa elleverantörer, på samma sätt som gäller för elmarknaden i övrigt, kommer att ha bättre förutsättningar än andra att klara konkurrensen och ställda krav. Redovisningen av certifikatpriser på slutkonsumentens elräkning innebär att kostnaden för certifikaten, och stödsystemet, synliggörs för konsumenten. Elleverantörens kostnader överförs därför till konsument. Vid val av leverantör kommer således såväl el- som certifikatpris kunna spela in. Det senare kommer dock utgöra en mindre del av den totala kostnaden för en slutkonsument.

Elcertifikatssystemet kommer att innebära att elleverantörernas riskbild förändras. En ökad risk kommer att hamna på elleverantören, som måste hantera detta inom ramen för sin totala risk. Det är inte heller självklart att företagen kan överföra kostnaderna på slutkunden. Detta kommer i vissa fall att bli en förhandlingsfråga och en del av företagets affärsrisk.

Flera remissinstanser har påtalat att det är viktigt att regelverket och myndigheternas administrativa rutiner utformas på ett klart och tydligt sätt för att skapa smidiga och lätthanterliga system för aktörerna.

Små produktionsföretag

Antalet producenter som har småskaliga produktionsanläggningar kan uppskattas ur det särskilda stödet till småskalig elproduktion, den s.k. nioöringen. Antalet producenter var därvid ca 850 stycken, av dem hade ca 630 stycken en anläggning och ca 100 st. två anläggningar. De 120 största producenterna har 860 anläggningar. I dessa ingår de 16 företag som har mer än 10 anläggningar. Bland dem som har enstaka anläggningar finns också företag som huvudsakligen sysslar med annan verksamhet än elproduktion. Anläggningar för industriellt mottryck uppgår till knappt 50 stycken, alla inom företag om redan har en omfattande administration. Detsamma gäller kommunala kraftvärmeverk.

Det föreslagna systemet kommer att innebära nya administrativa krav för producenter av förnybar el. Innehavaren skall ansöka om godkännande av sin anläggning samt tillse att mätvärden rapporteras in till Svenska Kraftnät för att erhålla motsvarande mängd certifikat. Vad beträffar befintliga anläggningar som kommer att omfattas av systemet erhåller de flesta redan i dag stöd i olika former, eller har erhållit stöd, och är således ”kända” för Energimyndigheten. Biobränslebaserade kraftvärmeverk har t.ex. fått investeringsstöd då de uppfördes, vindkraftverk har fått investeringsstöd och erhåller miljöbonus och det särskilda stödet till småskaliga produktionsanläggningar. Små vattenkraftverk erhåller likaså det särskilda stödet till småskaliga produktionsanläggningar. Enligt vad som framgått avser inte certifikatsystemet ställa några ytterligare miljökrav utöver de som redan gäller enligt miljölagstiftningen. För innehavare av befintlig anläggning torde själva ansökningsproceduren inte innebära någon avsevärt större administrativ börda än i dagsläget. Statens energimyndighet bör ha beredskap för ansökan såväl över Internet som via brev.

För den som avser uppföra en ny anläggning behövs tillstånd enligt gällande miljö- och tillståndslagstiftning. Avser producenten ansöka om att bli certifikatberättigad krävs en ansökan om godkännande av anläggningen. Ett godkännande lämnas av Energimyndigheten. Detta kan inte sägas skilja sig särskilt mot dagens system, där den som avser uppföra t.ex. ett vindkraftverk dels måste ansöka om – utöver sedvanliga tillståndsbeslut – investeringsstöd, dels skall sluta avtal med köparen/elleverantören om att erhålla det särskilda stödet till småskalig elproduktion och den s.k. miljöbonusen.

Dock kommer systemet att innebära en ökad risk vid investering. Denna ökade risk är konsekvensen av en successivt mer marknadsorienterad situation. Detta är en ny situation för många små producenter och kan särskilt få effekter för dem som är beroende av t.ex. lån från banker och andra finansiärer. Detta kan leda till en försämrad konkurrenssituation för små producenter. Å andra sidan kan små producenter erhålla en konkurrensfördel lokalt. Konsumenter boende i närheten av en anläggning som producerar förnybar el kan vilja stödja denna produktion, eller en viss producent. En ökad lokal förankring kan

uppstå. Lokalt kan dock även finnas opinion mot investeringar i såväl vatten- som vindkraftutbyggnad.

Inom s.k. icke-koncessionspliktiga nät kan finnas produktionsanläggningar baserade på förnybara energikällor. Dessa saknar ofta timvis mätning. Innehavare av anläggning för förnybar elproduktion inom ett s.k. icke-koncessionspliktigt nät kan välja att ansöka om att bli certifikatberättigad eller att avstå från detta. I det första fallet krävs att producenten antingen själv ombesörjer timvis mätning eller sluter avtal med nätföretaget om timvis mätning och rapportering av mängden inmatad förnybar el. I det andra fallet får producenten tillgodoräkna sig produktionen i förhållande till sin egen kvotplikt. Han är dock inte berättigad att erhålla certifikat.

Producenterna skall finna köpare till sina certifikat. Kvotkravet innebär att en given efterfrågan finns, eftersom den kvotpliktige som inte fullgör sin kvotplikt drabbas av en kvotpliktsavgift. Avgiften föreslås utgöra 150 % av medelvärdet av certifikatpriset föregående år. Den föreslagna konstruktionen ovan leder till en minskad risk för att kvotpliktsavgiften blir styrande för certifikatpriset. Det föreslås att kvotpliktsavgiften under år 2004 och 2005 skall vara högst 175 respektive 240 kr/MWh. En fungerande marknad behöver aktörer med olika förväntningar på framtiden och olika benägenhet att ta risker. En kvotpliktig torde vara intresserad av ett så lågt pris som möjligt för certifikaten, men möjligheten att få detta lägsta pris måste vägas mot risken för att slutligen i stället tvingas betala ett högt pris eller kvotpliktsavgiften. Vissa kvotpliktiga kan därför väntas föredra ett något högre pris mot en förutsägbarhet i priset. Likaså torde det finnas producenter som i stället för att på kort sikt optimera sina intäkter från certifikaten, bjuder ut sina certifikat till ett något lägre pris, mot att han erhåller detta pris under en längre period. Detta för att få stabilitet i intäkterna och minska den ekonomiska risken. På så sätt kan på sikt en terminsmarknad på certifikaten uppstå. Därvid kan en presumtiv investerare försäkra sig om en given intäkt på ett par års sikt. En sådan terminsmarknad är mycket viktig, kanske särskilt för små företag. Statens roll är att skapa ramverk för en fungerande marknad för certifikat och regeringen avser att noga följa utvecklingen på marknaden. Statens energimyndighet föreslås få i uppgift att noga följa utvecklingen på certifikatmarknaden.

Certifikatsystemet innebär en ökad marknadsorientering. Flera remissinstanser har framfört att detta – för vindkraften – riskerar leda till en avsevärt lägre ersättningsnivå än i dag, och att detta kan leda till stora ekonomiska svårigheter för innehavare av vindkraftverk. Regeringen redovisade därför i den energipolitiska propositionen (2001/02:143) sin bedömning att vindkraften kommer att behöva ett kompletterande stöd under certifikatsystemets inledande år.

Små nätföretag

Det föreslagna certifikatsystemet innebär inte att några ytterligare lagstadgade uppgifter påförs nätägarna. De redovisar redan i dag mängden inmatad och levererad el inom sitt nätområde. Nätinnehavare skall dock till producent som ansöker om godkännande av anläggning lämna ut ett s.k. serie-ID och när anläggningen godkänts skall en särskild mätserie

skickas till Svenska kraftnät för tilldelning av elcertifikat. Däremot möjliggörs för producenter med anläggningar inom s.k. icke-koncessionspliktiga nät, att sluta avtal med nätföretaget om timvis mätning och rapportering av mängden inmatad förnybar el.

6.2 Förslag till ändring av ellagen

En av de föreslagna ändringarna av ellagen innebär att den möjlighet som tidigare fanns för nätägaren att söka dispens från kravet att mäta inmatningen från elproduktionsanläggningar timvis tas bort. Detta innebär att nätägaren skall installera ny mätutrustning på ett antal elproduktionsanläggningar på relativt kort tid.

6.3 Kommunikering med företagen

Systemet med elcertifikat har utarbetats i nära samarbete med Energimyndigheten och Svenska kraftnät. Regeringskansliet har också haft ett flertal uppvaktningar och diskussioner med företrädare från företag och branschorganisationer, som berörs av systemet. Både Energimyndigheten och Svenska kraftnät har i utformandet av de underliggande administrativa och tekniska systemen samt i arbetet med utformande av förslag till författning och föreskrifter arbetat med referensgrupper där olika aktörer på marknaden har deltagit. I dessa grupper har funnits representanter för föreningar som företräder små och medelstora företag. Konsekvensbeskrivningen har också beretts med branschorganisationen Svensk Energi, vars medlemmar är både producenter, elleverantörer och nätföretag.

7 Författningskommentar

7.1 Förslaget till lag om elcertifikat

1 kap. Ändamål och definitioner m.m.

Lagens ändamål

1 § Lagens ändamål är att främja produktion av elektricitet med användande av förnybara energikällor (förnybar el). I detta syfte innehåller lagen bestämmelser om dels en rätt för producenter av förnybar el att bli tilldelade elcertifikat av staten, dels en skyldighet för elanvändare att inneha elcertifikat i förhållande till sin förbrukning av el.

Paragrafen anger lagens ändamål och huvudsakliga tillämpningsområde.

Förnybara energikällor definieras i 2 § 1. Elcertifikat definieras i 2 § 2. Bestämmelser om vilka anläggningar som berättigar innehavaren att få elcertifikat, mätning och rapportering av mängden producerad förnybar el, godkännande av sådana anläggningar samt tilldelning av certifikat ges i 2 kap. Bestämmelser om kontoföring av elcertifikat i ett s.k. elcertifikatsregister och prisinformation ges i 3 kap. Registrering av kvotpliktiga, deklarationsskyldighet och skyldigheten för elanvändare att den 1 april varje år inneha elcertifikat i förhållande till sin förbrukning av el, den s.k. kvotplikten, regleras i 4 kap. Bestämmelser om kvotpliktsavgifter finns i 5 kap. Tillsyn m.m. regleras i 6 kap. Bestämmelser om straffansvar och om skadestånd finns i 7 kap. Vilka beslut som kan överklagas enligt denna lag regleras i 8 kap.

Definitioner

2 § I denna lag används följande beteckningar med den betydelse som här anges:

1. förnybar energikälla: en energikälla som förnyas på naturlig väg,

2. elcertifikat: ett av staten utfärdat bevis om att en megawattimme förnybar el har producerats med iakttagande av bestämmelserna i denna lag och i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen,

3. certifikatberättigad producent: en innehavare av en godkänd produktionsanläggning för förnybar el,

4. elleverantör: den som yrkesmässigt levererar el som har producerats av honom själv eller av någon annan,

5. kvotplikt: en elanvändares skyldighet att den 1 april varje år inneha elcertifikat i förhållande till sin förbrukning av el under det föregående kalenderåret (beräkningsåret), och

6. hantering av kvotplikt: att köpa elcertifikat, att ge in deklaration till tillsynsmyndigheten och att den 1 april varje år

inneha elcertifikat i förhållande till sin förbrukning av el under det föregående kalenderåret samt de övriga åtgärder som är förknippade med nämnda uppgifter.

Paragrafen innehåller definitioner av ett antal begrepp som används i lagen.

Såsom anges i *punkten 1* är förnybara energikällor sådana som förnyas på naturlig väg. Vilka förnybara energikällor som omfattas av denna lag framgår av 2 kap. 1–2 §§.

Ett elcertifikat enligt *punkten 2* är ett elektroniskt dokument, som lagras i en databas. För en certifikatberättigad producent kan ett elcertifikat i första hand ses som ett av staten utfärdat bevis om att en MWh förnybar el har producerats i en anläggning som godkänts enligt 2 kap. 5 §, vilket kan överlåtas och ge en intäkt till producenten. För en kvotpliktig tillkommer egenskapen att elcertifikatet utgör ett bevis om att denne lämnat ett ekonomiskt bidrag till en sådan producent, men det får även anses vara bärare av en rättighet mot staten, eftersom ett elcertifikat, som annulleras på den kvotpliktiges certifikatkonto den 1 april, medför att den som hanterar kvotplikten inte behöver betala kvotpliktsavgift motsvarande det annullerade certifikatet. För den som inte hanterar kvotplikten kan elcertifikatet ses som vilken tillgång som helst, som kan omsättas och som har ett marknadsvärde. Oavsett vem som är innehavare av ett elcertifikat är de grundläggande egenskaperna dock att det är en bärare av den beskrivna rättigheten mot staten, vilken skapar en efterfrågan på elcertifikat, att certifikaten kan omsättas och att de har ett marknadsvärde. Kraven på ett finansiellt instrument är enligt 1 kap. 1 § lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument, att de skall innehålla rättigheter eller skyldigheter samt vara avsedda att handlas med på värdepappersmarknaden. Elcertifikaten bör därför anses vara finansiella instrument. Denna bedömning utvecklas i avsnitt 4.7 om elcertifikatens rättsliga natur. Frågor rörande bokföring och redovisning av elcertifikat och den skattemässiga behandlingen av elcertifikaten redovisas i avsnitt 4.8.

En certifikatberättigad producent enligt *punkten 3* är en innehavare av en godkänd produktionsanläggning för förnybar el. Såväl fysiska som juridiska personer kan vara certifikatberättigade producenter. I det fall ägaren av en produktionsanläggning upplåtit denna med nyttjanderätt, som innebär att någon annan än ägaren faktiskt innehar och driver anläggningen, är den sistnämnde att anse som innehavare av anläggningen och är därmed certifikatberättigad producent enligt denna lag. Efter ansökan hos tillsynsmyndigheten kan en innehavare av en produktionsanläggningar för förnybar el få ett godkännande enligt 2 kap. 5 §, om anläggningen uppfyller de krav som ställs i denna lag, eller i föreskrifter som meddelas med stöd av lagen. Begreppet produktionsanläggning finns definierat i 1 kap. 2 § ellagen (1997:857). En precisering av begreppet utifrån de krav som ställs enligt denna lag är att en produktionsanläggning skall ha en mätpunkt, som mäter den eller de bakomliggande produktionsenheternas inmatade el, såvitt avser mängden el och dess fördelning över tiden.

Med elleverantör enligt *punkten 4* avses den som yrkesmässigt levererar el som har producerats av honom själv eller av någon annan. Defini-

tionen är identisk med den som finns i 1 kap. 6 § första stycket ellagen (1997:857). Beträffande begreppet yrkesmässig hänvisas till vad som gäller enligt lagen (1994:1776) om skatt på energi. Enligt 4 § nämnda lag är en verksamhet yrkesmässig om den utgör näringsverksamhet enligt 13 kap. inkomstskattelagen (1999:1229), eller bedrivs i former som är jämförbara med en till sådan näringsverksamhet hänförlig rörelse och ersättningen för omsättningen i verksamheten överstiger 30 000 kr under ett kalenderår.

Med kvotplikt enligt *punkten 5* avses en skyldighet för elanvändare att den 1 april varje år inneha elcertifikat i förhållande till sin förbrukning av el under det föregående kalenderåret. Vilka rättssubjekt som skall hantera kvotplikten, eller som frivilligt väljer att hantera denna, framgår av 4 kap. 4 §. Bestämmelser om registrering av kvotpliktiga finns i 4 kap. 6 och 7 §§. Kvotplikten omfattar i princip all förbrukning av el i landet. Sådan elförbrukning som undantas från kvotplikten finns angiven i 4 kap. 2 §.

Med hantering av kvotplikt enligt *punkten 6* avses att köpa elcertifikat, att senast den 1 mars varje år inge en deklaration till tillsynsmyndigheten enligt 4 kap. 8 §, att senast den 1 april varje år inneha elcertifikat i förhållande till sin förbrukning av el under det föregående kalenderåret enligt 4 kap. 9 § och att i övrigt företa de åtgärder som är förknippade med de nämnda uppgifterna.

Myndigheter

3 § Regeringen skall utse två myndigheter som skall handlägga de frågor som enligt denna lag, eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, ligger på tillsynsmyndigheten respektive kontoföringsmyndigheten.

De myndigheter som regeringen avser att utse är Statens energimyndighet, som tillsynsmyndighet, och Affärsverket svenska kraftnät, som kontoförande myndighet.

2 kap. Förutsättningar för att tilldelas elcertifikat

Elproduktion som berättigar till elcertifikat

1 § Berättigad att bli tilldelad elcertifikat är innehavaren av en enligt 5 § godkänd produktionsanläggning där el produceras med användande av en eller flera av följande förnybara energikällor:

- 1. vindkraft,**
- 2. solenergi,**
- 3. vågenergi,**
- 4. geotermisk energi, eller**
- 5. biobränslen, enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.**

Genom paragrafen definieras vilka förnybara energikällor som vid elproduktion berättigar en produktionsanläggningens innehavare att bli tilldelad elcertifikat. Vattenkraften regleras särskilt i 2 och 3 §§.

Produktion av el med användande av vindkraft enligt *punkten 1* innebär att man tillgodogör sig den energi som alstras av rörelser i lufthavet. Att utnyttja över- eller undertryck i luft som framkallas på konstgjord väg, t.ex. genom att luft komprimeras i ett bergrum varefter el produceras med turbiner som drivs av utströmmade luft, är inte förnybar el eftersom den utströmmade luften inte förnyas på naturlig väg.

Produktion av el med användande av solenergi enligt *punkten 2* avser användandet av solceller, dvs. halvledare som direkt omvandlar solenergi till elektricitet. Produktion av el genom att på andra sätt utnyttja koncentrerat solljus ryms också inom begreppet förnybar el.

Produktion av el med användande av vågenergi enligt *punkten 3* innebär att man tillgodogör sig den energi som finns i tidvatten, eller i vågor på havet och sjöar.

Produktion av el med användande av geotermisk energi enligt *punkten 4* innebär att man utnyttjar temperaturskillnader på olika nivåer i berggrunden eller i sjöar och hav.

Produktion av el med användande av biobränslen enligt *punkten 5* innebär att man tillgodogör sig den energi som finns bunden i biomassa. Med biobränslen avses bl.a. energigrödor, avverkningsrester från skogsbruk och vass. Som framgår av denna punkt bemyndigas regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten att meddela närmare föreskrifter om vilka biobränslen som skall berättiga produktionsanläggningens innehavare att bli tilldelad elcertifikat. Bestämmelsen har behandlats närmare i avsnitt 4.3.1.

2 § Berättigad att bli tilldelad elcertifikat är även innehavaren av en enligt 5 § godkänd produktionsanläggning där el produceras med användande av vattenkraft, om produktionen sker

1. i en anläggning som var i drift vid utgången av april 2003 och som då hade en installerad effekt som inte var högre än 1 500 kilowatt,

2. i annat fall än som avses i 1

a) i en anläggning som har tagits ur drift före den 1 juli 2001 och som därefter tagits i drift efter utgången av 2002, eller

b) i en anläggning som tagits i drift första gången efter utgången av 2002.

Om flera sådana anläggningar som avses i första stycket 1 finns i närheten av varandra och gemensamt matar in el på ledningsnätet, skall de anses som separata anläggningar vid tillämpningen av denna lag.

Om produktionskapaciteten efter lagens ikraftträdande ökats i en anläggning som var i drift vid utgången av april 2003, skall den ökade produktionen av el berättiga innehavaren att bli tilldelad elcertifikat enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

Genom paragrafen definieras vilken elproduktion i vattenkraftanläggningar som berättigar innehavaren till elcertifikat.

Skillnader i vattens lägesenergi, som naturligt förekommer i älvar, bäckar och åar, kan användas vid elproduktion, s.k. vattenkraft. Den el som kan utvinnas genom att vatten pumpas upp till en högre nivå, och därefter får strömma ner till en lägre, är däremot inte att anse som förnybar, eftersom energikällan inte förnyas på naturlig väg.

Vattenkraften kan indelas i storskalig och småskalig vattenkraft. Som framgår av *första stycket punkten 1* går gränsen för vad som anses vara en småskalig vattenkraftanläggning enligt denna lag vid en installerad effekt om högst 1 500 kW vid lagens ikraftträdande. Småskaliga vattenkraftanläggningar, som är i drift vid lagens ikraftträdande, berättigar anläggningens innehavare att bli tilldelad elcertifikat. En anläggning skall anses vara i drift när den nyttjas för sitt ändamål på ett normalt sätt. Beträffande begreppet anläggning, se kommentaren till definitionen av begreppet certifikatberättigad producent under 1 kap. 2 § 3 och den precisering av begreppet anläggning som ges där.

I *första stycket punkten 2 a* avses vattenkraftanläggningar som har tagits ur drift före den 1 juli 2001, men som på nytt tagits i drift efter utgången av år 2002. En anläggning skall anses tagen ur drift när den helt upphört att producera el och den skall anses tagen i drift när den på nytt nyttjas för sitt ändamål på ett normalt sätt. Inledande provkörning eller annan testning av anläggningen skall inte anses vara ett idrifttagande. Beträffande dessa anläggningar gäller ingen effektgräns.

I *första stycket punkten 2 b* avses nya anläggningar som tagits i drift efter utgången av år 2002. Begreppet idrifttagande har samma betydelse här som enligt punkten 2 a. Beträffande dessa anläggningar gäller ingen effektgräns. Det skall vara fråga om helt nya anläggningar. Om man i en befintlig anläggning lägger ned en produktionsenhet och ersätter den med en ny, och därmed ökar produktionskapaciteten i anläggningen, skall detta i stället bedömas som en sådan ökning av produktionskapaciteten som avses i tredje stycket.

Bestämmelsen i *andra stycket* innebär att om flera produktionsenheter är lokaliserade till samma plats, t.ex. ett strömfall, och gemensamt matar in el på ledningsnätet, kan varje enhet ändå berättiga innehavaren till elcertifikat, om den vid lagens ikraftträdande kan leverera en effekt om högst 1 500 kW. Bestämmelsen utgör ett avsteg från vad som normalt avses med begreppet anläggning i ellagen. Beträffande begreppet anläggning, se kommentaren till definitionen av begreppet certifikatberättigad producent under 1 kap. 2 § 3 och den precisering av begreppet anläggning som ges där.

Genom bestämmelsen i *tredje stycket* kommer en ökning av produktionskapaciteten i anläggningar som var i drift vid lagens ikraftträdande att berättiga innehavaren till elcertifikat. Bestämmelsen omfattar alla anläggningar i paragrafen. Om produktionskapaciteten ökas i anläggningar enligt första stycket punkterna 2 a–b kommer med automatik den ökade produktionen att berättiga anläggningens innehavare att bli tilldelad elcertifikat, om den ökade produktionen mäts och rapporteras till kontoföringsmyndigheten i enlighet med vad som föreskrivs i 4 §. Bestämmelsen tar därför i första hand sikte på de anläggningar som avses i första stycket punkten 1 och de storskaliga anläggningar som är i drift vid lagens ikraftträdande och som inte omfattas av första stycket punkterna 2 a–b. Således kan en anläggning som hade en installerad effekt om

högst 1500 kW öka sin produktionskapacitet efter lagens ikraftträdande och berättiga innehavaren att tilldelas elcertifikat även för den ökade produktionen. Likaså kan produktionskapaciteten ökas i en storskalig anläggning, men i sådana fall berättigas innehavaren bara att bli tilldelad elcertifikat motsvarande den ökade produktionen. En ökning av produktionskapaciteten kan exempelvis uppkomma om man i ett strömfall, genom borttagande av naturliga hinder i fallet, ökar mängden strömmande vatten. En ökning av produktionskapaciteten kan också uppkomma om anläggningens verkningsgrad höjs, eller om energiförlusterna minskas i systemet. Med en ökning av produktionen avses en ökning av antalet kWh som anläggningen producerar. Som framgår av kommentaren till 5 § måste en uppgiven ökning av produktionskapaciteten kunna påvisas av innehavaren. Närmare föreskrifter om hur en ökning av produktionen i dessa fall skall fastställas och de krav som ställs på produktionshöjande åtgärder i dessa avseenden avses meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

3 § Tillsynsmyndigheten får i det enskilda fallet medge innehavaren av en produktionsanläggning, där el produceras med användande av vattenkraft och som inte omfattas av bestämmelsen i 2 §, rätt att bli tilldelad elcertifikat om

1. ett myndighetsbeslut, eller föreskrifter i annan lag eller förordning, ställer nya krav på hur verksamheten skall bedrivas eller hur anläggningen skall vara utformad och detta innebär att verksamhetens ekonomiska förutsättningar ändras på ett sådant ingripande sätt att en långsiktigt lönsam produktion inte kan ske om innehavaren inte tilldelas elcertifikat, eller

2. innehavaren i annat fall än som avses i 1 avser att göra omfattande ombyggnader eller andra stora investeringar i anläggningen och dessa är så kostsamma att en långsiktigt lönsam produktion inte kan ske om innehavaren inte tilldelas elcertifikat.

Rätt till tilldelning av elcertifikat enligt första stycket 2 har endast innehavare av en anläggning som har en installerad effekt om högst 15 megawatt.

Ansökan om medgivande enligt denna paragraf skall ske samtidigt med ansökan om godkännande av anläggningen enligt 5 §.

Paragrafen innebär att innehavare av vattenkraftanläggningar som har en installerad effekt som är högre än 1 500 kW kan medges rätt att erhålla elcertifikat.

Enligt *punkten 1* kan yttre omständigheter i form av myndighetsbeslut, eller föreskrifter i annan lag eller förordning, ställa nya krav på hur verksamheten skall bedrivas eller hur anläggningen skall vara utformad och dessa kan innebära att verksamhetens ekonomiska förutsättningar ändras på ett sådant ingripande sätt, att en långsiktigt lönsam produktion i anläggningen inte kan ske utan det ekonomiska tillskott som elcertifikaten utgör.

Bestämmelsen i *punkten 2* gäller situationer som inte är en följd av sådana myndighetsbeslut, eller föreskrifter i annan lag eller förordning, utan tar sikte på det förhållandet att en ändamålsenlig produktion i an-

läggningen i andra fall kräver att omfattande ombyggnader eller andra stora investeringar görs i anläggningen och dessa är så kostsamma, att en långsiktigt lönsam produktion i anläggningen inte kan ske utan det ekonomiska tillskott som elcertifikaten utgör. Det är här fråga om anläggningar med en installerad effekt under 15 MW, vars underhåll varit eftersatt och som kräver upprustning eller modernisering eller ny apparatur, eller andra tekniska förutsättningar för en ändamålsenlig produktion.

Tilldelningen av elcertifikat skall i båda fallen vara en förutsättning för att långsiktigt bidra till att täcka de kostnader som åtgärderna ger upphov till och för att möjliggöra en lönsam produktion i anläggningen. Det skall här vara fråga om lönsamhet på längre sikt, som en förutsättning för att produktionen över huvud taget kommer till stånd.

Ansökan om att beviljas elcertifikat för elproduktionen i de nämnda anläggningarna skall ske i samband med ansökan om godkännande av anläggningen enligt 5 §.

Mätning och rapportering

4 § Elcertifikat får bara tilldelas för sådan el vars inmatade mängd och dess fördelning över tiden har mätts och rapporterats till kontoföringsmyndigheten enligt de föreskrifter som meddelats av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

Om inmatningen från produktionsanläggningen sker till ett elnät som används utan stöd av nätkoncession skall innehavaren av produktionsanläggningen svara för mätningen och rapporteringen.

Om endast en del av elproduktionen i en anläggning berättigar till elcertifikat, skall innehavaren särskilt beräkna och rapportera sådan elproduktion enligt de föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

Flertalet av de produktionsanläggningar som kommer att ingå i elcertifikatssystemet är direkt anslutna till koncessionspliktiga elnät. De omfattas av en bestämmelse i 3 kap. 10 § ellagen (1997:857). Enligt dess huvudregel är den som har nätkoncession skyldig att utföra mätning av mängden överförd el och dess fördelning över tiden. I praktiken innebär det att mängden inmatad el mäts varje timme (timmätning). Rapporteringen av preliminära resultat till Affärsverket svenska kraftnät sker dagligen klockan 10.00 dagen efter mätdygnet. Affärsverket svenska kraftnät, som ansvarar för den centrala avräkningen av elproduktionen från förnybara energikällor, skall även, som kontoförande myndighet, enligt 3 kap. 4 § svara för tilldelningen av elcertifikat.

Genom paragrafens *första stycke* föreskrivs ett krav om att den elproduktion som skall berättiga innehavaren till elcertifikat skall vara timmätt och rapporterad till kontoföringsmyndigheten enligt de föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten. Närmare bestämmelser om mätning och rapportering finns i förordningen (1999:716) om mätning, beräkning och rapportering av överförd el samt i Statens energimyndighets föreskrifter och allmänna råd om mätning, beräkning och rapportering av överförd el (STEM

FS 2001:3). Innehavare som av något skäl inte timmäter sin produktion kommer således inte att tilldelas elcertifikat, men ges i stället en möjlighet att enligt 4 kap. 3 § tillgodoräkna sig sin produktion av förnybar el när kvotplikten skall fullgöras.

Den kategori elproducenter som matar in el på ett nät som används utan stöd av nätkoncession består i huvudsak av ett antal industriföretag, vilka har produktion främst för den industriella verksamheten och innehavare av små vatten- eller vindkraftsanläggningar, som främst drivs för den egna jordbruksrörelsens och fastighetens behov. Enligt paragrafens *andra stycke* skall dessa själva mäta och rapportera sin produktion av förnybar el till kontoföringsmyndigheten, om inte mätningen och rapporteringen sker genom annan, vilket exempelvis kan ske genom avtal med ägaren till det nät, till vilket anläggningens nät är anslutet.

Då det gäller biobränslebaserad elproduktion – främst i kraftvärmeverk och anläggningar för elproduktion genom industriellt mottryck – kan särskilda problem uppkomma då det gäller att avgöra hur stor del av den uppmätta elproduktionen som berättigar till elcertifikat. Detta sammanhänger med att det kan vara möjligt att i samma anläggning producera el dels med sådant biobränsle som berättigar anläggningens innehavare till elcertifikat, dels med fossila bränslen eller annat bränsle som inte berättigar till certifikat. Samma problem kan gälla även andra typer av anläggningar där olika energislag kombineras. Enligt paragrafens *tredje stycke* skall innehavaren till en sådan anläggning särskilt beräkna och rapportera den förnybara elproduktionen. Föreskrifter om hur beräkningen och rapporteringen av mängden producerad el genom användning av sådana kombinationer skall göras, avses meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

Godkännande av anläggningar

5 § Elcertifikat får bara tilldelas för produktion av förnybar el som sker i en produktionsanläggning som har godkänts av tillsynsmyndigheten.

Godkännande skall meddelas på skriftlig ansökan från anläggningens innehavare om anläggningen uppfyller kraven i 1 eller 2 § eller innehavaren medges rätt till tilldelning av elcertifikat enligt 3 § samt anläggningen har utrustning för sådan mätning och rapportering som anges i 4 § första stycket.

Av paragrafens *första stycke* följer att det endast är innehavare av godkända produktionsanläggningar för förnybar el som är berättigade att tilldelas elcertifikat.

Ansökan om godkännande skall enligt *andra stycket* ske skriftligen. Vid prövningen av en ansökan skall tillsynsmyndigheten bedöma om anläggningen uppfyller de krav som ställs på produktionsanläggningar enligt 1 eller 2 §, dvs. att produktionen i anläggningen sker med användande av sådana förnybara energikällor som anges i de nämnda paragraferna. I en ansökan om godkännande kan anläggningens innehavare anföra sådana skäl att tilldelas elcertifikat som avses i 3 §, nämligen att en långsiktigt lönsam elproduktion förutsätter tilldelning av elcertifikat. Någon prövning av anläggningens miljöpåverkan skall inte göras. I det

avseendet skall den prövning som skett enligt annan lag, eller föreskrifter som meddelas med stöd av sådan lag, godtas.

Omfattningen av den prövning tillsynsmyndigheten har att göra kommer att variera beroende på vilken typ av produktionsanläggning det är fråga om. Generellt gäller att anläggningen måste vara utrustad med en föreskriftsenlig mätutrustning, så att de rapporter om producerad el som skall lämnas är tillförlitliga. Som framgår av 4 § första stycket skall de anläggningar som omfattas av elcertifikatssystemet kunna mäta elproduktionens fördelning över tiden, s.k. timmätning skall således tillämpas.

När det gäller vattenkraftverk kan en särskild prövning av anläggningens installerade effekt krävas. Likaså måste en ökning av produktionskapaciteten i storskaliga vattenkraftverk enligt 2 § tredje stycket kunna påvisas av innehavaren, eftersom bara ökningen i dessa fall berättigar till elcertifikat. Rapporteringen av produktionen från sådana vattenkraftsanläggningar som enligt 2 § tredje stycket ökar sin produktionskapacitet avser i normalfallet anläggningens hela produktion av el. I dessa fall måste tillsynsmyndigheten i sitt beslut om godkännande särskilt ange hur stor del av elproduktionen som berättigar innehavaren till elcertifikat. Om produktionen exempelvis ökas från åtta till tio MWh efter lagens ikraftträdande, skall kontoföringsmyndigheten tilldela innehavaren elcertifikat för en femtedel av den rapporterade produktionen från anläggningen, dvs. ett elcertifikat per fem uppmätta och rapporterade MWh förnybar el. Regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten får enligt 2 § tredje stycket meddela närmare föreskrifter om hur en ökning av produktionen i dessa fall skall fastställas och verifieras, liksom vilka krav som i dessa avseenden skall ställas på produktionshöjande åtgärder.

Tilldelning av elcertifikat

6 § Kontoföringsmyndigheten skall tilldela en certifikatberättigad producent ett elcertifikat för varje megawattimme förnybar el som har producerats i anläggningen och för vilken certifikat får tilldelas.

Varje elcertifikat skall ha ett identifieringsnummer och en uppgift om vilken dag det tilldelats producenten.

Av paragrafen framgår att kontoföringsmyndigheten skall tilldela en certifikatberättigad producent ett elcertifikat för varje MWh förnybar el som producerats i anläggningen och för vilken elcertifikat får tilldelas. Under vilka förutsättningar elcertifikat får tilldelas en innehavare av en produktionsanläggning framgår av bestämmelserna i 1–5 §§.

Någon särskild ansökan för att tilldelas elcertifikat erfordras inte. Av bestämmelsen framgår vidare, att varje elcertifikat skall ha ett eget identifieringsnummer och en uppgift om vilket datum det tilldelats producenten. Med hjälp av dessa uppgifter kan varje elcertifikat härledas till en viss produktionsanläggning. Uppgiften om vilket datum certifikatet tilldelats producenten har bl.a. betydelse för tillämpningen av bestämmelsen i 4 kap. 11 § om garantipris.

Som framgår av kommentaren till 3 kap. 1 § är elcertifikaten elektroniska dokument. En närmare analys av elcertifikatens rättsliga natur finns under 1 kap. 2 § 2 och i avsnitt 4.7.

Elcertifikatsregister

1 § Kontoföringsmyndigheten skall kontoföra elcertifikat i ett elcertifikatsregister. Registret skall föras med hjälp av automatiserad behandling.

Lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument skall inte tillämpas på kontoföringen av elcertifikat.

Av paragrafen framgår att kontoföringsmyndigheten skall kontoföra elcertifikaten i ett register, ett s.k. elcertifikatsregister. Elcertifikaten är elektroniska dokument. De kommer således inte att finnas i fysisk form, vilket förutsätter att registret förs med hjälp av automatiserad behandling.

Av kommentaren till 1 kap. 2 § 2 framgår att elcertifikaten kan bedömas som finansiella instrument. Lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument, som medger att andra institutioner än VPC kan agera som central värdepappersförvarare, skall dock inte tillämpas i fråga om elcertifikat. Genom bestämmelsen blir den av regeringen utsedda kontoföringsmyndigheten ensam om att ansvara för kontoföringen av elcertifikat.

2 § Elcertifikatsregistret skall bestå av certifikatkonton, som skall läggas upp för certifikatberättigade producenter och för dem som hanterar kvotplikten och har registrerats enligt 4 kap. 6 eller 7 §.

Paragrafen anger elcertifikatsregistrets innehåll, vilket består av certifikatkonton, som skall läggas upp för certifikatberättigade producenter som enligt 2 kap. 5 § fått sin produktionsanläggning godkänd och dem som hanterar kvotplikten och antingen själva anmält sin för registrering hos tillsynsmyndigheten enligt 4 kap. 6 §, eller registrerats som kvotpliktiga på myndighetens initiativ enligt 4 kap. 7 §. Dessa kategorier behöver inte ansöka om ett certifikatkonto. När tillsynsmyndigheten meddelat beslut om godkännande, respektive registrering, skall den skicka en kopia av beslutet till kontoföringsmyndigheten, som med stöd av beslutet skall öppna ett certifikatkonto för producenten eller den som skall hantera kvotplikten.

3 § Kontoföringsmyndigheten skall efter skriftlig ansökan lägga upp ett certifikatkonto för den som inte omfattas av bestämmelsen i 2 §. En sådan ansökan skall innehålla uppgifter om sökandens namn, identifieringsnummer, telefonnummer och postadress.

Av paragrafen framgår att de som inte är certifikatberättigade producenter eller registrerade som kvotpliktiga får ansöka om ett certifikatkonto hos kontoföringsmyndigheten. En ansökan, som skall vara skriftlig, skall innehålla sådana grundläggande uppgifter som krävs för en identifiering av sökanden och för kommunikation med denne. Med identifieringsnummer avses personnummer eller organisationsnummer eller, såvitt avser utländska rättssubjekt, de identifieringsnummer sådana kan ha. Om en ansökan inte motsvarar dessa krav skall kontoföringsmyndigheten

enligt 13 § förelägga sökanden att komplettera sin ansökan. En ansökan skall enligt 14 § avslås, om sökanden inte efterkommer föreläggandet.

Någon motsvarighet till förvaltarregistrering enligt 3 kap. kontoföringslagen kan inte ske, eftersom begreppet kontoförande institut inte finns enligt denna lag.

Registrering av elcertifikat

4 § Ett elcertifikat tilldelas en certifikatberättigad producent genom att elcertifikatet registreras på dennes certifikatkonto. Registreringen skall ske utan oskäligt dröjsmål sedan rapport om den certifikatberättigande elproduktionen kommit kontoföringsmyndigheten till handa.

Av paragrafen framgår att certifikatberättigade producenter tilldelas elcertifikat genom att dessa registreras på producentens certifikatkonto. Det krävs sålunda ingen särskild ansökan eller liknande för att tilldelningen skall ske. Tilldelningen skall ske fortlöpande för varje MWh el som rapporteras till kontoföringsmyndigheten. Det kan dock hända att rapporterna, som vid en första bedömning synes vara korrekta, senare korrigeras genom att nätägaren, eller anläggningens innehavare, sänder rättelser. För att undvika felaktiga tilldelningar av elcertifikat, är tidpunkten för tilldelningen anpassad till den balansavräkningsprocess som fortlöpande sker hos myndigheten och tilldelningen bör inte ske förrän myndigheten har godkänt mätvärdesrapporteringen. Eftersom tidpunkten för ett sådant godkännande kan variera, innehåller bestämmelsen ingen exakt tidpunkt då tilldelningen skall ske. Den skall dock ske utan oskäligt dröjsmål med beaktande av den tid som balansavräkningsprocessen tar.

Ansökan om registrering i elcertifikatsregistret

5 § Kontoföringsmyndigheten skall, efter ansökan eller underrättelse som avses i 6–9 §§, genast på ett certifikatkonto registrera de uppgifter som anges i ansökan eller underrättelsen samt ange tidpunkten för registreringen.

Om samtliga villkor inte är uppfyllda skall en preliminär registrering av uppgifterna ske. När samtliga villkor är uppfyllda skall en slutlig registrering ske.

Så snart en ansökan om registrering eller en underrättelse om kontohavarens konkurs, eller om utmätning, kvarstad eller betalningssäkring rörande ett elcertifikat kommit in till kontoföringsmyndigheten skall uppgifterna i ansökan eller underrättelsen registreras på det eller de certifikatkonton som berörs av den begärda registreringsåtgärden och tidpunkten för registreringen skall anges. Detta har betydelse för de rättsverkningar, som enligt 17–20 §§ följer av en registrering. På certifikatkonton i elcertifikatsregistret skall äganderätt till elcertifikat registreras, vilket innebär att överlåtelser av elcertifikat skall registreras enligt 6 §. Vidare skall ansökningar rörande pantsättning av elcertifikat enligt 7 §

och de ovan nämnda inskränkningarna i kontohavarens förfoganderätt över certifikaten enligt 8 § registreras.

Registreringarna på ett konto kan dock, enligt *andra stycket*, vara preliminära, eftersom myndigheten under vissa förutsättningar enligt 6, 7 och 9 §§, skall förelägga överlåtaren respektive panthavaren eller pantsättaren att yttra sig över ansökan. En komplettering av ansökan kan enligt 13 § också behövas. En slutlig registrering kan således inte ske förrän sådana yttranden, uppgifter eller handlingar i förekommande fall har inkommit till myndigheten.

Den prövning av ansökningar om registrering som myndigheten skall göra är bara av formell karaktär, nämligen om anmälaren är behörig att få den anmälda registreringen utförd. Någon materiell prövning av de bakomliggande fången eller andra förfoganden beträffande elcertifikaten skall myndigheten inte göra.

6 § När ett elcertifikat har överlåtits skall efter ansökan från överlåtaren det överlåtna certifikatet registreras på förvärvarens certifikatkonto.

Har förvärvaren ansökt om att det överlåtna certifikatet skall registreras på hans konto, skall en preliminär registrering av överlåtelsen göras på överlåtarens certifikatkonto. Kontoföringsmyndigheten skall därefter förelägga överlåtaren att yttra sig över ansökan inom två veckor från det att han fått del av föreläggandet. Om överlåtaren inte invänder mot ansökan inom denna tid, skall de överlåtna certifikaten registreras på förvärvarens konto.

Av paragrafens *första stycke* framgår att en överlåtelse av ett elcertifikat skall registreras på förvärvarens certifikatkonto. Detta skall ske efter ansökan från överlåtaren. Som framgår av 5 § skall kontoföringsmyndigheten omedelbart registrera de uppgifter som anges i en ansökan. En sådan registrering kan dock vara preliminär i avvaktan på att registrering kan äga rum på förvärvarens konto.

I de fall förvärvaren ansöker om registrering av en överlåtelse skall en preliminär registrering av överlåtelsen göras på överlåtarens certifikatkonto och kontoföringsmyndigheten skall därefter, enligt *andra stycket*, förelägga överlåtaren att yttra sig över ansökan inom två veckor från det att han fått del av föreläggandet. Har överlåtaren inget att invända mot ansökan skall det överlåtna elcertifikatet registreras på förvärvarens certifikatkonto. Om överlåtaren däremot har någon invändning mot ansökan saknas förutsättningar för en sådan registrering på förvärvarens certifikatkonto och ansökan skall avslås enligt 14 §.

Begreppet överlåtelse skall i detta sammanhang ges en vidsträckt tolkning och innebär alla förfoganden beträffande elcertifikat, som har till följd att besittningen till ett elcertifikat skall överföras genom att det registreras på ett annat certifikatkonto. Det kan här vara fråga om köp eller gåva av elcertifikat, men även familjerättsliga fång på grund av arv, bodelning eller testamente, eller associationsrättsliga fång på grund av skifte av ett bolags tillgångar. Vidare kan ett pantsatt certifikat komma att överlåtas till panthavaren och ett certifikat som ingår i ett konkursbo, eller som utmätts, eller omfattas av betalningssäkring, komma att försälas och därmed föranleda en registrering på förvärvarens konto.

7 § Har panträtt upplåtits i ett elcertifikat skall efter ansökan från pantsättaren pantsättningen registreras på pantsättarens certifikatkonto.

Har panthavaren ansökt om att en pantsättning skall registreras, skall en preliminär registrering av pantsättningen göras på pantsättarens konto. Kontoföringsmyndigheten skall därefter förelägga pantsättaren att yttra sig över ansökan inom två veckor från det att han fått del av föreläggandet. Om pantsättaren inte invänder mot ansökan inom denna tid, skall pantsättningen slutligt registreras på pantsättarens konto.

Av paragrafens *första stycke* framgår att en upplåten panträtt i ett elcertifikat skall registreras på pantsättarens certifikatkonto. Detta skall ske efter ansökan från pantsättaren. I det fall panthavaren ansöker om registrering skall en preliminär registrering av pantsättningen göras på pantsättarens konto och kontoföringsmyndigheten skall därefter enligt *andra stycket* förelägga pantsättaren att yttra sig över ansökan inom två veckor från det att han fått del av föreläggandet. Har pantsättaren inget att invända mot ansökan skall pantsättningen slutligt registreras på pantsättarens certifikatkonto. Genom ett tillägg i 4 § förmånsrättslagen (1970:979) följer särskild förmånsrätt med panträtt i ett elcertifikat genom registreringen av pantsättningen på pantsättarens konto.

8 § Om kontoföringsmyndigheten har underrättats om att en innehavare av ett certifikatkonto gått i konkurs skall detta registreras på certifikatkontot. Detsamma gäller om myndigheten har underrättats om att ett elcertifikat eller en rättighet som är registrerad enligt denna lag har utmätts, belagts med kvarstad eller blivit föremål för betalningssäkring.

När kontoföringsmyndigheten har underrättats om att ett konkursbeslut upphävts, att en konkurs avslutats eller att en sådan åtgärd som avses i första stycket har upphävts eller återgått, skall en sådan registrering som nämns i första stycket tas bort.

Av paragrafen framgår att begränsningar i förfoganderätten till elcertifikat skall registreras på ett certifikatkonto. De begränsningar som enligt *första stycket* kan bli aktuella beträffande elcertifikat är att kontohavaren gått i konkurs, eller att hans elcertifikat utmätts, belagts med kvarstad eller blivit föremål för betalningssäkring, eller att en rättighet som registreras enligt denna lag, dvs. panträtt till ett certifikat, omfattas av sådana åtgärder.

När det gäller konkursbeslut, skall enligt 12 § konkursförordningen (1987:916) rätten genast skicka en kopia av kungörelsen om konkursbeslutet till ett antal i paragrafen angivna myndigheter, institutioner och andra organ. Genom ett tillägg i 12 § första stycket konkursförordningen, som innebär att rätten genast skall skicka en kopia av kungörelsen om konkurs till kontoföringsmyndigheten, kommer denna att underrättas om konkursen och skall enligt förevarande paragraf registrera detta på konkursgäldenärens certifikatkonto.

Utmätning av ett elcertifikat, eller en rättighet som är registrerad enligt lagen om elcertifikat, skall säkerställas med stöd av en ny bestämmelse i 6 kap. 2 § utsökningsbalken, som innebär att kronofogdemyndigheten underrättar kontoföringsmyndigheten om att elcertifikatet, eller en pant­ rätt i detta, är utmätt, varefter säkerställande av utmätningens sker genom att kontoföringsmyndigheten gör en registrering om detta på gäldenärens certifikatkonto. Även i fråga om verkställighet av beslut om kvarstad skall enligt 16 kap. 13 och 16 §§ utsökningsbalken 6 kap. utsöknings­ balken tillämpas. I fråga om verkställighet av beslut om betalnings­ säkring tillämpas enligt 10 § lagen (1978:880) om betalningssäkring för skatter, tullar och avgifter också 6 kap. utsökningsbalken.

Utmätning ger sökanden förmånsrätt i den utmäta egendomen. Enligt huvudregeln i 4 kap. 30 § utsökningsbalken skall utmätning medföra för­ månsrätt i och med beslutet om utmätning. När det gäller egendom som skall registreras har i stället, enligt samma paragraf, förmånsrättens in­ tråde reglerats genom de inskrivningssystem som finns beträffande olika egendomslag. Genom ett tillägg i 4 kap. 30 § utsökningsbalken, som innebär att en registrering av utmätningen på ett certifikatkonto enligt lagen om elcertifikat medför förmånsrätt, regleras detta förhållande. Genom ett tillägg i 4 § förmånsrättslagen (1979:979) följer särskild för­ månsrätt med panträtt i ett elcertifikat genom registreringen av pant­ sättningen i elcertifikatsregistret.

Om ett konkursbeslut upphävs av högre rätt, skall tingsrätten under­ rätta alla som har fått underrättelse om konkursen enligt 12 § första stycket konkursförordningen. På så sätt kommer kontoföringsmyndig­ heten enligt *andra stycket* få kännedom om detta och skall ta bort registreringen om konkursen från kontot. När en konkurs har avslutats är det däremot konkursförvaltaren som får anmäla detta till kontoförings­ myndigheten.

När det gäller verkställighet enligt utsökningsbalkens bestämmelser, anges i 3 kap. 17 § utsökningsförordningen (1981:981) att kronofogden självmant skall pröva frågan om ändring av beslut, när det föreligger anledning till en sådan åtgärd. Detsamma gäller frågan om avbrytande eller hävande av verkställighet i andra fall, om annat inte är föreskrivet i utsökningsbalken. Detta gäller också när överklagande ger anledning till en sådan åtgärd. Det är således kronofogdmyndigheten som skall under­ rätta kontoföringsmyndigheten om att en registrering om utmätning, kvarstad eller betalningssäkring skall tas bort från ett certifikatkonto.

9 § När en pantsättning av ett elcertifikat har upphört, skall efter ansökan från panthavaren registreringen om pantsättningen tas bort från pantsättarens konto.

Har pantsättaren gjort en ansökan om att registreringen om pant­ sättningen skall tas bort, skall en preliminär registrering om pant­ sättningens upphörande göras på pantsättarens konto. Kontoförings­ myndigheten skall därefter förelägga panthavaren att yttra sig över ansökan inom två veckor från det att han fått del av föreläggandet. Om panthavaren inte invänder mot ansökan inom denna tid, skall registreringen om pantsättningen tas bort.

Av paragrafens *första stycke* framgår att om en pantsättning upphört skall, efter ansökan från panthavaren, registreringen om pantsättningen tas bort från pantsättarens certifikatkonto. På motsvarande sätt som vid ansökan om pantsättningen enligt 7 § finns det i *andra stycket* en möjlighet även för motparten att ansöka om detta, alltså pantsättaren. I sådana fall skall panthavaren föreläggas att yttra sig över ansökan inom två veckor från det att han fick del av föreläggandet. Om panthavaren inom den angivna tiden inte har någon invändning mot ansökan skall registreringen om pantsättningen tas bort.

10 § Den som gör en ansökan enligt 6, 7 eller 9 § skall göra detta på formulär som tillhandahålls av kontoföringsmyndigheten. Ansökan skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller dennes ombud.

En ansökan får signeras och överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, kontoföringsmyndigheten föreskriver.

Av paragrafen framgår två formkrav för en ansökan om registrering av en överlåtelse eller pantsättning av ett elcertifikat. En ansökan om registrering i elcertifikatsregistret skall ske på formulär som tillhandahålls av kontoföringsmyndigheten och den skall vara egenhändigt undertecknad av sökanden eller dennes ombud.

Regeringen, eller efter regeringens bemyndigande, kontoföringsmyndigheten, får enligt *andra stycket* meddela föreskrifter om att signera och överföra en ansökan om registrering elektroniskt till kontoföringsmyndigheten. Sådana föreskrifter måste, såvitt avser behandling av personuppgifter, vara förenliga med personuppgiftslagen (1998:204) och det underliggande EG-direktivet (95/46/EG). Det stora flertalet ansökningar kommer att ske med hjälp av datorer, över internet. En kontohavare som har sådana tekniska förutsättningar kan använda sig av de elektroniska formulär som tillhandahålls genom det datasystem som kontoföringsmyndigheten kommer att använda. Kravet på egenhändigt undertecknande uppfylls i sådana fall genom att sökanden använder sig av sin elektroniska signatur.

11 § En ansökan om registrering i elcertifikatsregistret skall innehålla uppgifter om

- 1. den registrering som begärs,**
- 2. överlåtarens eller pantsättarens namn, identifieringsnummer samt postadress,**
- 3. förvärvarens eller panthavarens namn, identifieringsnummer samt postadress, och**
- 4. de certifikatkonton som berörs av överlåtelsen eller pantsättningen och, i förekommande fall, försäljningspriset för certifikaten.**

Paragrafen reglerar vilka uppgifter som en ansökan om registrering av en överlåtelse eller rörande pantsättning av ett elcertifikat skall innehålla. Enligt 4 skall, i förekommande fall, försäljningspriset på elcertifikaten anges. En sådan uppgift är av naturliga skäl inte aktuell vid överlåtelser då något vederlag inte utgår. Den nämnda prisuppgiften skall ligga till

grund för den prisinformation som kontoföringsmyndigheten skall offentliggöra enligt 24 §.

Såsom angivits i kommentaren till 5 § skall kontoföringsmyndigheten inte göra någon prövning i materiellt hänseende av de bakomliggande fången eller andra förfoganden beträffande elcertifikat som omfattas av en ansökan om registrering. Den kontroll som myndigheten har att göra gäller bara om den som anmäler en registrering är behörig att göra detta och att ansökan uppfyller de krav som framgår av 10 och 11 §§. Såsom Lagrådet påpekat får kontoföringsmyndigheten avgöra i vilken utsträckning behörighetshandlingar, såsom fullmakter och registreringsbevis för juridiska personer, skall ges in till myndigheten, se avsnitt 4.10.2.

12 § Om en ansökan inte uppfyller kraven i 10 § eller med stöd av den paragrafen meddelade föreskrifter, skall ansökan omedelbart avvisas.

Av paragrafen framgår att en ansökan om registrering, som inte sker på ett formulär som tillhandahålls av kontoföringsmyndigheten och som inte är egenhändigt undertecknad, omedelbart skall avvisas. Detsamma gäller om ansökan inte sker i enlighet med de föreskrifter som avses meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, kontoföringsmyndigheten, i fråga om att elektroniskt signera och överföra en ansökan. När en ansökan sker elektroniskt i enlighet med sådana föreskrifter kommer de formkrav som anges i 10 § första stycket uppfyllas genom att sökanden använder de formulär som med automatik tas fram på sökandens datorskärm och det egenhändiga undertecknandet sker med en elektronisk signatur.

13 § Om en ansökan enligt 3 § inte uppfyller de krav som där anges, eller om en ansökan enligt 6, 7 eller 9 § inte uppfyller de krav som anges i 11 §, skall sökanden föreläggas att komplettera sin ansökan.

Av paragrafen framgår att kontoföringsmyndigheten skall förelägga en sökande att komplettera en ansökan som inte uppfyller de krav som anges i 3 § eller 11 §. Om en komplettering inte inkommer inom den tid som myndigheten bestämmer skall ansökan om registrering avslås enligt 14 §. Såsom Lagrådet påpekat får kontoföringsmyndigheten från fall till fall avgöra vilken tid som kan vara lämplig för en sådan komplettering, se avsnitt 4.10.2 och 4.10.9.

14 § Kontoföringsmyndigheten skall avslå en ansökan om certifikatkonto eller en ansökan om registrering, om ett föreläggande om komplettering enligt 13 § inte följs. Kontoföringsmyndigheten skall även avslå en ansökan om registrering på ett certifikatkonto,

1. om en överlåtare eller en pantsättare gjort invändning mot en ansökan enligt 6 § andra stycket eller 7 § andra stycket och invändningen inte uppenbarligen saknar fog,

2. om en panthavare gjort invändning enligt 9 § andra stycket och invändningen inte uppenbarligen saknar fog,

3. om ansökan om registrering avser överlåtelse av ett elcertifikat för vilket pantsättning är registrerad, eller

4. om den registrering som ansökan avser inte är förenlig med en befintlig registrering enligt 7 eller 8 §.

Av paragrafen framgår att kontoföringsmyndigheten skall avslå en ansökan om certifikatkonto eller en ansökan om registrering om denna, trots ett föreläggande att komplettera ansökan enligt 13 §, är ofullständig.

En ansökan om registrering på ett certifikatkonto skall även avslås enligt punkterna 1 eller 2 om en överlåtare, en pantsättare eller en panthavare gjort en invändning mot den anmälda registreringen enligt 6, 7 eller 9 § och invändningen inte uppenbarligen saknar fog. På förslag av Lagrådet har ”inte uppenbarligen saknar fog” lagts till i paragrafen, se avsnitt 4.10.10.

Enligt *punkten 3* är det, i enlighet med Lagrådets yttrande, tydliggjort att en registrering av en överlåtelse av ett elcertifikat inte kan ske om certifikatet redan är pantsatt enligt en registrering på kontot, se avsnitt 4.10.10.

Slutligen kan en ansökan om registrering enligt *punkten 4* även i andra fall stå i strid med inskränkningar i kontohavarens förfoganderätt till certifikaten på ett konto. Kontohavaren kan enligt en registrering på kontot vara försatt i konkurs, eller certifikaten kan vara pantsatta, utmäta, belagda med kvarstad eller vara föremål för betalningssäkring. En ansökan om registrering som står i strid med någon av de nämnda, registrerade inskränkningarna skall också avslås.

15 § När kontoföringsmyndigheten gjort en registrering på ett certifikatkonto, skall kontohavaren skriftligen underrättas om det. Om ansökan överförts elektroniskt enligt föreskrifter meddelade med stöd av 10 §, får även underrättelsen överföras elektroniskt.

En skriftlig underrättelse ersätts av ett elektroniskt besked om att registreringsåtgärden företagits i de fall ansökan överförts elektroniskt. På förslag av Lagrådet har den andra meningen i paragrafen lagts till, se avsnitt 4.10.11.

16 § En uppgift på ett certifikatkonto skall rättas, om den innehåller någon uppenbar oriktighet till följd av skrivfel, räknefel eller liknande förbiseende eller till följd av något tekniskt fel. Den vars rätt berörs skall ges möjlighet att yttra sig, om inte rättelsen är till förmån för denne eller yttrandet annars är uppenbart obehövligt.

Genom paragrafen ges kontoföringsmyndigheten möjlighet att göra rättelser i elcertifikatsregistret. Det skall vara fråga om uppenbart felaktiga uppgifter i registret, som är en följd av att den som utfört registreringen, eller någon annan, gjort ett skrivfel, ett räknefel eller något liknande misstag. Detta skall också gälla sådan uppenbar oriktighet i elcertifikatsregistret, som beror på något tekniskt fel. Innan en rättelse sker skall den som berörs av beslutet få yttra sig. Myndigheten behöver dock inte inhämta något yttrande om rättelsen är till förmån för den som berörs av beslutet, eller det framstår som uppenbart obehövligt att in-

hämta ett sådant yttrande. Bestämmelsen avviker från 28 § personuppgiftslagen och Europaparlamentets och rådets direktiv 95/46/EG av den 24 oktober 1995 om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter. Skillnaden är att en rättelse enligt förevarande paragraf bara får ske om den uppgift som skall rättas är uppenbart oriktig och att myndigheten har en skyldighet att under vissa förutsättningar låta den som berörs av beslutet yttra sig innan rättelsen sker. Enligt artikel 13.1 g i direktivet får omfattningen av rätten till rättelse begränsas i fall då en sådan begränsning är en nödvändig åtgärd med hänsyn till skyddet för den registrerades eller andras fri- och rättigheter. De begränsningar som elcertifikatlagens bestämmelser om rättelse innefattar avser bl.a. att skydda enskilds äganderätt. De omfattas därför av det angivna undantaget i direktivet.

Rättsverkan av en registrering

17 § En innehavare av ett certifikatkonto skall, med de begränsningar som framgår av registreringar på kontot, anses ha rätt att förfoga över de elcertifikat som finns registrerade på kontot.

Paragrafen anger en presumtion. Genom bestämmelsen skall en innehavare anses ha rätt att förfoga över de elcertifikat som finns registrerade på hans konto, om annat inte framgår av informationen på kontot. En registrering om kontohavarens konkurs, eller pantsättning, utmätning, kvarstad eller betalningssäkring avseende ett elcertifikat kan vara sådan information, som visar att kontohavaren inte har rätt att förfoga över certifikaten på kontot.

18 § Har samma elcertifikat överlåtits till flera var för sig, har den överlåtelse företrädare som registrerades först. Registreringen ger dock inte en överlåtelse företrädare framför en tidigare överlåtelse om förvärvaren, när överlåtelsen registrerades, kände till eller borde ha känt till den tidigare överlåtelsen.

Detta skall tillämpas även på förvärv genom bodelning, arv, testamente, bolagsskifte eller liknande förvärvssätt, när fråga uppkommer om företrädet mellan ett sådant förvärv och en annan överlåtelse.

Vid tillämpningen av första och andra styckena skall en preliminär registrering ha samma rättsverkan som en slutlig registrering.

(19 § enligt lagrådsremissens förslag.)

Paragrafen reglerar vad som gäller vid dubbelöverlåtelser av elcertifikat. Genom bestämmelsen ges den överlåtelse företrädare, som registrerades först. Detta gäller dock bara om förvärvaren, vid registreringen, inte kände till eller borde ha känt till den andra överlåtelsen. Han skall således vara i god tro beträffande den andra överlåtelsen, för att vara sakrättsligt skyddad. Detta skall även gälla vid förvärv genom familjerättsliga fång och bolagsskifte eller liknande förvärvssätt. Redan en preliminär registrering innebär ett sakrättsligt skydd. Leder en ansökan om registrering av en överlåtelse till en slutlig

registrering av överlåtelsen fortsätter detta skydd att gälla. Skulle Prop. 2002/03:40
ansökan emellertid avslås enligt 14 § har sådant skydd inte uppnåtts.

19 § Har ett elcertifikat i annat fall än som avses i 18 § överlåtit av någon som inte ägde det, blir överlåtelsen giltig om certifikatet vid tidpunkten för överlåtelsen var registrerat på överlåtarens certifikatkonto och överlåtelsen har registrerats samt förvärvaren då varken kände till eller borde ha känt till att överlåtaren inte ägde certifikatet. Vad nu sagts gäller även vid överlåtelse från den som ägde elcertifikatet, men som saknade rätt att förfoga över det genom överlåtelse.

Vid tillämpningen av första stycket skall en preliminär registrering ha samma rättsverkan som en slutlig registrering.

(20 § enligt lagrådsremissens förslag.)

Paragrafen tar sikte på andra godtrosvärv än vid dubbelöverlåtelse. I dessa fall blir överlåtelsen giltig om överlåtaren var registrerad som ägare till elcertifikaten på kontot och ansökan om överlåtelse hade registrerats och förvärvaren då varken kände till eller borde ha känt till att överlåtaren inte ägde elcertifikaten.

Andra meningen omfattar bl.a. de fall då någon förvärvar elcertifikat från den som är försatt i konkurs, eller som i annat fall inte har förfoganderätt till certifikaten. Enligt 3 kap. 2 § första stycket konkurslagen (1987:672) gäller en rättshandling mellan konkursgäldenären och annan som företas senast dagen efter att konkursen kungjorts i Post- och Inrikes Tidningar, om konkursgäldenärens motpart är i god tro. Av 1 kap. 6 § samma lag framgår emellertid att bestämmelser i annan lag skall gälla, om de avviker från konkurslagen. Denna paragraf avviker från konkurslagen såtillvida att godtrosvärv kan ske senare än den tidpunkt som framgår av 3 kap. 2 § konkurslagen. Genom en ändring i konkursförordningen, som innebär att rätten genast skall skicka en kopia av kungörelsen om konkursen till elcertifikatsregistret, kommer konkursboet att i praktiken erhålla ett tidigare skydd än vad som följer av konkurslagens bestämmelse.

På samma sätt som enligt 18 § leder redan en preliminär registrering till sakrättsligt skydd.

20 § En pantsättning av ett elcertifikat behandlas lika med en överlåtelse vid tillämpningen av 18 och 19 §§.

Bestämmelserna om rättsverkan av en registrering skall även tillämpas vid pantsättning av elcertifikat. (Bestämmelsen var ett sista stycke i 20 § enligt lagrådsremissens förslag.)

Behandling av personuppgifter i elcertifikatsregistret

21 § Om inget annat följer av denna lag eller av föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, tillämpas personuppgiftslagen (1998:204) vid behandling av personuppgifter vid kontoföring av elcertifikat i elcertifikatsregistret.

Kontoföringsmyndigheten är personuppgiftsansvarig enligt personuppgiftslagen för den behandling av personuppgifter som utförs i elcertifikatsregistret.

Genom bestämmelsen regleras elcertifikatlagens förhållande till personuppgiftslagen på det sättet att personuppgiftslagen gäller om inget annat sägs i denna lag. 3 kap. 16 § i denna lag, som gäller rättelse av registrering i elcertifikatsregistret, avviker från personuppgiftslagens bestämmelse om rättelse, vilken finns i 28 § i den lagen. Denna avvikelse kommenteras under 16 §.

Elcertifikatsregistret kommer i huvudsak att omfatta juridiska personer. Vissa elproducenter, elanvändare eller andra privatpersoner som önskar öppna konton för de elcertifikat som de förvärvar, kan emellertid registreras i elcertifikatsregistret. Av 3 § personuppgiftslagen (1998:204) framgår det att en personuppgift är all slags information som direkt eller indirekt kan hänföras till en fysisk person som är i livet. Vidare framgår att behandling av personuppgifter innefattar varje åtgärd eller serie av åtgärder som vidtas i fråga om personuppgifter. Som exempel på sådana åtgärder kan nämnas registrering, bearbetning eller ändring, inhämtande och utlämnande samt användning av uppgifter. Kontoföringsmyndigheten är personuppgiftsansvarig enligt personuppgiftslagen för den behandling av personuppgifter som sker i elcertifikatsregistret. Innebörden av personuppgiftsansvaret följer bl.a. av 9 § personuppgiftslagen.

22 § I fråga om personuppgifter skall registret ha till ändamål att tillhandahålla uppgifter för

1. verksamhet för vilken staten eller kommun ansvarar enligt lag eller annan författning och

a) som avser elcertifikat som registreras i elcertifikatsregistret,

b) som för att kunna fullgöras förutsätter tillgång till information om elcertifikat, eller

c) som avser fullgörande av underrättelseskyldighet,

2. omsättning av elcertifikat, samt

3. affärsverksamhet, kreditgivning eller annan allmän eller enskild verksamhet där information om elcertifikat utgör underlag för prövningar eller beslut.

I paragrafen anges ändamålet för behandlingen av personuppgifter i elcertifikatsregistret. Ändamålsbeskrivningen får genom den reglering som personuppgiftslagen innehåller betydelse för vilken insamling och annan behandling av personuppgifter i elcertifikatsregistret som är tillåten.

Ändamålet enligt *punkten 1* är att tillhandahålla uppgifter för verksamhet för vilken staten eller kommun ansvarar enligt lag eller annan författning. Verksamheten skall direkt avse sådan egendom som registreras i elcertifikatsregistret, dvs. elcertifikat, och vara av den art att fullgörandet av verksamheten förutsätter tillgång till certifikatanknuten information. Vidare är ändamålet enligt denna punkt, att tillhandahålla uppgifter för verksamhet för vilken staten eller kommun ansvarar enligt lag eller annan författning och som avser fullgörande av underrättelseskyldighet.

Enligt *punkten 2* får elcertifikatsregistret användas för att tillhandahålla uppgifter för omsättning av elcertifikat. Det är alltså fråga om information som har betydelse för omsättningen av sådana. Ett krav är att det skall röra sig om elcertifikat som registrerats i elcertifikatsregistret. Registret får alltså inte användas i annan verksamhet än sådan som rör elcertifikat.

Punkten 3 avser viss annan verksamhet där elcertifikat inte utgör det centrala i verksamheten, men där uppgifter om sådana kan ha betydelse. Så kan vara fallet vid t.ex. kreditgivning eller kreditupplysning eller annan allmän eller enskild verksamhet där information om elcertifikat utgör underlag för prövningar eller beslut. Slutligen innefattas löpande åtgärder, som bl.a. innebär kontroll av vem som är innehavare av ett elcertifikat, eller dennes förfoganderätt över certifikatet i sådana fall då detta är befogat på grund av exempelvis affärsförbindelse eller rättstvist med en viss person.

Enligt en ny bestämmelse i 8 kap. 28 § sekretesslagen gäller sekretess för uppgift som lämnar eller bidrar till upplysning om ställningen på ett certifikatkonto, om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att kontoinnehavaren lider skada.

23 § Kontoföringsmyndigheten skall på begäran lämna ut uppgift i elcertifikatsregistret till tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten får ha direktåtkomst till elcertifikatsregistret.

Den uppgiftsskyldighet som åläggs kontoföringsmyndigheten enligt denna paragraf innebär att sekretessen hos sistnämnda myndighet för uppgifter som lämnar eller bidrar till att lämna upplysningar om ställningen på ett certifikatkonto bryts i förhållande till tillsynsmyndigheten (jfr 14 § kap. 1 § sekretesslagen), se avsnitt 4.10.16.

Med direktåtkomst avses att den som använder registret på egen hand kan söka i detta och få svar på frågor. Det innebär inte att den som använder registret själv kan bearbeta eller ändra dess innehåll.

Prisinformation m.m.

24 § Kontoföringsmyndigheten skall fortlöpande offentliggöra information om överlåtelser av elcertifikat. Informationen skall avse tidpunkten för överlåtelserna, antalet överlåtna certifikat och priset för certifikaten. Myndigheten skall vidare fortlöpande offentliggöra dels det volymvägda medelvärdet av priset på elcertifikaten under de närmast föregående tolv månaderna, dels antalet certifikat som tilldelats elproducenter under samma period.

Omsättningen av elcertifikat, som sker genom avtal mellan säljare och köpare, innebär att priset på elcertifikaten normalt inte offentliggörs. Genom paragrafen möjliggörs det för marknadens aktörer att löpande få tillförlitlig information om det rådande marknadspriset på elcertifikaten. Informationen om det volymvägda medelvärdet på certifikaten har betydelse för dem som hanterar kvotplikten, eftersom detta värde styr kvotpliktsavgiftens storlek enligt 5 kap. och sanktionsavgiftens storlek enligt 6 kap. Som framgår av bestämmelsen är det endast tidpunkten för över-

låtelsen, antalet certifikat som överlåtits, samt det avtalade priset som offentliggörs. Parternas identiteter kommer således inte att offentliggöras.

Med volymvägt medelvärde avses det medelvärde som erhålls då summan av de belopp som betalats för alla försålda certifikat under perioden divideras med den totala omsättningen av certifikat under samma period.

25 § Kontoföringsmyndigheten skall årligen, senast vid januari månads utgång, underrätta certifikatkontohavaren om innehållet på hans konto per den 31 december föregående kalenderår.

Genom paragrafen har kontohavaren rätt att årligen få ett kontoutdrag, som utvisar ställningen på kontot per den sista december föregående kalenderår. Genom dessa uppgifter kan kontohavaren kontrollera sitt innehav av elcertifikat och om ställningen på kontot innebär att han kommer att kunna fullgöra sin kvotplikt den 1 april i enlighet med 4 kap., eller om han under de följande månaderna behöver köpa fler certifikat.

Kontoutdraget kan också användas som underlag för bokföring och för självdeklaration. Ett kontoutdrag ersätter dock inte en sådan kontrolluppgift som kontoföringsmyndigheten enligt 11 kap. 12 och 13 §§ är skyldig att lämna enligt lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter.

Rätten att erhålla kontoutdrag påverkar inte heller den skyldighet som kontoföringsmyndigheten, i egenskap av personuppgiftsansvarig, har att lämna registreringsutdrag enligt 20 § personuppgiftslagen (1998:204).

4 kap. Kvotplikt m.m.

Kvotpliktens omfattning

1 § Kvotplikten för en elanvändare omfattar ett visst antal elcertifikat i förhållande till elanvändarens förbrukning av el enligt vad som framgår av följande tabell.

Beräkningsår för kvotplikt	Antal elcertifikat per förbrukad MWh el
2003	0,074
2004	0,081
2005	0,104
2006	0,126
2007	0,141
2008	0,153
2009	0,160
2010	0,169

Om den beräknade kvotplikten inte omfattar elcertifikat till ett fullt heltal, skall antalet avrundas till närmaste heltal. Kvotplikten skall dock alltid omfatta minst ett elcertifikat.

Om en elanvändares kvotplikt hanteras av en eller flera elleverantörer enligt 4 § första stycket, skall elanvändarens förbrukning av el

anses motsvara den mängd el för vilken elanvändaren fakturerats av leverantören. Detsamma gäller den elförbrukning som sker hos elanvändare som avses i 4 § andra stycket 2 och 3.

Av paragrafens högra tabell framgår det antal elcertifikat som en kvotpliktig skall inneha den 1 april varje år i förhållande till sin förbrukning av el under det föregående kalenderåret, det s.k. beräkningsåret. År 2003 är det första beräkningsåret för kvotplikten. Senast den 1 april år 2004 skall den kvotpliktige inge 0,074 elcertifikat för varje MWh el som denne, enligt sin deklaration enligt 8 §, förbrukat under det föregående kalenderåret. Se dock punkten 4 i övergångsbestämmelserna, som innebär en inskränkning i beräkningsunderlaget med hänsyn till att lagen träder i kraft den 1 maj 2003.

Har en elanvändare förbrukat 1 635 megawattimmar år 2004, då kvotplikten är 0,081, får man talet 132,435, vilket medför att 132 stycken elcertifikat skall finnas på certifikatkontot den 1 april 2005.

En elanvändare kan ha en sådan liten elförbrukning, att denna inte motsvarar ens ett elcertifikat. Eftersom elcertifikaten inte är delbara skall kvotplikten enligt *andra stycket* därför alltid omfatta minst ett elcertifikat.

När kvotplikten för en elanvändares förbrukning hanteras av en eller flera elleverantörer skall elanvändarens förbrukning enligt *tredje stycket* anses motsvara den el för vilken elanvändaren fakturerats av sin elleverantör. När en elanvändares förbrukning av el är timmätt, överensstämmer mängden såld, dvs. förbrukad el, med den mängd el som också fakturerats. Det är alltså samma mängd el han köpt, förbrukat och fakturerats för. Däremot faktureras många företag och hushållskunder i enlighet med beräknad, preliminär förbrukning. Det innebär att den faktiskt förbrukade mängden el inte alltid överensstämmer med den preliminärt beräknade och fakturerade mängden el. Om det efter avläsning av mätaren visar sig att användaren faktiskt förbrukat mer el än enligt den preliminära beräkningen, som legat till grund för faktureringen, så faktureras han för denna el vid ett senare faktureringsstillfälle. Skulle det motsatta förhållandet gälla, dvs. att en elanvändare faktiskt förbrukat en mindre mängd el än den preliminärt beräknade och fakturerade, så krediteras han denna el vid ett senare faktureringsstillfälle. Slutresultatet blir således korrekt, även om man med förbrukad el avser fakturerad el, se avsnitt 4.12.4 och 4.12.8. I fråga om elanvändare som avses i 4 § andra stycket punkterna 2 och 3, dvs. elanvändare i den elintensiva industrin, som själva skall hantera kvotplikten för hela sin förbrukning, respektive elanvändare som själva valt att hantera kvotplikten, så skall även i dessa fall elanvändarens förbrukning av el, som köpts av en sådan leverantör, anses motsvara den el som elanvändaren fakturerats för.

2 § Vid beräkning av kvotplikten beaktas inte följande sorters el.

1. El som matats in på det elektriska nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion (förlustel).

2. El som en leverantör har levererat till en förbrukare utan ersättning i enlighet med ett avtal om intrångsersättning. Detta gäller dock bara om leveransen sker vid en lägre effekt än 50 kilowatt (frikraft).

3. El som förbrukats i tillverkningsprocessen i stål- och metallverk eller i massa- och pappersindustrin, baskemikalieindustrin, gruvindustrin, cementindustrin eller i petroleumraffinaderier.

4. El som en elanvändare själv producerat och förbrukat, om produktionsanläggningens generator har en märkeffekt om högst 50 kilowatt.

5. El som har förbrukats i produktionen av el (hjälpkraft).

Av paragrafen framgår vilken elförbrukning som inte skall omfattas av kvotplikt.

Genom undantaget i *punkten 1* kommer el som förbrukats eller sålts för förbrukning som s.k. förlustel inte att ingå i beräkningsunderlaget.

Genom undantaget i *punkten 2* skall inte heller s.k. frikraft ingå i beräkningsunderlaget.

Genom undantaget i *punkten 3* skall el som förbrukats i tillverkningsprocessen i s.k. elintensiv industri inte ingå i beräkningsunderlaget. Den el som förbrukats i lager, kontor och andra lokaler som hör till denna industri omfattas inte av detta undantag. När det har gällt att bestämma vilken industri som är elintensiv industri har Statistiska centralbyråns klassificering efter s.k. SNI-koder (svensk näringsgrensindelning) varit vägledande. Dessa är 131 (järnmalmsgruvor), 132 (andra metallmalmsgruvor), 2111 (massaindustri), 2112 (pappers- och pappindustri), 241 (baskemikalieindustri), 271–273 (järn- och stålverk) och 274–275 (andra metallverk; gjuterier) 265 (cementindustri och kalkbruk) samt 232 (petroleumraffinaderier).

Undantaget i *punkten 4* avser el som producerats i exempelvis reservkraftsaggregat eller i produktionsanläggningar som i allmänhet endast levererar den energi som åtgår för exempelvis en jordbruksrörelses förbrukning. För att undantaget skall vara tillämpligt krävs dock att den producerade elen används för producentens eget bruk och att produktionsanläggningen inte har en effekt som är högre än 50 kW. I de fall en sådan producent inte därutöver förbrukat el som han köpt från en elleverantör, omfattas en sådan elanvändare inte alls av kvotplikten.

Undantaget i *punkten 5* avser sådan el som ett kraftverk förbrukar i produktionen av el, s.k. hjälpkraft. Den el som förbrukats i lager, kontor och andra lokaler som hör till sådana kraftverk omfattas inte av detta undantag.

Den elförbrukning som enligt punkterna 1–3 och 5 skall vara undantagen från kvotplikt, måste dock deklarerats enligt 8 §.

3 § Om en elanvändare producerar förnybar el för egen förbrukning utan att bestämmelsen i 2 kap. 4 § första stycket iakttas, får det antal elcertifikat som han vore berättigad att bli tilldelad om bestämmelsen hade iakttagits räknas bort från kvotplikten, dock bara om den producerade elen deklarerats enligt 8 §.

Genom paragrafen ges producenter av förnybar el, som producerar el för egen förbrukning och som inte timmäter denna produktion, rätt att avräkna denna produktion från sin kvotplikt. Om en elanvändare producerar 1 000 megawattimmar förnybar el år 2003, skulle detta berättiga honom att bli tilldelad 1 000 elcertifikat. Om han samma år förbrukat

2 000 megawattimmar skall han år 2004 vara skyldig att inneha 148 elcertifikat. Genom att avräkna de 1 000 elcertifikat som han skulle ha tilldelats om han timmätt produktionen från de 148 elcertifikat som han skall vara skyldig att inneha den 1 april år 2004, behöver han således inte inneha några elcertifikat den 1 april. Detta innebär, att så länge den egna produktionen av förnybar el överstiger kvotplikten, så är producenten inte skyldig att inneha elcertifikat för sin förbrukning av el. En förutsättning för detta är dock att denna produktion deklarerats enligt 8 §.

Hantering av kvotplikten

4 § En elanvändares kvotplikt skall hanteras av den eller de elleverantörer som levererar el till elanvändaren. Om flera elleverantörer har sålt el till samma elanvändare skall varje elleverantör hantera den del av elanvändarens kvotplikt som beräknas på leverantörens försäljning av el till elanvändaren.

Första stycket gäller inte

- 1. elanvändare i den utsträckning de förbrukat el som de själva producerat, importerat eller köpt på den nordiska elbörsen,**
- 2. elanvändare som förbrukat sådan el som avses i 2 § 3, samt**
- 3. elanvändare som anmält till tillsynsmyndigheten att de själva vill hantera sin kvotplikt.**

Paragrafen anger vilka som skall hantera kvotplikten, eller som frivilligt väljer att göra detta.

I *första stycket* anges att en elanvändares kvotplikt skall hanteras av den eller de elleverantörer som levererar el till elanvändaren. Här regleras även det förhållandet att en elanvändare har fler elleverantörer. Detta kan vara fallet om en elanvändare har mer än en elleverantör som levererar el i samma uttagpunkt. Detta gäller i huvudsak elanvändare med en stor elförbrukning, som har både s.k. fasta och rörliga kontrakt. Den leverantör som ansvarar för leveranser i enlighet med det fasta kontraktet levererar en viss, avtalad mängd el, medan den leverantör som har det rörliga kontraktet levererar el för kundens överskjutande förbrukning. Till skillnad från leverantören med det fasta kontraktet har denna leverantör information om kundens totala förbrukning av el i den aktuella uttagpunkten. Var och en av leverantörerna har således information om hur mycket el de försålt till elanvändaren. En elanvändare kan även i andra fall ha fler än en elleverantör. Detta kan vara fallet om en privatperson eller ett företag förbrukar el i olika uttagpunkter. En privatperson kan exempelvis ha olika elleverantörer till permanentbostaden, fritids-huset och andra utrymmen. Ett företag kan vara lokaliserat eller organiserat på ett sådant sätt, att det har olika leverantörer till kontoret, fabriken, försäljningsställen och andra lokaler. Vardera leverantör skall således hantera kvotplikten för den el denne försålt till elanvändaren. När en elleverantör hanterar kvotplikten för den el denne försålt till elanvändare som avses i andra stycket 1 och 3 träder han helt och hållet i elanvändarens ställe såvitt avser den försålda elen, med de skyldigheter som detta innebär. Leverantören skall således förvärva elcertifikat för egen räkning och skall även i övrigt företa alla åtgärder som det innebär att hantera kvotplikten. I denna funktion kan leverantören därför inte anses

utföra en sådan tjänst som avses i lagen (1991:981) om värdepappersrörelse. Det kan dock förekomma att vissa leverantörer åtar sig att exempelvis förvalta andras elcertifikat eller att som kommissionär köpa och försälja elcertifikat för annans räkning. Detta kan vara fallet då elanvändaren valt att själv hantera sin kvotplikt och därmed påtagit sig de skyldigheter som detta innebär, men köper sådana tjänster som de nämnda av en leverantör (eller annan som tillhandahåller sådana). Detta utvecklas i kommentaren till 1 kap. 2 § 2.

Enligt *andra stycket punkten 1* skall elleverantören inte hantera kvotplikten för elanvändare i den utsträckning de förbrukat el som de själva producerat, importerat eller köpt på den nordiska elbörsen. Sådan el har inte köpts av någon leverantör som avses i första stycket. Det är således bara elanvändaren själv som kan hantera kvotplikten för denna el. Om en elleverantör enligt första stycket säljer el till en sådan elanvändare kan elanvändaren välja att antingen själv hantera kvotplikten även för den köpta elen, eller att låta elleverantören göra detta. Väljer elanvändaren att själv hantera kvotplikten även för denna el, skall han enligt punkten 3 anmäla detta till tillsynsmyndigheten.

Enligt *andra stycket punkten 2* skall elleverantören inte hantera kvotplikten för de elanvändare som omfattas av bestämmelsen i 2 § 3. I dessa fall har leverantören visserligen kontroll över hur mycket el han totalt försålt till företaget, men kan inte veta hur stor del av denna som använts i tillverkningsprocessen. Det är således dessa elanvändare själva som skall hantera kvotplikten för hela sin förbrukning av el. Det är inte ovanligt att dessa företag även producerar el som de själva förbrukar. Det kan också förekomma att sådana företag förbrukar el som de själva importerar eller köper direkt från den nordiska elbörsen. De kan således delvis falla in under den kategori elanvändare som avses i punkten 1.

Enligt *andra stycket punkten 3* skall en elanvändares kvotplikt inte hanteras av elleverantören om elanvändaren anmält till tillsynsmyndigheten att han själv vill hantera kvotplikten. Elanvändare enligt denna punkt utgörs huvudsakligen av privatpersoner eller företag som inte omfattas av någon av punkterna 1–2 och som frivilligt väljer att själva hantera kvotplikten för den el som de köper från en elleverantör. Har en elanvändare flera elleverantörer, kan elanvändaren välja att hantera kvotplikten för elleveranserna från en leverantör, men låta elleverantören hantera kvotplikten för elleveranserna från en annan leverantör. En elanvändare som avses i punkten 1 kan köpa el även från en elleverantör som avses i första stycket. Vill en sådan elanvändare hantera kvotplikten även för den elen, kan han anmäla detta till tillsynsmyndigheten.

5 § Skyldigheten att hantera kvotplikten inträder

1. när en elleverantör som avses i 4 § första stycket påbörjar leveranser av el,

2. när en sådan elanvändare som avses i 4 § andra stycket 1 eller 2 påbörjar förbrukningen av sådan el som avses i de nämnda punkterna, och

3. beträffande en elanvändare som avses i 4 § andra stycket 3, vid början av det kalenderår då denne enligt anmälan enligt 6 § andra stycket skall börja hantera sin kvotplikt.

Paragrafen anger när skyldigheten att hantera kvotplikten inträder.

Om en ny elleverantör enligt *punkten 1* etablerar sig inträder skyldigheten när denne påbörjar leveranser av el i enlighet med 4 § första stycket. De befintliga elleverantörer som redan levererar el när lagen träder i kraft påbörjar sådana leveranser som avses i 4 § första stycket vid samma tidpunkt. Skyldigheten att hantera kvotplikten inträder således den 1 maj 2003 för dessa leverantörer.

Om en ny elanvändare enligt *punkten 2*, dvs. en elanvändare som förbrukar el som han själv producerat, importerat eller köpt från den nordiska elbörsen etablerar sig inträder skyldigheten när denne påbörjar sådan förbrukning av el. De befintliga elanvändare som redan förbrukar sådan el när lagen träder i kraft påbörjar sådan förbrukning av el som avses i 4 § andra stycket 1 vid samma tidpunkt. Skyldigheten att hantera kvotplikten inträder således den 1 maj 2003 för sådana elanvändare. Om en sådan elanvändare påbörjar sådan förbrukning vid en senare tidpunkt inträder skyldigheten vid den senare tidpunkten.

En elanvändare som avses i *punkten 3*, dvs. en sådan som själv vill hantera sin kvotplikt, kan enligt 6 § tredje stycket registrera sig hos tillsynsmyndigheten för ett eller flera kalenderår. Skyldigheten att hantera kvotplikten inträder således vid början av det första kalenderår som registreringen avser. Det första kalenderår som en sådan elanvändare kan hantera kvotplikten är således 2004.

6 § Den som hanterar kvotplikten enligt 4 § första stycket eller andra stycket 1 eller 2 skall skriftligen anmäla sig hos tillsynsmyndigheten senast två veckor efter det att skyldigheten att hantera kvotplikten inträdde.

En elanvändare som enligt 4 § andra stycket 3 själv vill hantera sin kvotplikt skall skriftligen anmäla det till tillsynsmyndigheten. En sådan anmälan skall avse ett eller flera kalenderår. Denna anmälan skall ges in senast den 1 oktober året före det kalenderår då elanvändarens hantering av kvotplikten skall börja.

När anmälan gjorts enligt första eller andra stycket skall den som anmälan avser registreras hos tillsynsmyndigheten, om inte något sådant förhållande föreligger som anges i fjärde stycket.

Om en sådan avgift som avses i 6 kap. 12 § inte kommit in till myndigheten senast den 1 oktober skall anmälan om registrering avvisas. Om en registrering redan skett, skall i stället registreringen upphävas.

Av paragrafen följer att de som skall hantera kvotplikten skall anmäla sig för registrering hos tillsynsmyndigheten.

De som skall hantera kvotplikten enligt 4 § första stycket och andra stycket 1 och 2, dvs. elleverantörer, elanvändare som förbrukat el som de själva importerat, producerat eller köpt från den nordiska elbörsen samt elanvändare inom den s.k. elintensiva industrin, skall enligt *första stycket* skriftligen anmäla sig för registrering hos tillsynsmyndigheten. En sådan anmälan skall ske senast två veckor efter den tidpunkt då kvotplikten inträtt. För de elleverantörer och elanvändare som är verksamma vid lagens ikraftträdande, inträder kvotplikten när lagen träder i kraft och dessa skall följaktligen anmäla sig för registrering inom två veckor från

denna tidpunkt. Elleverantörer eller elanvändare som efter lagens ikraftträdande antingen nyetablerar sig och uppfyller något av kriterierna i 4 § första stycket eller andra stycket 1 eller 2, eller som i annat fall uppfyller dessa kriterier, inträder kvotplikten när något av de nämnda kriterierna är uppfyllda. Dessa skall således anmäla sig för registrering senast två veckor efter denna tidpunkt.

Elanvändare som tillhör kategorin i 4 § andra stycket 1 kan även förbruka el som de köpt från en elleverantör. I dessa fall föreligger en valfrihet att antingen själv hantera den kvotplikt som belöper på den köpta elen, eller att låta elleverantören göra detta. Dessa elanvändare, som skall registrera sig enligt ovan, kan därför frivilligt anmäla sig för registrering för att hantera kvotplikten även för den köpta elen. Detta kräver dock ingen särskild anmälan om registrering, utan den kan ske samtidigt som elanvändaren anmäler sig för registrering enligt andra stycket. En sådan frivillig anmälan är dock begränsad till att avse ett eller flera kalenderår i enlighet med vad som gäller enligt tredje stycket.

Elanvändare, som köper el av en eller flera elleverantörer och som själv vill hantera sin kvotplikt får enligt *andra stycket* anmäla detta till tillsynsmyndigheten. I de fall en elanvändare har fler elleverantörer kan anmälan avse all el som elanvändaren köpt av dessa leverantörer, eller så kan den begränsas till att avse den el man köpt från en viss leverantör. En frivillig anmälan skall göras senast den 1 oktober året före det eller de år som kvotplikten avser, för att elleverantören skall kunna undanta elanvändaren från den förbrukning av el som leverantören annars vore skyldig att hantera kvotplikten för under det följande kalenderåret eller kalenderåren. Registrering för del av kalenderår är inte möjlig i dessa fall, eftersom detta skulle medföra administrativa problem för elleverantörerna, att under löpande kalenderår hantera förändringar i kvotplikten för dem man försäljer el till.

Anmälan för registrering enligt *första* och *andra stycket* skall vara skriftlig. Tillsynsmyndigheten kommer att tillhandahålla därför avsedda formulär, som lämpligen kan användas. Närmare föreskrifter om vilka uppgifter som skall lämnas i en anmälan om registrering avses meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten. Som framgår av 6 kap. 15 § får regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten meddela föreskrifter om att elektroniskt överföra en anmälan om registrering.

Genom paragrafens *tredje stycke* tydliggörs det att registreringen skall ske hos tillsynsmyndigheten efter myndighetens beslut om registrering. Tredje stycket har lagts till på förslag av Lagrådet.

Av *fjärde stycket* framgår att en anmälan om registrering skall avvisas om en sådan avgift som avses i 6 kap. 12 § inte kommit in till tillsynsmyndigheten senast den 1 oktober. En sådan avgift skall betalas senast den 1 oktober varje år inför det kommande år då registreringen skall gälla. Har en registrering redan skett och inkommer inte avgiften, skall den redan gjorda registreringen upphävas. Bestämmelsen i 6 kap. 12 § gäller bara dem som frivilligt registrerar sig som kvotpliktiga.

7 § Om tillsynsmyndigheten har välgrundad anledning att anta att någon som skall hantera kvotplikten enligt 4 § första stycket eller andra stycket 1 eller 2 inte har anmält sig för registrering enligt 6 §

första stycket, skall myndigheten registrera denne. Innan sådan registrering sker, skall den som berörs av åtgärden få tillfälle att yttra sig.

Av paragrafen följer att tillsynsmyndigheten på eget initiativ skall registrera elleverantörer och elanvändare som förbrukar el som de själva producerat, importerat eller köpt från den nordiska elbörsen samt elanvändare i den elintensiva industrin, om dessa inte själva registrerat sig. En förutsättning för ett sådant beslut är att myndigheten har en välgrundad anledning att anta att det är fråga om en sådan elleverantör eller elanvändare, vilket innebär högt ställda krav på myndighetens beslutsunderlag. Elleverantören eller elanvändaren skall vidare ha underlåtit att självmant anmäla sig för registrering inom den tid som framgår av 6 § första stycket, dvs. senast två veckor efter det att skyldigheten att hantera kvotplikten inträdde och den som berörs av myndighetens beslut skall få tillfälle att yttra sig innan registreringen sker.

Deklarationsskyldighet

8 § Den som hanterar kvotplikten skall senast den 1 mars varje år ge in en deklARATION till tillsynsmyndigheten med uppgifter om

- 1. den elförbrukning som skall ligga till grund för beräkningen av kvotplikten enligt 4 kap. 1 §,**
- 2. det antal elcertifikat som enligt 9 § skall annulleras den 1 april samma år och, i förekommande fall,**
- 3. sådan elförbrukning som avses i 2 § 1–3 eller 5, eller**
- 4. sådan elproduktion som avses i 3 §.**

Genom paragrafen föreskrivs en skyldighet för dem som hanterar kvotplikten att senast den 1 mars varje år till tillsynsmyndigheten ge in en deklARATION med uppgift om den elförbrukning som skall ligga till grund för beräkningen av kvotplikten. Genom den valda tidpunkten har den som hanterar kvotplikten haft möjlighet att fastställa mängden el som förbrukats föregående år. Deklarationen utgör ett underlag för den som hanterar kvotplikten att avgöra hur många elcertifikat som skall annulleras på certifikatkontot den 1 april samma år. Deklarationen skall samtidigt utgöra ett underlag för kontoföringsmyndigheten när den skall annullera elcertifikaten på den deklARATIONSSKYLDIGES certifikatkonto den 1 april och den är ett kontrollinstrument för tillsynsmyndigheten, när den skall bedöma om kvotpliktsavgift enligt 5 kap. skall meddelas.

I förekommande fall skall enligt *punkten 3* sådan elförbrukning som är undantagen från kvotplikten även anges, dvs. förlustel, frikraft, hjälpkraft och el som förbrukats i tillverkningsprocessen i elintensiv industri.

Som angivits i kommentaren till 1 § skall en elanvändares förbrukning av el anses motsvara den mängd el för vilken elanvändaren fakturerats av leverantören.

9 § Kontoföringsmyndigheten skall den 1 april varje år på ett certifikatkonto annullera det antal elcertifikat som kontohavaren angivit i sin deklaration enligt 8 § 2. Därvid får annullering dock inte ske av elcertifikat

1. som har pantsatts enligt en preliminär eller slutlig registrering på kontot,
2. som har utmätts, belagts med kvarstad eller blivit föremål för betalningssäkring, eller
3. som har överlåtits enligt en preliminär registrering på kontot.

Paragrafen föreskriver att kontoföringsmyndigheten den 1 april varje år skall annullera det antal elcertifikat på ett certifikatkonto som kontohavaren angivit i sin deklaration. Tidpunkten för annulleringen är anpassad till deklarationstidpunkten den 1 mars och att den som hanterar kvotplikten skall kunna förvärva elcertifikat under tiden från årsskiftet fram till den första april, för att på så sätt täcka en eventuell brist. Annullering får dock inte ske av elcertifikat som kontohavaren inte har förfoganderätt över, eller som preliminärt registrerats som överlåtna.

10 § En elleverantör får ta ut ersättning för hanteringen av kvotplikten av de elanvändare vars kvotplikt han hanterar. Den ersättning som leverantören tar ut skall redovisas särskilt till elanvändaren.

Paragrafen föreskriver en rätt för elleverantörerna att ta ut ersättning för den tjänst som det innebär att hantera kvotplikten för de elanvändare som inte själva hanterar kvotplikten. Denna ersättning måste redovisas särskilt i fakturan till kunden och får således inte ingå som en del av ersättningen för den el som kunden faktureras för.

Garantipris

11 § En certifikatberättigad producent har under åren 2004 till och med 2008 rätt att från den 30 april till och med den 30 juni hos tillsynsmyndigheten lösa in elcertifikat som han blivit tilldelad under det föregående kalenderåret. Det pris som myndigheten skall betala per certifikat framgår av nedanstående tabell.

Elcertifikat tilldelade år	Pris
2003	60 kr
2004	50 kr
2005	40 kr
2006	30 kr
2007	20 kr

Paragrafen innebär att de certifikatberättigade producenterna har rätt att under perioden från och med den 30 april till och med den 30 juni under åren 2004 t.o.m. 2008, få avsättning för de elcertifikat som de tilldelats

under det föregående kalenderåret. Denna möjlighet utgör ett skydd för de elproducenter som inte på annat sätt kunnat sälja alla sina certifikat och ger dem en av staten garanterad intäkt under certifikatsystemets inledande år.

5 kap. Kvotpliktsavgift

1 § Den som hanterar kvotplikten skall till staten betala en särskild avgift (kvotpliktsavgift) om

1. han i sin deklaration enligt 4 kap. 8 § 2 angivit ett mindre antal elcertifikat än som omfattas av hans kvotplikt, eller

2. i annat fall, det antal elcertifikat som omfattas av kvotplikten enligt en deklaration enligt 4 kap. 8 § inte kunnat annulleras på hans certifikatkonto.

Avgiften beräknas per certifikat som enligt bestämmelserna i första stycket inte annullerats på hans certifikatkonto och uppgår till 150 procent av det volymvägda medelvärdet av certifikatpriset under perioden från och med den 1 april beräkningsåret till och med den 31 mars påföljande år. De kvotpliktsavgifter som belöper på åren 2004 och 2005 skall inte överstiga 175 respektive 240 kronor per elcertifikat.

Av paragrafen framgår att den som hanterar kvotplikten, skall betala en kvotpliktsavgift till staten om någon av de förutsättningar som anges i punkterna 1 eller 2 är för handen.

Enligt *punkten 1* skall en sådan avgift betalas om den som hanterar kvotplikten i sin deklaration enligt 4 kap. 8 § 2 angivit att ett mindre antal elcertifikat skall annulleras än som motsvarar kvotplikten.

Enligt *punkten 2* skall en sådan avgift också betalas om i annat fall det antal elcertifikat som omfattas av kvotplikten enligt en deklaration enligt 4 kap. 8 § inte kunnat annulleras på kontot. Detta kan vara fallet om det helt eller delvis saknas elcertifikat på kontot som motsvarar kontohavarens kvotplikt enligt deklarationen eller om det förelegat hinder för att annullera elcertifikaten enligt 4 kap. 9 §, dvs. att certifikaten pantsatts, utmätts, belagts med kvarstad eller blivit föremål för betalningssäkring eller att elcertifikaten överlåtits enligt en preliminär registrering på kontot.

Kvotpliktsavgiftens storlek beror dels på hur många elcertifikat som enligt punkterna 1 eller 2 inte annullerats på kontot, dels på vad medelvärdet av priset på elcertifikat varit under den senaste tolv månadersperioden, som sträcker sig från och med den 1 april det föregående kalenderåret, till och med den 31 mars det år certifikaten skulle ha annullerats. Som framgår av 3 kap 24 § skall kontoföringsmyndigheten fortlöpande offentliggöra medelvärdet av priset på försålda certifikat. Det värde som offentliggörs den 31 mars det år då certifikaten skall ges in skall läggas till grund för beräkningen av kvotpliktsavgiftens storlek. Begreppet volymvägt medelvärde har berörts i kommentaren till 3 kap. 24 §. Kvotpliktsavgiften under åren 2004 och 2005 får inte överstiga 175 kr respektive 240 kr per certifikat som inte annullerats.

2 § Frågor om uttagande av kvotpliktsavgift prövas av tillsynsmyndigheten. Myndigheten skall besluta om kvotpliktsavgift senast den 1 september varje år. Om myndigheten inte fattat beslut inom den angivna tiden, förfaller frågan om kvotpliktsavgift.

Av paragrafen framgår att tillsynsmyndigheten skall pröva frågor om kvotpliktsavgift. Skyldigheten att lämna deklARATION och frågan om eventuell kvotpliktsavgift aktualiseras varje år. Från rättssäkerhetssynpunkt, men även av administrativa skäl, är det väsentligt att ett eventuellt beslut om kvotpliktsavgift fattas relativt omgående, så att saken är avgjord under det år då kvotplikten skulle ha fullgjorts. Tillsynsmyndigheten skall således besluta om kvotpliktsavgift senast den 1 september varje år. Skyldigheten att betala kvotpliktsavgift förfaller, om myndigheten inte fattat ett sådant beslut inom den angivna tiden. Enligt 3 § kan dock myndigheten, under vissa förutsättningar, meddela beslut om kvotpliktsavgift efter den angivna tiden, eller ändra ett tidigare meddelat beslut.

3 § Om den som hanterar kvotplikten i sin deklARATION har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter av betydelse för kvotpliktens omfattning, får tillsynsmyndigheten efter den 1 september besluta om eller ändra ett beslut om kvotpliktsavgift. Ett sådant beslut får dock inte meddelas efter utgången av det femte året efter det kalenderår då beslut skulle ha fattats enligt 2 §.

Genom paragrafen ges tillsynsmyndigheten en möjlighet att besluta om kvotpliktsavgift, eller att ändra ett tidigare meddelat beslut om sådan avgift, efter den 1 september. Paragrafen kan gälla två situationer. Tillsynsmyndigheten kan sedan sexmånadersfristen har löpt ut finna att oriktiga eller vilseledande uppgifter i en deklARATION inneburet att den som hanterar kvotplikten inte ålagts att betala någon kvotpliktsavgift inom den angivna tiden. Genom paragrafen får myndigheten meddela ett beslut om kvotpliktsavgift, trots att sex månader förflutit. Oriktiga eller vilseledande uppgifter i en deklARATION kan också ha medfört att ett tidigare meddelat beslut om kvotpliktsavgift blivit felaktigt. Myndigheten skall i sådana fall ha rätt att ändra det felaktiga beslutet. I båda fallen krävs att den oriktiga eller vilseledande uppgiften haft betydelse för kvotpliktens omfattning. Andra felaktigheter, som inte inverkat på beslutet, kan inte föranleda någon ändring. Med oriktiga uppgifter avses även ofullständiga uppgifter.

Från rättssäkerhetssynpunkt och av administrativa skäl har en tidsmässig gräns satts för möjligheten att fatta dessa beslut. Efter utgången av det femte året efter det kalenderår som beslutet skulle ha meddelats, skall möjligheten att meddela beslut om kvotpliktsavgift, eller att ändra tidigare beslut om kvotpliktsavgift, inte längre gälla.

6 kap. Tillsyn m.m.

1 § Tillsynsmyndigheten skall utöva tillsyn över efterlevnaden av denna lag och av de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Tillsynen omfattar dock inte kontoföringsmyndigheten.

Av paragrafen framgår att tillsynsmyndigheten skall utöva tillsyn över efterlevnaden av denna lag och av de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Denna tillsyn kommer främst att omfatta godkända produktionsanläggningar och att dessa fortfarande uppfyller förutsättningarna för godkännande enligt 2 kap. 5 § och att innehavarna till sådana anläggningar på ett korrekt sätt fullgör den mätnings- och rapporteringsskyldighet som framgår av 2 kap 4 §. När det gäller dem som hanterar kvotplikten avser tillsynen främst den deklARATIONSSKYLDIGHET som följer av 4 kap. 8 §. Kontoföringsmyndighetens verksamhet enligt denna lag skall dock inte omfattas av denna tillsyn.

Tillsynsmyndighetens allmänna befogenheter

2 § Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. En begäran får förenas med vite.

Genom paragrafen ges tillsynsmyndigheten en rätt att få de upplysningar och att ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. Omfattningen av myndighetens rätt är begränsad av att de upplysningar som myndigheten begär, eller de handlingar som myndigheten begär att få ta del av, skall behövas för att myndigheten skall kunna utöva sitt tillsynsansvar. Andra upplysningar eller handlingar kan således inte omfattas av en sådan begäran. I allmänhet torde detta kunna ske frivilligt, genom informella kontakter med den som kan lämna uppgifterna eller handlingarna. Myndigheten kan dock ha behov av att i tvingande ordning få de upplysningar eller få ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. En begäran från myndigheten skall således kunna förenas med vite.

3 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att trygga efterlevnaden av de föreskrifter som omfattas av tillsynen. Ett föreläggande får förenas med vite.

Paragrafen omfattar sådana förelägganden som behövs för att trygga efterlevnaden av lagen och de föreskrifter som omfattas av tillsynen. De förelägganden som omfattas av paragrafen är dock begränsade till sådana som behövs för att trygga efterlevnaden av dessa föreskrifter. Även förelägganden enligt denna paragraf får förenas med vite.

4 § Tillsynsmyndigheten skall på begäran få tillträde till produktionsanläggningar samt lokaler och områden som hör till sådana anläggningar i den utsträckning det behövs för tillsynen. Denna rätt omfattar inte bostäder.

Polismyndigheten skall lämna det biträde som behövs för tillsynen.

Av paragrafen följer att tillsynsmyndigheten har rätt att få tillträde till de produktionsanläggningar som omfattas av tillsynen samt lokaler och områden som hör till sådana anläggningar i den utsträckning det behövs för tillsynen. Myndigheten har inte rätt att få tillträde till bostäder.

I normalfallet torde anläggningens innehavare inte motsätta sig att tillsynsmyndigheten får tillträde till anläggningen och övriga områden och

lokaler. Skulle det dock inträffa, har myndigheten rätt att ta hjälp av polismyndigheten, som skall lämna det biträde som behövs för tillsynen.

5 § Om det finns anledning anta att den som omfattas av tillsynen har begått brott, får denne inte föreläggas vid vite att medverka i utredning av en fråga som har samband med den gärning som brottsmisstanken avser.

Av rättssäkerhetsskäl får inte den som omfattas av tillsynen och som kan antas ha begått brott, föreläggas vid vite att medverka i utredning av en fråga som har samband med den gärning som brottsmisstanken avser.

Återkallelse av godkännande enligt 2 kap. 5 § och beslut om sanktionsavgift

6 § Tillsynsmyndigheten skall återkalla ett godkännande av en anläggning om denna inte längre uppfyller förutsättningarna för ett godkännande enligt 2 kap. 5 §, eller om ett godkännande har lämnats på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande och dessa haft betydelse för innehavarens rätt att tilldelas elcertifikat.

Av paragrafen framgår att tillsynsmyndigheten skall återkalla ett godkännande av en anläggning om anläggningen inte längre uppfyller förutsättningarna för ett godkännande enligt 2 kap. 5 §, eller om ett godkännande har lämnats på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande.

Bestämmelsen tar sikte på sådana situationer då produktionen inte sker med användning av sådana energikällor som avses i 2 kap. 1–3 §§ eller att anläggningen inte längre har sådan utrustning för timmätning av produktionen som avses i 2 kap. 4 §.

Bestämmelsen omfattar även den situationen då ett godkännande har lämnats på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande. Det kan exempelvis vara fråga om att en sådan produktionsökning i en storskalig anläggning som avses i 2 kap. 2 § inte varit av den omfattning som innehavaren uppgivit i sin ansökan. Det kan även vara fråga om att en anläggning haft en högre installerad effekt än som anges i 2 kap. 2 § 1, att en anläggning inte varit ur drift i den utsträckning som anges i samma bestämmelse, eller att sådana åtgärder som avses i 2 kap. 3 § 2 inte kommit till stånd. En förutsättning för ett beslut om återkallelse är att de oriktiga eller vilseledande uppgifterna haft betydelse för innehavarens rätt att bli tilldelad elcertifikat.

7 § Om elcertifikat har tilldelats anläggningens innehavare på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande eller på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter som lämnats vid rapportering enligt 2 kap. 4 § andra och tredje stycket och har uppgifterna haft betydelse för innehavarens rätt att få elcertifikat, skall anläggningens innehavare betala en sanktionsavgift till staten för de elcertifikat som felaktigt tilldelats honom.

Frågor om uttagande av en sådan avgift prövas av tillsynsmyndigheten. Därvid skall bestämmelserna om kvotpliktsavgift i 5 kap.

1 § andra stycket tillämpas, varvid perioden för beräkning av certifikatpriset skall vara den tolv månadersperiod som föregår dagen för beslutet. Ett sådant beslut får inte avse elcertifikat som har tilldelats anläggningens innehavare mer än två år före tillsynsmyndighetens beslut.

Av paragrafen framgår att innehavaren av en anläggning, som lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande av en anläggning, eller vid sin rapportering av elproduktionen till kontoföringsmyndigheten, skall betala en särskild avgift till staten för de elcertifikat som han felaktigt tilldelats.

Bestämmelsen rörande oriktiga eller vilseledande uppgifter som lämnats vid rapportering om elproduktionen i en anläggning tar främst sikte på biobränslebaserad produktion, då energikällan helt eller delvis ändras. När det gäller sådana anläggningar, eller andra anläggningar där såväl certifikatberättigande elproduktion som annan elproduktion äger rum, skall anläggningens innehavare ansvara för att särskilt beräkna och rapportera produktionen av förnybar el till kontoföringsmyndigheten. En rapporteringsskyldighet föreligger även för innehavare av anläggningar som inte är direkt ansluta till koncessionspliktiga elnät. Om innehavare i de nämnda fallen lämnar oriktiga eller vilseledande uppgifter om sin certifikatberättigande elproduktion och dessa uppgifter haft betydelse för innehavarens rätt att få elcertifikat, skall innehavaren betala en särskild avgift till staten för de elcertifikat som felaktigt tilldelats honom. En sådan avgift skall beräknas på samma sätt som kvotpliktsavgifter och tillsynsmyndigheten skall även fatta beslut om denna särskilda avgift. Perioden för beräkning av certifikatpriset skall dock vara den tolv månadersperiod som föregår tillsynsmyndighetens beslut. Sanktionsavgiften skall begränsas till sådana elcertifikat som felaktigt tilldelats anläggningens innehavare mindre än två år före tillsynsmyndighetens beslut.

Vissa särskilda skyldigheter m.m.

8 § Den som hanterar kvotplikten är skyldig att genom räkenskaper, anteckningar eller på annat sätt se till att det finns underlag för fullgörande av deklARATIONSSKYLDIGHET enligt 4 kap. 8 §. Sådana handlingar skall bevaras i sju år efter utgången av det år då deklARATIONSSKYLDIGHETEN förelåg.

Genom paragrafen föreskrivs en skyldighet för dem som hanterar kvotplikten att bevara underlag för att deklARATIONSSKYLDIGHETEN skall kunna fullgöras. Omfattningen av detta material skiljer sig av naturliga skäl åt när det gäller olika kvotpliktiga. För en elleverantör, som kan hantera kvotplikten för tusentals kunder, är materialet tämligen omfattande, medan det för en hushållskund är mycket begränsat. I båda fallen skall materialet dock kunna tjäna som underlag för en deklARATION. Med hänsyn till bestämmelsen i 5 kap. 3 §, som innebär att beslut om kvotpliktsavgift i vissa fall kan komma att meddelas senare än det år då ett korrekt beslut om kvotpliktsavgift skulle ha meddelats, och att sådana beslut kan överklagas enligt 8 kap., skall underlaget bevaras i sju år efter utgången av det år då deklARATIONSSKYLDIGHETEN gällde. Regeringen eller, efter rege-

ringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten avses meddela närmare föreskrifter om hur deklARATIONSSKYLDIGHETEN enligt 4 kap. skall fullgöras och om skyldigheten att bevara underlag för deklARATIONEN.

9 § Om den som är deklARATIONSSKYLDIG enligt 4 kap. 8 § inte lämnar deklARATION i rätt tid, eller är den lämnade deklARATIONEN ofullständig, får tillsynsmyndigheten förelägga honom att lämna deklARATION eller göra de kompletteringar som behövs. Föreläggande får även ges att lämna uppgifter och förete handlingar i den utsträckning det behövs för kontroll av att deklARATIONEN är korrekt. Ett föreläggande får förenas med vite.

Av paragrafen framgår att tillsynsmyndigheten skall förelägga en deklARATIONSSKYLDIG att lämna deklARATION och att göra de kompletteringar som behövs för att deklARATIONEN skall vara fullständig. Normalt torde detta fungera på frivillighetens väg genom att deklARATIONER och relevant material skickas in till myndigheten efter informella kontakter med dem som hanterar kvotplikten. I vissa fall kan det dock finnas behov för myndigheten att begära in deklARATIONER eller kompletteringar till dessa och att det kan ske i en tvingande ordning. Genom bestämmelsen ges tillsynsmyndigheten möjlighet att vitesförelägga en deklARATIONSSKYLDIG att inge deklARATION eller att komplettera en ofullständig deklARATION, eller att lämna uppgifter, att visa upp handlingar, eller att inge kopior av handlingar. Ett föreläggande får bara ske om det behövs för att kontrollera att uppgifter som den kvotpliktige lämnat i deklARATION är korrekta.

10 § Innehavare av nätkoncession är skyldig att på begäran av tillsynsmyndigheten lämna uppgifter om den överföring av el som skett till elanvändare som avses i 4 kap. 4 § andra stycket 1–3. En sådan begäran får förenas med vite.

Av paragrafen framgår att den som innehar nätkoncession är skyldig att på begäran av tillsynsmyndigheten lämna uppgifter om den överföring av el som skett till de elanvändare som hanterar kvotplikten. Tillsynsmyndigheten kan vid granskningen av deklARATIONER finna anledning att närmare kontrollera riktigheten i de lämnade uppgifterna. En möjlighet är att genom en begäran till elanvändarens nätkoncessionär erhålla uppgift om den mängd el som denne registrerat som överförd till användarens anläggning. En sådan begäran får förenas med vite.

Avgifter

11 § För kontoföring och registrering av överlåtelser av elcertifikat har kontoföringsmyndigheten rätt att ta ut avgifter enligt de närmare föreskrifter som regeringen meddelar. Den registrering som sker dels när elcertifikat tilldelas en certifikatberättigad producent, dels när ett elcertifikat annulleras, skall inte vara avgiftsbelagd.

Av paragrafen framgår att kontoföringsmyndigheten har rätt att ta ut avgifter för kontoföring och registrering av överlåtelser av elcertifikat. Avgifterna fastställs av regeringen med stöd av bemyndigandet i denna

bestämmelse. Registrering av elcertifikat som tilldelas producenter för deras produktion av förnybar el, eller som sker när elcertifikat annulleras på ett certifikatkonto, skall vara avgiftsfri.

12 § En elanvändare som enligt 4 kap. 6 § andra stycket anmält sig för registrering skall senast den 1 oktober året före det år då kvotplikten skall hanteras betala en avgift till tillsynsmyndigheten med början det år då anmälan sker. Avgiften för år 2004 skall uppgå till 300 kronor och därefter till 100 kronor per år.

Av paragrafen framgår att elanvändare, som registrerar sig hos tillsynsmyndigheten för att frivilligt hantera kvotplikten, skall betala en årlig avgift senast den 1 oktober året före det år då kvotplikten skall börja hanteras. De som skall registrera sig enligt 4 kap. 6 § första stycket behöver inte betala en sådan avgift.

13 § Om den som är deklarationsskyldig enligt 4 kap. 8 § inte lämnar deklARATION i rätt tid, skall han betala en förseningsavgift med 1 000 kronor till staten. Tillsynsmyndigheten skall pröva frågor om sådana avgifter.

En förseningsavgift skall efterges, om underlåtenheten att lämna deklARATION i rätt tid framstår som ursäktlig med hänsyn till omständigheter som den deklarationsskyldige inte har kunnat råda över. Avgiften skall också efterges om det framstår som uppenbart oskäligt att ta ut den.

Om en deklarationsskyldig inte inkommit med deklARATION senast den 1 mars skall han betala en förseningsavgift till staten. Tillsynsmyndigheten skall meddela sådana beslut. Genom paragrafens andra stycke ges tillsynsmyndigheten en möjlighet att efterge en sådan avgift. Paragrafens andra stycke har tillkommit på förslag av Lagrådet, se avsnitt 4.14.5.

Indrivning

14 § Om en kvotpliktsavgift enligt 5 kap. 1 eller 3 §, en sanktionsavgift enligt 6 kap. 7 § eller en förseningsavgift enligt 13 § inte har betalats efter betalningsuppsmaning, skall avgiften lämnas för indrivning. Bestämmelser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Bestämmelsen är utformad med 12 kap. 12 § ellagen (1997:857) som förebild. Genom paragrafen kommer de avgifter som tillsynsmyndigheten indriver enligt denna lag, att hanteras på samma sätt som myndigheten hanterar förseningsavgifter enligt ellagens bestämmelser.

Elektronisk hantering

15 § En ansökan om godkännande enligt 2 kap. 5 §, en anmälan för registrering enligt 4 kap. 6 § och en deklARATION enligt 4 kap. 8 §

samt därtill hörande handlingar får överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten föreskriver.

Genom paragrafen bemyndigas regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten att meddela föreskrifter om rätt att överföra en ansökan om godkännande av en produktionsanläggning, anmälan om registrering av en kvotpliktig, samt deklARATIONER och därtill hörande handlingar elektroniskt. Under vilka förutsättningar detta skall gälla kräver relativt tekniska bestämmelser, som bör anpassas till den administration som är förknippad med tillsynsmyndighetens uppgifter samt de säkerhetskrav som bör ställas, se avsnitt 4.14.1.

7 kap. Straff och skadestånd

Straff

1 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligen

1. bryter mot skyldigheten att göra anmälan enligt 4 kap. 6 § första stycket, eller

2. lämnar oriktig eller vilseledande uppgift om mängden förbrukad eller producerad el i en deklARATION som avses i 4 kap. 8 §.

Är ett brott som avses i första stycket att anse som grovt, skall dömas till fängelse i högst två år. I ringa fall döms inte till ansvar.

Enligt paragrafens *första punkt* kan den dömas till ansvar som uppsåtligen underlåter att anmäla sig för registrering hos tillsynsmyndigheten. Detta gäller således elleverantörer, elanvändare som förbrukat el som de själva producerat, importerat eller köpt från den nordiska elbörsen samt elanvändare inom den s.k. elintensiva industrin som, enligt den nämnda paragrafen, skall anmäla sig för registrering hos tillsynsmyndigheten.

Genom bestämmelsens *andra punkt* kan den dömas till ansvar som uppsåtligen lämnar oriktig eller vilseledande uppgift om mängden försåld eller producerad el i en deklARATION som avses i 4 kap. 8 §. En uppgift om förbrukad el som avsiktligt utlämnats i en deklARATION skall i detta sammanhang likställas med en oriktig eller vilseledande uppgift. En uppgift om mängden förbrukad eller producerad el som lämnats i en deklARATION behöver i sig inte vara oriktig, men kan ha lämnats på ett sådant sätt, eller i ett sådant sammanhang, att den blir vilseledande i paragrafens bemärkelse.

En gärning enligt *första punkten* kan bedömas som grov om avsevärd tid har förflutit sedan anmälan om registrering skulle ha gjorts, eller om den kvotplikt som skall hanteras omfattar avsevärda mängder förbrukad el. En gärning enligt *andra punkten* kan bedömas som grov, om en lämnad uppgift om förbrukad eller producerad el, eller en utlämnad uppgift om förbrukad el, i avsevärd utsträckning avviker från vad som är en korrekt uppgift. Detsamma skall gälla om en vilseledande uppgift medför att deklARATIONEN i avsevärd utsträckning avviker från vad som skulle vara en korrekt deklARATION.

I ringa fall skall inte dömas till ansvar.

2 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnar oriktig uppgift till kontoföringsmyndigheten i en ansökan enligt 3 kap. 11 § om det pris till vilket elcertifikat har överlåtit. I ringa fall döms inte till ansvar.

En ansökan om en överlåtelse av elcertifikat skall enligt 3 kap. 11 § innehålla ett antal uppgifter. Bl.a. skall, i förekommande fall, det pris som överenskommits mellan parterna anges. Den som i en sådan ansökan, uppsåtligen eller av oaktsamhet, lämnar en oriktig prisuppgift kan dömas till ansvar enligt förevarande paragraf. Till skillnad från bestämmelsen i 1 § omfattar denna även ett oaktsamt handlande, exempelvis bestående i bristande kontroll av de uppgifter som lämnats eller andra brister i förutsättningarna att lämna korrekta uppgifter, såsom otillräcklig dokumentation. För en smärre felaktighet i en lämnad prisuppgift skall inte dömas till ansvar.

3 § Till ansvar enligt denna lag döms inte om gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken.

Av paragrafen framgår att samma gärning inte skall föranleda ansvar både med stöd av denna lag och enligt brottsbalkens bestämmelser. Denna lags ansvarsbestämmelser i 1 och 2 §§ skall enligt paragrafen gälla subsidiärt i förhållande till brottsbalkens bestämmelser.

4 § Den som har åsidosatt ett vitesföreläggande döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet.

Av paragrafen framgår att den som ådömts ett vite inte kan dömas till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet.

Skadestånd

5 § Rätt till ersättning av staten har den som lider skada på grund av tekniskt fel i elcertifikatsregistret.

Ersättningen skall sättas ned med skäligt belopp eller helt falla bort, om den skadelidande har medverkat till skadan genom att utan skälig anledning låta bli att vidta åtgärder för att bevara sin rätt eller om den skadelidande på något annat sätt har medverkat till skadan genom eget vållande.

Paragrafen innebär ett strikt ansvar för staten, då någon lider skada på grund av ett tekniskt fel i elcertifikatsregistret. Vad som avses med tekniskt fel i elcertifikatsregistret är tekniskt fel i såväl programvaran som maskinvaran. Med maskinvaran avses apparaturen för den automatiserade behandlingen. Genom paragrafens andra stycke ges en möjlighet att jämka skadeståndet, om den skadelidande medverkat till skadan.

Om skada uppkommer genom fel eller försummelse vid handläggningen av registreringsärenden enligt 3 kap. denna lag, svarar staten en-

6 § En ägare eller rättighetshavare som drabbas av skada till följd av ett beslut om rättelse enligt 3 kap. 16 § har rätt till ersättning av staten. Ersättning lämnas dock inte om den skadelidande med hänsyn till felets art eller andra omständigheter hade bort inse att fel förekommit.

Genom paragrafen ges en skadelidande, som drabbas av skada till följd av ett beslut om rättelse i elcertifikatsregistret enligt 3 kap. 16 §, rätt till ersättning av staten. Statens ansvar enligt paragrafens första mening är strikt.

En inskränkning i detta ansvar följer av bestämmelsens andra mening. Ersättning för skada i anledning av beslut om rättelse skall inte lämnas, om den skadelidande med hänsyn till felets art eller andra omständigheter hade bort inse att fel förekommit.

7 § Utöver vad som följer av 5 och 6 §§ gäller bestämmelserna i 48 § personuppgiftslagen (1998:204) om skadestånd vid behandling av personuppgifter enligt denna lag.

Enligt 48 § personuppgiftslagen skall den personuppgiftsansvarige ersätta den registrerade för skada och kränkning av den personliga integriteten som en behandling av personuppgifter i strid med den lagen har orsakat. Ett sådant ansvar gäller i detta fall staten. Ersättningsskyldigheten kan i den utsträckning det är skäligt jämkas, om staten visar att felet inte berodde på denne. Personuppgiftslagens regler om skadestånd gäller endast för uppgifter som behandlats i strid med den lagen. Genom paragrafens uttryckliga hänvisning till personuppgiftslagens bestämmelse om skadestånd, slås det fast att dessa även gäller vid behandling av personuppgifter som skett i strid med denna lag i den mån skadeståndsskyldighet inte följer av 5 eller 6 §.

8 § Staten företräds i ärenden om ersättning enligt 5 och 6 §§ av den myndighet som regeringen bestämmer.

Förordningen (1995:1301) om handläggning av skadeståndsanspråk mot staten gäller sådana anspråk på ersättning för skador som riktas mot staten. Justitiekanslern skall enligt 3 § i den nämnda förordningen handlägga anspråk med stöd av 3 kap. 1 eller 2 § skadeståndslagen om anspråket grundas på ett påstående om felaktigt beslut eller underlåtenhet att meddela beslut. Samma myndighet skall också handlägga anspråk på ersättning med stöd av 48 § personuppgiftslagen. Kammarkollegiet avses genom ett tillägg i den nämnda förordningen handlägga skadeståndsanspråk på grund av teknisk fel i elcertifikatsregistret enligt 5 §, eller på grund av rättelse enligt 6 §. Skadeståndsanspråk med stöd av 3 kap. 3 § skadeståndslagen skall handläggas av Justitiekanslern.

1 § Beslut av tillsynsmyndigheten i följande frågor får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

1. godkännande av anläggningar enligt 2 kap. 5 § ,
2. avvisning av anmälan eller upphävande av registrering enligt 4 kap. 6 § fjärde stycket,
3. registrering enligt 4 kap. 7 §,
4. kvotpliktsavgift enligt 5 kap. 1 och 3 §§,
5. begäran som förenats med vite enligt 6 kap. 2 §,
6. föreläggande som förenats med vite enligt 6 kap. 3 §,
7. återkallelse av godkännande enligt 6 kap. 6 §,
8. sanktionsavgift enligt 6 kap. 7 §,
9. föreläggande som förenats med vite enligt 6 kap. 9 §,
10. begäran som förenats med vite enligt 6 kap. 10 §, eller
11. förseningsavgift enligt 6 kap. 13 §.

På förslag av Lagrådet har ”förenats med vite” lagts till i punkterna 5, 6, 9 och 10.

2 § Beslut av kontoföringsmyndigheten i följande frågor får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol:

1. tilldelning av elcertifikat enligt 3 kap. 4 §,
2. registrering på ett certifikatkonto enligt 3 kap. 6, 7 eller 9 §,
3. avvisning enligt 3 kap. 12 §,
4. avslag på ansökan enligt 3 kap. 14 §,
5. rättelse enligt 3 kap. 16 §,
6. avslag på ansökan om information enligt 26 § personuppgiftslagen (1998:204), eller
7. annullering av elcertifikat enligt 4 kap. 9 §.

Beträffande punkten 6, se Lagrådets synpunkter i avsnitt 4.16.

3 § Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

4 § Övriga beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2003.

2. Innehavare av produktionsanläggning som före den 1 juli 2003 ansöker om godkännande av anläggningen har rätt att bli tilldelad elcertifikat från och med den 1 maj 2003, om ansökningen leder till ett beslut om godkännande.

Genom bestämmelsen ges innehavare av produktionsanläggningar, som före den 1 juli 2003 ansökt om godkännande av anläggningen, rätt att bli tilldelade elcertifikat från och med den 1 maj 2003, om ansökan leder till ett godkännande.

3. Elleverantör som har gällande avtal med elanvändare som sträcker sig längre än till den 1 maj 2003 har rätt att av elanvändare vars kvotplikt leverantören hanterat ta ut kostnaden för att hantera kvotplikten i enlighet med 4 kap. 10 §.

Bestämmelsen reglerar vad som skall gälla för de leverantörer som har sådana leveransavtal som sträcker sig längre än till den 1 maj 2003. Eftersom sådana leveransavtal omfattar leverantörens hantering av kvotplikten i de fall elanvändaren inte själv anmäler att han vill hantera kvotplikten, är det nödvändigt att övergångsvis införa en bestämmelse som gör det möjligt för leverantören att debitera en kostnad för tjänsten att hantera kvotplikten för de elanvändare som inte själva gör det.

4. Kvotplikten enligt 4 kap. 1 § skall för år 2003 beräknas på åtta tolfte delar av en elanvändares förbrukning av el under samma år.

Eftersom kvotplikten skall beräknas på ett kalenderårs förbrukning och lagen enligt förslaget skall träda i kraft den 1 maj 2003, skall kvotplikten år 2003 beräknas på åtta tolfte delar av elanvändarens förbrukning detta år.

7.2 Förslaget till lag om ändring i utsökningsbalken

4 kap. 30 §

Förslaget kommenteras i avsnitt 4.7.6.

6kap. 2 §

Förslaget kommenteras i avsnitt 4.7.6.

7.3 Förslaget till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

4 §

Förslaget kommenteras i avsnitt 4.7.6.

7.4 Förslaget till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

8 kap. 28 §

Förslaget kommenteras i avsnitt 4.7.15.

7.5 Förslaget till lag om ändring i ellagen (1997:857)

3 kap.

14 § Kostnaden för en mätare med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i inmatningspunkten hos en elproducent skall av nätkoncessionshavaren debiteras elproducenten. *Detta gäller inte de elproducenter som avses i 4 kap. 10 §.*

Tvister i frågor som avses i första stycket prövas av nätmyndigheten. En tvist prövas dock inte om det visas att ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren sänt ett skriftligt ställningstagande till berörd part under dennes senaste kända adress.

Ändringen är en följd av det förslag som har behandlats i avsnitt 5.2.

4 kap.

9 § Vid skälighetsbedömningen av nättariffen för en ledning med en spänning om 220 kilovolt eller däröver (stamledning) skall *de beräknade kostnaderna för den prestation som nätkoncessionshavaren har att utföra och hans sätt att utföra prestationen bedömas samlat för nätkoncessionshavarens samtliga ledningar i landet med undantag för utlandsförbindelserna*. Tariffen får dock utformas med hänsyn till var på nätkoncessionshavarens ledningsnät en anslutningspunkt är belägen.

Om en sådan föreskrift som avses i 2 § andra stycket har meddelats skall, *i fråga om de utlandsförbindelser som omfattas av föreskriften, de beräknade kostnaderna för den prestation som nätkoncessionshavaren har att utföra och hans sätt att utföra prestationen omfattas av den skälighetsbedömning som görs enligt första stycket avseende nätkoncessionshavarens samtliga ledningar i landet*.

Om nätkoncessionshavaren har systemansvaret för el enligt 8 kap. 1 § första stycket skall *den del av verksamheten som inte kan hänföras till en viss kund eller kundkategori anses ingå i nätverksamheten*.

Om nätkoncessionshavaren deltar i europeiskt samarbete, som syftar till att utveckla och vidmakthålla en fungerande europeisk marknad för el, skall verksamheten anses ingå i nätverksamheten.

Paragrafen reglerar hur skälighetsbedömningen av nättariffen på stamnätet skall gå till.

Huvudregeln ges i *första stycket*. Stamnätet består inte bara av en enda lång ledning genom landet utan det utgör ett s.k. maskat nät. Det betyder att nätet består av flera parallella ledningar som med olika mellanrum är förbundna med varandra.

Dessutom omfattas stamnätet av ett flertal nätkoncessioner för linje, där varje koncession avser en del av nätet. Enligt huvudregeln i ellagen borde därför varje del av stamnätet som omfattas av en nätkoncession ha sin egen nättariff, vars skälighet skulle bedömas skilt från andra delar av stamnätet.

Denna huvudregel är dock satt ur spel genom bestämmelsen i första stycket. Denna bestämmelse innebär att det skall ske en samlad skälighetsbedömning avseende hela stamnätet. Följden av denna bestämmelse är att det skall finnas *en* nättariff omfattande hela stamnätet.

Trots att hela stamnätet omfattas av *en* nättariff får dock, enligt ytterligare en bestämmelse i första stycket, nättariffen utformas med hänsyn till var på stamnätet en anslutningspunkt är belägen. Med stöd av denna bestämmelse är nättariffen utformad så, att inmatning i södra Sverige och uttag i norra Sverige är billigare än inmatning i norra Sverige och uttag i södra Sverige. Skälet till denna utformning är dels att de flesta produktionsanläggningar är belägna i norra Sverige, varför den mesta inmatningen sker där, dels att de flesta elanvändare finns i södra Sverige varför det mesta uttaget sker där. Denna omfattande inmatning respektive uttag innebär att överföring av el från norr till söder måste ske i betydande omfattning. Denna omfattande överföring ställer stora krav på stamnätets kapacitet och orsakar också stora nätförluster. För att uppmuntra till inmatning i södra Sverige och uttag i norra Sverige är sådan inmatning och sådana uttag billigare än vid det motsatta förhållandet.

Den ändring som nu sker i första stycket innebär att bestämmelsen om en samlad skälighetsbedömning anpassas till den nya huvudregeln om utformning av nättariffer som anges i 4 kap. 1 §.

Det nya *andra stycket* utgjorde tidigare paragrafens tredje stycke.

I detta stycke anges hur skälighetsbedömningen av nättariffen på en utlandsförbindelse, som innehåses av stamnätsinnehavaren, skall gå till. Även denna bestämmelse anpassas nu till den nya huvudregeln om utformning av nättariffer som anges i 4 kap. 1 §.

Det nya *tredje stycket* utgjorde tidigare paragrafens andra stycke.

Bestämmelsen utgör grunden för att Svenska kraftnät via nättariffen skall kunna täcka de kostnader för systemansvaret för el som inte skall betalas av en viss kund eller kundkategori. Bestämmelsen får nu en ändrad lydelse på så sätt att den verksamhet som är förknippad med systemansvaret för el skall anses ingå i nätverksamheten, dock bara vad gäller den del av verksamheten som inte kan hänföras till en viss kund eller kundkategori. Detta i sin tur innebär att även denna verksamhet skall bedömas enligt den nya huvudregeln om utformning av nättariffer som anges i 4 kap. 1 §. Tidigare utgick man, vid skälighetsbedömningen, från de kostnader som följde av systemansvaret, oavsett hur verksamheten bedrevs. Nu skall man i stället utgå från de objektiva förutsättningarna att bedriva den verksamhet som följer av systemansvaret. Med det sistnämnda uttrycket avses, något förenklat, de kostnader som kan beräknas uppstå i verksamheten om denna drivs på ett rationellt sätt.

Ett nytt *fjärde stycke* har nu lagts till i paragrafen. Den nya bestämmelsen medför att Svenska kraftnät får möjlighet att täcka kostnaderna för sitt deltagande i det europeiska samarbete, som har beskrivits i avsnitt 5.1 via nättariffen. Även denna verksamhet skall nu anses ingå i nätverksamheten. Därmed skall verksamheten bedömas på samma sätt som beskrivits under tredje stycket.

13 kap.

5 § Beslut av nätmyndigheten enligt 2 kap. 18–20 §§, 3 kap. 3 §, 6–8 §§, 11, 14 och 15 §§, 4 kap. 6, 7 och 10 §§ samt 12 kap. 8 och 11 §§, beslut av en tillsynsmyndighet enligt 12 kap. 2–4 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning till den som enligt 8 kap. 2 § beordrats öka eller minska produktionen av el får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

De beslut som meddelades enligt 3 kap. 11 a § kunde tidigare överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Då nu denna paragraf upphävs tas den bort från uppräknningen i den aktuella paragrafen.

6. Bestämmelserna i 3 kap. 6 § andra stycket, 7 § andra stycket, 11 § tredje stycket, 14 § andra stycket och 15 § tredje stycket samt 4 kap. 10 § tredje stycket i deras nya lydelse tillämpas på sådana tvister, i

vilka ansökan kommit in till nätmyndigheten den 1 juli 2004 eller senare. Prop. 2002/03:40

Tidigare ingick 3 kap. 11 a § bland de uppräknade paragraferna. Då den paragrafen nu upphävs har den tagits bort från uppräknningen i den aktuella punkten.

7.6 Förslaget till lag om ändring i inkomstskattelagen
(1999:1229)

17 kap.

4 §

Genom tillägget tydliggörs att 97-procentsregeln inte är tillämplig på elcertifikat.

22 a §

I en ny paragraf slås fast att elcertifikaten skall behandlas som lager för certifikatberättigade producenter, samt för den som är kvotpliktig. Vid beskattningen får elcertifikaten tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkliga värdet även om de tas upp till högre värde i räkenskaperna. Av huvudregeln i 17 kap. 3 § följer att elcertifikaten utgör lager för den som bedriver värdepappersrörelse. För övriga näringsidkare torde certifikaten utgöra en kapitaltillgång.

7.7 Förslaget till lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter

11 kap. 12 och 13 §§

I bestämmelserna föreslås att kontrolluppgift skall lämnas om innehav och avyttring av elcertifikat. När det gäller innehavet är det uppgift om antalet innehavda certifikat vid årets utgång som skall lämnas. Uppgifterna, som skall lämnas för fysiska personer och dödsbon, kommer att kunna förtryckas i självdeklarationerna. När det gäller avyttring av elcertifikat är det uppgift om antalet avyttrade certifikat och försäljningspriset. Även i det här fallet skall uppgifterna lämnas för fysiska personer och dödsbon. Det är Affärsverket svenska kraftnät som skall lämna kontrolluppgifterna. Svenska kraftnät kommer att ha tillgång till uppgifterna i elcertifikatsregistret. Svenska kraftnät skall, i egenskap av kontoförande myndighet, kontoföra alla elcertifikat på certifikatkonton i ett elcertifikatregister. När ett elcertifikat har överlåtits skall detta, efter ansökan till Svenska kraftnät, registreras i registret. I ansökan skall uppgift bl.a. lämnas om försäljningspriset. Svenska kraftnät kommer däremot inte ha kännedom om eventuell försäljningsprovision el. dyl. I de fall överlåtaren har haft sådana kostnader måste han eller hon själv redovisa dem i sin självdeklaration.

Sammanfattning av Elcertifikatutredningens slutbetänkande Handel med elcertifikat – ett nytt sätt att främja el från förnybara energikällor (SOU 2001:77)

Certifikatutredningen föreslår att ett kvotbaserat svenskt certifikatsystem för att främja elproduktion från förnybara energikällor införs den 1 januari 2003. Den s.k. kvotplikten åläggs formellt slutkunderna. I de fall slutkunden inte aktivt väljer att fullgöra sin kvotplikt övergår kvotplikten till slutkundens elleverantör. Utredningen föreslår följande principer för certifikatsystemet:

- Kvotplikten fastställs för åren 2003–2010 och för varje år där emellan. Kvoten uttrycks i andelar av totalt använd elenergi.
- Inriktningsmålet föreslås vara en ökning av elproduktion en från förnybara energikällor med 10 TWh under åren 2003 till och med 2010. Ungefär hälften bedöms komma från expansion av existerande produktion och hälften från nya anläggningar.

Följande elproduktionsanläggningar föreslås vara certifikatberättigade om de uppfyller kravet att el produceras från förnybara energikällor och de uppfyller uppställda miljökriterier, inklusive uppställda bränslekrav, där el produceras med hjälp av

1. vindkraft,
2. solenergi,
3. geotermisk energi,
4. vissa typer av biobränsle,
5. vågenergi,
6. vattenkraft i befintliga anläggningar som vid lagens ikraftträdande kan leverera en effekt om högst 1 500 kilowatt,
7. vattenkraft i anläggningar vilka inte varit i drift efter den 1 juli 2001 men som tas i drift efter lagens ikraftträdande,
8. ökad installerad effekt i befintliga vattenkraftanläggningar i den utsträckning som effekten ökas genom åtgärder som vidtagits efter den 1 juli 2002, samt
9. vattenkraft som producerats i anläggningar vilka för första gången tas i drift efter den 1 juli 2002.

Om flera sådana anläggningar som avses i sjätte punkten är belägna i närheten av varandra och gemensamt matar in el på ledningsnätet, ska anläggningarna anses som separata anläggningar.

Om särskilda skäl föreligger får Statens energimyndighet, efter ansökan från anläggningens innehavare, besluta att el som producerats i annan vattenkraftsanläggning än sådan som avses i punkt sex ska berättiga innehavaren till certifikat. De särskilda skälen är av två slag, dels om vissa myndighetsbeslut lett till att anläggningen blir ekonomiskt olönsam dels om vissa kostsamma investeringar i anläggningar mindre än 15 MW lett till att driften blivit olönsam.

Som ett resultat av de överväganden vi gjort föreslår utredningen följande kvotutveckling:

År	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Kvot	0,064	0,076	0,095	0,114	0,128	0,139	0,146	0,153

Kvotperioden är ett kalenderår. Det finns möjlighet att ”spara” certifikat för den kvotpliktige som vid kvotperiodens slut har flera certifikat än som behöver redovisas. Ett certifikat har obegränsad giltighetstid. Utredningen har bedömt de fördelar som en obegränsad giltighetstid har, för att få maximal likviditet och för att kunna motverka svängningar mellan torrår och våtår, väga tyngre än nackdelarna.

Skattenedsättningskommittén² väntas slutföra sitt arbete under 2002. När den har slutfört sitt arbete finns förutsättningar att mot bakgrund av kommitténs resultat göra en helhetsbedömning av de framtida villkoren för den elintensiva industrin med avseende på den samlade belastningen av skatter, avgifter och kvotplikt. I en sådan helhetsbedömning bör även ingå en analys av avgränsningen av elintensiv industri där de samlade förutsättningarna tillåts påverka avgränsningen.

Tills en sådan samlad bedömning kan göras föreslås att anläggningar inom elintensiv industri (massa- och pappersindustri, kemisk industri, stål- och metallverk samt gruvidustri) med en abonnemangseffekt överstigande 10 MW tilldelas kvotplikten noll.

En sanktionsavgift införs, vars uppgift är att vara straffet för ej uppfyllt kvotplikt. Samtidigt utgör sanktionen ett pristak för certifikaten och därmed ett slags konsumentskydd. Sanktionen för ej fullgjord kvotplikt ska utgöras av en avgift per uteblivet certifikat (kvotpliktsavgift) som för varje kvotperiod (kalenderår) ska uppgå till 150 % av det volymvägda medelvärdet av certifikatpriset under den tolv månadersperiod som föregår senaste inlämningsdag för uppfyllande av kvotplikten. Denna senare tidpunkt är 1 april året efter kvotperiodens (kalenderår) utgång. Sanktionsavgiften avseende åren 2003–2007 ska dock ej överstiga 200 kr/certifikat. Den högsta gränsen för sanktionsavgiften från och med år 2008 och framåt ska förslagsvis bestämmas av riksdagen under år 2005.

Dessutom införs under en inledande femårsperiod en avtagande prisgaranti (golv). Prisgarantin utgör under introduktionsfasens fem år en statlig garanti för producenter av el från förnybara energikällor om att erhålla ett lägsta pris för sina certifikat. Prisgarantin avtrappas under femårsperioden enligt följande tabell:

Garantinivå, kr per certifikat.

År	Garanti (golv)
2003	60
2004	50
2005	40
2006	30
2007	20
2008–	0

Däremot ser utredningen ej något behov av ett golv på lång sikt.

² Kommittén om översyn av regler för nedsättning av energiskatter för vissa sektorer (Fi 2001:09, dir. 2001:29).

Under den inledande femårsperioden införs också en övergångslösning för befintliga vindkraftverk tagna i drift före den 1 januari 2003. Syftet med övergångsreglerna är att säkerställa produktion från befintliga vindkraftverk, som erhållit investerings- och driftstöd enligt de regler som gäller till och med utgången av år 2002. Lösningen innebär att de befintliga vindkraftverken omfattas av följande stöd:

Befintliga vindkraftverk tilldelas, intill dess att de uppnår 25 000 ekvivalenta fullasttimmar räknade från verkets driftstart, under den inledande femårsperioden ett stöd per producerad MWh. Stödet utgår med 150 kr/MWh år 2003, 120 kr/MWh år 2004, 90 kr/MWh år 2005, 60 kr/MWh år 2006 samt med 30 kr/MWh år 2007. Den valda mängden fullasttimmar motsvarar 10–12 års normal drifttid. Utredningen bedömer att detta utökade stöd ska innebära att ägarna till befintliga vindkraftverk får rimliga återbetalningstider för sina gjorda investeringar.

Vidare föreslås att den nuvarande subventionen av nätkostnader för småskaliga produktionsanläggningar med en effekt om högst 1 500 kW tas bort. Utredaren föreslår därför att anläggningar som vid lagens ikraftträdande hade sådan avgiftsbefrielse som anges i 4 kap. 10 § ellagen under en övergångsperiod som sträcker sig till och med år 2010 av Statens energimyndighet tilldelas en ersättning som motsvarar en tredjedel av den enligt 3 kap. 9 § lagen om elcertifikat beräknade medelvärdet för ett elcertifikat, dvs. per producerad MWh. Vid ett genomsnittligt certifikatpris på 100 kr per certifikat motsvarar ersättningen 3,3 öre/kWh.

Inom skattelagstiftningen för elkraft finns en avdragsbestämmelse avseende el som framställts i en kraftvärmeanläggning och som används för el-, gas-, värme- och vattenförsörjningen i den egna verksamheten. Bestämmelsen i lagen (1994:1776) om skatt på energi 11 kap. 9 § 4 innebär att det finns ett val mellan att göra avdrag för ingående skatt på det bränsle som åtgår för elproduktionen och att göra avdrag för den elkonsumentsskatt som normalt skulle utgått vid förbrukning i elpannor/värmepumpar, som finns i den egna verksamheten. Om elproduktionen sker med bibränslen, som inte belastas med några bränsleskatter eller med naturgas där bränsleskatten är lägre än elskatten, är det fördelaktigt att välja avdrag för elkonsumentsskatten. Utredaren föreslår en översyn av avdragsrätten för bibränslen. Den bibränslebaserade kraftvärmeproduktionen tilldelas enligt förslagets definitioner certifikat och användningen av el inom det egna systemet betraktas som kvotpliktig.

Huvudlinjen i utredarens förslag är att alla behov av stöd till elproduktion från förnybara energislag om möjligt ska tillgodoses med hjälp av certifikathandelssystemet och att införande av kompletterande åtgärder måste betraktas som tidsbegränsade åtgärder.

Det kompletterande behov som utredaren främst ser är ett separat teknikutvecklingsstöd, som kan appliceras på tekniker som idag ligger på en produktionskostnadsnivå som är för hög för att få tillräckligt stöd genom ett certifikatsystem. Målet med teknikutvecklingsstödet är att de framtida produktionskostnaderna ska komma ned till en nivå, som efter perioden med teknikutvecklingsstöd medger att tekniken ifråga kan fungera kommersiellt inom ramen för den ordinarie certifikathandeln. Ett sådant område som kan komma ifråga för teknikutvecklingsstöd är havsbaserad vindkraft, där det finns en stor potential, men där produktions-

kostnader och förhållanden i övrigt är sådana att det kan krävas en period med stöd till teknikutveckling. Behovet av stöd till teknikutveckling bör också framkomma i en dialog med den inom området verksamma industrin.

Utredaren bedömer att det nationella systemet för kvotbaserade certifikat bör startas den 1 januari 2003. Det ger då goda möjligheter att dels utveckla det nationella systemet men inte minst att snabbt påbörja dialogen med andra länder för att få till stånd en internationell handel med kvotbaserade certifikat. Även om intresset för och utvecklingen av system för certifikathandel ännu inte kommit till samma stadium i Norge och Finland som i Sverige och Danmark ser utredningen en möjlighet att även dessa länder snart kan ingå i en gemensam nordisk certifikathandel. Utvecklingen i Belgien, Storbritannien och Nederländerna är också intressant ur harmoniseringssynpunkt. Det system som nu utvecklas där har många element gemensamma med de system som Sverige och Danmark bygger upp. Den möjlighet som utredaren finner mest näraliggande är, förutom en diskussion med Finland och Norge, en bilateral överenskommelse med Danmark. Harmonisering kan innebära att det svenska regelsystemet behöver justeras.

Utredningen har identifierat ett antal internationella initiativ som pågår inom handel med certifikat. Speciellt intressant är utvecklingen av den internationella handeln inom RECS, Renewable Energy Certificate System.

Simuleringar som utredningen låtit göra pekar på att koldioxidutsläppen minskar både i Sverige och i Norden till följd av att ett kvotbaserat certifikatsystem införs i Sverige. Förklaringen till minskningen i Sverige ligger främst i de bränslebyten som uppkommer i den svenska kraftvärmeproduktionen i fjärrvärmesystemen. På nordisk nivå kommer investeringar i Sverige av elproduktion från förnybara energikällor att undantränga investeringar av fossilkraft i övriga Norden.

Analyserna pekar på att förslaget till certifikatsystem samverkar med prisbildningen på el men på ett sätt som inte stör den nordiska elmarknadens funktion.

De direkta statsfinansiella konsekvenserna av vårt förslag är:

- Inkomster från kvotpliktsavgifter
- Momsinkomster från certifikatpriset
- Utgifter för prisgarantin, det s.k. golvet år 2003–2007
- Utgifter för stödet till befintliga vindkraftverk år 2003–2007
- Utgifter för stöd till nätkostnader för småskalig elproduktion år 2003–2010
- Utgifter för etablering och drift av systemet

De nuvarande stöden i form av investeringsstöd, driftbidrag och miljöbonus gäller t.o.m. utgången av år 2002. Det beräknade stödet för år 2001 uppgår till ca 620 mnkr. Enligt direktiven till utredningen ska det föreslagna certifikatsystemet ersätta nuvarande riktade stöd. Utredningen föreslår därför att nu gällande investeringsstöd för el till förnybar elproduktion, driftbidraget till småskalig elproduktion samt den s.k. miljöbonusen ersätts med nu föreslaget certifikatsystem från den 1 januari 2003.

De myndigheter som främst berörs av förslaget till handel med certifikat är Affärsverket svenska kraftnät och Statens energimyndighet. För

Svenska kraftnät och för Statens energimyndighet innebär det föreslagna systemet ett antal tillkommande operativa uppgifter. Eftersom främjandet av el från förnybara energikällor genom handel med kvotbaserade certifikat ska ersätta ett antal av dagens stödformer innebär det samtidigt att vissa arbetsuppgifter som Statens energimyndighet idag har för nuvarande stödsystem bortfaller. En sammanräkning av myndigheternas resursanspråk visar på en engångskostnad (investering) på 15–20 mnr. De årliga kostnaderna för att driva systemet uppgår till ca 7,5 mnr. Vid ett antaget certifikatpris på 100 kronor per certifikat och en energiomsättning från el med förnybara energikällor vid mitten av perioden, år 2006–2007, på ca 12 TWh motsvarar det en årlig totalvolym på 1 200 mnr. Myndigheternas årliga administrativa kostnad betyder alltså ca 0,6 % räknat på omsättningen. Finansieringen av berörda myndigheters etablering och drift av systemet förutsätts ske via anslag.

Vårt förslag för att främja el från förnybara energikällor tydliggör kostnaden och belastar direkt slutkonsument. Med ett antagande om en framtida kvot på 10 % och ett certifikatpris på 10 öre/kWh kommer den genomsnittliga certifikatkostnaden att bli 1 öre/kWh på all förbrukad elenergi.

Sammanfattning av departementspromemorian Lag om elcertifikat (Ds 2002:40)

Prop. 2002/03:40
Bilaga 2

Enligt en lagrådsremiss den 14 februari 2001 beslöt regeringen att inhämta Lagrådets yttrande över förslaget till lag om elcertifikat. Lagrådets sammanfattande bedömning av lagförslaget var att lagen om elcertifikat inte borde antas på det föreliggande underlaget, utan bli föremål för ytterligare beredning.

Elcertifikatens rättsliga natur

En grundläggande egenskap hos elcertifikaten är att de är bärare av en rättighet mot staten och att de kan omsättas och ha ett marknadsvärde. En följd av detta synsätt är att elcertifikaten kan bedömas som finansiella instrument. Handel med elcertifikat kan komma att omfattas av ett antal lagar på värdepappersmarknaden, bl.a. lagen (1991:981) om värdepappersrörelse, lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument, lagen (1992:543) om börs- och clearingsverksamhet och insiderstrafflagen (2001:1086).

Bokföringsskyldigheten och redovisningen av elcertifikat följer av de allmänna reglerna i bokföringslagen och årsredovisningslagarna tillsammans med den kompletterande normgivningen. Några särskilda regler såvitt avser elcertifikat behöver inte tillskapas i dessa avseenden.

Beskattningen av elcertifikaten kan ske med tillämpning av gällande bestämmelser. Hanteringen av elcertifikaten kan komma att få mervärdeskatterättsliga konsekvenser, som måste bedömas utifrån de förutsättningar som gäller för en viss transaktion. Det ankommer i första hand på de tillämpande myndigheterna att göra dessa bedömningar.

Elcertifikatsregister

Elcertifikaten skall kontoföras i ett elcertifikatsregistret. Registret skall vara offentligt. Certifikatkonton skall öppnas för certifikatberättigade producenter, kvotpliktiga och dem som förvärvar elcertifikat.

På certifikatkontona skall olika noteringsåtgärder ske efter ansökan från överlåtare, förvärvare, pantsättare och panthavare.

Inskränkningar i kontohavarens rätt att förfoga över certifikaten skall noteras på ett certifikatkonto. Detta gäller pantsättning, konkurs, utmätning, kvarstad och betalningssäkring av ett elcertifikat och elcertifikaten kan behandlas som all annan egendom i fråga om sådana åtgärder.

Utmätning av ett elcertifikat eller en rättighet som är noterad i elcertifikatsregistret skall säkerställas genom en notering i elcertifikatsregistret. Förmånsrätt uppkommer genom en sådan notering.

Skadestånd

Den som lider skada på grund av tekniskt fel i elcertifikatsregistret skall ha rätt till ersättning av staten. Ersättningen skall sättas ned med skäligt

belopp eller helt falla bort om den skadelidande har medverkat till skadan.

Prop. 2002/03:40
Bilaga 2

En ägare eller rättighetshavare som drabbas av skada till följd av beslut om rättelse i elcertifikatsregistret har rätt till ersättning av staten. En sådan ersättning skall dock inte lämnas om den skadelidande med hänsyn till felets art eller andra omständigheter hade bort inse att fel förekommit.

Utöver detta gäller bestämmelserna i 48 § personuppgiftslagen (1998:204) om skadestånd vid behandling av personuppgifter enligt den föreslagna lagen om elcertifikat.

Lagen om elcertifikat skall träda i kraft den 1 januari 2003.

Sammanfattning av Affärsverket svenska kraftnäts skrivelse med hemställan om ändring av ellagens bestämmelser om kostnadsunderlaget för stamnätstariffen (N2002/4822/ESB)

Prop. 2002/03:40
Bilaga 3

De europeiska systemoperatörernas samarbetsorganisation, the Association of European Transmission System Operators (ETSO), enades hösten 2001 om ett tariffsystem med syfte att säkerställa att systemoperatörerna kompenseras för de kostnader som orsakas av transitering. Detta ETSO:s kompensationssystem för transit omfattar tills vidare inte den nordiska marknaden. Däremot omfattas transport mellan den nordiska marknaden och Tyskland.

De nordiska stamnätsföretagen bedriver ett arbete inom Nordel med syfte att utforma metoder för att inbördes fördela kostnaderna för transit i de nordiska stamnäten. Stamnätsföretagen har också nyligen enats om villkor för att under år 2002 kompensera varandra för de förlustkostnader som orsakas av transit. Denna förlustkompensering, som regleras närmare i ett särskilt avtal mellan företagen, skall ses som ett första steg på väg mot en fullt utvecklad mekanism för transitkompensation som också tar hänsyn till behovet av bidrag till att täcka kostnader för infrastruktur.

ETSO-avtalet innebär att systemoperatörerna betalar in pengar till en gemensam pott som omfördelas till systemoperatörerna med avseende på transitvolymen i det enskilda företagens nät. Nordel-avtalet bygger på principen att systemoperatörerna betalar nettokostnaderna (alt. nettointäkter) direkt till varandra. Oavsett konstruktion är en grundläggande fråga hur systemoperatörerna skall finansiera sina kostnader för att medverka i respektive system. En central förutsättning gör att kostnaderna, helt eller delvis, tas ut via stamnätsföretagets/systemoperatörens tariffer.

Införandet av ett europeiskt och nordiskt system för transitkompensation aktualiserar behovet av vissa modifieringar i den svenska ellagens bestämmelser vad gäller vilka kostnader som får ingå i underlaget för Svenska Kraftnäts tariffer. Svenska kraftnät bör i likhet med övriga nordiska och europeiska systemoperatörer genom nät- och systemavgifter samt eventuella avgifter från dem som exporterar el kunna finansiera de kostnader som verket kan komma att utge som kompensation för transitflöden av el genom annat land. I dag tillåter ellagens bestämmelser dock inte en sådan ordning.

Förslag till lagändring

Ett lagtekniskt enkelt sätt att göra det möjligt för Svenska kraftnät att i kostnadsunderlaget för stamnätstariffen låta ingå de kostnader som verket kan komma att ta ut och sedan utge som kompensation för transitflöden av el genom annat land är att ändra 4 kap 9 § ellagen så det av bestämmelsen framgår vilka kostnader som får ligga till grund för stamnätstariffen och hur denna får vara utformad. I samband med denna ändring föreslås även att bestämmelsen ändras i sin struktur för att göra den mer överskådlig.

Förslag till lag om elcertifikat

Häri genom föreskrivs följande.

1 kap. Ändamål och definitioner m.m.

Lagens ändamål

1 § Lagens ändamål är att främja produktion av elektricitet med användande av förnybara energikällor (förnybar el). I detta syfte innehåller lagen bestämmelser om dels en rätt för producenter av förnybar el att bli tilldelade elcertifikat av staten, dels en skyldighet för elanvändare att den 1 april varje år inneha elcertifikat i förhållande till sin förbrukning av el.

Definitioner

2 § I denna lag används följande beteckningar med den betydelse som här anges:

1. förnybar energikälla: en energikälla som förnyas på naturlig väg,
2. elcertifikat: ett av staten utfärdat bevis om att en megawattimme förnybar el har producerats med iakttagande av bestämmelserna i denna lag och i föreskrifter som meddelats med stöd av lagen,
3. certifikatberättigad producent: en innehavare av en godkänd produktionsanläggning för förnybar el,
4. elleverantör: den som yrkesmässigt levererar el som har producerats av honom själv eller av någon annan,
5. kvotplikt: en elanvändares skyldighet att den 1 april varje år inneha elcertifikat i förhållande till sin förbrukning av el under det föregående kalenderåret (beräkningsåret) och
6. hantering av kvotplikt: att köpa elcertifikat, att ge in deklaration till tillsynsmyndigheten och att den 1 april varje år inneha elcertifikat i förhållande till sin förbrukning av el under det föregående kalenderåret samt de övriga åtgärder som är förknippade med nämnda uppgifter.

Myndigheter

3 § Regeringen skall utse två myndigheter som skall handlägga de frågor som enligt denna lag, eller enligt föreskrifter som har meddelats med stöd av lagen, ligger på tillsynsmyndigheten respektive kontoföringsmyndigheten.

Elproduktion som berättigar till elcertifikat

1 § Berättigad att bli tilldelad elcertifikat är innehavaren av en produktionsanläggning där el produceras med användande av en eller flera av följande förnybara energikällor:

1. vindkraft,
2. solenergi,
3. vågenergi,
4. geotermisk energi, eller
5. biobränslen, enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

2 § Berättigad att bli tilldelad elcertifikat är även innehavaren av en produktionsanläggning där el produceras med användande av vattenkraft, om produktionen sker i

1. en anläggning som var i drift vid utgången av april 2003 och som då hade en installerad effekt som inte är högre än 1 500 kilowatt,
2. en anläggning som har tagits ur drift före den 1 juli 2001 och som där-
efter tagits i drift efter utgången av 2002, eller
3. en anläggning som tagits i drift första gången efter utgången av 2002.

Om flera sådana anläggningar som avses i första stycket 1 finns i närheten av varandra och gemensamt matar in el på ledningsnätet, skall de anses som separata anläggningar vid tillämpningen av denna lag.

Om produktionskapaciteten efter lagens ikraftträdande ökats i en anläggning som var i drift vid utgången av april 2003 skall den ökade produktionen av el berättiga innehavaren att bli tilldelad elcertifikat, enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

3 § Tillsynsmyndigheten får i det enskilda fallet bevilja innehavaren av en produktionsanläggning, där el produceras med användande av vattenkraft och som inte omfattas av bestämmelsen i 2 §, rätt att bli tilldelad elcertifikat om

1. ett myndighetsbeslut, eller föreskrifter i annan lag eller förordning har meddelats, som ställer nya krav på hur verksamheten skall bedrivas eller hur anläggningen skall vara utformad och detta innebär att verksamhetens ekonomiska förutsättningar ändras på ett sådant ingripande sätt att en långsiktigt lönsam produktion inte kan ske om innehavaren inte tilldelas elcertifikat, eller
2. innehavaren i annat fall än som avses i 1 avser att göra omfattande ombyggnader eller andra stora investeringar i anläggningen och dessa är så kostsamma att en långsiktigt lönsam produktion inte kan ske, om innehavaren inte tilldelas elcertifikat. En rätt enligt denna punkt får bara beviljas innehavaren av en anläggning vars installerade effekt är högst 15 megawatt.

Ansökan om ett beviljande enligt denna paragraf skall ske i ansökan om godkännande av anläggningen enligt 5 §.

Mätning och rapportering

4 § Elcertifikat får bara tilldelas för sådan el vars inmatade mängd och dess fördelning över tiden har mätts och rapporterats till kontoföringsmyndigheten, enligt de föreskrifter som meddelats av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

Om inmatningen från produktionsanläggningen sker till ett elnät som används utan stöd av nätkoncession skall innehavaren av produktionsanläggningen svara för mätningen och rapporteringen.

Om endast en del av elproduktionen i en anläggning berättigar till elcertifikat, skall innehavaren särskilt beräkna och rapportera sådan elproduktion enligt de närmare föreskrifter som meddelas av regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten.

Godkännande av anläggningar

5 § Elcertifikat får bara tilldelas för produktion av förnybar el som sker i en produktionsanläggning som har godkänts av tillsynsmyndigheten.

Godkännande skall meddelas på skriftlig ansökan från anläggningens innehavare om anläggningen uppfyller kraven i 1 eller 2 § eller innehavaren beviljas elcertifikat enligt 3 § samt anläggningen har utrustning för sådan mätning och rapportering som anges i 4 § första stycket.

Tilldelning av elcertifikat

6 § Kontoföringsmyndigheten skall tilldela en certifikatberättigad producent ett elcertifikat för varje megawattimme förnybar el som har producerats i anläggningen och för vilken certifikat får tilldelas.

Varje elcertifikat skall ha ett identifieringsnummer och en uppgift om vilken dag det tilldelats producenten.

3 kap. Kontoföring av elcertifikat

Elcertifikatsregister

1 § Kontoföringsmyndigheten skall kontoföra elcertifikat i ett elcertifikatsregister. Registret skall föras med hjälp av automatiserad behandling.

Lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument skall inte äga tillämpning på kontoföringen av elcertifikat.

2 § Elcertifikatregistret skall bestå av certifikatkonton, som skall läggas upp för certifikatberättigade producenter och dem som hanterar kvotplikten och som registrerats enligt 4 kap. 6 eller 7 §.

3 § Kontoföringsmyndigheten skall efter skriftlig ansökan lägga upp ett certifikatkonto för den som inte omfattas av bestämmelsen i 2 §. En sådan ansökan skall innehålla uppgifter om sökandens namn, identifieringsnummer, telefonnummer och postadress. Om en ansökan sker genom ombud, skall ombudet inge en fullmakt i original. Är sökanden en

juridisk person, skall en handling som utvisar vem som är behörig att företräda den juridiska personen ges in samtidigt med ansökan.

Prop. 2002/03:40
Bilaga 4

Registrering av tilldelade elcertifikat

4 § Ett elcertifikat tilldelas den certifikatberättigade producenten genom att elcertifikatet registreras på dennes certifikatkonto. Registreringen skall ske utan oskäligt dröjsmål från den dag då rapport om den certifikatberättigande elproduktionen kommit kontoföringsmyndigheten till handa.

Anmälan om registrering i elcertifikatregistret

5 § Kontoföringsmyndigheten skall, efter anmälan, genast på ett certifikatkonto registrera de uppgifter som anges i anmälan samt ange tidpunkten för registreringen.

Om samtliga villkor inte är uppfyllda skall en preliminär registrering av de anmälda uppgifterna ske. När samtliga villkor är uppfyllda skall en slutlig registrering ske.

6 § När ett elcertifikat har överlåtit skall efter anmälan från överlåtaren det överlåtna certifikatet registreras på förvärvarens certifikatkonto.

Har förvärvaren anmält en överlåtelse, skall en preliminär registrering av överlåtelsen göras på överlåtarens certifikatkonto. Kontoföringsmyndigheten skall därefter förelägga överlåtaren att yttra sig över anmälan inom två veckor från det att han fått del av föreläggandet.

Om överlåtaren inte invänder mot anmälan inom denna tid, skall de överlåtna certifikaten registreras på förvärvarens konto.

7 § Har panträtt upplåtits i ett elcertifikat skall efter anmälan från pantsättaren pantsättningen registreras på pantsättarens certifikatkonto.

Har panthavaren anmält en pantsättning, skall en preliminär registrering av pantsättningen göras på pantsättarens konto. Kontoföringsmyndigheten skall därefter förelägga pantsättaren att yttra sig över anmälan inom två veckor från det att han fått del av föreläggandet.

Om pantsättaren inte invänder mot anmälan inom denna tid, skall pantsättningen slutligt registreras på pantsättarens konto.

8 § Om kontoföringsmyndigheten har underrättats om att en innehavare av ett certifikatkonto gått i konkurs skall detta registreras på certifikatkontot. Detsamma gäller om ett elcertifikat, eller en rättighet som är registrerad enligt denna lag, enligt underrättelse från kronofogdemyndigheten utmätts, belagts med kvarstad eller blivit föremål för betalningssäkring.

När kontoföringsmyndigheten fått en underrättelse om att ett konkursbeslut upphävts, en underrättelse om att en konkurs avslutats, eller en underrättelse från kronofogdemyndigheten om att en sådan åtgärd som avses i första stycket har upphävts eller återgått, skall en sådan registrering som nämns i första stycket tas bort.

9 § När en pantsättning av ett elcertifikat har upphört, skall efter anmälan från panthavaren registreringen om pantsättningen tas bort från pantsättarens konto.

Har pantsättaren gjort en sådan anmälan, skall en preliminär registrering om panträttens upphörande göras på pantsättarens konto. Kontoföringsmyndigheten skall därefter förelägga panthavaren att yttra sig över anmälan inom två veckor från det att han fått del av föreläggandet.

Om panthavaren inte invänder mot anmälan inom denna tid, skall registreringen om pantsättningen tas bort.

10 § Den som anmäler att ett elcertifikat överlåtits eller pantsatts eller att en pantsättning har upphört skall göra detta på formulär som tillhandahålls av kontoföringsmyndigheten. Anmälan skall vara egenhändigt undertecknad av anmälaren eller dennes ombud.

En ansökan får signeras och överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, kontoföringsmyndigheten föreskriver.

11 § En anmälan om registrering i elcertifikatregistret skall innehålla uppgifter om

1. den registrering som begärs,
2. överlåtarens eller pantsättarens namn, identifieringsnummer samt postadress,
3. förvärvarens eller panthavarens namn, identifieringsnummer samt postadress,
4. de certifikatkonton som berörs av överlåtelsen eller pantsättningen och, i förekommande fall, försäljningspriset för certifikaten.

Om en anmälan sker genom ombud, skall ombudet inge en fullmakt i original. Är en kontohavare som berörs av en registrering en juridisk person, skall en handling som utvisar vem som är behörig att företräda den juridiska personen ges in samtidigt med anmälan.

12 § Om en anmälan om registrering inte gjorts enligt de bestämmelser som anges i 10 § skall anmälan omedelbart avvisas.

13 § Om en ansökan enligt 3 § inte uppfyller de krav som där anges, eller om en anmälan enligt 6, 7 eller 9 § inte uppfyller de krav som anges i 11 §, skall sökanden eller anmälaren föreläggas att komplettera sin ansökan eller anmälan.

En sådan komplettering skall ha kommit in till kontoföringsmyndigheten inom två veckor från det att sökanden eller anmälaren fått del av föreläggandet.

14 § Kontoföringsmyndigheten skall avslå en ansökan om certifikatkonto eller anmälan om registrering, om en komplettering enligt 13 § inte kommit in till myndigheten inom den angivna tiden. Kontoföringsmyndigheten skall även avslå en anmälan om registrering på ett certifikatkonto

1. om en överlåtare eller en pantsättare gjort invändning mot en anmälan enligt 6 § andra stycket eller 7 § andra stycket,
2. om en panthavare gjort invändning enligt 9 § andra stycket, eller

3. om den anmälda registreringen står i strid med en inskränkning i kontohavarens rätt att förfoga över certifikaten på kontot enligt 7 eller 8 §. Prop. 2002/03:40 Bilaga 4

15 § När kontoföringsmyndigheten gjort en registrering på ett konto, skall kontohavaren skriftligen underrättas om det.

16 § En uppgift på ett certifikatkonto skall rättas, om den innehåller någon uppenbar oriktighet till följd av skrivfel, räknefel, eller liknande förbiseende eller till följd av något tekniskt fel. Den vars rätt berörs skall ges möjlighet att yttra sig, om inte rättelsen är till förmån för denne eller yttrandet annars är uppenbart obehövligt.

Rättsverkan av en registrering

17 § En innehavare av ett certifikatkonto skall, med de begränsningar som framgår av kontot, anses ha rätt att förfoga över de elcertifikat som finns registrerade på kontot.

18 § Har en överlåtelse av ett elcertifikat preliminärt eller slutligt registrerats, får certifikatet därefter inte tas i anspråk av överlåtarens borgenärer för någon annan rättighet än sådan som var registrerad när överlåtelsen registrerades.

19 § Har samma elcertifikat överlåtit till flera var för sig, har den överlåtelse företräde som registrerades först. Registreringen ger dock inte en överlåtelse företräde framför en tidigare överlåtelse om förvärvaren, när överlåtelsen registrerades, kände till eller borde ha känt till den tidigare överlåtelsen.

Detta skall tillämpas även på förvärv genom bodelning, arv, testamente, bolagsskifte eller liknande förvärvssätt, när fråga uppkommer om företrädet mellan ett sådant förvärv och en annan överlåtelse.

Vid tillämpningen av första stycket skall en preliminär registrering ha samma rättsverkan som en slutlig registrering.

20 § Har ett elcertifikat i annat fall än som avses i 19 § överlåtit av någon som inte ägde det, blir överlåtelsen giltig om certifikatet vid tidpunkten för överlåtelsen var registrerat på överlåtarens certifikatkonto och överlåtelsen har registrerats samt förvärvaren då varken kände till eller borde ha känt till att överlåtarens inte ägde certifikatet. Vad nu sagts gäller även vid överlåtelse från den som ägde elcertifikatet, men som saknade rätt att förfoga över det genom överlåtelse.

Vid tillämpningen av första stycket skall en preliminär registrering ha samma rättsverkan som en slutlig registrering.

En pantsättning av ett elcertifikat behandlas lika med en överlåtelse vid tillämpningen av 18–20 §§.

21 § Om inget annat följer av denna lag eller av föreskrifter som meddelats med stöd av lagen, tillämpas personuppgiftslagen (1998:204) vid behandling av personuppgifter vid kontoföring av elcertifikat i elcertifikatregistret.

Kontoföringsmyndigheten är personuppgiftsansvarig enligt personuppgiftslagen för den behandling av personuppgifter som utförs i elcertifikatregistret.

22 § I fråga om personuppgifter skall registret ha till ändamål att tillhandahålla uppgifter för

1. verksamhet för vilken staten eller kommun ansvarar enligt lag eller annan författning och

a) som avser elcertifikat som registreras i elcertifikatregistret,

b) som för att kunna fullgöras förutsätter tillgång till information om elcertifikat, eller

c) som avser fullgörande av underrättelseskyldighet,

2. omsättning av elcertifikat, samt

3. affärsverksamhet, kreditgivning eller annan allmän eller enskild verksamhet där information om elcertifikat utgör underlag för prövningar eller beslut.

23 § Kontoföringsmyndigheten skall på begäran lämna ut uppgift i elcertifikatregistret till tillsynsmyndigheten. Tillsynsmyndigheten får ha direktåtkomst till elcertifikatregistret.

Prisinformation m.m.

24 § Kontoföringsmyndigheten skall fortlöpande offentliggöra information om överlåtelser av elcertifikat. Informationen skall avse tidpunkten för överlåtelser, antalet överlåtna certifikat och priset för certifikaten. Myndigheten skall vidare fortlöpande offentliggöra dels det volymvägda medelvärdet av priset på elcertifikaten under de närmast föregående tolv månaderna, dels antalet certifikat som tilldelats elproducenter under samma period.

25 § Kontoföringsmyndigheten skall årligen, senast vid januari månads utgång, underrätta certifikatkontohavaren om innehållet på hans konto per den 31 december föregående kalenderår.

4 kap. Kvotplikt m.m.

Kvotpliktens omfattning

1 § Kvotplikten för en elanvändare omfattar ett visst antal elcertifikat i förhållande till elanvändarens förbrukning av el enligt vad som framgår av följande tabell.

Beräkningsår för kvotplikt	Antal elcertifikat per förbrukat MWh el
2003	0,074
2004	0,081
2005	0,104
2006	0,126
2007	0,141
2008	0,153
2009	0,160
2010	0,169

Om den beräknade kvotplikten inte omfattar elcertifikat till ett fullt heltal, skall antalet avrundas till närmaste heltal. Kvotplikten skall dock alltid omfatta minst ett elcertifikat.

Om en elanvändares kvotplikt hanteras av en eller flera elleverantörer enligt 4 § första stycket, skall elanvändarens förbrukning av el anses motsvara den mängd el för vilken elanvändaren fakturerats av leverantören. Detsamma gäller den elförbrukning som sker hos elanvändare som avses i 4 § andra stycket 2 och 3.

2 § Vid beräkning av kvotplikten beaktas inte följande sorters el.

1. El som matats in på det elektriska nätet i syfte att upprätthålla nätets funktion (förlustel).
2. El som en leverantör har levererat till en förbrukare utan ersättning i enlighet med ett avtal om intrångsersättning. Detta gäller dock bara om leveransen sker vid en lägre effekt än 50 kilowatt (frikraft).
3. El som förbrukats i tillverkningsprocessen i stål- och metallverk eller i massa- och pappersindustrin, baskemikalieindustrin, gruvindustrin, cementindustrin eller i petroleumraffinaderier.
4. El som en elanvändare själv producerat och förbrukat, om produktionsanläggningens generator har en märkeffekt om högst 50 kilowatt.
5. El som har förbrukats i produktionen av el (hjälpkraft).

3 § Om en elanvändare producerar förnybar el för egen förbrukning utan att bestämmelsen i 2 kap. 4 § första stycket iakttas, får det antal elcertifikat som han vore berättigad att bli tilldelad om bestämmelsen hade iakttagits räknas bort från kvotplikten, dock bara om den producerade elen deklarerats enligt 8 §.

Hantering av kvotplikten

4 § En elanvändares kvotplikt skall hanteras av den eller de elleverantörer som levererar el till elanvändaren. Om flera elleverantörer har sålt el till samma elanvändare skall varje elleverantör hantera den del av elanvändarens kvotplikt som beräknas på leverantörens försäljning av el till elanvändaren.

Första stycket gäller inte

1. elanvändare i den utsträckning de förbrukat el som

- a) de själva producerat om produktionsanläggningens generator har en märkeffekt över 50 kilowatt,
 - b) de själva importerat, eller
 - c) köpt på den nordiska elbörsen,
2. elanvändare som avses i 2 § 3, samt
 3. elanvändare som anmält till tillsynsmyndigheten att de själva vill hantera sin kvotplikt.

5 § Skyldigheten att hantera kvotplikten inträder när

1. en elleverantör som avses i 4 § första stycket påbörjar leveranser av el,
2. när en sådan elanvändare som avses i 4 § andra stycket 1 och 2 påbörjar förbrukningen av sådan el som avses i de nämnda punkterna, och
3. beträffande en elanvändare som avses i 4 § andra stycket 3, vid början av det första kalenderår som anges i 6 § andra stycket.

6 § Den som hanterar kvotplikten enligt 4 § första stycket eller andra stycket 1 eller 2 skall skriftligen anmäla sig för registrering hos tillsynsmyndigheten senast två veckor efter det att skyldigheten att hantera kvotplikten inträdde.

En elanvändare som enligt 4 § andra stycket 3 själv vill hantera sin kvotplikt skall skriftligen anmäla det till tillsynsmyndigheten. En sådan anmälan skall avse ett eller flera kalenderår. Denna anmälan skall ges in senast den 1 oktober året före det kalenderår då elanvändarens hantering av kvotplikten skall börja.

Om en sådan avgift som avses i 6 kap. 12 § inte kommit in till myndigheten senast den 1 oktober skall anmälan om registrering avvisas. Om en registrering redan skett, skall i stället registreringen upphävas.

7 § Om tillsynsmyndigheten har välgrundad anledning att anta att någon som skall hantera kvotplikten enligt 4 § första stycket eller andra stycket 1–2 inte har anmält sig för registrering enligt 6 § första stycket, skall myndigheten registrera denne. Innan sådan registrering sker, skall den som berörs av åtgärden få tillfälle att yttra sig.

Deklarationsskyldighet

8 § Den som hanterar kvotplikten skall senast den 1 mars varje år ge in en deklARATION till tillsynsmyndigheten med uppgifter om

1. den elförbrukning som skall ligga till grund för beräkningen av kvotplikten,
2. det antal elcertifikat som enligt 9 § skall annulleras den 1 april samma år och, i förekommande fall,
3. sådan elförbrukning som avses i 2 § 1–3 eller 5, eller
4. sådan elproduktion som avses i 3 §.

Annullering av elcertifikat

9 § Kontoföringsmyndigheten skall den 1 april varje år på ett certifikatkonto annullera det antal elcertifikat som kontohavaren angivit i sin

deklaration enligt 8 § 2. Därvid får annullering dock inte ske av elcertifikat

1. som har pantsatts enligt en preliminär eller slutlig registrering på kontot,
2. som har utmätts, belagts med kvarstad eller blivit föremål för betalningssäkring, eller
3. som har överlåtits enligt en preliminär registrering på kontot.

10 § En elleverantör får ta ut ersättning för hanteringen av kvotplikten av de elanvändare, vars kvotplikt han hanterar. Den ersättning som leverantören tar ut skall redovisas särskilt till elanvändaren.

Garantipris

11 § En certifikatberättigad producent har under åren 2004 till och med 2008 rätt att från den 30 april till och med den 30 juni hos tillsynsmyndigheten lösa in elcertifikat som han blivit tilldelad under det föregående kalenderåret. Det pris som myndigheten skall betala per certifikat framgår av nedanstående tabell.

Elcertifikat tilldelade år	Pris
2003	60 kr
2004	50 kr
2005	40 kr
2006	30 kr
2007	20 kr

5 kap. Sanktionsavgifter

1 § Den som hanterar kvotplikten skall till staten betala en särskild avgift (sanktionsavgift) om

1. han i sin deklaration enligt 4 kap. 8 § 2 angivit ett mindre antal elcertifikat än som omfattas av hans kvotplikt, eller
2. i annat fall, det antal elcertifikat som omfattas av kvotplikten enligt en deklaration enligt 4 kap. 8 § inte kunnat annulleras på hans certifikatkonto.

Avgiften beräknas per certifikat som enligt bestämmelserna i första stycket inte annullerats på hans certifikatkonto och uppgår till 150 procent av det volymvägda medelvärdet av certifikatpriset under perioden från och med den 1 april beräkningsåret till och med den 31 mars påföljande år. Sanktionsavgiften skall åren 2004 och 2005 inte överstiga 175 respektive 240 kronor per elcertifikat.

2 § Frågor om uttagande av sanktionsavgift prövas av tillsynsmyndigheten. Myndigheten skall besluta om sanktionsavgift senast den 1 september varje år. Om myndigheten inte fattat beslut inom den angivna tiden, förfaller frågan om sanktionsavgift.

3 § Om den som hanterar kvotplikten i sin deklARATION har lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter av betydelse för kvotpliktens omfattning, får tillsynsmyndigheten efter den 1 september besluta om eller ändra ett beslut om sanktionsavgift. Sådana beslut får dock inte meddelas efter utgången av det femte året efter det kalenderår då beslutet skulle ha fattats enligt 2 §.

6 kap. Tillsyn m.m.

1 § Tillsynsmyndigheten skall utöva tillsyn över efterlevnaden av denna lag och av de föreskrifter som meddelats med stöd av lagen. Tillsynen omfattar dock inte kontoföringsmyndigheten.

Tillsynsmyndighetens allmänna befogenheter

2 § Tillsynsmyndigheten har rätt att på begäran få de upplysningar och ta del av de handlingar som behövs för tillsynen. En begäran får förenas med vite.

3 § Tillsynsmyndigheten får meddela de förelägganden som behövs för att trygga efterlevnaden av de föreskrifter som omfattas av tillsynen. Ett föreläggande får förenas med vite.

4 § Tillsynsmyndigheten skall på begäran få tillträde till produktionsanläggningar samt lokaler och områden som hör till sådana anläggningar i den utsträckning det behövs för tillsynen. Denna rätt omfattar inte bostäder.

Polismyndigheten skall lämna det biträde som behövs för tillsynen.

5 § Om det finns anledning anta att den som omfattas av tillsynen har begått brott, får denne inte föreläggas vid vite att medverka i utredning av en fråga som har samband med den gärning som brottsmisstanken avser.

Återkallelse av godkännande enligt 2 kap. 5 § och beslut om särskild avgift

6 § Tillsynsmyndigheten skall återkalla ett godkännande av en anläggning om denna inte längre uppfyller förutsättningarna för ett godkännande enligt 2 kap. 5 §, eller om ett godkännande har lämnats på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande och dessa haft betydelse för innehavarens rätt att tilldelas elcertifikat.

7 § Om elcertifikat har tilldelats anläggningens innehavare på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter i en ansökan om godkännande eller på grund av oriktiga eller vilseledande uppgifter som lämnats vid rapportering enligt 2 kap. 4 § andra och tredje stycket och har uppgifterna haft betydelse för innehavarens rätt att få elcertifikat, skall anläggningens innehavare betala en särskild avgift till staten för de elcertifikat som felaktigt tilldelats honom.

Frågor om uttagande av en sådan avgift prövas av tillsynsmyndigheten. Därvid skall bestämmelserna om kvotpliktsavgift i 5 kap. 1 § andra stycket tillämpas, varvid perioden för beräkning av certifikatpriset skall vara den tolv månadersperiod som föregår dagen för beslutet. Ett sådant beslut får inte avse elcertifikat som har tilldelats anläggningens innehavare mer än två år före tillsynsmyndighetens beslut.

Vissa särskilda skyldigheter m.m.

8 § Den som hanterar kvotplikten är skyldig att genom räkenskaper, anteckningar eller på annat sätt se till att det finns underlag för fullgörande av deklarationsskyldighet enligt 4 kap. 8 §. Sådana handlingar skall bevaras i sju år efter utgången av det år då deklarationsskyldigheten förelåg.

9 § Om den som är deklarationsskyldig enligt 4 kap. 8 § inte lämnar deklARATION i rätt tid, eller är den lämnade deklARATIONEN ofullständig, får tillsynsmyndigheten förelägga honom att lämna deklARATION eller göra de kompletteringar som behövs. Föreläggande får även ges att lämna uppgifter och förete handlingar i den utsträckning det behövs för kontroll av att deklARATIONEN är korrekt. Ett föreläggande får förenas med vite.

10 § Innehavare av nätkoncession är skyldig att på begäran av tillsynsmyndigheten lämna uppgifter om den överföring av el som skett till elanvändare som avses i 4 kap. 4 § andra stycket 1–3. En sådan begäran får förenas med vite.

Avgifter

11 § För kontoföring och registrering av överlåtelser av elcertifikat har kontoföringsmyndigheten rätt att ta ut avgifter enligt de närmare föreskrifter som regeringen meddelar. Den registrering som sker dels när elcertifikat tilldelas en certifikatberättigad producent, dels när ett elcertifikat annulleras, skall inte vara avgiftsbelagd.

12 § En elanvändare som enligt 4 kap. 6 § andra stycket anmält sig för registrering skall senast den 1 oktober året före det år då kvotplikten skall hanteras betala en avgift till tillsynsmyndigheten med början det år då anmälan sker. Avgiften för år 2004 skall uppgå till 300 kronor och därefter till 100 kronor per år.

13 § En deklarationsskyldig som inte ger in deklARATION enligt 4 kap. 8 § skall betala en förseningsavgift med 1 000 kronor till staten. Tillsynsmyndigheten skall pröva frågor om sådana avgifter.

Indrivning

14 § Om en kvotpliktsavgift enligt 5 kap. 1 eller 3 §, en särskild avgift enligt 6 kap. 7 § eller en förseningsavgift enligt 13 § inte har betalats efter betalningsuppsmaning, skall avgiften lämnas för indrivning. Bestäm-

melser om indrivning finns i lagen (1993:891) om indrivning av statliga fordringar m.m. Vid indrivning får verkställighet enligt utsökningsbalken ske.

Prop. 2002/03:40
Bilaga 4

Elektronisk hantering

15 § En ansökan om godkännande enligt 2 kap. 5 §, en anmälan om registrering enligt 4 kap. 6 § och en deklARATION enligt 4 kap. 8 § samt därtill hörande handlingar får överföras elektroniskt på det sätt som regeringen, eller efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten föreskriver.

7 kap. Övriga bestämmelser

Ansvarsbestämmelser

1 § Till böter eller fängelse i högst sex månader döms den som uppsåtligen

1. bryter mot skyldigheten att göra anmälan för registrering enligt 4 kap. 6 § första stycket, eller
2. lämnar oriktig eller vilseledande uppgift om mängden förbrukad eller producerad el i en deklARATION som avses i 4 kap. 8 §.

Är ett brott som avses i första stycket att anse som grovt, skall dömas till fängelse i högst två år. I ringa fall döms inte till ansvar.

2 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet lämnar oriktig uppgift till kontoföringsmyndigheten i en anmälan enligt 3 kap. 11 § om det pris till vilket elcertifikat har överlåtits. I ringa fall döms inte till ansvar.

3 § Till ansvar enligt denna lag döms inte om gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken.

4 § Den som har åsidosatt ett vitesföreläggande döms inte till ansvar enligt denna lag för en gärning som omfattas av föreläggandet.

Skadestånd

5 § Rätt till ersättning av staten har den som lider skada på grund av tekniskt fel i elcertifikatregistret.

Ersättningen skall sättas ned med skäligt belopp eller helt falla bort, om den skadelidande har medverkat till skadan genom att utan skälig anledning låta bli att vidta åtgärder för att bevara sin rätt eller om den skadelidande på något annat sätt har medverkat till skadan genom eget vållande.

6 § En ägare eller rättighetshavare som drabbas av skada till följd av ett beslut om rättelse enligt 3 kap. 16 § har rätt till ersättning av staten. Ersättning lämnas dock inte om den skadelidande med hänsyn till felets art eller andra omständigheter hade bort inse att fel förekommit.

7 § Utöver vad som följer enligt 5 och 6 §§ gäller bestämmelserna i 48 § personuppgiftslagen (1998:204) om skadestånd vid behandling av personuppgifter enligt denna lag.

8 § Staten företräds i ärenden om ersättning enligt 5–6 §§ av den myndighet som regeringen bestämmer.

8 kap. Överklagande

1 § Beslut av tillsynsmyndigheten i följande frågor får överklagas till allmän förvaltningsdomstol:

1. godkännande av anläggningar enligt 2 kap. 5 §,
2. avvisning eller upphävande av registrering enligt 4 kap. 6 § tredje stycket,
3. registrering av kvotpliktiga enligt 4 kap. 7 §,
4. kvotpliktsavgift enligt 5 kap. 1 och 3 §§,
5. begäran enligt 6 kap. 2 §,
6. föreläggande enligt 6 kap. 3 §,
7. återkallelse av godkännande enligt 6 kap. 6 §,
8. särskild avgift enligt 6 kap. 7 §,
9. föreläggande enligt 6 kap. 9 §,
10. begäran enligt 6 kap. 10 §, eller
11. förseningsavgift enligt 6 kap. 13 §.

2 § Beslut av kontoföringsmyndigheten i följande frågor får överklagas till allmän förvaltningsdomstol:

1. tilldelning av elcertifikat enligt 3 kap. 4 §,
2. registrering på ett certifikatkonto enligt 3 kap. 6–7 §§ eller 9 §,
3. avvisning enligt 3 kap. 12 §,
4. avslag på ansökan eller anmälan enligt 3 kap. 14 §,
5. rättelse enligt 3 kap. 16 §,
6. avslag på ansökan om information enligt 26 § personuppgiftslagen (1998:204), eller
7. annullering av elcertifikat enligt 4 kap. 9 §.

3 § Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

4 § Övriga beslut enligt denna lag får inte överklagas.

Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

1. Denna lag träder i kraft den 1 maj 2003.

2. Innehavare av produktionsanläggning, som före den 1 juli 2003 ansöker om godkännande av anläggningen, har rätt att bli tilldelad elcertifikat från och med den 1 maj 2003, om ansökningen leder till ett beslut om godkännande.

3. Elleverantör som har gällande avtal med elanvändare som sträcker sig längre än till den 1 maj 2003 har rätt att av elanvändare, vars kvotplikt leverantören hanterat, ta ut kostnaden för att hantera kvotplikten i enlighet med 4 kap. 10 §.

Prop. 2002/03:40
Bilaga 4

4. Kvotplikten enligt 4 kap. 1 § skall för år 2003 beräknas på åtta tolfte-
delar av en elanvändares förbrukning av el under samma år.

Förslag till lag om ändring i utsökningsbalken

Härigenom föreskrivs att 4 kap. 30 § och 6 kap. 2 § utsökningsbalken skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

4 kap.

30 §

Utmätning medför förmånsrätt i och med beslutet, om ej annat följer av andra *eller* fjärde stycket eller 7 kap. 13 §.

Utmätning av här i riket registrerat skepp eller luftfartyg, intecknade reservdelar till sådant luftfartyg eller fast egendom medför ej förmånsrätt förrän ärende angående anteckning om utmätningen tas upp på inskrivningsdag. Upptas på samma inskrivningsdag mer än ett sådant ärende, skall den utmätning som skedde först ha företräde. Om här i riket registrerat skepp eller luftfartyg som har utmätts här blir utmätt i främmande stat innan det har tagits om hand av kronofogdemyndigheten, skall den rätt som har vunnits genom den förra utmätningen gälla som panträtt.

Utmätning av fast egendom medför företräde framför rättighet i egendomen, om ärende angående anteckning om utmätningen tas upp senast på den inskrivningsdag då inskrivning av rättigheten söks.

Utmätning av en rättighet som är registrerad enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument medför förmånsrätt genom registrering av utmätningen enligt den lagen. Utmäts en rättighet som förvaltas enligt 3 kap. i nämnda lag inträder förmånsrätten i stället genom underrättelse till förvaltaren om utmätningen. Detsamma gäller om utmätningen avser en panträtt i en rättighet som förvaltas enligt det kapitlet.

Utmätning av ett elcertifikat eller en rättighet som är registrerad enligt lagen (2003:000) om elcertifikat medför förmånsrätt genom registrering av utmätningen enligt den lagen.

6 kap.

2 §

Prop. 2002/03:40

Bilaga 4

Pengar samt löpande skuldebrev och annan handling, vars företeende utgör villkor för rätt att kräva betalning eller på kalla fullgörande av annan förpliktelse, skall tagas i förvar.

Utmäts pantbrev i skepp eller fastighet eller skuldebrev som är intecknat i luftfartyg eller reservdelar till luftfartyg hos den intecknade egendomens ägare, skall pantbrevet eller inteckningshandlingen tas i förvar. Om beslutet om utmätning av pantbrev avser ett datapantbrev, skall kronofogdemyndigheten begära att Lantmäteriverket utfärdar ett skriftligt pantbrev enligt 8 kap. lagen (1994:448) om pantbrevsregister.

Kan det antagas att handling som avses i första eller andra stycket undanhålls eller har förkommit, skall i stället sekundogäldenären eller annan förpliktad meddelas förbud att fullgöra sin förpliktelse till annan än kronofogdemyndigheten eller den som myndigheten anvisar.

Utmätning av en rättighet som är registrerad enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument skall säkerställas genom registrering av utmätningen enligt den lagen. Utmäts en rättighet som förvaltas enligt 3 kap. i nämnda lag skall säkerställandet i stället ske genom underrättelse till förvaltaren om utmätningen. Detsamma gäller om utmätningen avser en panträtt i en rättighet som förvaltas enligt det kapitlet.

Utmätning av ett elcertifikat eller en rättighet som är registrerad enligt lagen (2003:000) om elcertifikat skall säkerställas genom registrering av utmätningen enligt den lagen.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2003.

Förslag till lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979)

Härigenom föreskrivs att 17 kap. förmånsrättslagen (1970:979) skall ha följande lydelse.

4 §

Nuvarande lydelse

Förmånsrätt följer med

1. sjöpanträtt och luftpanträtt,
2. handpanträtt och rätt att kvarhålla lös egendom till säkerhet för fordran (retentionsrätt), panträtt på grund av registrering eller under rättelse enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument,

3. panträtt på grund av inteckning i skepp eller skeppsbygge eller i luftfartyg och reservdelar till luftfartyg,

4. registrering av båtbyggnadsförskott enligt lagen (1975:605) om registrering av båtbyggnadsförskott.

Föreslagen lydelse

Förmånsrätt följer med

1. sjöpanträtt och luftpanträtt
2. handpanträtt och rätt att kvarhålla lös egendom till säkerhet för fordran (retentionsrätt), panträtt på grund av registrering eller under rättelse enligt lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument *samt panträtt på grund av registrering enligt lagen (2003:000) om elcertifikat.*

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2003.

Förslag till lag om ändring i sekretesslagen (1980:100)

Härigenom föreskrivs att det i sekretesslagen (1980:100) att det skall införas en ny paragraf, 8 kap. 28 §; av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

8 kap.
28 §

Sekretess gäller i verksamhet som avser förande av elcertifikatregistret enligt lagen (2003:000) om elcertifikat för uppgift som lämnar eller bidrar till upplysning om ställningen på ett certifikatkonto om det inte står klart att uppgiften kan röjas utan att kontoinnehavaren lider skada.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2003.

Förslag till lag om ändring i ellagen (1997:857)

Härigenom föreskrivs i fråga om ellagen (1997:857)

dels att 3 kap. 10 a och 11 a §§ skall upphöra att gälla,
dels att 3 kap. 14 §, 4 kap. 9 § och 13 kap. 5 § skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

3 kap.

14 §

Kostnaden för en mätare med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i inmatningspunkten hos en elproducent skall av nätkoncessionshavaren debiteras elproducenten. För de elproducenter som avses i 4 kap. 10 §, gäller detta bara i den utsträckning som föreskriften i 3 kap. 11 a § första stycket är tillämplig.

Tvister i frågor som avses i första stycket prövas av nätmyndigheten. En tvist prövas dock inte om det visas att ansökan om prövning kommit in till nätmyndigheten senare än två år efter det att nätkoncessionshavaren sänt ett skriftligt ställningstagande till berörd part under dennes senaste kända adress.

4 kap.

9 §

Vid skälighetsbedömningen av nättariffen för en ledning med en spänning om 220 kilovolt eller däröver (stamledning) skall *alla kostnader för nätkoncessionshavarens samtliga ledningar i landet med undantag för utlandsförbindelserna bedömas samlat*. Tariffen får dock utformas med hänsyn till var på nätkoncessionshavarens ledningsnät en anslutningspunkt är belägen.

Om nätkoncessionshavaren har systemansvaret för el enligt 8 kap. 1 § första stycket skall *de kostnader som följer av detta ansvar och*

Kostnaden för en mätare med tillhörande insamlingsutrustning och för dess installation i inmatningspunkten hos en elproducent skall av nätkoncessionshavaren debiteras elproducenten. *Detta gäller inte de elproducenter som avses i 4 kap. 10 §.*

Vid skälighetsbedömningen av nättariffen för en ledning med en spänning om 220 kilovolt eller däröver (stamledning) skall *de beräknade kostnaderna för den prestation som nätkoncessionshavaren har att utföra och hans sätt att utföra prestationen bedömas samlat för nätkoncessionshavarens samtliga ledningar i landet med undantag för utlandsförbindelserna*. Tariffen får dock utformas med hänsyn till var på nätkoncessionshavarens ledningsnät en anslutningspunkt är belägen.

Om en sådan föreskrift som avses i 2 § andra stycket har meddelats skall, *i fråga om de utlandsförbindelser som omfattas av före-*

som inte kan hänföras till en viss kund eller kundkategori anses utgöra en kostnad i nätverksamheten.

Om en sådan föreskrift som avses i 2 § andra stycket har meddelats *skall nätkoncessionshavarens kostnader för de utlandsförbindelser som berörs av föreskriften bedömas samlat med kostnaderna för nätkoncessionshavarens samtliga ledningar i landet.*

skriften, de beräknade kostnaderna för den prestation som nätkoncessionshavaren har att utföra och hans sätt att utföra prestationen omfattas av den skälighetsbedömning som görs enligt första stycket avseende nätkoncessionshavarens samtliga ledningar i landet.

Om nätkoncessionshavaren har systemansvaret för el enligt 8 kap. 1 § första stycket *skall den del av verksamheten som inte kan hänföras till en viss kund eller kundkategori anses ingå i nätverksamheten.*

Om nätkoncessionshavaren deltar i europeiskt samarbete, som syftar till att utveckla och vidmakthålla en fungerande europeisk marknad för el, skall verksamheten anses ingå i nätverksamheten.

13 kap.

5 §

Beslut av nätmyndigheten enligt 2 kap. 18–20 §§, 3 kap. 3 §, 6–8 §§, 11, 11 a, 14 och 15 §§, 4 kap. 6, 7 och 10 §§ samt 12 kap. 8 och 11 §§, beslut av en tillsynsmyndighet enligt 12 kap. 2–4 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning till den som enligt 8 kap. 2 § beordrats öka eller minska produktionen av el får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Regeringen får meddela föreskrifter om överklagande av andra beslut enligt denna lag eller enligt föreskrifter som meddelats med stöd av lagen.

Beslut av nätmyndigheten enligt 2 kap. 18–20 §§, 3 kap. 3 §, 6–8 §§, 11, 14 och 15 §§, 4 kap. 6, 7 och 10 §§ samt 12 kap. 8 och 11 §§, beslut av en tillsynsmyndighet enligt 12 kap. 2–4 §§ samt beslut av den systemansvariga myndigheten om ersättning till den som enligt 8 kap. 2 § beordrats öka eller minska produktionen av el får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Prövningstillstånd krävs vid överklagande till kammarrätten.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2003.

Härigenom föreskrivs att punkt 6 i övergångsbestämmelserna till lagen (2002:121) om ändring i ellagen (1997:857) skall ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Bestämmelserna i 3 kap. 6 § andra stycket, 7 § andra stycket, 11 § tredje stycket, *11 a § andra stycket*, 14 § andra stycket och 15 § tredje stycket samt 4 kap. 10 § tredje stycket i deras nya lydelse tillämpas på sådana tvister, i vilka ansökan kommit in till nätmyndigheten den 1 juli 2004 eller senare.

Föreslagen lydelse

6.

Bestämmelserna i 3 kap. 6 § andra stycket, 7 § andra stycket, 11 § tredje stycket, 14 § andra stycket och 15 § tredje stycket samt 4 kap. 10 § tredje stycket i deras nya lydelse tillämpas på sådana tvister, i vilka ansökan kommit in till nätmyndigheten den 1 juli 2004 eller senare.

Denna lag träder i kraft den 1 april 2003.

Förslag till lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229)

Härigenom föreskrivs i fråga om inkomstskattelagen (1999:1229)

dels att 17 kap. 4 § skall ha följande lydelse,

dels att det i lagen skall införas en ny paragraf, 17 kap. 22 a §, samt närmast före denna en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

17 kap.

4 §

Lagret får tas upp till lägst 97 procent av lagertillgångarnas sammanlagda anskaffningsvärde. Detta gäller dock inte lager av fastigheter och liknande tillgångar och inte heller lager av aktier, obligationer, lånefordringar och liknande tillgångar.

Lagret får tas upp till lägst 97 procent av lagertillgångarnas sammanlagda anskaffningsvärde. Detta gäller dock inte lager av fastigheter och liknande tillgångar och inte heller lager av aktier, obligationer, lånefordringar och liknande tillgångar *samt elcertifikat*.

Elcertifikat

22 a §

Elcertifikat behandlas som lagertillgångar om den skattskyldige innehar en sådan stödberättigad anläggning som anges i 2 kap. lagen (2003:000) om elcertifikat eller är kvotpliktig enligt 4 kap. samma lag. Elcertifikaten får vid beskattningen tas upp till det lägsta av anskaffningsvärdet och verkliga värdet även om de tagits upp till ett högre värde i räkenskaperna.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2003 och tillämpas första gången vid 2004 års taxering.

Härigenom föreskrivs att det i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter skall införas två nya paragrafer, 11 kap. 12 och 13 §§, samt närmast före 11 kap. 12 § en ny rubrik av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

11 kap.

Elcertifikat

12 § Kontrolluppgift skall lämnas om innehav av elcertifikat.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysiska personer och dödsbon av Affärsverket svenska kraftnät.

I kontrolluppgiften skall uppgift lämnas om antalet innehavda elcertifikat vid årets utgång.

13 § Kontrolluppgift skall lämnas om avyttring av elcertifikat.

Kontrolluppgift skall lämnas för fysiska personer och dödsbon av Affärsverket svenska kraftnät.

I kontrolluppgiften skall uppgift lämnas om antalet avyttrade elcertifikat och försäljningspriset.

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2003 och tillämpas första gången vid 2004 års taxering.

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2002-12-19

Närvarande: f.d. regeringsrådet Karl-Ingvar Rundqvist, regeringsrådet Marianne Eliason, justitierådet Severin Blomstrand.

Enligt en lagrådsremiss den 28 november 2002 (Näringsdepartementet) har regeringen beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om elcertifikat,
2. lag om ändring i utsökningsbalken,
3. lag om ändring i förmånsrättslagen (1970:979),
4. lag om ändring i sekretesslagen (1980:100),
5. lag om ändring i ellagen (1997:857),
6. lag om ändring i inkomstskattelagen (1999:1229),
7. lag om ändring i lagen (2002:121) om ändring i ellagen (1997:857), och
8. lag om ändring i lagen (2001:1227) om självdeklarationer och kontrolluppgifter.

Förslagen nr 1–4, 6 och 8 har inför Lagrådet föredragits av ämnessakkunniga Karin Sjökvist och förslagen nr 5 och 7 av ämnesrådet Bengt Agartz.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Förslaget till lag om elcertifikat

Allmänt

Som angetts i lagrådsremissen har Lagrådet den 4 mars 2002 avgett yttrande över ett remitterat förslag till lag om elcertifikat. Från det yttrandet kan erinras om vissa allmänna synpunkter enligt följande. Den enligt beslut av riksdagen valda metoden att främja elproduktion från förnybara energikällor leder till en komplicerad och tekniskt präglad lagreglering som förutsätter en betydande administration för att regelsystemet skall kunna fungera. Förslaget introducerar vissa rättsliga konstruktioner som inte hade direkt motsvarighet på annat håll i lagstiftningen. I remissen hade redovisats några synpunkter på de tillämnade elcertifikatens rättsliga natur, men någon analys därutöver av hur elcertifikaten skulle behandlas i skilda rättsliga sammanhang, t.ex. skatterettsligt och bokföringsmässigt, hade inte lämnats. Enligt Lagrådets bedömning fanns i ärendet inte underlag för bedömning av behovet av ändringar i annan lagstiftning som följd av det nya systemet med elcertifikat. Beträffande kontoföringen av elcertifikat i ett centralt statligt register innebar lagförslaget att ett urval av regler i lagen (1998:1479) om kontoföring av finansiella instrument – vilken gällde kontoföring hos privata institutioner på värdepappersmarknaden – skulle utgöra förebild vid anpassning till förhållanden på den jämförelsevis begränsade elcertifikat-

marknad som kunde förväntas uppstå. Valet av förebild och urvalet av regler från kontoföringslagen diskuterades dock inte närmare i remissen. I synnerhet kunde enligt Lagrådet föreslagna bestämmelser om skadeståndsansvar vid vissa typer av fel i elcertifikatsregistret ifrågasättas. Lagförslaget befanns ha getts delvis prägel av interimistisk reglering och lagmotiven gav intryck av en påtaglig osäkerhet om utfallet av regelsystemets tillämpning. På grund av det anförda, och speciellt som den föreslagna lagens förhållande till annan lagstiftning på flera punkter inte hade blivit belyst i remissen, ansåg Lagrådet att förslaget inte borde antas på då föreliggande underlag utan bli föremål för ytterligare beredning.

När lagstiftningsärendet nu åter aktualiseras hos Lagrådet kan konstateras att den fortsatta beredningen har innefattat utarbetande av en departementspromemoria, där en kompletterande analys av rättsliga frågeställningar har presenterats med utgångspunkt bl.a. i de allmänna synpunkter Lagrådet anförde i sitt förra yttrande. Departementspromemorian har vidare remissbehandlats, varvid yttranden inkommit från ytterligare instanser, bl.a. Riksskatteverket, Bokföringsnämnden och Finansinspektionen. Förevarande lagrådsremiss bygger således på ett klart mer tillfredsställande bedömningsunderlag än som förelåg vid tiden för den förra remissen.

Bakom det nu presenterade lagförslaget ligger en vid jämförelse med den tidigare remissen delvis ändrad syn på elcertifikatens rättsliga natur. Detta kommer till uttryck i bedömningen att ett elcertifikat bör anses som ett finansiellt instrument enligt definitionen i lagen (1991:980) om handel med finansiella instrument. Konsekvensen därav bedöms bli att handel med elcertifikat kan komma att omfattas av ett antal lagar som gäller för värdepappersmarknaden och av Finansinspektionens tillsynsansvar. I anslutning här till redovisas olika lagbestämmelser för värdepappersmarknaden och beskrivs vilka av dessa som bör vara av intresse och hur de kan tänkas bli tillämplade beträffande elcertifikat. Av analysen i denna del följer att ändring inte skulle behöva göras i någon av de särskilda lagarna för värdepappersmarknaden. I fråga om bokförings- och skattefrågor som aktualiseras av en lagstiftning om elcertifikat görs i remissen en motsvarande redovisning och analys som utmynnar i bedömningen att bokföringsskyldigheten och redovisningen av elcertifikat följer av allmänna regler i bokföringslagen (1999:1078) och årsredovisningslagen (1995:1554) samt att beskattningen av elcertifikat i huvudsak kan ske med tillämpning av gällande regler i inkomstskattelagen (1999:1229) för näringsverksamhet och kapital, i lagen (1997:323) om statlig förmögenhetsskatt, i lagen (1941:416) om arvs- skatt och gåvoskatt samt i mervärdesskattelagen (1994:200). Smärre kompletteringar föreslås dock i fråga om inkomstskatt, kontrolluppgifter, utmätning, förmånsrätt och sekretess.

De ställningstaganden som görs i remissen beträffande behovet av kompletterande lagstiftning betyder att introduktionen av elcertifikats- systemet erbjuder nya situationer att bedöma från mer allmänna rättsliga utgångspunkter för elproducenter och andra på elmarknaden liksom för myndigheter och domstolar. Även i senare skeden får uppkommande rättsfrågor till stor del övervägas och lösas i rättstillämpningen. Mot bakgrund av vad som framkommit under ärendets beredning bedömer Lagrådet nu att det knappast finns anledning att befara att tillämpnings-

problemen skall bli av sådant slag att de inte kan bemästras. Erfarenheterna kan dock snart visa på komplikationer som för närvarande inte är tillräckligt skönjbara.

Den föreslagna regleringen av kontoföringen av elcertifikat i ett elcertifikatsregister utmärks inte av så direkt anknytning till kontoföringslagens bestämmelser som i tidigare förslag. I stället har bestämmelser utformats med ökad anpassning till behoven för det speciella register som det här gäller. Även om regleringen därmed blir mer omfattande än i tidigare förslag står det klart att den nu valda lösningen är att föredra och att den överarbetning som skett har resulterat i ökad tydlighet och förbättringar även i övrigt.

De synpunkter som Lagrådet för fram i det följande gäller frågor av mer detaljbetonad lagteknisk karaktär och ger inte anledning till väsentlig erinran mot lagförslaget i dess helhet.

3 kap.

Kapitlet innehåller bestämmelser om ett elcertifikatsregister bestående av certifikatkonton på vilka elcertifikaten registreras. Utöver registreringar som görs på annan grund skall registrering ske efter anmälan när ett elcertifikat överlåts, när panträtt upplåtits i ett elcertifikat, när en sådan pantsättning upphört och när kontoföringsmyndigheten erhållit under rättelse i fråga om en kontohavares konkurs eller i fråga om utmätning, kvarstad eller betalningssäkring som avsett ett elcertifikat eller en rättighet som är registrerad enligt lagen. Anmälan för registrering skall göras på formulär i viss ordning och skall innehålla vissa angivna uppgifter. Uppfylls inte de rena formkraven beträffande anmälan på formulär skall anmälan omedelbart avvisas (12 §). Om anmälan däremot inte uppfyller kraven i fråga om innehållet, kan det leda till att ett avslagsbeslut skall meddelas (14 §). Det sistnämnda uttrycks i den föreslagna lagtexten så att kontoföringsmyndigheten under vissa förutsättningar skall "avslå en anmälan om registrering". Myndigheten skall även "avslå en anmälan om registrering på ett certifikatkonto" i vissa uppräknade fall, såsom när en överlåtare av ett elcertifikat har framfört invändning mot en anmälan som gjorts av en förvärvare av certifikatet.

Att här berörda registreringsärenden enligt lagförslaget genomgående hänförs till ärenden som inleds genom anmälan torde sammanhålla med önskemålet enligt lagrådsremissen att undvika en komplicerad och tungrodd administration kring registreringsförfarandet. Som Lagrådet ser det har dock begreppet anmälan på så sätt kommit att få en alltför vidsträckt användning. Det bör vara systematiskt riktigare att i stället för anmälan använda termen ansökan (eller motsvarande) i ärenden där en myndighetsåtgärd begärs och där materiell prövning av något slag kan komma i fråga. I enlighet härmed borde enligt Lagrådets mening sådana registreringsärenden som enligt det föreslagna regelsystemet kan utmynna i avslagsbeslut inledas genom ett ansökningsförfarande, något som knappast skulle behöva ge upphov till påtagliga nackdelar i administrativt hänseende vid jämförelse med den i remissen föreslagna ordningen. Om lagförslagets terminologi skall ändras på sätt Lagrådet här har angett får detta återverkningar på ett flertal bestämmelser i förevarande kapitel men också på bestämmelser i vissa andra kapitel. Den närmare genomgång

och anpassning av lagförslaget som i så fall fordras kan inte anses vara en uppgift för Lagrådet att utföra. Lagrådets synpunkter och förslag i det följande utgår därför från anmälningsförfarandet sådant det utformats i lagrådsremissen.

3 kap. 3 och 11 §§

I 3 kap. 3 § finns föreskrifter om vad som gäller vid ansökan om certifikatkonto. Enligt tredje meningen skall, i de fall ansökan sker genom ombud, ombudet ge in en fullmakt i original. Är sökanden en juridisk person skall enligt fjärde meningen behörighetshandlingar ges in samtidigt med ansökan.

I 3 kap. 11 § andra stycket finns motsvarande föreskrifter såvitt avser anmälan om registrering på certifikatkonto.

Lagrådet anser att ett absolut krav på fullmakt för ett ombud är onödigt strängt – särskilt i den situation som åsyftas i 11 §. Förvaltningslagen innehåller inte några regler om ombuds fullmakt och behörighet. I motsats till vad som är fallet vid domstol är det överlämnat till myndigheten att avgöra om fullmakt skall krävas eller inte. Det har förutsatts att myndigheterna vid behov analogt tillämpar reglerna i bl.a. 49 § förvaltningsprocesslagen (1971:291) (se Hellners, Malmqvist, Nya förvaltningslagen med kommentarer, 5 uppl. s. 86). Inte heller innehåller förvaltningslagen några bestämmelser om att en juridisk person skall styrka sin behörighet (jfr 11 kap. 4 § rättegångsbalken och 9 § lagen (1996:242) om domstolsärenden). Lagrådet ser – såvitt gäller regleringen av elcertifikat – inte någon anledning att i nu nämnda hänseenden avvika från förvaltningslagens principer och är närmast av uppfattningen att bestämmelserna bör utgå.

3 kap. 10, 12 och 15 §§

I 3 kap. 10 § föreskrivs i första stycket att anmälan om bl.a. överlåtelse och pantsättning av elcertifikat skall göras på formulär som tillhandahålls av kontoföringsmyndigheten och att anmälan skall vara egenhändigt undertecknad av anmälaren eller dennes ombud. Enligt andra stycket får en ansökan (bör vara anmälan) signeras och överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, kontoföringsmyndigheten föreskriver.

Enligt 3 kap. 12 § skall en anmälan om registrering omedelbart avvisas om den inte gjorts enligt de bestämmelser som anges i 10 §.

I 3 kap. 15 § föreskrivs att kontoföringsmyndigheten, när den gjort en registrering på ett konto, skriftligen skall underrätta kontohavaren om det. Enligt författningskommentaren till bestämmelsen ersätts en skriftlig underrättelse av ett elektroniskt besked om att registreringsåtgärden företagits i de fall anmälan överförts elektroniskt. Detta kan dock inte utläsas av lagtexten.

Det kan enligt Lagrådets mening, såvitt avser 3 kap. 12 §, ifrågasättas om uttrycket ”de bestämmelser som anges i 10 §” innefattar bestämmelser som har beslutats med stöd av bemyndigandet i den paragrafen. Det kan vidare ifrågasättas om begreppet ”skriftligen” i 3 kap. 15 § kan

anses innefatta elektronisk överföring. Bestämmelserna bör förtydligas i de nu angivna hänseendena. De kan lämpligen utformas enligt följande: Prop. 2002/03:40
Bilaga 5

”3 kap. 12 §

Om en anmälan för registrering inte uppfyller kraven i 10 § eller med stöd av den paragrafen meddelade föreskrifter, skall anmälan omedelbart avvisas.”

”3 kap. 15 §

När kontoföringsmyndigheten gjort en registrering på ett konto, skall kontohavaren skriftligen underrättas om det. Om ansökan överförts elektroniskt enligt föreskrifter meddelade med stöd av 10 §, får även underrättelsen överföras elektroniskt.”

3 kap. 13 §

I paragrafen föreslås regler om handläggningen av sådana ansökningar enligt 3 § och anmälningar enligt 6, 7 och 9 §§ som inte uppfyller föreskrivna formella krav. Sökanden eller anmälaren skall föreläggas att komplettera sin ansökan eller anmälan. I andra stycket föreskrivs att kompletteringen skall ha kommit in till kontoföringsmyndigheten inom två veckor från det att sökanden eller anmälaren fått del av föreläggandet. Av den föreslagna 14 § framgår sedan att kontoföringsmyndigheten skall avslå ansöknings eller anmälnings, om kompletteringen inte kommit in till myndigheten inom den angivna tiden. Den föreslagna regleringen ger inte myndigheten något utrymme för att förlänga den utsatta tiden, än mindre för att från början sätta ut en längre tid än två veckor.

Enligt Lagrådets mening framstår regleringen som onödigt rigid. Det bör kunna anförtros åt kontoföringsmyndigheten att bestämma hur lång tid en sökande eller anmälare skall få för en komplettering och att vid behov förlänga en utsatt tid. Lagrådet förordar således att paragrafens andra stycke utgår.

3 kap. 14 §

I paragrafen föreskrivs att kontoföringsmyndigheten skall meddela avslagsbeslut i olika angivna situationer.

Enligt punkterna 1 och 2 i andra meningen skall avslagsbeslut meddelas, om en överlåtare eller pantsättare invänt mot en anmälan enligt 6 § andra stycket eller 7 § andra stycket eller om en panthavare gjort en invändning enligt 9 § andra stycket. Härigenom föreskrivs en absolut veto rätt, vilket enligt Lagrådets mening för alltför långt. Det bör vara möjligt för kontoföringsmyndigheten att bortse från en invändning som uppenbarligen saknar fog.

En anmälan om registrering skall enligt punkt 3 i andra meningen avslås, om den anmälda registreringen står i strid med en inskränkning i kontohavarens rätt att förfoga över certifikaten på kontot enligt 7 eller 8 §. I anslutning härtill har det vid föredragningen upplysts att en över-

låtelse av ett pantsatt certifikat inte skall få registreras. Detta bör framgå uttryckligen av lagtexten.

Om Lagrådets synpunkt i anslutning till 13 § vinner gehör, bör det för-
anleda att första meningen i den nu behandlade paragrafen får en delvis
annan lydelse.

Med hänsyn till det anförda – och efter ändringar av mer redaktionell
art – föreslår Lagrådet att paragrafen ges följande lydelse.

”Kontoföringsmyndigheten skall avslå en ansökan om certifikatkonto
eller en anmälan för registrering, om ett föreläggande om komplettering
enligt 13 § inte följs. Kontoföringsmyndigheten skall även avslå en
anmälan för registrering på ett certifikatkonto,

1. om en överlåtare eller en pantsättare gjort invändning mot en anmälan
enligt 6 § andra stycket eller 7 § andra stycket och invändningen inte
uppenbarligen saknar fog,
2. om en panthavare gjort invändning enligt 9 § andra stycket och
invändningen inte uppenbarligen saknar fog,
3. om den anmälda registreringen avser överlåtelse av ett elcertifikat för
vilket en pantsättning är registrerad, eller
4. om den anmälda registreringen inte är förenlig med en befintlig
registrering enligt 7 eller 8 §.”

3 kap. 18 §

I paragrafen föreskrivs att, om en överlåtelse av ett elcertifikat har
registrerats preliminärt eller slutligt, certifikatet därefter inte får tas i an-
språk av överlåtarens borgenärer för någon annan rättighet än sådan som
var registrerad när överlåtelsen registrerades. Enligt författningskommen-
taren slås härigenom fast att inskrivningsprincipen gäller i förhållande till
överlåtarens borgenärer. Sakrättsligt skydd i förhållande till överlåtarens
borgenärer uppnås således i och med att en överlåtelse preliminärt
registreras i elcertifikatsregistret.

För den händelse Lagrådets förslag till lydelse av 14 § godtas, kommer
det att finnas en uttrycklig bestämmelse om att en registrerad pantsätt-
ning hindrar att en överlåtelse registreras. Vid sådant förhållande ifråga-
sätter Lagrådet att bestämmelsen i 18 § behövs.

3 kap. 20 §

Paragrafen innehåller regler om godtrosvärv av elcertifikat i andra fall
än vid dubbelöverlåtelse, som regleras i 19 §. Enligt tredje stycket skall
en pantsättning av ett elcertifikat behandlas lika med en överlåtelse vid
tillämpningen av 18–20 §§. Stycket reglerar således rättsverkningarna av
en pantsättning inte bara i sådana situationer som anges i 20 §. Lagrådet
förordar därför att stycket får utgöra en särskild paragraf. Om vad Lag-
rådet har anført i anslutning till 18 § leder till att den paragrafen slopas,
bör hänvisningen i förevarande bestämmelse anpassas till det.

I paragrafen föreskrivs om skyldighet att göra skriftlig anmälan hos tillsynsmyndigheten dels för vissa elleverantörer som hanterar kvotplikt (första stycket), dels för elanvändare som själva vill hantera sin kvotplikt (andra stycket). Anmälan enligt första stycket skall enligt lagtexten ske ”för registrering”. I andra stycket anges inte motsvarande syfte med anmälan, men det framgår av tredje styckets lydelse och av författningskommentaren att även sådan anmälan skall ske för registreringsändamål. I 3 kap. 2 § anges för övrigt att certifikatkonton skall läggas upp för bl.a. dem som hanterar kvotplikten och som registrerats enligt bl.a. 4 kap. 6 §.

Emellertid finns inte i förevarande paragraf eller i övrigt i lagen någon grundläggande bestämmelse om att tillsynsmyndigheten skall vidta en registreringsåtgärd i anledning av en anmälan. I kapitlets 7 § upptas däremot en bestämmelse om registrering på tillsynsmyndighetens eget initiativ av en elleverantör eller elanvändare som inte har anmält sig för registrering enligt 6 § första stycket.

Enligt Lagrådets mening bör paragrafen för tydlighetens skull kompletteras med en bestämmelse om tillsynsmyndighetens registreringsåtgärd i anledning av en anmälan som här avses. Sker detta kommer dessutom innehållet i paragrafen att bättre svara mot vad som föreskrivs i den berörda 3 kap. 2 §. Kompletteringen synes lämpligen kunna ske genom att den avsedda bestämmelsen infogas som ett tredje stycke, varvid nuvarande tredje stycket får bilda ett nytt fjärde stycke. Bestämmelsen kan förslagsvis ges följande lydelse:

”När anmälan gjorts enligt första eller andra stycket skall den som anmälan avser registreras hos tillsynsmyndigheten, om inte något sådant förhållande föreligger som anges i fjärde stycket”.

Godtas Lagrådets förslag kan orden ”för registrering” i första stycket undvaras. Vidare bör en konsekvensändring göras i 8 kap. 1 § 2 beträffande hänvisningen till tredje stycket i 4 kap. 6 §.

5 kap. och 6 kap. 7 §

Femte kapitlet har rubriken Sanktionsavgifter. Sanktionsavgift skall enligt förslaget vara beteckningen på den särskilda avgift som den som hanterar kvotplikten skall betala till staten i de fall ett tillräckligt antal elcertifikat inte kunnat annulleras på hans konto. I 6 kap. 7 § regleras en annan särskild avgift. Den avgiften skall en innehavare av en anläggning betala i vissa fall då han lämnat oriktiga eller vilseledande uppgifter. I 6 kap. 11–13 §§ finns föreskrifter om ytterligare avgifter.

Enligt Lagrådets uppfattning ligger det närmare till hands att benämna avgiften enligt 6 kap. 7 § sanktionsavgift. Avgiften enligt 5 kap. bör då ges en annan benämning, t.ex. kvotpliktsavgift.

Om Lagrådets förslag följs leder detta till redaktionella ändringar i rubriken till 5 kap., 5 kap. 1–3 §§, rubriken närmast före 6 kap. 6 §, 6 kap. 7 § och 8 kap. 1 §.

I bestämmelsen föreskrivs att förseningsavgift skall betalas av en deklARATIONSSKYLDIG som inte ger in deklARATION enligt 4 kap. 8 §. Härmed avses enligt författningskommentaren att deklARATION inte getts in senast vid den i nämnda lagrum angivna tidpunkten den 1 mars. Betalningsskyldighet föreligger enligt den föreslagna regleringen oavsett vilka omständigheter som har föranlett försummelsen att ge in deklARATION i rätt tid.

Lagrådet vill ifrågasätta om inte regleringen bör innefatta en möjlighet för beslutande myndighet att efterge förseningsavgiften under alldeles speciella förhållanden, såsom när det framstår som ursäktligt att deklARATION inte lämnats i tid på grund av omständigheter som den deklARATIONSSKYLDIGE inte kunnat råda över eller när det framstår som uppenbart oskäligt att ta ut förseningsavgiften. Sådan eftergiftsmöjlighet torde finnas på de allra flesta lagstiftningsområden där underlåtenhet att avlämna deklARATION i tid är sanktionerad med förseningsavgift. Lagrådet anser att frågan bör övervägas under det fortsatta lagstiftningsarbetet.

6 kap. 15 §

I bestämmelsen sägs att handlingar i tre angivna grupper av ärenden får överföras elektroniskt på det sätt som regeringen eller, efter regeringens bemyndigande, tillsynsmyndigheten föreskriver. Ett motsvarande bemyndigande för regeringen respektive kontoföringsmyndigheten finns i 3 kap. 10 §.

Lagrådet ställer sig tveksamt till behovet av elektronisk överföring i vart fall i ärenden enligt 2 kap. 5 § och 4 kap. 6 § eftersom det i dessa ärenden mera sällan torde bli aktuellt för en sökande eller anmälare att anhängiggöra ett sådant ärende mer än en gång och någon etablerad kontakt i nu aktuella hänseenden inte torde finnas mellan myndigheten och den enskilde. En jämförelse med vad som skall gälla hos kontoföringsmyndigheten visar att såvitt avser ansökan enligt 3 kap. 3 § det inte har ansetts att någon möjlighet till elektronisk överföring skall finnas.

Som framgår av bl.a. Lagrådets kommentar till 3 kap. 10, 12 och 15 §§ har det såvitt gäller elektronisk överföring till kontoföringsmyndigheten förutsatts att även myndigheten skall överföra meddelanden elektroniskt. Visserligen har i det fallet uttryckligen angivits i lagen att myndigheten skall underrätta kontohavaren. Även om detta inte uttryckligen är reglerat såvitt gäller tillsynsmyndigheten måste det givetvis vara så att t.ex. en ansökan om godkännande enligt 2 kap. 5 § kommer att föranleda ett beslut av myndigheten som den sökande skall underrättas om. Av 8 kap. 1 § 1 framgår dessutom att dessa beslut avses vara överklagbara. Av lagrådsremissen framgår inte vad som är avsett att gälla för tillsynsmyndighetens meddelanden i de i 6 kap. 15 § uppräknade ärendena.

Lagrådet utgår ifrån att dessa frågor uppmärksammas i den fortsatta beredningen av ärendet.

Enligt punkterna 5, 6, 9 och 10 får beslut av tillsynsmyndigheten i frågor om begäran enligt 6 kap. 2 §, föreläggande enligt 6 kap. 3 §, föreläggande enligt 6 kap. 9 § och begäran enligt 6 kap. 10 § överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. En sådan begäran eller ett sådant föreläggande som här avses kan enligt nämnda lagrum beslutas separat men också beslutas i förening med ett vitesföreläggande. Enligt vad som upplysts vid föredragningen inför Lagrådet är avsikten att överklagande skall kunna ske endast i de fall beslutet om begäran eller föreläggande har förenats med vite. För att denna begränsning skall framgå av lagtext förordar Lagrådet att det sist i envar av de berörda fyra punkterna tillfogas orden ”som förenats med vite”.

Lagrådet erinrar om vad Lagrådet anfört under 4 kap. 6 § om den konsekvensändring som kan behövas i punkt 2.

8 kap. 2 §

I bestämmelsen regleras i vilka fall kontoföringsmyndighetens beslut får överklagas hos allmän förvaltningsdomstol. Enligt punkt 6 får sådant överklagande ske vid avslag på ansökan om information enligt 26 § personuppgiftslagen (1998:204). Bestämmelsen i denna punkt borde av systematiska skäl inte återfinnas i lagen om elcertifikat utan i personuppgiftslagen. Förhållandet har vid tidigare tillfällen påpekats av Lagrådet (se prop. 2000/01:54 s. 78 och 2000/01:95 s. 206). Lagrådet noterar att frågan är föremål för överväganden i Utredningen om översyn av personuppgiftslagen (se dir. 2002:31).

Övriga lagförslag

Lagrådet lämnar förslagen utan erinran.

Näringsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 16 januari 2003

Närvarande: statsministern Persson, ordförande, och statsråden Winberg, Ulvskog, Lindh, Sahlin, Pagrotsky, Messing, Engqvist, Lövdén, Ringholm, Bodström, Karlsson J. O., Sommestad, Karlsson H., Lund, Nykvist, Andnor, Nuder, Hallengren, Björklund

Föredragande: statsrådet Pagrotsky

Regeringen beslutar proposition 2002/2003:40 Elcertifikat för att främja förnybara energikällor

Författningsrubrik	Bestämmelser som inför, ändrar, upphäver eller upprepar ett normgivningsbemyndigande	Celexnummer för bakomliggande EG-regler
Lagen (2003:00) om elcertifikat	2 kap. 1 § 2 kap. 2 § 2 kap. 4 § 3 kap. 10 § 6 kap. 11 § 6 kap. 15 § 7 kap. 8 §	
Ellagen (1997:857)	3 kap. 10 a § 13 kap. 5 §	
